

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»

На правах рукопису

ПОПОВА ОЛЕКСАНДРА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК: 378+81'253=581=161.2

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В
УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти,
13.00.02 – теорія та методика навчання (східні мови)

Дисертація на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук

ДОДАТКИ

ТОМ 2

Науковий консультант –
Богущ Алла Михайлівна,
доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
НАПН України

ЗМІСТ

Додаток А	3
Додаток Б	40
Додаток В	61
Додаток Г	183
Додаток Д	200
Додаток Е	395

ДОДАТКИ ДОДАТОК А

Додаток А1

Філософські концепції китайських учених – детермінанти професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови

Теоретичним підґрунтям професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови виступили філософські погляди китайських учених і філософія Конфуція. Провідне місце у цієї ієрархії посідають такі філософи-педагоги: Конфуцій, Лао-цзи, Чжоу-і, Сюнь-цзи, Хань Фей-цзи, Дун Чжуншу, Чжу Сі, Є Ши, Вань Шоужень, Ван Фучжи та інші.

Необхідною умовою професійної підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в межах педагогічної освіти України є врахування філософсько-педагогічних ідей Китаю, оскільки педагогічна освіта Китаю базується безпосередньо на багатоаспектній філософській думці. Всі, без винятку, сфери життєдіяльності китайців «пронизані» філософськими ідеями видатних китайських мислителів і цілих династій таких, як династія Шан і Чжоу, Цуньцю та Чжаньго, Хань, Вей, Цзінь, Суй і Тан, Сун і Мін, а також Цін. Менталітет представника китайської нації підпорядкований благодію (відповідно до конфуціанства) – етично-моральному вихованню, в центрі якого перебувають «людинолюбство», «підпорядкування старшому поколінню».

Китайська філософсько-педагогічна галузь увібрала головні постулати провідних філософських теорій, серед яких виокремлюють:

- **конфуціанство** (прихильниками на пряму є Кун Цю (Конфуцій), Цзи-си, Мен Ке, Сунь Цин та інші);
- **моїзм** (творець – Мо Ді, його послідовниками вважають Сянлі, Сянфу, Ден Ліня);
- **даосизм** (виникнення «руху» пов'язано з ім'ям Лао-цзи, школами Сунь

Цзяня та Інь Веня, а також Чжуан Чжоу).

Розуміння українськими фахівцями-сходознавцями, в особливості перекладачами китайської мови, сутності філософських теорій Китаю сприяють полегшенню пізнання специфіки її культури, історії, традицій, виховання.

Отже, виховання китайського громадянина з давніх-давен ґрунтується на таких філософських категоріях: небо (*тянь*), людина (*жень*), шлях (*дао*), закон природи (*лі*), буття (*ю*), небуття (*у*), життєві сили (*ці*), темне начало (*інь*), світле начало (*ян*), сутність (*ши*), знання (*чжи*), дія (*сін*), форма (*сін*), дух (*шень*), тотожність (*тун*), розбіжність (*і*), добро (*шань*), зло (*е*), властивість (*сін*), штучність (*вей*), людинолюбство (*жень*), повинність (*і*), заслуга (гун), користь (*лі*) тощо. Саме тому в основу професійно-мовленнєвої підготовки покладено стародавні принципи і здобутки китайської філософії. Базовими є «прикріплені» теорії, репрезентовані такими китайськими філософами-педагогами, як Конфуцій, Мо Ді (Мо-цзи), Лао-цзи, Мен-цзи, Сюнь-цзи, Хань Фей-цзи, Дун Чжуншу, Чжу Сі, Є Ши, Вань Шоужень і Ван Фучжи. Розглянемо більш докладно кожний напрям китайської філософії.

Філософська концепція Конфуція передбачає виконання ключових постулатів, як-от:

Правило поведінки й морального перевиховання.

Конфуцій є зразком для наслідування для багатьох китайських науковців і студентської молоді. Його ідеї характеризують як теорію керування засобами добродіїв (*правил поведінки й морального перевиховання*), що, безсумнівно, становить основу ефективного виховання й навчання. У його етико-політичній теорії «людинолюбство» посідає провідне місце й система правил щодо «прищеплювання» цього «добродія» людині відповідає функції виховних завдань, оскільки «поштивість молодших братів до батьків й старшим братам є основою людинолюбства [Лунь юй, розділ 1]. На думку Конфуція, зміст поняття «людинолюбство» містить два складники – «великодушність» й «милість». Такі риси характеру мають чисельні представники китайської

інтелігенції, саме тому для майбутніх перекладачів китайської мови є важливим під час виконання професійних обов'язків користуватися відповідними етичними нормами й коректно інтерпретувати поведінку мовця – носія китайської мови.

Оволодіння знаннями через навчання

Представники сучасної освіти Китаю поділяють погляд Конфуція стосовно знань: «Ті, хто володіють знаннями від народження, стоять вище за всіх; ті, хто володіють знаннями завдяки навчанню, йдуть за ними; ті, хто почали навчання, бо опинилися у скрутному становищі, йдуть за ними; ті, хто опинилися у скрутному становищі, не навчаються, стоять нижче всіх серед народу. Майбутні перекладачі китайської мови повинні розуміти сутність такої ієрархії.

В основу професійно-мовленнєвої підготовки перекладачів-сходознавців слід покласти принцип Конфуція про значення «знань, що були здобуті завдяки навчанню», у супереч «знанням від народження». Пізнання, за Конфуцієм, здобувається через наполегливу працю (особливо таке твердження «проявляється» у сфері вивчення китайської мови). Світоглядне й країнознавче виховання сходознавців має відповідати підходу Конфуція до змісту поняття «обізнаність»: «слухати багато дещо; обирати з того, що прослухав, найкраще й дотримуватися цього; бачити багато дещо й запам'ятовувати побачене, оскільки мудрість, здібності й розум здобуваються через подібне навчання». Мовлення сучасного перекладача-китаєзнавця відображує результат «засвоєння» вищенаведеного підходу. Вважаємо за доцільне зазначити, що філософ пропонував навчатися не тільки в «добрих», але й у «поганих», тобто отримувати користь від навчання від так званих «учителів зі зворотного боку».

Значення повторення вивченого матеріалу

Відзначимо новаторський для давнього часу підхід Конфуція щодо значущості повторення вивченого матеріалу [Лунь юй, розділ 1] і зв'язок навчання з мисленням. Учений уважав, що «навчатись і не розмірковувати – марна витрата часу; розмірковувати і не навчатись – згубно» [Лунь юй, розділ

2]. Вивчення китайської ієрогліфіки, наприклад, ґрунтується не тільки на «технічних» навичках відтворення графіки, але й осмисленні самої ідеї складу, змістових компонентів та вимовного боку ієрогліфа (*хань цзи*). Система вправ з оволодіння китайською мовою передбачає завдання проблемного креативно-комунікативного характеру, що вимагає «залучення» розумових здібностей студентів із подальшим функціонуванням в інтенсивному режимі. Невід’ємною умовою успішного засвоєння китайської мови є практика домашнього читання і виконання вправ, спрямованих на відтворення змісту автентичних текстів і вираження власних думок щодо певних ситуацій з аргументацією позиції студента. Конфуцій відзначав: «Читання книг без розмірковування над прочитаним матеріалом не дає ніяких результатів, а мислення без читання книг тільки втомлює». Великий учитель був упевненим, що «навчання є основою мислення, мислення є поглибленням вивченого матеріалу, навчання і мислення однаково важливі й корисні один для одного» [2].

«Взаємовідношення» між знаннями і діями.

Не менш вагомим був внесок Конфуція в розробку засадничої теорії навчання: учений паралельно розглядав «відношення» між знаннями та діями (тобто теорії та практики) і наголошував на необхідності використання знань на практиці. Зміст дії автор розглядав як критерій перевірки рівня навчання. Наразі аудиторна робота у вищих навчальних закладах України складається з лекцій, практичних занять (лабораторні роботи, семінари), тому засвідчити свої набуті знання студенти можуть на практичних заняттях і під час виконання самостійних та індивідуальних дослідницьких завдань. Для майбутніх перекладачів-сходознавців важливою є виробнича практика як компонент мовної фахової підготовки, в процесі проходження якої студенти «занурюються» у сферу професії перекладача.

Учення Конфуція про «набуття знань через навчання» здійснило вплив на розвиток китайської філософії та стало популярними і в сучасній китайській педагогіці. Майбутні перекладачі китайської мови зобов’язані

ознайомитися з провідними постулатами цього філософа й коректно тлумачити змістові аспекти навчальних дисциплін у процесі оволодіння спеціальністю «Переклад (китайська мова)».

Педагогічне правило для студентів – майбутніх перекладачів китайської мови: філософсько-педагогічні концепції Мо-цзи

Вагомий внесок у філософську базу теорії навчання здійснив Мо Ді (Мо-цзи – лідер наукового руху *моїзм*, протилежне за змістом ідеям Конфуція). Він очолив суворо організовану політичну групу, яка мала характер наукового закладу. Його називали «великий учитель». Мо-цзи проголошував «загальну любов» (*цзяньай*), «почитання єдності» (*шантун*), «шанування мудрості» (*шансянь*), «заперечення музики та розваг» (*фейюе*). У свій час Мо-цзи мав великий вплив на народ, як і Конфуцій. Серед провідних освітніх праць Мо-цзи можна виокремити такі: «Цинь ши (зближення з ученими)» та «Сюшень (самовдосконалення)». Філософ наголошував на важливості «зусиль» людини для досягнення цілей у житті, що, безсумнівно, можна розглядати у спектрі необхідних умов для вивчення китайської мови студентами – майбутніми перекладачами.

Знання потребують здібностей.

Після смерті Мо-цзи його послідовники поділилися на три течії, які очолили Сянлі, Сянфу і Денлін; згодом вони об'єдналися в одну течію «пізні моїсти». Стародавні філософи вплинули на розвиток дидактики в Китаї, виявив зв'язок між «як знаємо» і «що знаємо», тобто презентували матеріалістичну базу теорії пізнання. У першій частині «Канону» [Мо-цзи, розділ 10] зазначено про важливість певних властивостей органів почуттів людини під час набуття знань: «Знання потребують здібностей». Це означає, що досягнення знань є набуттям знань завдяки здібності до нього, але здібність ще не є саме знанням; знання – це результат (зіткнення) із зовнішнім світом. «Зіткнення» слід розуміти як контакти з предметами та чуттєве сприйняття об'єктивно наявних предметів. Процес набуття знань майбутніми перекладачами будь-якої мови в сучасних умовах має всі передумови бути

успішним, якщо б форми оволодіння знаннями відповідали типології пізніх моїстів:

- «особисте знання» (цинъ чжи) – безпосередній досвід, що був набутих через особисті контакти з предметами;
- «почуте знання» (вень чжи) – знання, що були отримані від інших людей непрямим шляхом;
- «знання, що було набуто в результаті суджень» (шо чжи) – за допомогою понять (назв) роблять судження та висновки, внаслідок чого виникає нове знання;
- «знання, що було набуто в результаті міркувань» (чжи) – знання, що набувають через міркування, приносять ясність [Мо-цзи, розділ 10]; знання, що було набуто в результаті міркувань, – це міркування про предмети за допомогою здібностей до знань, і тільки тоді знання предметів стає ясним, ніби предмет з'явився перед очима [Мо-цзи, розділ 10].

Міркування як вищий ступінь пізнання

Міркування корелює з вищим ступенем пізнання. «Моїстські знання» відображують етапи процесуальної транслатології: органи почуттів, коли «стикуються» з об'єктивно наявними предметами (текст оригіналу), викликають відчуття, які відображають тільки ознаки об'єкта (типові лінгвістичні ознаки певної мови), але щоб осягнути сутність предмета, потрібно провести аналіз предмета (тексту оригіналу), обміркувати отримані результати (текст перекладу) й осмислити їх (аналіз адекватних лінгвістичних засобів перекладу тексту оригіналу), тобто здійснити «міркування про предмети завдяки здатностей до знань», і тільки в цьому випадку можна знайти чітке, правильне знання про що йдеться, «і тоді знання предметів стає яскравим, немов перед очима». Оволодіння майбутніми перекладачами китайської мови «правильними знаннями» (через раціональне пізнання) можливе за умови правильно-організованої теоретико-методичної й практичної (виробничої) підготовки.

Тотожне і різне взаємодоповнюють одне одного

Закони «моїстської» діалектики («тотожне і різне взаємодоповнюють одно одного») доцільно покласти в основу навчання майбутніх перекладачів безпосередньо в практиці перекладу: і вибір еквівалента чи відповідника лінгвістичній одиниці (явищу) тексту оригіналу, адекватних перекладацьких прийомів і засобів. Процес перекладу також передбачає, що в тотожному є різне, а в різному є тотожність, і те чи те інше взаємно залежать одно від одного: компонентний аналіз лексичних одиниць текстів оригіналу і перекладу, контрастивний аналіз лінгвістичного (й екстралінгвістичного) оформлення тексту оригіналу і тексту перекладу, ієрархічна (польова) модель мови на основі родо-видових відношень елементів.

Зв'язки між причиною і наслідком

До заслуг моїстів відносять виявлення зв'язків між причиною і наслідком – «причина – набуття того, що згодом приводить до результатів». «Причина» - це дія, яка породжує виникнення предмета, а «результат» - наслідок. Наявність «причини» породжує «результат». Для майбутнього перекладача суттєвим є не тільки розуміння «китайської логіки висловлювань», але й побудова дискурсу за логічно причинно-наслідковими зв'язками під час реалізації міжкультурної комунікації. Вимога правильно висловлювати та відображати понятійний зміст предмета (текст оригіналу) у формі судження пояснює тезу «за допомоги слів передавати смисл»; а теза «за допомогою міркувань розкривати причину» - означає пояснювати причину винесення того чи того судження у формі логічного умовиводу (тобто репрезентувати адекватний переклад-тлумачення).

Критерії перевірки знань

Слід зазначити, що моїсти ознайомили народ із функціями «критерію» («примірювань»), впровадили актуальні в сучасній науці поняття «доказ на прикладі» (аналогія), «однаковість» (однакове значення слів), «підтримка» (залучення доказу), «розповсюдження» (довід за аналогією) тощо. Розвиток ідеології, починаючи з часів Мо-цзи і до пізніх моїстів, свідчать про досягнутий прогрес. Пізні моїсти залишили в історії Китаю надзвичайно цінну

спадщину, саме тому ознайомлення студентів – майбутніх перекладачів із філософськими течіями цієї країни може слугувати для збагачення світогляду студентів та допомогти їм найкраще розуміти культурно-традиційне багатство і різноманітність Піднебесної.

Філософсько-педагогічні концепції Лао-цзи

Розпад рабовласницького устрою Китаю вплинув на географічне розповсюдження науки й освіти, оскільки з'явилися чисельні «науковці-мандрівники, які розповсюджували освіту» [Ши-цзи, розділ 46]. Виник і усталився новий інтелігентський соціум з широкими суспільними зв'язками, що впливав на загальний розвиток суспільства взагалі.

Китайці того часу не погоджувалися з окремими думками філософа Лао-цзи, який нехтував принципом, що панував у рабовласницькому суспільстві, «керування на засадах правил поведінки», хоча водночас він скаржився: «Правила поведінки – вони підривають відданість і довіру, започатковують смуту» [Лао-цзи, § 38]. Його також не задовольняв принцип нового феодального суспільства «керування на засадах закону», оскільки він уважав, що, коли збільшується кількість законів й накази, збільшується чисельність злодіїв та розбійників [Лао-цзи, § 57]. Його ідеї суперечили кредо Конфуція щодо «шанування мудрих». Крім того, Лао-цзи був проти «освіченого народу», був переконаний, що в суспільстві відбуваються «смути», якими важко керувати через «наявність» у народу «знань», а у правителя «бажань»: *«Саме тому керувати країною за допомогою знань – нещастя для країни, а керування країною без допомоги знань – щастя для країни»* [Лао-цзи, § 65]. Філософ наполягав на «керуванні, побудованому на недіянні». На його думку, бажано, щоб правитель сам не мав «бажань», і тоді народ природним чином стане простодушним; для «досягнення» «відсутності знань» і «відсутності бажань» необхідно відмовитися від «шанування мудрих» і «не цінувати рідкісних предметів», тобто ліквідувати всі суперечності, що спричиняють виникнення бажань (= «здійснення недіяння»). За його словами, *«здійснення недіяння*

приведе до того, що не залишиться нічого, чим не можна було б керувати» [Лао-цзи, § 3]. Лао-цзи намагався створити ідеалізоване родове суспільство.

Майбутнім перекладачам-сходознавцям слід обережно ставитися до теорії Лао-цзи щодо «відсутності знань» у народу; це ще не означає, що не існує ніякої потреби у здобутті знань. Знання – база будь-якої діяльності. Філологи-китаїсти знають, що філософія Лао-цзи (даосизм) містила в собі численні діалектичні ідеї, які стали раціональною частиною його філософії.

Єдність суперечностей між «недоброю» та «доброю» людиною

Вищою категорією даосизму є ідея «дао» (ієрогліф «дао» (道) складається із двох частин – «шоу» (头) – голова і «цзоу» (去) – йти). Ієрогліф «дао» символізує дорогу, якою йдуть люди. Лао-цзи надав «дао» смисл загального закону і розглядав його як джерело походження світу. Він конкретно проаналізував єдність суперечностей між «буттям» і «небуттям», відзначив аналогічний зв'язок «недоброї» та «доброї» людини. Українським перекладачам-сходознавцям треба знати думку Лао-цзиня щодо діалектичної єдності понять «учитель» і «винагородження». Він писав, що *«добра людина – вчитель недоброї людини, недобра людина – винагородження доброї людини. Якщо ж (недобра людина) не шанує свого вчителя, а (добра людина) не любить винагородження, то, незважаючи на розум, вони в корені помиляються»* [Лао-цзи, § 27]. У процесі професійної-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської системи України доцільно адекватно інтерпретувати вищенаведене твердження Лао-цзи, оскільки саме добра людина є вчителем недоброї людини, але, зі свого боку, недобра людина може застерегти добру людину від помилок, тому кожний вислів відіграє певну роль у житті людини, і неможна нехтувати жодним із них. У його висловлюванні міститься глибока істина щодо необхідності надавати значущості ролі протилежного вчителю боку та вимогу, щоб у процесі навчання як перша, так і друга фрази слугували вчителеві й учню як певний урок. Для ефективності професійної підготовки майбутніх філологів-перекладачів китайської мови слід пам'ятати правило Лао-цзи:

«Необхідно «знати людей» і водночас «знати себе», необхідно «перемагати людей» і водночас «перемагати себе» (подолати власні недоліки), оскільки тільки в цьому випадку можна досягти мудрості й здобути могутність» [Лао-цзи, § 25]. «Знати людей» у спектрі професійної підготовки означає важливість вивчення країнознавства Китаю; «знати себе» - вільно володіти рідною мовою, історією, розуміти особливості культури і традицій України, знати політичний стан своєї країни; «перемагати людей» - вивчити зміст навчальної дисципліни «Країнознавство Китаю» і вміло використати на практиці здобуті знання; «перемагати себе» - подолати прогалини у своїх фонових знаннях, удосконалювати професійність у галузі східнознавства.

Філософсько-педагогічні концепції Мен-цзи

«Чотири добродетності» - людинолюбство, обов'язок, правила поведінки й знання.

На філософію Китаю вплинуло вчення Мен-цзи, який репрезентував консервативне угруповання «школа служивих». Мен-цзи перший удосконалив і розвинув ідеї Конфуція. Ідея керування на основі добродетності – основний політичний погляд Мен-цзи, що походить від поняття «людинолюбство», яке висунув Конфуцій. Філософ приділяв значну увагу вихованню у школі, а саме наполягав на прищеплюванні синам шанобливості до батьків і старших. На його думку, «чотири починання» є природженими, вони розширюються, поповнюються у своєму розвитку і переходять у «чотири добродетності» - людинолюбство, обов'язок, правила поведінки й знання. Мен-цзи вважав, що «всім людям властиве почуття, яке не дозволяє спричиняти лиха іншим. Добро й лихо – основні категорії та теми будь-якого навчання про мораль. На його переконання, що природа до всіх людей є доброю, а якщо вона стає недоброю, означає, що її призвели до розладу (зовнішні) предмети, тобто зло – це результат впливу на людину зовнішніх предметів. З іншого боку, добра природа людини, що актуалізується в намаганні творити добро, є результатом того, що вона «зберігається в серці», і якщо людина має добру природу, але творить зло, у цьому випадку це – наслідок «розслаблення серця», тобто

втрати природних прихильностей. Втрата доброї природи спричинена здобутими чинниками. Мен-цзи був упевненим, що спочатку необхідно думати про обов'язки, а потім про користь, тобто спочатку – збагачення народу, а потім – його навчання у школах, навчання синів шанування батьків і старших, спрямування народу на добро. Для майбутніх перекладачів китайської мови може стати спрямовуючою теза філософа – «навчатися добра як підґрунтя будь-якої діяльності і сприймати «обов'язки професії перекладача» як «чотири добродетності» - людинолюбство, обов'язки, правила поведінки й знання.

«Чжоуська Книга Перемін (Чжоу-і)»

Українські майбутні філологи-сходознавці повинні бути обізнані з відомою «Чжоуською Книгою Перемін (Чжоу-і)» (вона складається із двох частин – «Книга перемін (І-цзін)» і «Тлумачення до Книги Перемін (І-чжуань)»), що є зібранням творів авторів, які безперестанку займалися вивченням «Книги Перемін» і жили від періоду Чуньцю до завершення періоду Чжаньго. Ідеї, що репрезентовано у «Тлумачення до Книги Перемін», віддзеркалюють історичні процеси. Зміст самої книги маніфестує характерні особливості «школи служивих», тому в подальшому цей твір став важливою складовою класичної конфуціанської літератури. Переміни (і) маніфестовані в символах (сян), а символи – у вигляді образів (гексаграм). «Тлумачення» розглядають гексаграми як копії або зображення об'єктивного світу, за допомоги яких можна зрозуміти таїни об'єктивного світу (осягти потаємні добродії) й пояснити різницю у стані всіх предметів (розподілити за групами всі істоти). За «Тлумаченнями», рушійними силами, що спричиняють зміни в предметах, є суперечності, які знаходяться не ззовні, а в самих предметах; кожний предмет має два протилежних боки, темний і світлий, обидва вони взаємопов'язані та залежать один від одного, без одного боку не може існувати інший, тому без світлого підґрунтя не може бути темного або без темного не може бути світлого підґрунтя. «Тлумачення» протягом сторіч розглядали в Китаї як одну з найважливіших класичних книг і вважали обов'язковим підручником під час здобуття освіти. Чимало прогресивних політичних діячів і

мислителів постійно відшукували в ній підстави для політичних перемін, а деякі судження і важливі ідеї про світле і темне підґрунтя, про взаємини між дао і предметами, рухом і спокоєм тощо стали предметом позитивних дискусій для подальших поколінь філософів.

Філософсько-педагогічні концепції Сюнь-цзи

Здатність до пізнання

Не менш вагомий внесок в освіту Китаю здійснив філософ Сюнь-цзи, який дотримувався традиційних поглядів Конфуція (а саме, сприйняв та розвинув погляди Конфуція і Мен-цзи) й приділяв велике значення «знанням, здобутим через навчання», водночас відкидав ідеї про «знання, отримані від народження». Сюнь-цзи розуміє сутність пізнання таким чином: «Те, за допомогою чого людина здатна пізнати (речі), називається здатністю до пізнання. Якщо здатності до пізнання об'єднуються з речами, це називається знанням» [Сюнь-цзи, розділ 16]. На його думку, людина володіє здатностями, які дозволяють пізнавати об'єктивні предмети, а якщо ці здатності використовують, вони набувають сили знання. Процес пізнання започатковується органами чуття («небесні чиновники») або ж зі «знання предмета, про яке повідомляють небесні чиновники». Водночас, зауважує вчений, почуттєве знання слід підняти до рівня раціонального, органи чуття повинні бути під контролем «небесного правителя» (розуму/серцю). Роль серця в керуванні п'ятьма органами чуттів полягає здебільшого в «збиранні знань». Майбутнім перекладачам-сходознавцям можуть бути корисними ці ідеї, оскільки процес засвоєння китайської мови є дуже трудомістким, який передбачає «залучення» як органів чуття, так і використання певних здатностей для набуття знань. Натомість у цьому процесі важливо додержувати емоційного нейтралітету, не дозволяти емоціям і почуттям отримати верх над перекладачем і ситуацією, тобто «холодний» розум підпорядковує миттєві «обурення». На думку Сюнь-цзи, людина не повинна керуватися тільки поглядами, що усталилися, оскільки ці погляди, у свою чергу, не можуть заважати у здобутті нових знань.

Зв'язок між теорією і практикою

Теза, висловлена філософом у ті часи, сьогодні є одним із провідних принципів педагогіки. Сюнь-цзи виокремив у феномені «знання» чотири ступеня: почуті знання, побачені знання, пізнані знання та знання, що були виражені у вчинках. Сюнь-цзи наголошує на «адаптуванні знань» до реальності: «Краще почути, ніж не чути, краще побачити, ніж почути, краще пізнати, ніж побачити, краще актуалізувати знання у вчинках, ніж пізнати їх. Можна зупинитися, коли людина навчиться використовувати знання у вчинках» [Сюнь-цзи, розділ 4]. Іншими словами, знання, що актуалізуються у вчинках, є вище звичайних знань, вони – мета і межа знань. Особливо вчений акцентував на необхідності практики, оскільки теорія повинна «підтверджуватися практикою», яка служить для неї «мірилом перевірки» [Сюнь-цзи, розділ 17, с.294].

Під «хибними поглядами» Сюнь-цзи розумів обмеженість знань і вважав, що «причина хвороби в мисленні», тобто людина «однобоко розглядає явища, саме тому уявлення про сутність не формується у повному обсязі» [Сюнь-цзи, розділ 15, с.294]. Перекладачі-китаїсти мають бути обізнані лінгвістичними (фонетика, морфологія, синтаксис, лексикологія, стилістика китайської мови), соціокультурними (традиції, культура Китаю), етнічними (самосвідомість, мовні та культурні особливості китайської народності, яка мешкає на певній території), політико-економічними та іншими складовими змісту навчання не поверхово, а досконально, інакше процес перекодування китайського тексту рідною мовою може бути спотвореним. Крім того, вчення філософа про злу і добру природу людини можна використати в сучасній педагогічній освіті України.

Філософсько-педагогічні концепції Хань Фей-цзи

«Залучення доведення» як критерію перевірки істини.

Хань Фей-цзи – продовжувач утілення ідей попередніх філософсько-педагогічних теорій (розвинув діалектику Лао-цзи), ввівши в науковий обіг поняття «залучення доведення» як критерію істини. За його словами, якщо «назва предмета» збігається із «сутністю цього предмета», це доводить його істинність. Він був упевненим, що при визначенні істинності мовлення будь-якої людини, потрібно розглянути «всі причини із залученням доводів та проведенням дослідження» [Хань Фей-цзи, розділ 5]. Користь може визначити мету промови та вчинків і є критерієм для визначення їх істинності, а будь-які вчинки є безглуздими, якщо вони не мають користі. Ідеї Хань Фей-цзи можуть прислужитися студентам-майбутнім сходознавцями під час написання наукових робіт (дипломних, магістерських), оскільки у філологів-китаєзнавців важливо насамперед розвинути вміння доводити свої погляди і думки, підкріплювати гіпотези практичними прикладами, адекватно відображати матеріал і результати дослідження у формі таблиць, малюнків, схем, діаграм, рисунків тощо, прогнозувати успішні результати досліджень і коректно оформлювати текстову частину дослідження. Значущим для сучасної науки та освіти є новаторський для того часу погляд Хань Фейя щодо суперечностей. На його думку, *«необхідною умовою для розв'язання суперечності є аналіз, на основі якого потрібно розробляти критерії, передбачати як негативні, так і позитивні наслідки, не можна все абсолютизувати»* [5]. Думка філософа, що *«успіху (щастя) можна досягти за певних умов, за наявності цілої низки суб'єктивних зусиль, переконливих знань й раціональних дій»*, є актуальною на сьогодні. Саме тому майбутнім перекладачам потрібно чітко розмежувати раціональні дії від ірраціональних, докладати зусиль до здобуття «правильних» знань у сфері китаєзнавства. Отже, діалектика Хань Фейя створила теоретичну базу для здійснення керування на основі закону, в певним чином мала прогресивне історичне значення і наукову цінність.

Філософсько-педагогічні концепції Дун Чжуншу

Три види природи людини

Майбутнім перекладачам китайської мови доцільно ознайомитися з філософією Дун Чжуншу, який створив теорію про три види природи людини на основі положення Конфуція «лише найрозумніші та найнерозумніші можуть змінитися» та вчення Мен-цзи про добру природу людину і Сюнь-цзи про недобру природу людини. За Дун Чжуншем, природа людини визначається небом й подібна до природи Неба, оскільки людина отримує життя від Неба, за природою вона схвалює добро й ненавидить зло, ці якості можна виховати, але неможна їх змінити, можна передбачити, але неможна усунути ... тілу людини властиві жадібність і людинолюбство, при цьому останнє стає першорядним – все це подвійно. Дун Чжуншу, розподіляє природу людини на три складові:

- «природа мудрої людини», що є вродженою та може стати доброю без навчання;
- «природа тих, чиї здібності можна вмістити у бамбуковий кошик» (він мав на увазі тих, хто, хоча й навчалися, не змогли стати добрими);
- «природа людини із середнім достатком», тобто ті люди, які від природи наділені добрими властивостями та почуттями, в ході навчання вони можуть стати добрими.

Дун Чжуншу «робить ставку» на третій тип людей, оскільки він був упевненим, що природа стає доброю після поступового навчання. Учення філософа, засноване переважно на вченні «школи служивих», яке увібрало в себе вчення легістів та інших шкіл. Філософ висловлюється за одночасне використання заохочень і покарань, керуванні на основі доброчесності.

Філософсько-педагогічні концепції Чжу Сі

Теорія Чжу Сі (прізвисько – Юаньхуей чи Чжунхуей) є одним з філософсько-педагогічних компонентів професійно-мовленневої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови. Після Конфуція Чжу Сі був найвідомішим філософом-ідеалістом, який залишив глибокий вплив на феодальне суспільство Китаю; його вчення, від кінця династії Південна Сун і до кінця династії Цін, було офіційною філософією класу, що правив, а його твір «Сишу цзичжу» при династіях Мін і Цін був обов'язковим на іспитах для

здобуття вченого ступеня, який надавав право на отримання посади чиновника. Опишемо його основні положення.

Принцип «здобуття знання через осягнення речей»

Головною категорією філософії Чжу Сіа є найвищий принцип, використання якого веде до виникнення трьох устоїв (влади правителя над народом, батька над сином, чоловіка над жінкою), про що йдеться в його роботі «Абзаци «Дасює». Учений допрацьовує відомий принцип «здобувати знання, осягаючи речі» і пояснює таким чином: за умови наявності бажання здобути знання треба підходити до предметів так, щоб з'ясувати їх вищий принцип. Отже, під поняттям «здобуття знань, осягаючи речі» він розумів дослідження кожної речі аж до виявлення її вищого принципу і зазначив: «Досягнення знань означає те, що в моєму серці немає нічого, чого б воно не знало». При цьому, потрібно спиратися на те, що вже знаєш, збагачувати свої знання до того часу, доки не лишиться нічого, чого ти не знаєш [Чжу-цзи юйлей, розділ 15]. Зрозумілим є ставлення Чжу-цзися до істини – того, чим володіє сама людина; те, що називають знаннями, - це пізнання істини в собі, а не пізнання істини з довкілля за допомогою своїх знань. Філософ зазначав, що пізнання передує дії: якщо істина зрозуміла, вона керує діями людини. Успішні студенти - майбутні перекладачі-китаєзнавці вправно використовують набуті знання на практиці, оскільки розуміють зміст фрази Чжу Сі: «Сутність учіння, безсумнівно, у застосуванні набутого в діях; якщо тільки знати, але не діяти, тоді це рівнозначно неучінню». Діалектичний погляд Чжу Сі на зв'язок між пізнанням і дією («знання і дія залежать одне від одного, взаємно стимулюють одне одного, їх неможна розривати») є важливим внеском у розвиток теорії пізнання Китаю.

Філософсько-педагогічні концепції Є Ши

Практичні справи, а не пусті розмови

Китайський філософ-педагог Є Ши закликав займатися практичними справами, а не голими теоріями, досягати корисних результатів, він виступав проти пустих і зайвих розмов про добродетель, природу і долю. Катехізисним є вислів філософа: «Якщо той, хто читає багато, не знає, як використовувати те, що він прочитав, то його заняття є марними; якщо той, хто пише, не в змозі навчити, як діяти, його заняття також є марними; якщо здійснюється шляхетний вчинок, який не узгоджується з великою істиною, то, незважаючи на його шляхетність, він є марним; якщо утвердитися в намірі, але не здійснити його в турботах про те, що відбувається, хоча намір є людинолюбним, він є марним». Отже, вважаємо, що ефективність професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови багато в чому залежить від актуалізації його змісту на практиці (Є Ши націлює на заняття практичними ділами і виступає проти пустих розмов).

Філософсько-педагогічні концепції Вань Шоужень

Досягнення природних знань

У низці відомих філософів-педагогів Китаю також одне з провідних місць посідає Вань Шоужень, який розглядає серце як «природні знання» (вищий принцип неба), тобто природжена здатність людини розпізнавати істинне та помилкове, добре і дурне. До природних знань учений відносив природжені моральні принципи і ввів новий термін «самовникання у природні знання (серце)», яке розумів як пізнання. Він зазначав, що міркування з'являються у природних знаннях (раціональних знаннях), саме тому «те, про що думаєш, те, про що турбуєшся, може бути тільки вищим принципом неба (а не тільки знання, яке людина отримує від побаченого й почутого). Для студентів-китаєзнавців в умовах педагогічної освіти України нагальним вважається учіння Вань Шоуженя про «досягнення природних знань». Потрібно побудувати навчальний процес так, щоб дійсно була справа (діяння), яка породжує знання, тому знання обов'язково здобувається засобом усвідомлення сутності предмета; справи, в яких є наявною думка, називають предметом; осягнення – це виправлення неправильного, щоб повернути його

до істинного. Отже, стимулювання мисленневих операцій сучасних студентів з метою здобуття знань у галузі китаєзнавства повинно бути спрямованим на позитивний ефект та успіх. Філософ наголошує й на важливості поєднання знань і дії таким чином: «Істинність і правильність знань – у дії, а чітка свідомість і ретельне дослідження дій – у знаннях, значення знань і дій неможна розподіляти... Якщо йдеться про знання, то зрозуміло маємо на увазі і дію, в якій воно є присутнім; якщо йдеться про дію, то зрозуміло маємо на увазі знання, в яких вона є присутньою». Отже, неможна здобути знання без цілеспрямованої дії [Ван Веньчен-гун цюаньшу, розділ 2].

Філософсько-педагогічні концепції Ван Фучжи

Раціональні знання

Ідея Ван Фучжи щодо відношень між «здатностями» і «місцем» проектується на процес здобуття знань. «Те, що називається здатностями, – це думка, а те, що називається місцем, – це положення. Те, що називається здатностями, – це я сам, а те, що називається місцем, – це предмети» [Шан-шу їньї, розділ 5]. Отже, «здатності» – це мислення, тобто пізнавальні здатності, які є суб'єктом. «Місце» – це об'єкт пізнання, тобто об'єктивно наявні предмети та явища. У професійній підготовці майбутніх перекладачів важливо правильно виявити «об'єкт пізнання» (який очікує використання); пізнавальні здатності сприяють успішним результатам у процесі пізнання, що є спрямованим на його об'єкт. На практиці і наразі здатності, за його словами, повинні відповідати об'єкту пізнання. На думку філософа, породження пізнання можливо за трьох умов: якщо зустрічаються всі одночасно «форма, розум і предмет», тоді з'являються знання. Ван Фучжи вважав органи почуттів матеріальною основою мислення, яке, у свою чергу, залежить від органів почуттів, і є вікном до пізнання довкілля. Однак знання, здобуті через «вуха та очі» (зовнішні), є поверхневими, а знання, здобуті через мислення (емпіричні знання), є всебічними і засновані не тільки на зовнішньому, але й на внутрішньому. Отже, майбутнім перекладачам китайської мови слід довіряти глибинному змісту лінгвістичних, (соціо)культурних, історичних та інших

джерел з китаєзнавства, а не доходити поверхневих висновків залежно від суб'єктивних позитивних чи негативних почуттів та емоцій; знання, які здобувають майбутні філологи-схознавці, мають отримати статус «раціональних».

Методи пізнання

За доцільне можна вважати використання **двох методів пізнання** «Ван Фучжи» у професійно-мовленнєвій підготовці під час оволодіння майбутніми перекладачами китайської мови навчальною програмою, передбаченою для спеціальності «Переклад (китайська мова)»:

Перший метод - набуття широких знань у галузі пізнання явищ природи та історії (у нашому випадку, в межах навчально-виховного спектру підготовки), які б дозволили виявити закономірності розвитку предметів і явищ, що зумовлює досягнення речей.

Другий метод – набуття знань внутрішньої сутності предметів та явищ засобами абстрактного мислення.

Ван Фучжи висунув ідею про єдність знань і дій і озвучив її в тезі «дієш – означає, пізнаєш дещо» (знання і дії – це здобувати знання та енергійно діяти), водночас він критикував попередні теорії Чжу Сіа та Ван Шоуженя про знання і дії. Учений визнавав дію як підґрунтя здобуття знань і водночас не припускав значення знань для дії. За його словами, «зі знання виникає вміння діяти» [Ду сишу дацюань шо, розділ 4]. Значення здобутих знань полягає в «умінні діяти», в іншому випадку дії будуть сліпими. Професійна діяльність перекладача є відображенням умілого використання ним знань, умінь і навичок у поєднанні з дією – «знання і дія взаємно допомагають одне одному» [Лі-цзі чжанцзюй, розділ 31], вони взаємозалежні та взаємозначущі.

Отже, зміст професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах освіти України повинен орієнтуватись на морально-етичні та ідеологічні норми китайської філософії й духовного життя. Коректне

декодування теорій відомих китайських учених – це впевнений крок на шляху до успішного проведення перемов, здійснення перекладу офіційно-ділової документації, реалізації міжкультурної комунікації в різноманітних сферах – культурно-освітній, науково-технічній, економіко-політичній, соціально-побутовій та інших. Розуміння глибинної сутності висловлювань носіїв іноземної (китайської) мови україномовними перекладачами сприяє доречному добору лінгвістичних засобів перекладу китаємовного дискурсу будь-якої функціонально-стильової спрямованості.

Вищенаведений аналіз китайської філософсько-педагогічної літератури дозволяє дійти висновків, що теоретичну основу професійної мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів-сходознавців повинні скласти провідні ідеї китайських філософів.

Автентичні тексти (як адаптовані, так і неадаптовані) із зазначених філософських проблем можна застосовувати як навчальні в межах дисциплін, що входять до освітньо-професійної програми підготовки майбутніх перекладачів китайської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вчення Мо-дзи /Мо-цзи/ (До Ді) (479 (475) –400 (395) рр. до н.е.) як засновника вчення "моїзм"(мо-цзя). Розділ 10. – 63 с.
2. Кун Фу-цзы (Конфуций) Лунь юй. //Конфуций. – Издательство : сайт «Восточная литература», 2001. – 39 с.
3. Лао-цзы Дао дэ цзин (Книга о естественных основах нравственности) Лао-цзы. – 72 с.
4. Сыма цянъ. Исторические записки (Ши-цзи), гл. 46. – 22 с.
5. Хань Фэй-цзы. Об управлении государством. О дао и дэ. ... Литература: История китайской философии. – М. – 1989, с. 163–184.

Додаток А2

Таблиця 1

Визначення поняття «переклад»

<i>n / n</i>	<i>Автор</i>	<i>Визначення поняття «переклад»</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1.	Л. С. Бархударов [1, с. 11.]	<i>Переклад</i> – це процес перетворення мовленнєвого утворення однією мовою у мовленнєве утворення іншою мовою при збереженні незмінного плану змісту, тобто значення.
2.	І. Левий [5, с. 49]	<i>Переклад</i> – це передання інформації... перекладач дешифрує інформацію оригінального автора, яку містить текст його твору, знову зашифровуючи її в системі своєї мови, а інформацію, яку містить його текст, знову декодує читач перекладу.
3.	В. С. Виноградов [2]	<i>Переклад</i> – «викликаний суспільною необхідністю процесу і результату передання інформації (змісту), вираженої в письмовому або усному тексті однією мовою, за допомогою еквівалентного (адекватного) тексту іншою мовою».
4.	В. М. Комісаров [3]	<i>Переклад</i> – це 1) перетворення одиниць і структур вихідної мови (ВМ) в одиниці та структури мови перекладу (МП) – трансформаційна теорія; 2) розкриття сутності еквівалентних відношень між змістом оригіналу та перекладу – семантична теорія.
5.	Б. Хатім, Дж. Манді [9, с. 6.]	(Письмовий) <i>переклад</i> – 1) процес перенесення письмового тексту з іноземної мови в мову перекладу, який здійснюється перекладачем чи перекладачами у специфічному соціокультурному контексті; 2) письмовий продукт, чи текст перекладу (ТП), отриманий у результаті цього процесу й функціонуючий у соціокультурному контексті мови перекладу; 3) когнітивні, мовні, візуальні, культурні й ідеологічні явища, що є невід’ємною частиною 1) і 2).
6.	А .Д. Швейцер [8]	<i>Переклад</i> – односпрямований і двофазовий процес міжмовної і міжкультурної комунікації, за яким на основі цілеспрямованого («перекладацького») аналізу первинного тексту створюється вторинний текст (або метатекст), який замінює первинний в іншому мовному і культурному середовищах; процес, що характеризується настановою на передання комунікативного ефекту первинного тексту, що частково модифікується відмінностями між двома мовами, між двома культурами

		і двома комунікативними ситуаціями.
<i>Продовження таблиці 1</i>		
1	2	3
7.	I. В. Корунець [4, с. 19]	<p>Учений корелює поняття «переклад» і «тлумачення». <i>Переклад</i> (і тлумачення) виступає у функції засобу відтворення і передання лексичних і змістових значень окремих лексичних і змістових одиниць мовлення, тобто окремих слів і письмового чи усного текстів (дискурсу); переклад і тлумачення завжди переносять умову перекладу (МП) всі лексичні й змістові одиниці мови оригіналу (МО). Графічно цей процес можна відобразити орієнтовано таким чином:</p> <p style="margin-left: 40px;"> ↗ лексеми → тлумачення → МО ↘ ↗ текст/дискурс → переклад/тлумачення → МП ↘ ↗ лексеми/змістові єдності ↘ текст/дискурс </p> <p style="margin-left: 40px;"> ↗ лексеми → тлумачення → МО ↘ ↗ текст/дискурс → переклад/тлумачення → МП ↘ ↗ лексеми/змістові єдності ↘ текст/дискурс </p>
8.	A. A. Лілова [6, с. 231]	<i>Переклад</i> – це специфічна усна або письмова діяльність, спрямована на перестворення наявного в одній мові усного або письмового тексту (твору) на іншу мову на основі інваріантності змісту, а також авторської автентичності.
9.	Л. О. Черняхівська [7, с. 49]	<i>Переклад</i> – перетворення структури мовного утворення, в результаті якого при збереженні незмінним плану змісту змінюється план вираження – одна мова замінюється іншою – структурна теорія.

Література

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). – М. : Международные отношения, 1975. – 175 с.
2. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М. : Издательство института общего среднего образования РАО, 2001, – 224 с.
3. Комиссаров В. Н. Теория перевода (Лингвистические аспекты). – Учеб.для ин-тов и фак. иностр. яз. – М. : Высш. шк., 1990. – 253 с.
4. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512с.
5. Левый И. Искусство перевода. – М. : Прогресс, 1974. – 396 с.
6. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. – М. : Высшая школа, 2000. – 255 с.
7. Черняховская Л.А. Перевод и смысловая структура. М.: Междунар. отношения, 1976. – 264 с.
8. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. – М., «Воениздат», 1973. – 280 с.
9. Hatim B., Munday J. Translation: An Advanced Resource Book. – London: Routledge, 2004. – 373 p.

Додаток АЗ

Специфіка письмового китайсько-українського (українсько-китайського) перекладу

Специфіка письмового китайсько-українського (українсько-китайського) перекладу полягає в розв'язанні перекладачем таких проблем:

1. Розпізнання семантики подібних за написанням ієрогліфів.

Відомо, що в китайській мові існує безліч подібних за накресленням ієрогліфів, нерозпізнання смислорозрізнявальних елементів яких спричиняють неправильне трактування ієрогліфа та, відповідно, порушення норм перекладацького мовлення, еквівалентності різного плану та прагматичного навантаження неправильно декодованої інформації. Наприклад, слова 乌 wū (чорний) та 鸟 piǎo (птаха) часто плутають, тому у складі слова 乌克兰 wūkèlán (Україна) недосвідчений перекладач транслітерує означене слово як «Нюкелань» замість «Уекалань». Важливе місце в перекладі посідають знання лексикології китайської мови: правил диференціювання складних слів та словосполучень, ідентифікування етимологічно неподільних слів; особливостей кількісно-складового складу слів та лексико-граматичних і стилістичних особливостей оформлення висловлювань; знання семантики фразеологічних словосполучень. Неприпустимою є функціонально-змістова помилка, яка спотворює оригінальний зміст китайського ієрогліфа. Наприклад, 乌药 (wūyào) перекладається як «ліндера чилибухолистная», а ні «пташині ліки» [1].

2. Переклад-транскрибування власних імен.

Структура китайського та українського складів значно відрізняються. Кількісний склад звуків у китайському складі не перевищує чотирьох елементів (一 (yī), 个 (gè), 狗 (gǒu), 年 (nián)). Український склад може містити різну кількість звуків-компонентів (і, та,

кінь, склад, схлип тощо) у різній послідовності: голосний (у) голосний-приголосний (як), приголосний-голосний (на), приголосний-голосний-приголосний (річ), приголосний-приголосний-голосний (сто), приголосний-голосний-приголосний-приголосний (тигр), приголосний-приголосний-голосний-приголосний-приголосний (зверх) тощо. Китайський склад характеризується чітким порядком та сполученістю звуків. У межах одного китайського складу неможливим є сполучення приголосних, проте, на відміну від українського складу, уможлиблюється поєднання голосних. До структури китайського складу входять: ініціаль та фіналь; фіналь складається з медіалі та субфіналі; субфіналь – з централі та терміналі. Отже, повний китайський склад передбачає таку послідовність звуків-елементів: приголосний – нескладотворчий голосний – складотворчий голосний – кінцевий напівголосний або носовий сонант (передньоязичковий або задньоязичковий), наприклад, tuan і tiau. Перекладач повинен знати, що не всі звуки китайської мови можуть сполучуватися один з одним. Наприклад, існують звуки fa (фа) та li (лі), але відсутній звук fi (фі); є звуки se (сі) та ta (та), відсутній te (ті). Загалом, за словниками та довідниковими даними останніх років у китайській фонетичній системі кількість складів налічує 400 одиниць. Специфічною особливістю двокомпонентного китайського складу є його відкритість (приголосний-голосний), тобто він закінчується на голосний звук. Проте в китайській фонетичній системі слова-склади не починаються з голосних [o] й [u], їх «прикривають» приголосним [w], а голосні [i] та [a] – приголосним [y]: 我 wǒ (я), 五 wǔ (п'ять), 一 yī (один), 崖 yá (скеля) тощо. Наприклад, при перекладі українських прізвищ перекладач повинен користуватися фонетичними правилами китайської мови. Наприклад, кількісно-якісний склад прізвища українського українського поета, письменника, художника, громадського та політичного діяча Т. Г. Шевченка (8 звуків-графем; 3 склади) відрізняється від його китайського відтвореного 舍甫琴科(shèfǔqínkē)

(9 звуків-графем, 4 складові-ієрогліфи).

З огляду на вищезазначене, складним видається ієрогліфічна транскрипція власних назв та реалій, зокрема, незафіксованих у словниках, відсутність у довідкових джерелах уніфікованого варіанта перекладу власних назв, а також нульове графічне маркування власних назв у китайській мові, що ускладнює їх ідентифікацію в китайськомовному тексті. Прізвище відомого письменника М. В. Гоголя зазнало чотири перетворення: 果歌里(guǒgēlǐ) – гогелі, 鄂郭里(èguōlǐ) – (еголі), 郭戈里(guōgēlǐ) – гогелі, 歌郭礼(gēguōlǐ) – геголі; наразі перекладачі використовують таку ієрогліфічну транскрипцію – 果戈理(guǒgēlǐ) гогелі.

Відзнакою китайських прізвищ та імен є гендерна нейтральність та чітка послідовність – спочатку прізвище, потім і'мя; в українській мові – навпаки. Наприклад, 老子(lǎozǐ, lǎozǐ) – Лао-цзи (чоловіча стать), 刘洁(liú jié) – Лю Цзе (жіноча стать). Слід пам'ятати, що китайською мовою відтворюється оригінальна послідовність: Уолт Дісней / Walt Disney – 华尔特狄斯尼(huáěrtè dísīnǐ) – хуаерьте дісині; Євгеній Онегін – 叶夫格尼奥涅金(yèfūgēnǐ àonièjīn) – оугень аунецзінь.

Незнання китайських історичних та географічних реалій може спричинити виникнення девіацій при перекладі власних назв: 庄子(zhuāngzi) – ім'я китайського філософа Чжуанцзи, а ні «село». Річка Амур китайською мовою пишеться 黑龙江(hēilóngjiāng) (Хейлунцзянь), тому китайський варіант перекладається українською мовою як Амур, проте, провінція 黑龙江(hēilóngjiāng) перекладається – Хейлунцзянь. Перекладач-сходознавець повинен знати, що вплив діалекту може відозмінити фонетичне написання іноземних власних назв у китайській мові: Sherlock Holmes (Шерлок Холмс) – 福尔摩斯(fúěrmósī) (Фуермоси).

3. Членування китайського тексту.

Складним для перекладача-початківця є виявлення меж між морфемами одного слова-ієрогліфа, словами, словосполученнями, частинами реченнями, оскільки ієрогліфи пишуться на однаковій відстані один від одного. Наприклад, при перекладі китаємовних словосполучень (речень) неправильне роз'єднання / об'єднання ієрогліфів викривляє зміст китайського письмового повідомлення: 发展中国家 (fāzhǎn zhōng guójiā) означає «страни (国家), що розвиваються», неможна розірвати ієрогліфи 发展 та 中, оскільки смисл словосполучення трансформується в «Китай (中国), що розвивається».

4. *Наявність веньянїзмів (文言文 – wényǎncí) та діалектизмів у сучасному китайському лексиконі.*

Під веньянїзмами розуміють пласт предковичної лексики із старої літературної (писемної) мови, яка використовується в сучасній китайській мові: гудити / ганити – 非难 (fēinàn) поряд з 指摘 (zhǐzhāi); скорочувати 裁减 (cáijiǎn) одночасно із сучасними словами 缩减 suōjiǎn, 削减 xuējiǎn, 缩小 suōxiǎo, 减少 jiǎnshǎo, 精简 jīngjiǎn тощо. Деякі діалектизми зафіксовано у словниках: що? який? – 啥 shá (діал.) та 什么 shénme; поєднуються через телефон – 挂 guà (діал.) та 用电话联络 (yòng diànhuà liánluò). Отже, перекладачеві необхідно зберігати функціонально-стильову спрямованість та стилістичне забарвлення вихідного китаємовного тексту засобами правильного вибору відповідних лексичних одиниць у тексті перекладу.

5. Гнучкі синонімічні та антонімічні зв'язки між китайськими словами.

Окреме китайське слово може вступати в антонімічні відношення з кількома лексичними одиницями, що функціонуватимете як синоніми [90]: рідкий (稀疏[的] xīshū) має чотири антоніми – 细密 (xìmì), 稠密 (chóumì), 严密 (yánmì) та 浓密 (nóngmì); відкривати 开 (kāi) – 关 (guān), 閉 (bì), 闔 (hé) та 合 (hé) та ін.

6. *Різномановість китайських фразеологічних висловів.*

Перекладачу необхідно вміти ідентифікувати усталені вислови в ієрогліфічному тексті та адекватно їх перекладати українською мовою: 铁的纪律 (tiěde jīlǜ) – залізна дисципліна; 活词典 (huócídián) – ходяча енциклопедія; 先见之明 (xiānjiànzhīmíng) – дар передбачення тощо. Проте перекладач має розпізнавати Особливу групу чотирьох-компонентних структурно-семантичних фразеологізмів, які викликають певні труднощі у процесі перекладу: 礼义廉耻 (lǐ yì lián chǐ) – людські чесноти (ввічливість – справедливість – порядність – совість); 牛鬼蛇神 (niú guǐ shé shén) – потолоч, покидьки, непотріб (бик – чорт – змія – дух) тощо. У китайській мові також зустрічаються кальки-фразеологізми іншомовного походження (黑名单 (hēimíngdān) – чорний список; 置于既成事实面前 (zhì yú jìchéng shìshí miànqián) – поставити перед переконливим фактом тощо); незнання правил лексичної валентності таких виразів спричиняють виникнення певних проблем їх виокремлення та перекладу. Безліч труднощів пов'язано з перекладом фразеологізмів-речень. Наприклад, речення «少年老成 (shǎo nián lǎo chéng)» неможна перекласти «у малі роки старим став»; означене фразеоречення перекладається «не за роками дорослий»; речення «一心无愧 (yī xīn wú kuì)» перекладається «совість чиста» (дослівно: усім серцем не соромно) тощо.

7. *Домінативна функція синтаксису над морфологією в китайській мові.* Порядок слів у китайському реченні лінійний та фіксований із використанням спеціальних синсемантичних та службових слів.

8. *Транспозиційність (конверсивність) частин китайського мовлення.*

Існує велика кількість китайських слів, які мають однаковий ієрогліфічний склад, але належать до різних частин мови: 美丽 (měilì) – краса, красивий; 会 (huì) – уміння, вміти; 爱 (ài) – кохання, кохати; 早上

(zǎoshang) – ранок, уранці тощо. Часто спостерігаються такі трансформування частин мовлення: іменник → дієслово, іменник ↔ прикметник, прикметник → прислівник тощо. Важким для перекладача є виявлення таких елементів та визначення їх функціональних особливостей.

9. Видо-часові форми прикметників та дієслів.

Перекладачам-білінгвами, чия друга робоча іноземна мова є англійською, легше зрозуміти значення видо-часових форм китайських прикметників та дієслів: факт, що реалізувався (суфікс 了 (le) ≈ Perfect); акт здійснився в минулому (суфікс 过 (guò) ≈ Simple); тривалий процес (着 zhe ≈ Continuous); процес, що реалізується в момент мовлення (在 zài ≈ Present Continuous) тощо. Вид дієслів часто асоціюють із завершеністю / незавершеністю та підрозділяють на результативні / нерезультативні.

10. Особливості функціонування допоміжних дієслів.

До допоміжних дієслів у китайській мові відносять модальні; спонукальні (каузативи); дієслова, що визначають етапи дії; дієслова, що визначають напрям дії. Кожна група дієслів передбачає додавання певних афіксів.

11. Наявність різноманітних часток.

Перекладачі китайської мови повинні усвідомити специфіку та особливості вживання різнокатегоріальних часток: часток-зв'язок (是 shì, 为 wéi, 乃 nǎi, 系 xì – є, сутність); сполучникових часток (也 yě (теж), 又 yòu (і, й, та), 就 jiù (у, до), 还 hái (ще, досі), 才 cái (тільки тоді) тощо); службових слів (便 biàn (відразу ж, 且 qiě (знов-таки) тощо); підсилювальних часток (即 jí (відразу), 乃至 nǎizhì (навіть), 也 yě (також), 给 gěi (все ж) тощо); обмежувальних часток (只 zhǐ (лише, тільки), 仅 jǐn (тільки, ледве), 光是 guāngshì (лише), 单 dān (тільки) тощо); негативних часток (不 bù (ні), 没 méi (ще ні), 莫 mò (непотрібно, неможна, не смій), 非 fēi (ні, не є), 无 wú (ні, немає) тощо);

узагальнювальних (皆 jiē (все), 都 dōu (все), 均 jūn (все це) тощо); темпоральних часток (来着 lái zhe (виражає тривалість у минулому), експресивних часток (的 de (означає впевненість у вірогідності повідомлення), 哪 nǎ (посилювач у запитаннях), 着呢 zhe ne (дуже, вельми), 吧了 bā le (і тільки) тощо).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Щичко В.Ф. Китайский язык. Теория и Практика Перевода : учебник. – М. : Восточная книга, 2009. – 223 с.

Додаток А4

Типи перекладацького скоропису

У перекладацькій практиці паралельно співіснують кілька різнопланових типів запису. І. Алексеева [1] пропонує визначити мову, якою здійснюється скоропис, як критерій та виокремлює три основні типи ведення перекладацького скоропису: 1) запис, заснований на мові оригіналу; 2) запис, заснований на мові перекладу; 3) фіксація інформації немовними знаками. Переваги і недоліки кожного з типів відображено в таблиці 2.

Таблиця А2

Переваги і недоліки основних типів ведення перекладацького скоропису

Характеристика типів Типи скоропису	Переваги	Недоліки
1	2	3
Запис, заснований на мові оригіналу	Швидкість та відсутність інтелектуальної напруги	Можлива втрата або перекручення інформації через скорочення, великі затрати часу на декодування написаного тексту та перекодування зафіксованої інформації (подвійне перекодування)
Запис, заснований на мові перекладу	Зменшення часу на відтворення тексту мовою перекладу	Запис спонукає перекладача до виконання практично дослівного перекладу іншою мовою, що запобігає переформулюванню фрази відповідно до синтаксичних норм та узусу мови перекладу (порушення семантичної та синтаксичної сполучуваності)
<i>Продовження таблиці А2</i>		
1	2	3

Фіксація інформації немовними знаками	Орієнтація на змістовий бік повідомлення вже на етапі сприйняття, що зберігає час, відведенний на декодування змісту на етапі перекодування повідомлення іншою мовою; означений запис не встановлює твердий зв'язок між змістом тексту та його лінгвістичним оформленням; ефективний засіб подолання міжмовної інтерференції	
---------------------------------------	--	--

Два перші типи скоропису залучають перекладача / тлумача до залежності від мовної форми запропонованого тексту, що порушує можливість здійснення правильного дешифрування інформації носієм іншої мови і культури, який мислить у межах відмінної категоріальної ієрархії (безеквівалентні фразеологічні одиниці, реалії, інтертекстуалізми тощо). Фіксація китайських слів ієрогліфами забирає багато часу через дотримання правил та чіткості накреслення певних елементів слів-ієрогліфів. Фіксація інформації символами, знаками передбачає смисловий аналіз ТО та забезпечує мінімальні інформаційні втрати через семантичну експліцитність знаку та економії місця, відведеного для його написання.

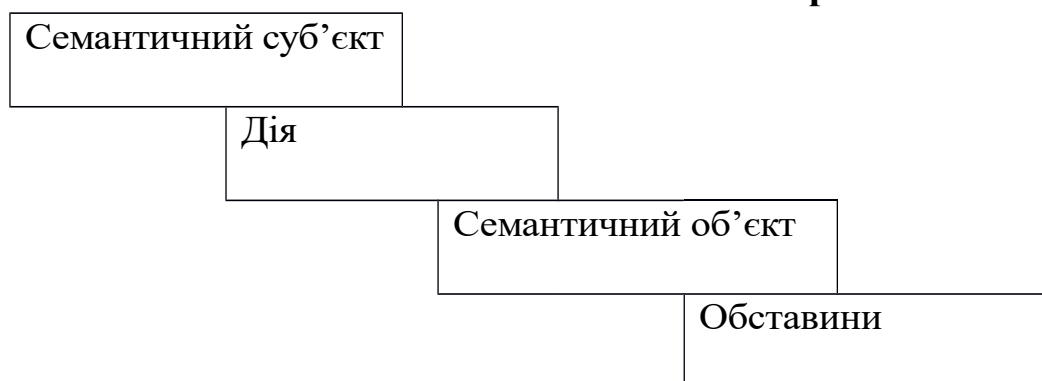
У перекладацькій практиці скоропис є системою умовних позначень, які створюються та вдосконалюються перекладачем в процесі навчання та реальної професійної діяльності на основі індивідуальної асоціативної пам'яті, логіки мислення, образних уявлень про різні явища, особливостей сприйняття інформації тощо. Проте існує низка загальноприйнятих символів: стрілок, математичних знаків, знаків пунктуації та інших малюнків-символів (див. Додаток А3). Зазначені немовні знаки є метамовою та дозволяють абстрагуватися від мовної форми тексту і передати змістову (смислову) компоненту повідомлення,

проте вони мають багато спільного з мовними знаками: багатозначність, синонімія, вмотивованість, здатність до трансформування та комбінування [2]. Практикуючі перекладачі / тлумачі поповнюють загальноприйнятну систему перекладацького скоропису індивідуальними знаками-символами в ході вдосконалення мисленневих стратегій.

Суттєве значення має порядок розташування перекладацького запису на папері. Як один з можливих варіантів фіксації складних семантичних фрагментів у практиці перекладу використовують ступінчато-діагональне розміщення знаків-символів на папері (див. рисунок. 1): смислова структура спрямована зверху вниз та зліва направо (на початку – семантичний суб'єкт; нижче праворуч – дія; під нею ще більш праворуч – семантичний об'єкт; ще нижче із зсувом управо – всі обставини)

Рисунок А1

Ступінчато-діагональне розміщення перекладацьких знаків-символів на папері

Продемонстрована схема допомагає репрезентувати одиниці складної інформації більш наочно та логічно. Крім того, ступінчато-діагональне ведення запису дозволяє раціонально розподілити час на переміщення руки.

Зазначимо, що така схема-комбінація не є універсальною, оскільки деякі складні фрагменти речень можна замінити символом. Наприклад, китаємовне речення «下毛毛雨了» (Йшов дрібний дощ) пропонується компресувати в знак «^o» (маленька крапля).

Задля економії часу та зручності в ході ведення перекладацької нотації на перемогах та офіційних зустрічах перевага віддається кульковій ручці і паперу у форматі А4 або лінійованому блокноту «на спіралі» із твердою обкладенкою та вертикальним розташуванням пронумерованих аркушів. Рекомендовано фіксувати інформацію невеликими символами.

Перекладацька практика припускає комбінування мовних та немовних знаків під час ведення скоропису. Отже, всі власні назви (прізвища, назви організацій, країн, міст тощо) слід відтворювати цілими словами, а загальновизнані аббревіатури – літерами (KHP, USA, UK та ін.); терміни та часто вживані слова можна скорочувати кількома способами: 1) фіксування початкових літер слова (може бути – м. б., лінгвістика / лінгвістичний – лінгв.); 2) фіксування перших та кінцевих літер (діяльність – д-ть, організація – орг-я); 3) запис слова приголосними літерами (часто потребує часу для дешифрування означеного запису, в особливості, коли голосний знаходиться в ініціальной сильній позиції – «нфрмц» замість «інформація», «пмлк» - замість «помилка»).

Певні труднощі у фіксації інформації (точніше, вибором символу для її передавання) виникають у тлумачів-сходознавців у таких випадках: - в результаті наявних розбіжностей у розумінні понять і явищ у китайській та рідній (українській / російській) мовах. Наприклад, Новий рік в Україні корелює із зимою (грудень), у Китаї – з весною (березень – початок весни); - у сприйнятті, написанні з подальшим декодуванням двозначних та багатозначних китайських числівників (+ 五 shíwǔ –

п'ятнадцять та 五十 wǔshí – п'ятдесят; промовляння 一百五(十) yī bǎi wǔ(shí) – значення сто п'ятдесят, а не сто п'ять); - ідентифікація та позначення статі, про кого йдеться у китаємовному повідомленні, коли автор не використовує статевий маркер 女 nǚ (Ху Лін – (пані) Сю Лін) тощо.

Найбільш уживані в перекладацькому скорописі символи відображено в таблиці 3.

Таблиця А3

Використання символів у перекладацькому скорописі

Символи	Трактування символів
1	2
Стрілки	
	(по)їхати, (по)летіти, відправлятися, здійснити грошовий переказ, віддати тощо.
	приїхати, отримати, одержати, прийняти, залучати, наближатися тощо.
	поліпшувати, підвищувати, нарощувати, посилювати, розвиватися
	зменшуватися, знижуватися, погіршитися, скорочуватися, втрачати, упадати, опускатися тощо.
	поступово збільшуватися, повільно рости, йти вгору
	поступово зменшуватися, повільно впадати
	зіштовхуватися, наближатися, вступати в конфронтацію
	перемагати
	програвати
	відставати
	обганяти, випереджати
Математичні знаки	
=	бути, являти собою
<	менш
>	більш

Σ	сума, загальна кількість
+	більш, крім того; у додаток до вищезазначеного; додати; позитивний
\approx	приблизно
<i>Продовження таблиці АЗ</i>	
1	2
}	об'єднати, у сукупності
t	час / температура
S	площина, площа
V	об'єм, обсяг
Знаки пунктуації	
„	сказати, висловити свою думку, виголосити тост
!	звернути увагу, акцентувати
?	спантеличити, спричинити ускладнення, створити проблему
Інші малюнки-символи	
	ранок (сонце, що сходить)
	вечір (промінь сонця за горизонтом)
	літо
	планета, світ, у світовому масштабі (Земна куля з віссю)
	країна, місто, федеральна земля, республіка, держава, материк, селище (будь-яка територія, площа)
	1) інтернаціональний, міжнародний; 2) пошта
	експорт, вивіз із країни, вихід на зовнішній ринок
	імпорт, увіз, закупівля тощо
	країни, що розвиваються
	переговори, зустріч (круглий стіл)
	голова держави, президент, мер, керівник організації, начальник, шеф, депутат, учитель, завідувач, науковий керівник, екскурсовод, диригент тощо
	війна, сварка, суперка, конфлікт, розбіжність (схрещені шпаги)
	закон, документ, нормативний акт

--	--

Література:

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика. – СПб., 2001. – 287 с.
2. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика : очерки лингвистической теории перевода / Я. И. Рецкер. – Москва : Международные отношения, 1974. – 215, [1] с.

ДОДАТОК Б

Додаток Б1

Культурно-поліетнічний компонент професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови

Трансформуючи вектор культурологічної спрямованості започаткованого дослідження у площину соціокультурних реалій України, виокремлюємо культурний конструкт згідно з концепцією Т. О. Зюзіної про культурну освіту [1] за такими детермінантами: - культурно-поліетнічний; художньо-естетичний; - духовно-моральний. Відзначимо доцільність дотримання прогресивних світових доктрин у галузі культурології та педагогіки.

Задля реалізації *культурно-поліетнічного компонента* професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови пропонуємо:

1) створити умови для пізнання та засвоєння цінностей свого народу, народу Китаю; оволодіти духовними скарбами української й китайської культури;

2) паралельне створення умов для ознайомлення та розуміння культури народів, що співмешкають на територіях значених держав;

3) створення умов для порівняльного ознайомлення з культурами народів світу в діячності та синхронії;

Художньо-естетичний орієнтир підготовки передбачає:

1) створення умов для оволодіння «золотим фондом» художньої культури людства крізь порівняльну призму художньої спадщини України й Китаю;

2) створення умов для коректного декодування та опанування мови мистецтв з урахуванням національної специфіки;

3) створення умов для формування художніх інтересів та розвитку творчого потенціалу майбутніх перекладачів-сходознавців;

4) створення умов для безпосереднього доступу до творів світового та конкретно національного мистецтва, духовного зіткнення та проникнення в глибину задуму автора експонатів світового мистецтва в навчальному процесі;

розвитку здатності бути читачем-, глядачем- та слухачем-інтерпретатором творів мистецтва в світовому і конкретно національному масштабі.

Духовно-моральний вектор спрямований на:

1) формування толерантного ставлення до конфесійних пререференцій носіїв рідної та іноземної мови, релігійного різноманіття світу;

2) формування моральної свідомості полілінгвіста: деталізація розуміння моральних етноконцептів, національних принципів, ідеалів, ієрархії цінностей у контексті України та Китаю;

3) розвиток моральної перцепції в процесі пізнання мистецтва.

Лінгвістичний конструкт у культурологічному підході до професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови охоплює їх мовні здатності відтворювати набуті культурологічні знання державною (українською) та іноземною мовами (китайською) на всіх лінгвістичних рівнях (фонологічному, лексичному, морфологічному, синтаксичному) із збереженням стилістики культурологічно-маркованого дискурсу та дотримуючись міжкультурно-комунікативного етикету. Іншими словами, культурологічний підхід передбачає органічну інтеграцію лінгвістичних та культурологічних (нелінгвістичних, екстралінгвістичних) фактів у процесі навчання іноземної мови, теорії і практики перекладу у форматі контрастивно-порівняльного оцінювання набутих раніше знань про рідну країну із знаннями про країну, мову якої вивчають, тобто Китаю.

У зв'язку з необмеженістю контуру феномена «культура», ідентифікуємо класифікаційні детермінанти культурологічного підходу: - культурологічний нарис країн, мову яких студіюють; - національно-культурна спадщина; - етноментальність; - національно-маркована соціокомунікація; - лінгвокультурологічне тло тощо.

Під ***культурологічним нарисом країн***, мову яких студіюють, розуміємо знання про:

1. Територію країн:

а) України (загальна площа, державні кордони, кількість областей, диференційно особливі географічні (гори (Карпати), ліси (Буковина), навігаційні ріки (Дніпро, Дністер, Південний Буг, Західний Буг, Десна, Прут, Тиса, Сіверський Донець), природні ресурси тощо) і природні умови тощо);

б) КНР (загальна площа, державні кордони, кількість провінцій, диференційно особливі географічні (охоплення всіх кліматичних зон з півночі до півдня, гори (Священні гори, Кольорові гори, Тибет), навігаційні ріки (Янцзи, Хуанхе, Хейлунцзян, Чжуцзян тощо), природні ресурси і природні умови тощо).

2. Державний устрій країн:

а) України (парламентсько-президентська республіка з окремою законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади (найвищий орган державної влади – Верховна рада України, глава держави – Президент України), столиця (Київ), державний прапор, офіційна / державна мова (українська), грошові одиниці (гривня) і т. ін.);

б) КНР (соціалістична держава демократичної диктатури народу, що керується робочим класом, державні органи КНР (органи державної влади, Голова Китайської Народної Республіки, державні адміністративні органи, Центральна військова рада КНР, державні судові органи, державні органи юридичного нагляду тощо), столиця (Пекін), державний прапор, офіційні мови (китайська – мандарин), грошові одиниці (юань) тощо).

3. Економіку України та КНР.

4. Населення країн та їх етнічний склад:

а) України (етнічні українці та етнічні меншини – росіяни, білоруси, молдовани, кримські татари, болгари, угорці, румуни, поляки, євреї, вірмени, греки, татари):

б) КНР (етнічні китайці – «хань», «ханьци»; етнічні меншини – чжуани, маньчжури, хуейці, мяо, уйгури, туцзя (народ), і (народ), монголи, тибетці, буї, корейці).

5. Релігійні преференції і конфесії представників країн:

а) України (християнство (православ'я, католіцизм, протестанти, свідки Єгови), язичництво, іслам, юдаїзм, буддизм);

б) КНР (конфуціанство, буддизм, іслам, християнство (православ'я, католіцизм); культ шаманства, традиційна китайська релігія даосизм).

б. Основні ЗМІ країн:

а) України (телевізійні підприємства: національні (Національна телекомпанія України), приватні (СТБ, Новий канал, ICTV, 5 канал, ТВі) та змішані (Інтер ТБ та 1+1); популярні друковані видання: загальнонаціональні газети «Факти і коментарі», «Сільські вісті», «Сьогодні», «День», «Україна молода», «Дзеркало тижня», «Голос України»; журнали: «Кореспондент» і «Український тиждень»; радіостанції: Національна радіокомпанія України, Радіо «Свобода», Deutsche Welle, Українська служба BBC, та розважальні «Європа плюс», «Хіт FM»; на ринку новин: державне інформаційне агентство Укрінформ, громадське інформаційне агентство УНІАН та філія російського Інтерфаксу – Інтерфакс-Україна; суспільно-політичні інтернет ЗМІ: газета «Українська Правда», Sensor.net та Еспресо TV; Громадське телебачення; найпопулярніші соціальні мережі: Вконтакте, Однокласники та Фейсбук; пошукові Інтернет-сервіси: Google, Яндекс; популярні Інтернет-портали: (Ukr.net, I.ua), торрент-трекери, інтернет магазини та он-лайн банкінг тощо);

б) КНР (функціональна спрямованість ЗМІ; телеграфні державні агенції: «Сінхуа» (інформація з економіки, зовнішньою і внутрішньою політиці), «Чжунго Синьвеньде» (зовнішньополітична пропаганда); газети: «Цзінцзі жибао» («Щоденна економічна газета»); кабельне телебачення, People's Daily; Інтернет-медіа; телеканали: CNN, CNR TV тощо).

Національно-культурна спадщина передбачає ознайомлення з пластом національно-культурного надбання, яким пишається кожен носій мови, тобто знання про:

1. Свята, звичаї, обряди, традиції, реалії:

а) України (свята: Новий рік, Православне Різдво, День української

єдності (День Соборності), (8 березня) Міжнародний жіночий день, православний Великдень, День Святої Трійці, Свято праці (Першотравень), Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої Світової війни (День Перемоги), День скорботи і пам'яті жертв війни, День молоді, День Конституції, День знань, День Незалежності, День учителя; традиційна кухня та страви: борщ, пампушки, вареники, галушки, гомбовці, зрази, куліш, налисники, банош, голубці, узвар тощо);

б) КНР (свята: Канун Нового Року (Чусі), Свято Весни – Чуньцзе (Новий Рік), Свято Ліхтарів, Цін Мін (свято холодної їжі та чистого світла), Свято Дуань-У, Свято Цісі, Чжунцюцзе (свято середини осені), Свято Чун'ян (Свято подвійної дев'ятки), Свято Зимового Сонцестояння та ін.; традиційна кухня та страви: качка по-пекінськи, дїмсам (дяньсїнь), смажений рис, «столїтнє» яйце, черепаховий суп, цзяоцзи, тофу, китайська лапша, мїан-бау тощо).

2. *Науку і освіту України й КНР* (структура освітньої ієрархії; відомості про дошкільні, середні загальноосвітні навчальні заклади, заклади вищої освіти; інформація про набуття післядипломної освіти, наукового ступеня; орієнтація у провідних наукових здобутках країн та діячів науки тощо).

3. *Мистецтво країн* (зміст і назви видатних творів та інформація про їх авторів у галузі образотворчого мистецтва, музики, театру, кінематографу; народне мистецтво; заклади культури):

а) України (українське малярство: іконопис, світський портрет, (народний) живопис, українська графіка; українська скульптура; жанрове багатоманіття української пісні: календарно-обрядові (веснянки, щедрівки, гаївки, колядки, купальські, обжинкові тощо), родинно-обрядові та побутові (весільні, жартівливі, танцювальні, частівки, колискові, поховальні, голосіння тощо), кріпацького побуту (чумацькі, наймитські, бурлацькі тощо; історичні пісні і думи; загальнонаціональні інструменти: скрипка, бандура, столовидні гусли, цитру, торбан, сопілка тощо; народне мистецтво: український рушник, українська вишивка, ткацтво тощо);

б) КНР (китайська національна музика, опера, драма; національні музикальні інструменти: дерев'яні духові, ударні (діцзи, шен, пайгу, гонг, пайсяо, гуань, дзвоники, цимбали), смичкові (ерху, чжунху, даху, баньху, цзінху, гаоху, геху, еху, цічжунху, діінгеху, лейцінь), щипкові та молоточкові струнні (гуцінь, саньсян, янцінь, гучжен, жуань, кунхоу, люцінь, піпа, чжу); каліграфія; стародавнє китайське письмо; китайський фарфор тощо).

4. *Художня література країн* (відомості про періодизацію та історію національної літератури, відомих авторів та назви їхніх творів, тематичний і жанровий спектр.

а) України (літопис «Повість минулих літ», героїчний епос «Слово о полку Ігоревім», філософський твір «Український Сократ» Г. Сковороди, бурлескно-травестійна поема І. Котляревського «Енеїда», поетична збірка «Кобзар» Т. Шевченка; жанри: епічні пісні, легенди, перекази, епічні романи, повісті, новели, фейлетони, оповідання; інші автори: І. Вишенський, М. Смотрицький, Ф. Прокопович, І. Нечуй-Левицький, М. Вовчок, П. Мирний, М. Коцюбинський, І. Франко, О. Кобилянська, Б. Грінченко, В. Блакитний, Г. Михайличенко, М. Хвильовий, М. Семенко, М. Зеровий, М. Рильський, Г. Косинка, М. Зеров, М. Куліш, Є. Плужник, П. Тичина, М. Рильський, В. Сосюр, О. Довженко, О. Гончар, В. Стус, Л. Костенко, В. Симоненко, Г. Тютюнник, Д. Павличко, І. Драч та ін.);

б) КНР (популярні жанри: епічне усне мистецтво, історіографічні твори, етико-філософські твори, твори конфуціанської спрямованості, художні тексти, драма, мемуарний і епістолярний жанри («біцзі»); стародавні письмові пам'ятники: цзягувень, епіграфічні надписи; література указу Цінь: Іцзін («Книга Змін»), Ші-цзін («Книга пісень»), Юецзін («Книга музики»), Чжоу Лі («Книга ритуалів епохи Чжоу»), Шу-цзін («Книга історії» / «Книга документів»), Даоде-цзін (Лао Цзи), Лунь Юй («Бесіди та судження» Конфуція), Чжуан-цзи, Мен-цзи, Мо-цзи, Ханьфей-цзи; історичні хроніки: Чуньцю, Сима Цянь, Цзичжі тунцзянь, Бамбукові аннали, Го юй, Цзо чжуань; енциклопедії та книжкові канони: Си-шу (чотирикнижжя), У-цзін

(Конфуціанське п'ятикнижжя), Даоцзан, Енциклопедія «Юнле», Сику цюаньшу; поезія (автори): Цюй Юань, Лі Бо, Ду Фу, Ван Вей, Бо Цзюйї, Су Дунпо; драма: династія Юань; новела: династія Тан, Мін – «Закляття даоса» (Збірник китайських місцевих оповідей XVII століття); роман: «Трицарство», «Річні заводи», «Подорож на Захід», «Сон в червоному теремі», «Квіти сливи в золотій вазі» («Цзінь, Пін, Мей») тощо).

5. *Історію країн* (визначні історичні події та видатні особи, національні визначні місця, історико-культурні пам'ятки тощо):

а) України (Трипільська культура, Катакомбна культура, Зрубна культура, Тщинецька культура; Київська Русь, Хрещення Русі, Галицько-Волинське князівство; Галицько-Волинська держава; Московія і Річ Посполита, Запорозька Січ; династії: династії Рюриковичів, князування княгині Ольги (князь Святослав, князь Володимир), Ростиславичі; історичні феномени: Козаччина; Гетьманщина; суспільно-політичні рухи: Український національний рух, український визвольний рух; історичні події: Українська революція, українізація, Голодомор, колективізація й індустріалізація, Друга світова війна, Відлига, Застій, Перебудова, Проголошення незалежності України, Помаранчева революція, Революція Гідності (Євромайдан), АТО тощо; історичні (позитивні та негативні) особи: Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Кирило Розумовський, Іван Котляревський, Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Нестор Махно, Микита Хрущов, Леонід Кравчук, Леонід Кучма, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Юлія Тимошенко, Петро Порошенко та ін.; національні та історичні місця: Майдан Незалежності, Київські золоті ворота, Асканія-Нова, Софіївський парк, Піраміда-усипальня, Унікальний дендропарк «Веселі Боковеньки», Одеський театр опери та балету, Потьомкінські сходи, Воронцовський маяк, Андріївська церква, Старе Місто (Львів) тощо);

б) КНР (Давнішня цивілізація: епоха Ся, епоха Шан, епоха Чжоу; династії: династія Ся, династія Цінь, династія Хань, династія Цзінь, династія Суй, династія Тан, династія Сун, династія Мін, династія Цін; історичні події:

створення феодальної держави Цінь, Великий Шовковий Шлях, Сінхайська революція, Трицарство, опіумні війни, Китайсько-французька війна, Китайсько-японська війна, Усуйські реформи, Сінхайська революція, створення КПК, Війна Опору японським загарбникам, народження Китайської Народної Республіки; видатні історичні особи: Лаоцзи, Конфуцій, Менцзи, Ханьфейцзи, Сунь У, Сунь Ятсен, монах Чзяньчжень, Чжен Хе, Чжен Ченгун, Кан Ювей, Сунь Ятсен, Мао Цзедун, Ден Сяопін, Цзян Цземін, Ху Цзіньтау, Сі Цзіньпін та ін.; досягнення: відкриття паперу, друкування набірним шрифтом, винахід компасу, фарфор, шовк, дзеркало, паперовий змії; національні та історичні місця: Велика Китайська стіна, Заборонене місто (Імператорський Палац), Мавзолей Імператора, «Теракотова армія» тощо).

Етноментальність представників країн (основні риси) розкриває внутрішній світ носіїв іноземної мови та причинно-наслідкові чинники основних рис національної ментальності представників культур, у межах яких здійснюється комунікація, а саме:

а) українців (основні риси ментальності: специфіка мови, гуманність (невойовничість (миролюбність, лагідність), милосердя (благодійність, немстивість), щирість (душевність, сердечність, гостинність), демократичність), демократизм (козацькі традиції виборності на керівні посади, рівноправність жінки з чоловіком у сім'ї), селянськість та індивідуалізм (волелюбність (нескореність, незалежність, самостійність), хазяйновитість (працелюбність, почуття власника, ощадливість), честолюбство (прагнення до самовиявлення, наполегливість цілеспрямованість, “упертість”), оптимізм (упевненість, переконаність, життєрадісність, веселість, почуття гумору), інтровертизм (самозаглибленість, філософічність душі, ліризм, емоційність, пісенність)); типи ментальності: землеробський (пріоритет жінки перед чоловіком, оскільки жінка в українстві – це символ стабільності й землеробської праці) і козацький [4]; етнічні символи: 1) символ Матері-господині, продовжувачки роду, охоронниці хатнього вогнища і сімейного затишку (символ Матері-Берегині), 2) символ хлібодара-землероба, який

уособлює українського селянина, 3) символ захисника-оборонця, який уособлений з українським козацтвом;

б) китайців (повна протилежність європейській ментальності; характерні риси китайців: терпіння, навіюваність (може перерости у фанатизм), дисциплінованість, колективізм, щедрість до друга, патріотизм, завищена самооцінка, наполегливість, згуртованість, зовнішнє миролюбство, доброзичливість, гостинність, ощадливість, прагматизм, працездатність, законослухняність).

Саме в ментальності закладено багатовіковий досвід нації під впливом культурно-історичних, геополітичних, природно-кліматичних та ін. чинників. Для перекладача-сходознавця важливими є обізнаність із специфікою сприйняття носіями іншомовної культури свого внутрішнього світу у взаємодії із зовнішніми обставинами, вміння «реактивно» й адекватно інтерпретувати їх вербальні і невербальні засоби вираження глибинного духовного контенту в конкретно взятій ситуації, а також навички передбачення поведінкових моделей представників «чужої» і рідної культур. Відзначимо як суттєве формування в майбутніх фахівців перекладу «здатності і готовності розуміти ментальність носіїв мови і свої національні особливості» [2, с. 17]. Національна ментальність, на думку Р. Мільруд, актуалізується у трьох іпостасях: знаннях, поведінці (точніше, моделях комунікативної поведінки), стосунках, неволодіння якими може викликати безліч непорозумінь під час здійснення міжкультурної комунікації. Погоджуємося із визначенням поняття «ментальність», запропонованим Є. Подольською та іншими авторами (В. Лихвар, К. Івановою та ін.), де простежується кореляція означеного феномена з духом культури, під впливом якого «в суспільстві відпрацьовується характерна для цієї культури сукупність уявлень, переживань, життєвих настанов людей, яка визначає їх спільне бачення світу» [3, с. 36].

Національно-маркована соціокомунікація стосується стереотипів вербальної та невербальної комунікативної поведінки носіїв мови (китайської, української) з урахуванням етноментальності представників іншомовної

культури або субкультури, що виражається в: а) мові (діалектне використання мови, розбіжності в лексиці, граматичних конструкціях, фонетичних особливостях оформлення мовлення, наявності специфічної лінгвістичної та паралінгвістичної фонації тощо); б) невербальних засобах спілкування (мові жестів, кінесичних засобах, символічному використанні знаків в усній та писемній комунікації).

Лінгвокультурологічне тло об'єднує культурологічні знання в межах країн України й Китаю з лінгвістичними засобами їх (знань, інформації) оформлення в певній ситуації міжкультурної комунікації українською й китайською мовами.

Отже, гармонійна взаємодія чотирьох детермінант (національно-культурна спадщина, етноментальність, національно-маркована соціокомунікація та лінгвокультурологічне тло представників України та Китаю) культурологічного підходу до професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови сприяє його цілісній реалізації.

Література

1. Зюзіна Т. О. Компаративний аналіз проблеми визначення цілей і завдань гуманітарної культурологічної освіти : [Електроний ресурс] / Т. О. Зюзіна. - Режим доступу : www.bdpu.org/scientificpublished/pedagogics42006/21.doc.
2. Мильруд Р.П. Порог ментальности российских и английских студентов при соприкосновении культур // Иностранные языки в школе. – 1997. – № 4. – С. 17 - 22.
3. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: Навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 288 с.
4. Пономарьов А. Українська етнографія: Курс лекцій. – К. : Либідь, 1994. – 320 с.

Додаток Б2

**Професійно-мовленнєва компетентність майбутніх перекладачів
китайської мови**

Таблиця Б2.1

**Порівняльний аналіз змісту понять «компетентність» та
«компетенція»**

п/п	Джерело	Визначення поняття «компетентність»	Визначення поняття «компетенція»
1	2	3	4
1	Латинско-русский словарь / Ред. И. Х. Дворецкий. М. : Русский язык, 1976. – 1096 с. / с. 217.	(від “ <i>compete</i> ”) відповідати, бути годящим, здатним	(від “ <i>competentia</i> ”) узгодженість, відповідність
2	The Concise Oxford English-Russian Dictionary / Edited by Paul Falla. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – 1007 p. / с. 563	(англ. “ <i>competence</i> ”) здатність, уміння; компетентність; компетенція, повноправність	
3	New Webster’s Dictionary and Thesaurus of the English language: Lexicon Publication, 1993. – 1150 p. / с. 200	(англ. “ <i>competence</i> ”) – відповідність, достатність, уміння виконувати певну роботу, завдання та обов’язок; розумові здібності або загальні уміння та навички	(англ. “ <i>competency</i> ”, pl. <i>competencies</i>) – відповідність, достатність, уміння виконувати певну роботу, завдання та обов’язок; розумові здібності або загальні уміння та навички
4	Hornby A.S., Gatenby E.V., Wakefield H. The Advanced Learner's Dictionary of Current English. – Volume 2. – Ставрополь : СПИИП «Сенгилей», 1992. – 540 с. / с. 232	(англ. “ <i>competence</i> ”) – <u>здатність, спроможність, можливість; здібність, спритність; кваліфікація, уміння</u> (англ. “ <i>competent</i> ”) – властивість за значенням «компетентний»; <u>компетентний, знаючий, кваліфікований; належний, достатній</u> , який відповідає вимогам	

<i>Продовження таблиці Б2.1</i>			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
5	Новий тлумачний словник української мови (у трьох томах). том 1, А – К / Укладачі: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – Київ, Вид-во “АКОНІТ”, 2006. – 926 с. / с. 874	«компетентність» – властивість за знач. «компетентний»; поінформованість, обізнаність, авторитетність. «компетентний» – 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтується на знанні; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний	«компетенція» – добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи, особи
6	Ожегов С. И. Словарь русского языка: 70000 слов / Под ред. Н. Ю. Шведовой. – 23-е изд., испр. – М.: Русский язык, 1990. – 917 с. / с. 239.	(від «компетентный») – знаючий, обізнаний, авторитетний у якій-небудь галузі; який володіє компетенцією іменник – «компетентність»	«компетенція» – коло питань, у яких хто-небудь добре обізнаний; коло чийхось повноважень, прав
7	Советский энциклопедический словарь. 3-е изд. М. : «Советская энциклопедия», 1985. – 1600 с. / 613 с.		«компетенція» (від лат. “ <i>compeo</i> “ – добиваюся; відповідаю, підхожу) – коло повноважень, наданих законом, статутом або іншим актом конкретному органу або посадовій особі; знання і досвід у певній галузі

Продовження таблиці Б2.1

1	2	3	4
8	Ушаков Д. Н. Толковый словарь современного русского языка / Под ред. Татьянченко Н. Ф. М. : Альта-Пресс, 2005. – 1216 с. / с. 358	«компетентний» – обізнаний, визнаний знавець з певного питання; який володіє компетенцією, повноправний	«компетенція» – коло питань, явищ, в яких дана особа <u>авторитетна</u> , має досвід, знання; коло повноважень, галузь належних для виконання ким-небудь питань, явищ

Специфікація мовної компетенції перекладачів китайської мови

Показники мовної компетенції	
знання / обізнаність	уміння
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • знання сегментного рівня (про звуковий склад, види наголосу та мінімальні фонетичні одиниці робочих мов; структуру і типи складів у китайській (ініціалі, фіналі, медіалі, субфіналі, централі, терміналі), та українській мові; особливості використання тону в китайській мові) та суперсегментного рівня (особливості інтонаційного оформлення висловлювань та її складників; знання правил графіки, накреслення і транскрибування); • обізнаність із різногалузевою термінологією, фразеологією, реаліями та іншою безеквівалентною лексикою в академічній та професійній сферах з урахуванням тонких відтінків семантики синонімів і антонімів, а також особливостей етимологічного плану в межах китайської (як основної іноземної мови) й української мов; • обізнаність з функціональністю повнозначних і службових частин мови (китайської (як основної іноземної мови) й української мов), враховуючи їх морфологічні ознаки (словотворчі моделі, словозмінні форми, транспозицію слова тощо) та синтаксичну реалізацію; знання про типи речень та типи зв'язку речень; 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння коректно вимовляти та фіксувати у графічній формі (транскрибувати) та ієрогліфами окремі звуки, слова, фрази і речення китайською й українською мовами; • уміння розпізнавати й адекватно використовувати різногалузеву термінологію, фразеологію, реалії та іншу безеквівалентну лексику в академічній та професійній сферах з урахуванням тонких відтінків семантики синонімів і антонімів, а також особливостей етимологічного плану відповідно до комунікативної ситуації в усіх видах мовленнєвої діяльності в межах китайської (як основної іноземної мови) й української; • практичні вміння застосовувати знання морфології та синтаксису китайської (як основної іноземної мови) й української мов в усному і писемному мовленні на тлі лексичного матеріалу;

<i>Продовження таблиці Б2.2</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • обізнаність із сутністю стилістичних прийомів і експресивних засобів мови в межах конкретного функціонального стилю та жанру робочої мови 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння правильно ідентифікувати та використовувати стилістичні прийоми й експресивні засоби мови в межах конкретного функціонального стилю та жанру робочої мови

Таблиця Б2.3

**Специфікація лінгвосоціокультурної компетенції перекладачів
китайської мови**

Показники лінгвосоціокультурної компетенції	
знання / обізнаність	уміння
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • обізнаність із сутністю поняття «естетична культура» людини у світовому форматі; • обізнаність з питань безконфліктного співфункціонування людей у соціально гетерогенних групах та взаємодії представників різних культур у полікультурному середовищі; • обізнаність із соціально-політичною ситуацією України і Китаю; • знання найважливіших у Китаї історичних подій та колоритних 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння діяти творчо (за статичною і / чи динамічно-гнучкою моделлю комунікативної поведінки), обмірковано, естетично-коректно по відношенню до представників інших культур на основі «розумово обробленої» інформації стосовно культурно-маркованих складових процесу міжкультурної комунікації; • уміння продуктивно безконфліктно співпрацювати з вітчизняними та зарубіжними партнерами (спільно розробляти та реалізовувати плани, соціальні проекти, визначати цілі, завдання, тактику і стратегію індивідуальних та колективних дій тощо), усвідомлюючи свої професійні функції; • уміння використовувати фонові знання і синхронно перетворювати їх у текст перекладу адекватними засобами і прийомами; • уміння ідентифікувати та декодувати приховані і неприховані

<i>Продовження таблиці Б2.3</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>
<p>постатей, цікавих географічних місць, пам'яток культури, міфології, літературних героїв тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> • знання філософсько-педагогічних детермінант у межах України і Китаю; • національно-стилістична обізнаність (знання тонкощів та національної специфіки гумору й іронії носіїв мови-джерела та мови-перекладу); • фонові знання про національні традиції, звичаї, норми та цінності національних культур КНР й України та відповідного словникового мінімуму 	<p>етнокультурні аспекти з метою застосування адекватних перекладацьких засобів для відтворення змісту вихідного тексту іншою мовою</p> <ul style="list-style-type: none"> • уміння використовувати стилістичні експресивні засоби і прийоми задля адекватного відтворення вихідної інформації у вторинному тексті та збереження національної специфіки комунікативної ситуації;

Таблиця Б2.4

***Специфікація комунікативно-мовленнєвої компетенції перекладачів
китайської мови***

Показники комунікативно-мовленнєвої компетенції	
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • обізнаність із психолінгвістичними закономірностями породження та сприйняття на слух тексту / дискурсу; 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння розуміти головну думку, основні ідеї, загальний зміст та деталі різножанрового матеріалу, що сприймається на слух (дебатів, офіційних доповідей, дискусій, (не)офіційних перемовин, телефонних розмов, радіо- і телепередач тощо), комунікативний намір інтерлокутора (незалежно від його віку, соціального статусу, статі), незважаючи на можливі природні і технічні перешкоди – шуми, розрив зв'язку тощо;

<i>Продовження таблиці Б2.4</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • знання про актуальне членування висловлювань; • обізнаність із лінгвістичними засобами побудови і презентації розгорнутого підготовленого та непідготовленого монологічного мовлення в різних форматах (офіційна доповідь, презентація, звіт тощо) за різною функціонально-стильовою спрямованістю; • інтегративні знання про лінгвістичні засоби побудови і презентації різножанрового діалогічного мовлення (дебатів, дискусій, (не)офіційних перемовин, телефонних розмов, радіо- і телепередач тощо) в межах китайської та української мов; • обізнаність із особливостями актуального членування речення, засобами тема-рематичних відношень та мовними засоби вираження логічних зв'язків між реченнями в тексті певної композиційної структури в межах робочих мов; • обізнаність із композицію та лексико-граматичними засобами побудови текстів різної жанрово-стильової спрямованості (офіційних документів, наукових статей, текстів за суспільно-політичною тематикою тощо) в межах китайської та української мов 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння утримати в оперативній пам'яті сприйняту інформацію; • уміння продукувати китайською й українською мовами власні підготовлені та непідготовлені тексти в різних форматах (доповідь, презентація, звіт тощо) відповідно до функціонально-стильової спрямованості дискурсу; • уміння адекватно реагувати на відповіді та пропозиції інтерлокуторів з використанням, у разі необхідності, ораторських прийомів; • уміння ідентифікувати необхідну інформацію та розуміти зміст вихідного тексту в різних видах читання (ознайомлювальному, вивчаючому, вибіркового / переглядовому) з використанням усіх форм читання (уголос, мовчазного, змішаний тип); • уміння продукувати чіткий за змістом та логічною побудовою текст різної жанрово-стильової спрямованості, мовне оформлення якого відповідає стилістичним нормам китайської та української мов, вирізняється лексичним багатством та різноманітністю граматичних форм і конструкцій

**Специфікація перекладацько-дискурсивної компетенції перекладачів
китайської мови**

Показники перекладацько-дискурсивної компетенції	
1	2
<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістична та екстралінгвістична обізнаність у межах конкретно-галузевого китайськомовного й українськомовного дискурсів • обізнаність з перекладацьким інструментарієм (стратегії, тактики, прийоми, способи, моделі перекладу тощо); • обізнаність із психолінгвістичними особливостями процесу усного перекладу (послідовний переклад, переклад з аркуша); • знання про основні елементи логіко-синтаксичної структури китайськомовного й українськомовного тексту та комунікативні кванти; • знання про інтонаційне оформлення потоку китайськомовного й українськомовного мовлення та його 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння прогнозувати смислове, лексичне і синтаксичне оформлення висловлювань, коректно визначати стратегію, тактики, порядок і сутність дій фахівця-синолога відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації, комбінувати, модифікувати й адаптувати лінгвістичний та країнознавчий матеріал у кожній конкретній ситуації, а також репрезентувати його у різних форматах (повний, скорочений – реферований, анотований); • уміння здійснювати перекладацький аналіз за етапами: доперекладацький, аналітичний варіативний пошук, аналіз результатів перекладу та використовувати адекватний перекладацький інструментарій для відтворення тексту оригіналу мовою перекладу; • уміння визначати за контекстом смислового змісту незнайомі слова і словосполучення та використовувати описовий переклад; • білінгвальні вміння швидко перемикатися з однієї мови на іншу (з китайської мови на українську і навпаки); • уміння синхронно сприймати письмовий вихідний текст (комунікативні кванти, характер,
<i>Продовження таблиці Б2.5</i>	

<i>1</i>	<i>2</i>
<p>імпліцитне емоційно-оцінне значення в межах різногалузевих дискурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обізнаність із системою скоропису; • обізнаність із жанрово-стильовою домінантою текстів та лінгвістичними особливостями оформлення текстів різної функціонально-стильової спрямованості в межах китайської та української мов 	<p>засоби зв'язку між ними, незнайомі слова і словосполучення) та усно відтворювати текст мовою перекладу за обмежений час (переклад з аркушу);</p> <ul style="list-style-type: none"> • уміння адекватно сприймати, декодувати імпліцитний зміст інтонаційного оформлення висловлювань, фіксувати у пам'яті предметне і смислове навантаження вихідного повідомлення і відтворювати його мовою перекладу з використанням системи швидкопису (та її дешифрування); уміння здійснювати компресію і декомпресію тексту (послідовний переклад); • уміння відтворювати письмово робочою мовою зміст оригінального тексту адекватними перекладацькими засобами з урахуванням функціонального стилю вихідного тексту та збереженням формату оформлення вихідної інформації (фрейму)

**Специфікація специфічно-технологічної компетенції перекладачів
китайської мови**

Показники специфічно-технологічної компетенції	
1	2
<ul style="list-style-type: none"> • обізнаність із різновидами (класифікацією), структурою та функціями довідково-лексикографічних / інформаційних джерел; • знання про принципи роботи з електронними одномовними та багатомовними словниками (Контекст 3.51, АБВУ Lingvo, Яндекс. Переклад тощо) • обізнаність із функціональністю текстового процесора Microsoft Word; • знання принципів роботи з програмами з повнотекстового пошуку / індексаторами (Naturel, ISYS Search Software і dtSearch); програмами конкордансу (Transit NXT); програмами управління пам'яттю перекладів (ТММ) тощо; 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння користуватися довідковою, енциклопедичною, спеціальною літературою, словниковими джерелами різних типів (тезаурусами, спеціальними, ідіоматичними, тлумачними, етимологічними, частотними, орфографічними та орфоепічними, одно- та двомовними; словниками синонімів, антонімів, омонімів, іноземних слів, словниками скорочень, словниками імен власних, словниками рим тощо), програмним забезпеченням, інформаційними технологіями для пошуку необхідної інформації в межах робочих мов (китайської, української); • уміння користуватися текстовим процесором Microsoft Word: створення, перегляд та редагування вихідних текстів та текстів перекладу з локальним застосуванням найпростіших форм таблично-матричних алгоритмів; • уміння опрацьовувати бітексти і термінологічні бази даних, що зберігаються на цифрових носіях або підключаються до мережі Інтернет; • уміння встановлювати й оновлювати антивірусні програми; • уміння користуватися допоміжними (крім комп'ютера) технічними приладами: сканером, принтером, ай-падом, ксероксом тощо;
<i>Продовження таблиці Б2.5</i>	

<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> • знання про основні принципи функціонування сучасних систем автоматичного / машинного (Machine Translation, MT) та комп'ютеризованого (Computer Assisted Translation, CAT) перекладів; • обізнаність з класифікацією помилок; • знання специфіки використання програм текстового редагування перекладів (програмами з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо); 	<ul style="list-style-type: none"> • уміння використати сучасні системи автоматичного / машинного та комп'ютеризованого перекладів під час вирішення певних перекладацьких завдань як допоміжний засіб; • уміння виявляти типові перекладацькі помилки та їх редагувати власноруч і засобами програмного забезпечення

ДОДАТОК В
Додаток В.1
Анкета
для студентів, які навчаються на факультеті іноземних мов за
напрямом підготовки «Філологія. Переклад»

Шановний респонденте! Просимо Вас ознайомитися з запропонованою анкетною та відповісти на поставлені у ній запитання. Ваші відверті відповіді вагомо допоможуть нам удосконалити зміст професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах вищої педагогічної освіти.

Результати цього анкетування будуть використані в узагальненому вигляді для подальшого дослідження.

При заповненні анкети Ви можете вибирати декілька варіантів відповідей. Обведіть обраний Вами варіант відповіді.

Щиро дякуємо за співробітництво!

Прізвище (за бажанням): _____

Навчальний заклад _____

Факультет _____

Курс _____

Група _____

1. Протягом якого часу Ви вивчали/вивчаєте китайську мову?

А. менше п'яти років;

Б. п'ять років;

В. шість років;

Г. десять років;

Д. більше десяти років.

2. Чи вважаєте Ви свій рівень знань китайської мови достатнім для подальшого використання у майбутній професійній діяльності?

- А. так;
- Б. ні;
- В. важко відповісти.

3. Які різновиди іншомовної мовленнєвої діяльності, на Вашу думку, потребують подальшого тренування та вдосконалення?

- А. Аудіювання;
- Б. Говоріння:
 - діалогічне мовлення;
 - монологічне мовлення;
- В. Читання;
- Д. Письмо.

4. У якій фаховій сфері Вам найбільш складно сприймати інформацію на слух та продукувати вторинний текст (текст перекладу) в усній формі. Відмітьте позначкою «+» обрані Вами варіанти. Аргументуйте свій вибір.

Послідовний переклад	
Тлумачення гідру	
Тлумачення-нашіптування	
Синхронне тлумачення	
Переклад/тлумачення лінійного перекладача/тлумача	

5. У якій фаховій сфері Вам найбільш складно сприймати візуально інформацію та продукувати вторинний текст (текст перекладу) в письмовій формі. Відмітьте позначкою «+» обрані Вами варіанти. Аргументуйте свій вибір.

Переклад художньої літератури	
Спеціальний переклад	

6. Тексти яких функціональних стилів викликають у Вас найбільше труднощів при перекладі з китайської мови українською мовою і навпаки? Аргументуйте свою відповідь.

7. Чому, на Ваш погляд, слід більше приділяти увагу під час оволодіння практикою перекладу?

- А. Лексичному оформленню висловлювань;
- Б. Граматичному оформленню висловлювань;
- В. Лексико-граматичному оформленню висловлювань;
- Г. Фонетичному оформленню висловлювань;
- Д. Екстралінгвістичному тлу висловлювань;
- Е. Сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних маркерів.

* Доповнення переліку та аргументація думки вітається.

8. Чи важливо враховувати етнічний склад населення регіону, в якому здійснюється професійна підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в державних закладах вищої освіти?

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

9. Чи доцільно тренувати студентів, які навчаються в регіонах з превалюванням певних етнічних меншин, у всіх видах перекладу в межах таких мовних пар «перша іноземна (китайська) ↔ державна (українська)»; «перша іноземна (китайська) ↔ російська (як одна з мов національних меншин)»; «друга іноземна (англійська) ↔ державна (українська)»; «друга іноземна (англійська) ↔ російська (як одна з мов національних меншин)»; «перша іноземна (китайська) ↔ друга іноземна (англійська)»?

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

10. Чи знаєте Ви структуру (перелік компетенцій) і зміст (їх характеристику і базовий рівень володіння) своєї професії (професіограму)?

- А. досконало (назвіть їх та схарактеризуйте);
- Б. більшу частину (назвіть їх та схарактеризуйте);
- В. на 50 % (специфікуйте);

Г. маю уявлення про феномен «професіограма» без специфікації його змісту;

Д. не маю ніякого уявлення про феномен «професіограма» перекладача;

Е. важко відповісти.

11. Чи відчуваєте Ви інтерес до перекладацької діяльності та бажання професійно взаємодіяти з представниками рідної та іноземної культур відповідно до детермінант крос-культурної комунікації?

А. так (обґрунтуйте свій вибір);

Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);

В. важко відповісти.

12. Чи сформований у Вас кластер глибоких знань, умінь і навичок у галузі лінгвістики, зокрема перекладознавства, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології, соціології, які Ви вдало інтегруєте та імплементуєте в квазіпрофесійну діяльність у форматі полікультурного середовища із залученням усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) за різними формами репрезентації первинного (власного тексту) і вторинного (тексту перекладу) текстів?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Зазнаю лінгвістичних та психологічних труднощів під час здійснення усного перекладу (конкретизуйте);

Д. Зазнаю лінгвістичних та екстралінгвістичних труднощів під час здійснення письмового перекладу (конкретизуйте).

13. Чи Ви здатні коректно розуміти ситуацію у плані відповідальності, права, інтересів та потреби споживачів з позиції фахівця та визначати власні дії-операції на кожному з етапів організованої ним перекладацької діяльності?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Не ознайомлений з правами, інтересами та потребами споживачів;

Д. Потребую додаткових методичних рекомендацій з питань самоменеджменту у професії;

Е. Не здатен.

14. Чи сформовані у Вас уміння моделювати професійно-зорієнтовану ситуацію відповідно до кваліфікаційних нормативів та службових обов'язків перекладача-білінгва, оперативно втілювати в реальність, аналізувати, корегувати та відстежувати розвиток робочої ситуації із застосування відповідних ефективних засобів?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Певні труднощі викликає невдале використання довідникової, енциклопедичної, спеціальної літератури, словникових джерел різних типів, програмного забезпечення, інформаційних технологій для пошуку необхідної інформації у межах професійної діяльності;

Д. Потребую додаткових методичних рекомендацій з питань кваліфікаційних нормативів та службових обов'язків перекладача-білінгва;

Е. Не володію такими вміннями взагалі.

15. Чи вмієте Ви визначати стратегії і тактики, порядок і сутність дій фахівця відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації через порівняння, комбінування, модифікування та адаптування лінгвістичного та країнознавчого матеріалу в кожній конкретній ситуації у форматі перекладацько-мовленнєвої діяльності?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Певні труднощі викликає створення текстів перекладів (усний і письмовий повний, частковий (реферований, анотований) переклад) і власних інформаційних продуктів на різних носіях із застосуванням ІКТ;

Д. Потребую додаткових методичних рекомендацій з питань тактико-стратегічних аспектів діяльності перекладача;

Е. Не вмію.

16. На якому рівні, на Вашу думку, перебуває сучасна методична система формування професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови у виші:

- А. Високому (специфікуйте);
- Б. Достатньому (специфікуйте);
- В. Середньому (специфікуйте);
- Г. Низькому (специфікуйте);

Додаток В.2

Анкета для викладачів кафедр перекладу й іноземних мов

Шановний респонденте! Просимо Вас ознайомитися із запропонованою анкетною та відповісти на поставлені запитання. Ваші відверті відповіді вагомо допоможуть нам удосконалити зміст професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах вищої педагогічної освіти.

Результати цього анкетування будуть використані в узагальненому вигляді для подальшого дослідження.

При заповненні анкети Ви можете вибирати декілька варіантів відповідей. Обведіть обраний Вами варіант відповіді.

Щиро дякуємо за співробітництво!

П І Б (за бажанням) _____

Посада _____

Кафедра _____

Навчальний заклад _____

1. Вкажіть Ваш стаж викладання перекладознавчих дисциплін

_____ мова (мови).

(вкажіть іноземні мови, в межах яких Ви викладаєте)

А. Менше трьох років;

Б. Більше трьох років;

В. П'ять років;

Г. Десять років.

2. Які різновиди іншомовної мовленнєвої діяльності, на Вашу думку, викликають у студентів найбільш труднощів?

А. Аудіювання;

Б. Говоріння:

- діалогічне мовлення;

- монологічне мовлення;

В. Читання;

Д. Письмо.

3. У якій фаховій сфері студентам – майбутнім перекладачам китайської мови найбільш складно сприймати інформацію на слух та продукувати вторинний текст (текст перекладу) в усній формі. Відмітьте позначкою «+» обрані Вами варіанти. Аргументуйте свій вибір.

Послідовний переклад	
Тлумачення гідю	
Тлумачення-нашіптування	
Синхронне тлумачення	
Переклад/тлумачення лінійного перекладача/тлумача	

4. У якій фаховій сфері студентам – майбутнім перекладачам китайської мови найбільш складно сприймати візуально інформацію та продукувати вторинний текст (текст перекладу) в письмовій формі. Відмітьте знаком «+» обрані Вами варіанти. Аргументуйте свій вибір.

Переклад художньої літератури	
Спеціальний переклад	

5. Тексти яких функціональних стилів викликають у студентів більше труднощів при перекладі з китайської мови українською мовою і навпаки? Аргументуйте свою відповідь.

6. Тексти яких функціональних стилів слід включити до кола нормативних у межах професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів-сходознавців? Аргументуйте свою відповідь.

7. Чому, на Ваш погляд, слід більш приділяти увагу під час навчання студентів практики перекладу?

А. Лексичному оформленню висловлювань;

Б. Граматичному оформленню висловлювань;

В. Лексико-граматичному оформленню висловлювань;

- Г. Фонетичному оформленню висловлювань;
- Д. Екстралінгвістичному тлу висловлювань;
- Е. Сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних маркерів.

* Доповнення переліку та аргументація думки привітається.

8. Чи важливо враховувати етнічний склад населення регіону, в якому здійснюється професійна підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в державних закладах вищої освіти?

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

9. Чи доцільно тренувати студентів, які навчаються в регіонах з превалюванням певних етнічних меншин, у всіх видах перекладу в межах таких мовних пар «перша іноземна (китайська) ↔ державна (українська)»; «перша іноземна (китайська) ↔ російська (як одна з мов національних меншин)»; «друга іноземна (англійська) ↔ державна (українська)»; «друга іноземна (англійська) ↔ російська (як одна з мов національних меншин)»; «перша іноземна (китайська) ↔ друга іноземна (англійська)»?

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

10. Чи здійснюється професійно-мовленнева підготовка майбутніх перекладачів китайської мови в державних вишах України з урахуванням полікультурного середовища певного регіону, тобто із залученням мови превалюючих етнічних меншин (російської, кримськотатарської, болгарської, румунської, грецької, іврити тощо)

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

11. Які, на Вашу думку, професійні компетенції слід формувати у майбутніх перекладачів до закінчення бакалаврату? Аргументуйте свою відповідь.

12. Який з критеріїв оцінювання реального сучасного стану готовності майбутніх перекладачів китайської мови слід виключити із списку:

- А. Валюативно-мотиваційний;
- Б. Когнітивно-професійний;
- В. Особистісно-самоадмініструвальний;
- Г. Операційно-інтерактивний;
- Д. Аналітико-дослідницький;
- Е. Не слід виключати жодного з вищенаведених критеріїв.

* У разі необхідності можна обирати більш одного варіанту.

13. Чи знають, на Вашу думку, студенти структуру (перелік компетенцій) і зміст (їх характеристику і базовий рівень володіння) своєї професії?

- А. досконало;
- Б. більшу частину;
- В. на 50 %;
- Г. мають уявлення про феномен «професіограма» без специфікації його змісту;
- Д. не мають ніякого уявлення про феномен «професіограма» перекладача;
- Е. важко відповісти.

14. Чи спостерігається у студентів наявність інтересу до перекладацької діяльності та бажання професійно взаємодіяти з представниками рідної та іноземної культур відповідно до детермінант крос-культурної комунікації?

- А. так (обґрунтуйте свій вибір);
- Б. ні (обґрунтуйте свій вибір);
- В. важко відповісти.

15. Чи сформований у студентів-сходознавців старшого курсу бакалаврату кластер глибоких знань, умінь і навичок у галузі лінгвістики,

зокрема перекладознавства, психолінгвістики, вітчизняної і зарубіжної культурології, соціології, які студенти вдало інтегрують та імплементують у квазіпрофесійну діяльність у форматі полікультурного середовища із залученням усіх видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) за різними формами репрезентації первинного (власного тексту) і вторинного (тексту перекладу) текстів?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Зазнають лінгвістичних та психологічних труднощів під час здійснення усного перекладу (конкретизуйте);

Д. Зазнають лінгвістичних та екстралінгвістичних труднощів під час здійснення письмового перекладу (конкретизуйте).

16. Чи здатні студенти-майбутні перекладачі китайської мови коректно розуміти ситуацію у плані відповідальності, права, інтересів та потреби споживачів з позиції фахівця та визначати власні дії-операції на кожному з етапів організованої ним перекладацької діяльності?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Не здатні.

17. Чи засвідчують студенти старших курсів бакалаврату напряму підготовки «Філологія. Переклад (китайська мова)» вміння моделювати професійно-зорієнтовану ситуацію відповідно до кваліфікаційних нормативів та службових обов'язків перекладача-білінгва, оперативно втілювати в реальність, аналізувати, корегувати та відстежувати розвиток робочої ситуації із застосування відповідних ефективних засобів?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Певні труднощі викликає невдале використання довідникової, енциклопедичної, спеціальної літератури, словникових джерел різних типів, програмного забезпечення, інформаційних технологій для пошуку необхідної інформації у межах професійної діяльності;

Д. Не було виявлено.

18. Чи вміють студенти-майбутні перекладачі китайської мови визначати стратегії і тактики, порядок і сутність дій фахівця відповідно до специфіки конкретної професійної ситуації через порівняння, комбінування, модифікування та адаптування лінгвістичного та країнознавчого матеріалу в кожній конкретній ситуації у форматі перекладацько-мовленнєвої діяльності?

А. У повній мірі;

Б. На достатньому рівні (специфікуйте);

В. Частково (специфікуйте);

Г. Певні труднощі викликає створення текстів перекладів (усний і письмовий повний, частковий (реферований, анотований) переклад) і власних інформаційних продуктів на різних носіях із застосуванням ІКТ;

Д. Не вміють.

Додаток В.3

Завдання на виявлення рівнів сформованості перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови на констатувальному етапі

Додаток В 3.1

Лексико-граматичний тест

I. Оберіть слово / термін, що відповідає функціональному стилю дискурсу.

1. Лексичне значення – історично закріплена в _____ людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності.
 - а) голові
 - б) думках
 - в) свідомості
2. Викладачі роблять _____ внесок у виховання молодого покоління.
 - а) вагомий
 - б) величезний
 - в) великий
3. Залежно від _____ магнітопроводу розрізняють трансформатори стрижневого, броньового і кільцевого типів.
 - а) структури
 - б) конфігурації
 - в) форми
4. 他_____我找不到那个地方,就给我画了一张图。
 - а) 担心
 - б) 着急
 - в) 害怕
5. 京剧脸谱能_____人物的性格和社和地位。
 - а) 表达
 - б) 表演

в) 表现

6. 这点儿小时不用_____，我们大家帮助你。

а) 怕

б) 害怕

в) 恐怕

II. Доповніть речення словосполученням, що бракує.

7. Коли вже є клуб, можна створити і театр. А цього театру *хотілося* Лялі _____.

а) до не можна

б) до неможливості

в) до не хочу

8. Десятиліттям пізніше академік О. О. Шахматов розробив свою оригінальну концепцію походження й розвитку східнослов'янських народностей та їхніх мов, яка _____й на походження української мови.

а) вказує орієнтир

б) детермінує шлях

в) проливає світло

9. _____ – роботи, що здійснюють нижче поверхні землі (закладання фундаменту, проведення підземних комунікацій і т. ін.

а) Початок дії

б) Ініціальна версія

в) Нульовий цикл

10. 爱迪生_____了电灯，让人们在夜间享受光明。

а) 发明

б) 发现

в) 发展

11. 他们已经_____工作了两天。

а) 陆续

б) 连续

в) 继续

12. 我能取得这么大的进步，要感谢老师对我的_____。

а) 鼓舞

б) 奖励

в) 鼓励

III. Оберіть синтаксично коректне речення.

13.

а) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, в тому числі його валютному сегменті, демонструє ознаки стабілізації, а також підтвердили, що системи загалом готова до впровадження лібералізаційних заходів.

б) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, в тому числі його валютному сегменті, демонструє ознаки стабілізації, а також підтвердили готовність системи загалом до впровадження заходів з лібералізації.

в) Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, включаючи його валютний сегмент, демонструє ознаки, що стабілізація наступила, а також підтвердили, що система готова загалом до впровадження заходів з лібералізації.

14.

а) Я помітив, що в останній час, на жаль, все більше культивується ідео-

логія дорослого життя як суцільної кар'єри, постійне прагнення піднятися вище соціальними сходами.

б) Я помітив, що останнім часом, жаль, все більше культивується ідеологія дорослого життя в якості суцільної кар'єри, постійне прагнення підняття вище по соціальним сходам.

в) Я помітив, що останнім часом, на жаль, все більше культивується ідеологія дорослого життя як суцільної кар'єри, постійне прагнення піднятися вище по соціальних сходах.

15.

а) Подібне розуміння людини в її ставленні до світу і до себе самої спричинило й те, що саме від людини тепер почався відлік будь-яких вимірів суцього.

б) Подібне розуміння людини в її відношенні до світу і до себе самої спричинило й те, що саме від людини зараз почався відлік будь-яких мірил суцього.

в) Так розуміти людину в її ставленні до миру і до себе самої спричинило й те, що саме від людини тепер почався відлік будь-яких вимірів суттєвого.

16.

а)一年中最好的季节在北京是秋天了，天气不冷也不热，不常下雨，也很少刮风。

б)北京一年中最好的季节是秋天了，天气不冷也不热，不常下雨，也很少刮风。

B) 北京一年中最好的季节是秋天了，天气不冷也不热，不常下雨，也很少刮风。

17.

a) 我很希望能有机会来中国学习汉语，现在这个愿望终于实现了，心里有说不出的高兴。

b) 我很希望能有机会学习汉语来中国，现在这个愿望终于实现了，心里有说不出的高兴。

B) 我很希望能有机会来中国学习汉语，这个愿望终于实现了现在，心里有说不出的高兴。

18.

a) 幸福永远没有统一的标准，你就是一个幸福的人，只要你心里感觉到幸福。

b) 幸福永远没有统一的标准，只要你心里感觉到幸福，你就是一个幸福的人。

B) 永远幸福没有统一的标准，只要你心里感觉到幸福，你就是一个幸福的人。

Відповіді на завдання
ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОГО ТЕСТУ
для студентів напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Переклад»

I. Оберіть слово / термін, що відповідає функціональному стилю дискурсу.

1. в)
2. а)
3. б)
4. а)
5. в)
6. в)

II. Доповніть речення словосполученням, що бракує.

7. б)
8. в)
9. в)
10. а)
11. в)
12. б)

III. Оберіть синтаксично коректне речення.

13. б)
14. в)
15. а)
16. б)
17. а)
18. б)

Додаток В.3.2

РЕДАГУВАННЯ

I. Відредагуйте запропонований китайський текст та проаналізуйте ваші виправлення в такій послідовності:

1. Назвіть тип помилки;
2. Запропонуйте свій варіант відповіді.
3. Доведіть доцільність використання вашого варіанту.

II. Проаналізуйте лінгвістичні характеристики китайського тексту за такими параметрами:

1. Композиційні ознаки тесту.
2. Логічність викладу матеріалу (зміст, типи зв'язку).
4. Особливості лексико-граматичного оформлення тексту.
3. Стильові маркери дискурсу.
4. Стилістичні прийоми і засоби передачі денотативного та конотативного змісту тексту.

哈尔滨冰灯

哈尔滨是中国东北一座美丽的大城市，被人们称做“冰城”。这里每天到哪个天都要举办雪节。每到这只时候，冰雕艺术家们都会把他们丰富的想象力表现在一座座生动有趣的冰雕作品中。在这里，人们会看到“长城”“故宫”“天坛”，这能找到“桂林山水”苏州园林“版纳风光”。一盞盞冰灯，组成了一个七世界彩的。一座座冰雕，展现出了一片晶莹的艺术天地。

哈尔滨人喜爱冰雪，他们把冰雪看做是大自然给他们的礼物，也是展现自己才华的材料。参加冰雕制作的，有艺术家，也有不少青年学生。在他们的手中，又硬又冷的冰雪好像有了生气，有了灵性。一座座冰雕创作者的心声和情感，也美化了冰域人的生活表达了。

冰灯、冰雕已经成为冰域人特有的艺术表现形式。傍晚，当你走在这座城市的大街上，你会看到一座座冰灯和冰雕在雪中发出多彩、温暖的灯光，你会感到冬天的冰城是什么美丽。

III. Відредагуйте запропонований український текст та проаналізуйте ваші виправлення в такій послідовності:

1. Назвіть тип помилки;
2. Запропонуйте свій варіант відповіді.
3. Доведіть доцільність використання вашого варіанту.

IV. Проаналізуйте лінгвістичні характеристики українського тексту за такими параметрами:

1. Композиційні ознаки тесту.
2. Логічність викладу матеріалу (зміст, типи зв'язку).
4. Особливості лексико-граматичного оформлення тексту.
3. Стильові маркери дискурсу.
4. Стилістичні прийоми і засоби передачі денотативного та конотативного змісту тексту.

Моделювання феномена "живих сил" людської тілесності в робототехніці

Постановку проблеми про живі сили людської тілесності визначено через рід яким виступає єдине і системне різноманіття змісту "живого організму" і життя як таке, і видові відмінності, з яких складаються системне різноманіття і *засоби проявлення живої сили*. Принциповим (для нашого дослідження) є визначення протилежності між фізичною (механічною) силою і живою силою організму.

Перше визначається *головним чином, як уміння зробити роботу* (у фізичному розумінні) або вивести зі стану спокою деяке фізичне тіло. На противагу цьому жива сила організму визначена як креативність, тобто така

творчо активна сила організму, що забезпечує його відтворення, збереження і системно-цільовий виборчо-спрямований розвиток, **зміст чого демонструється** (для людини) в усвідомлено поставленій меті, тобто в ідеальності (зокрема душі, **залежно від стану і потенційних змож чинних матеріальної сили** людської тілесності). Цілісність тілесних сил організму розпадається як ціле на складові й органічно взаємодіючі її частини: природна (небесна і земна) сила; біологічно-активна, диференційно-виборча, інстинктивно-рефлекторна і самоорганізаційно-регуляторна поведінкова активність тіла; психологічна адаптивність (присосовність) до мінливих умов біопсихосоціального середовища і психологічна сила самоорганізації тіла (воля до життя). Сила соціальної комунікації і творчої активності може мати цивілізаційні форми: насолоди, змагання і суперництва в різних формах прояву людської тілесності, її природних схильностей і здібностей, або антигуманні й агресивно-звірині (інстинктивні), соціально-зумовленні форми агресії, **що пов'язувалася з придушенням слабкішого в кожному із зазначених відношень**: природному, біологічному, психологічному, соціальному. І, нарешті, сила духу, ядром якої є істина, добро і краса.

ВІДПОВІДІ (редагування)

I. Китайськомовний текст

哈尔滨冰灯

- 1.只 (个)
- 2.会 (能)
- 3.世界彩的 (彩的世界)
4. 一座座冰雕创作者的心声和情感，也美化了冰域人的生活表达了。
(一座座冰雕表达了创作者的心声和情感，也美化了冰域人的生活)
- 5.什么 (那么)

II. Українськомовний текст

Моделювання феномена "живих сил" людської тілесності в робототехніці

1. *засоби проявлення живої сили* (способи прояву живої сили)
2. *головним чином, як уміння зробити роботу* (головним чином як здатність зробити роботу)
3. *зміст чого демонструється* (зміст якого виявляється)
4. *залежно від стану і потенційних змож чинних матеріальної сили*
(залежно від стану і потенційних можливостей наявних матеріальних сил)
5. *що пов'язувалася з придушенням слабкішого в кожному із
зазначених відношень* (пов'язаної з придушенням більш слабкого в кожному із
зазначених відношень)

Додаток В3.3

ФОНЕТИЧНЕ ЧИТАННЯ

I. Прочитайте китайський текст та виконайте завдання:

1. Визначте функціонально-стильову спрямованість тексту. Аргументуйте свою відповідь.

2. Проаналізуйте стандартне інтонаційне оформлення речень запропонованого дискурсу (тембр, гучність, діапазон звучання, швидкість, паузація, специфіка акцентуації, ритм, термінальні тони, шкала; паралінгвістичні характеристики).

3. Знайдіть у тексті і назвіть китайські слова (ієрогліфи), що містять звуки, які викликають безліч труднощів в українських студентів під час їх вимовляння. Аргументуйте свою відповідь.

4. Проаналізуйте кількісний і якісний склад виокремлених ієрогліфів, послідовність звуків-компонентів у кожному типі складу; прокоментуйте тип і структуру складів. Чи спостерігаються в цих словах (ієрогліфах) будь-які фонетичні явища (асиміляція, акомодация, редукція, елізія, озвончення / оглушення приголосних тощо)? Назвіть їх.

II. Репрезентуйте фонетично коректне читання тексту за правилами фонетичного оформлення запропонованого дискурсу.

激光多丝分布随介质和微透镜阵列相对位置的变化

实验中使用的激光器是商用掺钛蓝宝石飞秒激光放大系 (Libra, Coherent Inc.) , 其重复频率 1kHz、输出脉宽 50fs、中心波长 800nm , 实验光路示意图如图 1 所示。实验中使用的激光最大脉冲能量为 480 μ J , 经直径

为 11mm 的小孔光阑后入射在焦距为 218.3mm 的微透镜阵列上（微透镜阵列结构示意图见虚框插图），然后，进入长度为 20mm 的熔融石英块并在其中形成等离子体细丝，成丝后的横截面强度分布由透镜 L 成像在白屏上，其中透镜 L 的焦距为 50.8mm，白屏距离微透镜阵列 5.02m。沿激光传输方向移动 L，可观测到介质内不同位置处的成丝情况。实验中，熔融石英块放置在平移台上，通过调节石英与微透镜阵列之间的相对位置，研究不同距离下飞秒激光在石英中成丝的排布情况。另外，通过在光路中分别加入 BBO 晶体、衰减片及四分之一波片，改变入射激光的波长、能量和偏振态，研究这些物理量对激光成丝情况的影响。

将熔融石英块放置在微透镜的聚焦区域内时，得到的典型多丝分布如图 2 所示，其中(a)和(b)分别为中心波长 800nm 和 400nm 的飞秒激光在白屏上形成的激光细丝图像。由于激光光束强度为高斯分布，中心区域的激光强度大，边缘较弱，只能在微透镜中心部位的每个小透镜内形成细丝。

III. Прочитайте український текст та виконайте завдання:

1. Визначте функціонально-стильову спрямованість тексту. Аргументуйте свою відповідь.
2. Проаналізуйте стандартне інтонаційне оформлення речень запропонованого дискурсу (тембр, гучність, діапазон звучання, швидкість, паузація, специфіка акцентуації, ритм, термінальні тони, шкала; паралінгвістичні характеристики).
3. Знайдіть у тексті і назвіть українські слова, що містять звуки, які викликають труднощі в українських та іноземних студентів під час їх вимовляння. Аргументуйте свою відповідь.
4. Проаналізуйте кількісний і якісний склад виокремлених слів, послідовність звуків-компонентів у кожному типі складу; прокоментуйте

тип і структуру складів. Чи спостерігаються в цих словах будь-які фонетичні явища (асиміляція, акомодация, редукція, елізія, озвончення / оглушення приголосних тощо)? Назвіть їх.

IV. Репрезентуйте фонетично коректне читання тексту за правилами фонетичного оформлення запропонованого дискурсу.

Світогляд в епоху Відродження

Подібне розуміння людини в її ставленні до світу і до себе самої спричинило й те, що саме від людини тепер розпочався відлік будь-яких вимірів суцього. Виникає перспективне сприйняття ***дійсності***, а на картинах ***з'являється*** глибина. Це свідчить про те, що реальність перестали розуміти площинною, тобто позбавленою власного змісту; навпаки, її відтепер розглядали як самоконцентровану. Водночас перспектива підлягала точному математичному обрахунку. Звідси випливає дуже ***своєрідне*** поєднання принципово різних моментів у світосприйнятті Відродження: природа просякнута Богом. Але вона постає для людини як об'єкт; хоч останній має свою утаємничену глибину, його можна «загнати» у формули й розрахунки. Так ***естетичну*** цілість реальності під поглядом людини Відродження доповнено інженерним розрахунком і точним обчисленням.

Підносячи людину, ***оспіваючи*** її, мислителі Відродження були приголомшені ***реаліями*** історії, адже насправді титанічна діяльність людини несла з собою не лише позитивні наслідки, а й інколи просто жахливі. Італію роздирали ***нескінченні*** війни, процвітало політичне інтриганство. Діячі Відродження на практиці могли переконатися в тому, що зростання масштабів самовиявлення людини, піднесення її до рівня Бога тягнуло за собою збільшення не лише масштабів позитивного, а й негативного в ній самій. Тому саме в цю добу розгорнулася діяльність ***інквізиції***, і була створена широковідома легенда про доктора Фауста, що заради досягнення особливих

знань і здібностей також проявив титанізм, але сатанинський - продав душу дияволу. На деякий час фаустівський дух - дух бажання знати будь-що і будь-якою ціною, знати безмежне - стає символом європейського духу.

Додаток В3.4

Китайськомовні тексти культурологічної спрямованості

Завдання I. Прочитайте китайські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

*3. Перекладіть тексти українською мовою.

Текст 1 к

中国的名胜古迹 (Пам'ятки Китаю)

中国地域辽阔，地理，气候条件复杂，自然旅游资源极为丰富。可以说全中国到处都是天然的奇观美景。中国的人文资源也是很丰富，有数不清的文化古迹，历史和革命纪念建筑等等。中国有许多历史文化名城，他们都是天然的历史博物馆。其中北京，西安，洛阳，南京，杭州被称为“六大古都”。

根据各地自然和人文旅游条件的共同性和差异性，中国可以划分为九个大旅游区：

第一，中原旅游区。位于黄河中下游地区，包括山西，陈西，河南，河北，山东，北京市,天津市，简称华北地区，也称为中央旅游区。黄河流域是中国古代文明的发源地，自古以来就是中国的政治，经济，文化中心。中国数千年的文明史在这一地区留下了无数的名胜古迹。中原旅游区的名胜有北京的八达岭长城，故宫，明代十三陵，颐和园，天坛，天安门广场，北海公园，香山公园等等；西安的秦始皇陵，兵马俑；洛阳的白马寺；开封的铁塔，大相国寺；承德的外八庙；曲阜的孔庙，孔府，孔林；秦岛的老山风景区；秦皇岛的北戴河，山海关。此外还有华山，五台山等名山。

第二，东部沿海地区。它位于长江下游和黄海，东海之滨。包括浙江，江苏，江西四省和上海市，简称华东地区。这个旅游区的主要名胜有：中国最大的海港和工商业城市上海，市内由玉佛寺，孙中山故居等景点；南京是中国“六大古都”之一，有中山陵，南京长江大桥，雨花台等；杭州也是“六大古都”之一，有西湖，飞来峰，六和塔；苏州的园林，寒山寺；扬州的大明寺，天宁寺，金山及园林。此外钱塘江湖荒山，九华山等著名游览胜地。其中，苏州河杭州的园林，山水特别有名。

第三，川汉旅游区。包括湖北省，湖南省，重庆市，和四川省中，东部地区。这一个地区的主要观光地有：长江三峡，重庆山城，武侯祠，三苏祠等等。

第四，华南热带景观旅游区。包括广东省，台湾省，福建省。主要观光地有：广州，福，厦门，海南岛风光，厦门经济特区等等。

第五，西南岩溶地貌旅游区。岩溶形成的奇山水成为这里的主要特色。这里是少数民族杂居的地区。这个旅游区主要观光内容有：西双版纳风光，桂林山水西山游览区等等。

第六，西北丝绸之路旅游区。“丝绸之路”是中国古代与阿拉伯及欧洲国家进行丝绸贸易的一条陆上通道，它全长 7000 多公里。“丝绸之路”在中国境内经过陕西，甘肃 (GANSE) 新疆三声。他曾在古代中西方政治，经济，文化交流中发挥了重要作用，所以成为闻名世界的历史遗迹。

第七，东北旅游区。它包括辽宁，吉林，黑龙江三声。这个地区的游览内容重要有：“五大连池”（火山湖），哈尔滨的冰灯，大连的避暑胜地，吉林市的滑雪，长春市的“八大部”等等。

第八，北疆塞外旅游区，即内蒙古自治区。独特的蒙古风情是这个旅游取得突出特色。游人可以到牧民家里做客，品尝奶茶，观看跑马，射箭，套马等比赛。第九，青藏高原游牧区，市世界上最高的地区。这里有世界最高的山峰珠穆朗玛峰，巨大的冰川，高原湖泊，拉萨的布达拉宫，大昭寺等等。

Текст 2 к

文化的力量 (Сила китайської культури)

如果说文化是广大人民群众在生活工作实践中蓄积的思想精神力量，是对社会发展进程及意识形态量体裁衣的精心定做，那么这种无形的思想力量是势不可挡的滚滚时代潮流，必将助推社会蹄疾步稳势如破竹地向前发展。中华文化历史悠久源远流长。

博大精深的传统文化在推进人类文明向前发展的同时，也不断光芒四射影响着世界文明，中华文化已逐渐被全球化的浪潮所助推，与时俱进地赋予了更加包容开放的复兴文化时代特色，成为当代中国放眼世界合作共赢的经济文化交流的桥梁和纽带，打破了封闭单一落后的文化格局限制，中国温和平易近人的思想价值观迎得世界各国人民的共同称赞，勇于担当厚德载物的负责任大国的形象有目共睹人心所向。

当今世界仍处于各种矛盾交织复杂的不稳定状态，强权政治仍旧是影响世界和平的不稳定因素，成为制造民族分裂地区不稳定的主要因素，思想文化审美价值观的不同，人们认识自然改造世界的方法也有所不同，人类对依靠战争掠夺输送民主文化早已厌倦，简单粗暴的政治模式已和文明包容开放的思想文化格格不入。

人们的思想精神世界急需一种能够主宰世界和平向前发展的先进文化来填充，它就是能够适应经济全球化战略转移的社会主义复兴文化，它吸纳了东西方先进的人类文明成果，把和平发展促进人类共同繁荣进步做为时代发展主题，把包容开放合作共赢促进经济发展为宗旨，注重各国人民的风俗习惯和政治信仰，求同存异互惠互利公平竞争为基础，在合作发展共同寻找经济的协调和可持续动力，丝绸之路经济带的启动是社会主义复兴文化的伟大构想，世界经济的复苏也不断步入良性循环发展轨道。

文化如果一旦成为把脉人类文明向前发展的全钥匙，那它不但就是一个地区的思想名片，它将毫不留情地被广大人民群众所接受，它将打破地区的封锁，超越国界成为人类发展的时代精神食粮。

所以中华民族能够屹立于世界民族之林的根源之广泛，就在于他以自身的强筋健骨培养感化异邦的异兄异弟有个健康的体魄，就象我们的中华武术一样能够波及世界，太极拳被人类所能够接受推崇，人们在运动锻炼中得到了强身健体的实惠从而热爱上了中华文化。

在艺术感染力的浓厚氛围中喜欢上了这个东方文明古国，我们的文化不是生搬硬套的推销，是你情我愿的无师自通。人类思想境界和认识的不断提高审美价值观的协调统一，文化也随之在不断发展更新中得到发展，和平和前进发展的步伐也随之加快，共同繁荣进步的钟声也不断在全球振振敲响。

Текст 3 к

美丽的中国文化 (Гарна китайська культура)

中国文化博大精深，它的奥妙与深邃不能不让人佩服。悠长的历史，古老的文化，壮丽的山河，哪一样不让人赞叹？从神话时代直至今日，中国已有五千多年的历史。

中国的水墨画，极有韵味。没有水彩的绚丽，只是淡淡的水墨，但它却能够让人感到艺术的美妙。虽然只是水墨作画，但是也能把事物描绘得栩栩如生，古树的苍劲挺拔，溪流的细细流淌，鱼儿的活泼俏皮，都能在水墨画中体现。

书法是中国一门独特的艺术，书法是反映生命的艺术，人的喜怒哀乐这些内心情感也能在中国书法里表现出来，像诗歌音乐那样。行书要欣赏它的韵律动感，楷书要欣赏它的宁静雅致，燕书要欣赏它的意境和优美。

中国的象棋，也可谓精妙绝伦。看似几颗简单的棋子，却蕴藏了不少的奥妙。它告诉我们要深谋远虑，所谓走错一步，全盘皆输。其次是全局思考，避免顾此失彼，还要落定不悔。看，仔细一盘点，象棋对我们的启迪真是数不胜数。

古诗也是十分精妙的。它其实记录下了许多事物，可是它用更加简洁的形式表达了。古诗很奇妙，一般的仅仅几句话语便能将事物表达的具体生动，并且能让人感受到作者的情感。

中国的历史文化令人赞不绝口，而它壮丽的山河也不逊。

长城修筑的历史悠久，工程雄伟浩大，是世界上少有的奇迹。它就像一条巨龙守卫着我们的祖国。它是我们中国的骄傲，是我们民族的象征。它雄伟壮观，象征着我们中国人无所畏惧的信念。它盘踞在我们中国的山头，威风凛凛，它拥有一种王的气势，一种能统领四方的霸气。

长城是我国一大奇迹，而黄河也是我国的壮丽风景。

气势磅礴的黄河，是世界第五大长河。它总是怒吼着，不停地翻滚着浪涛，使浪涛撞上河边的礁石，发出惊天动地的轰鸣。站在黄河的旁边，就像站在正在激烈地战斗的战场上一样。那波涛汹涌的河面，令人胆战心惊，那磅礴的气势，让人心生畏惧。它那永无休止的翻腾，能使人感受到自身的渺小，感受到世界的巨大。这就是我们中国的黄河，多么气派！

我国的天下第一奇山－黄山。雄伟险峻，云烟缭绕，山水秀丽，有从高空泻落的瀑布，有奇巧的石头，如同仙境一般美丽。春天能观赏各种艳丽抚媚的花儿竞相开放。夏天能欣赏袅袅飘荡的云雾。秋天能观看火红的枫叶，金黄的秋菊。冬天能饱览冰雪以及雾松。真是旅游胜地啊！中国的历史文化、壮丽山河让我感触犹深。对于中国艺术的奥妙，我无法不认同。我知道，中国的文化是暗藏玄机的，其中不知包含了多少秘密。而我也知道，因为这种暗藏玄机的文化，中国会越来越富饶，会越来越美丽。

Додаток В3.5

Українськомовні тексти культурологічної спрямованості

Завдання. Прочитайте українські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

*3. Перекладіть тексти китайською мовою.

Текст 1у

Культура України

Внаслідок труднощів історичного шляху України у вітчизняній традиції народна культура відіграла виняткову роль. Це сталося, тому що в XVI столітті, коли феодально-боярська знать прийняла католицизм і польську культуру, і до кінця XVIII століття, коли верх козацької старшини був русифікований, українське суспільство розвивалося головним чином без повноцінної національної культурної еліти.

Справжніми творцями і носіями культури продовжували залишатися широкі маси суспільства – селяни, козаки, ремісники. Українська культура протягом тривалих періодів своєї історії розвивалася як народна. У ній велике місце посідали фольклор, народні традиції, які надавали їй особливої чарівності й колориту. Особливо яскраво це проявилось в мистецтві – народних думах, піснях, танцях, декоративно-прикладному мистецтві. Саме завдяки збереженню і продовженню традицій, коріння яких сягають культури

Київської Русі, стало можливим піднесення української культури і в XVI–XVII століттях, і культурне відродження в XIX столітті.

У той же час відчутні і негативні наслідки такого характеру розвитку української національної культури. Протягом тривалого часу багато талановитих людей, які народилися і виростили на Україні, потім залишали її, пов'язували своє подальше життя і творчість з російською, польською й іншими культурами. Крім того, прогрес у галузі природничих наук був виражений слабше, ніж у гуманітарній.

На відміну від громадської думки інших європейських країн, де проблеми бідності, хвороб і безкультур'я планувалося подолати шляхом технічного прогресу, підвищення продуктивності праці, за допомогою зусиль освічених монархів і соціального експериментування, українські мислителі закликають до іншого. «Споріднений праця» і самопізнання, свобода, заради якої не шкода розлучитися з благополуччям, обмеження життєвих потреб, перевага духовності, ніж матеріальності – ось ті шляхи і рецепти щастя, яких дотримувалися і які пропагували провідні українські мислителі у дусі більш пізнього європейського екзистенціалізму. Сьогодні такі підходи мають особливе значення для всього людства.

Український народ має багату й бурхливу історію. Жити йому довелося на роздоріжжі, через яке проходило багато різних народів і племен. Майже кожен з них робив замах на українську землю. У таких важких, складних умовах доводилося захищати свою свободу від ворогів, доводилося бути і поневоленим. Ця боротьба виховала в українцях яскраву, характерну рису – волелюбність. Саме вона призвела до того, що вже в кінці XVI століття на Україні здійснювалася найперша в той час демократія. Запорізька Січ стала найпотужнішим бастионом демократії та свободи не тільки у себе, а й для сусідніх народів. Тому і вся творчість народу пронизана волелюбним характером. Не раз втрачаючи волю, незалежність, українці тужили за нею, і цю тугу і боротьбу за свободу відтворювали у всіх проявах своєї творчості – в

безмежному морі задушевних пісень, дум, легенд; в живописі, вишивці, гончарстві, ткацтві і т. д.

Текст 2у

Українська культура, освіта та наука: коротенький екскурс в історію

Відомо, що слава Київської Русі гриміла колись світами. Князь Олег Віщий на знак перемоги прибавив свого щита на брамі Царгорода. "Іду на Ви!" – сповіщав Святослав перед походом на ворога. Ще в IX столітті Київську Русь називали Гарданією, тобто країною міст. Дочок князів руських брали собі за дружин найславніші королі Франції, Чехії, Німеччини, Польщі. Тоді за неписьменних французьких королів підписувалася Ганна-Ярославна. А князівна Конгута, що відзначалася хистом поетичним, була дружиною чеського короля Оттокара II. В "Історії королівства чеського" Вацлава Томека читаємо: "Слава Оттокара рознеслася по всій Європі. Татари називали його залізним королем. Оттокар одружився (1261 р.) з прегарною Конгудою, донькою Ростислава Михайловича, князя руського". Цікаво, що Конгута стала першою значною чеською поетесою, і нині "Антологія давньої чеської літератури", видана в Празі 1987 року, включає вірш Конгути під заголовком "Конгутина молитва".

У XV столітті український учений Юрій Дрогобич був широко відомий у Європі як автор одного з перших у світі астрономічних календарів, як доктор медицини і філософії, ректор Болонського університету та професор Ягеллонського університету в Кракові, де його лекції слухав Микола Коперник.

Славнозвісний арабський історик і мандрівник Павло Алепський, що разом зі своїм батьком Антіохійським патріархом Макарієм подорожував Україною в середині XVII століття, був вражений, побачивши країну, "повну мешканців і замків, як гранатне яблуко зерен". Павло Алепський у подорожніх нотатках відзначає високу культуру й освіту населення: "По всій землі козацькій ми помітили прегарну рису, що нас дуже дивувала: всі вони, за

малим винятком, навіть здебільшого їхні жінки та дочки, вміють читати та знають порядок богослужби й церковний спів. Крім того, священники вчать сиріт і не дозволяють, щоб вони тинялися по вулицях". Є свідчення, що серед прикутих до турецьких галер полонених запорожців були такі, які знали по шість і більше мов.

Ще в XVI столітті в Україні функціонувала вища школа – Острозька академія. А трохи пізніше Михайло Ломоносов навчався в Києво-Могилянській академії, широко відомій на той час у всьому слов'янському світі. Тут навчалось багато молодих людей – східних і південних слов'ян.

У тому XVI столітті в Луцьку з'являються поети – творці новітнього книжного вірша – Олена Копоть та Іван Журавницький, які писали народною мовою. Особливо відзначалися вони своїми сатирами, за які були навіть змушені стати перед судом. Це був живий вияв процесів доби Відродження в Україні в ті бурхливі, складні часи.

Текст 3у

Внесок української культури у світовий культурно – історичний процес

Кожен народ, створюючи власну національну культуру, тим самим робить внесок у світову культуру, здійснюючи за її допомогою зв'язок з навколишньою природою та іншими народами.

Культура українського народу розвивалася не ізольовано від культур інших народів, а перебувала, закономірно, в контексті світового культурного процесу. Українці віками творили власну самобутню культуру, успадковуючи культурні цінності своїх предків, переймаючи і творчо осмислюючи надбання інших народів. Цим самим вони розвивали не лише національну культуру, але й зробили вагомий внесок у скарбницю світової. Характерною особливістю української культури є її відкритість і стабільність, здатність сприймати й українізувати різні культурні впливи. Завдяки цьому українська культура протягом своєї історії двічі змогла відродитись і зберегти духовний генофонд

нації в умовах колоніального гніту. Проблема систематизації культури і розкриття її структури є досить складною. Це зумовлено тим, що людство нагромадило величезні матеріальні й духовні цінності, створені в різні епохи різними народами, котрі тепер стали загальнолюдським культурним сплавом. Крім того, культурний процес – це жива людська діяльність, що спирається на культурну спадщину сотень поколінь людського роду, які збагатили культуру своїми знаннями, творчістю, новими відкриттями, досвідом, навичками і вміннями. Через обмін цінностями культури розкривається зміст культурного прогресу.

Разом з тим жодна національна культура не може існувати як замкнена, самодостатня – без творчого спілкування з іншими культурами. Здобутки української культури стають надбанням усього світу, оцінюються як національний внесок у міжнародний культурний процес.

Український народ, здобувши свою державну незалежність, має повне право на відродження і подальше творення своєї національної за змістом культури. За прикладом незалежних розвинених держав світу Українська держава повинна посилити свою роль у підтримці сфери національної культури для: 1) піднесення національного престижу; 2) створення освітньо-виховної галузі культури з метою відродження у свідомості народу духовно-моральних універсалій національної культури, піднесення національного самоусвідомлення громадян, консолідації їх в єдину політичну націю; 3) побудови індустрії культури для посилення ділової активності трудящих в містах і селах, що зазнали культурного занепаду. Лише таким чином український народ зробить свій вагомий внесок у культурну скарбницю світової цивілізації, адже, як свідчить аналіз минулої історії, «всяке відречення од змагань до національно-політичної незалежності йшло все в парі з національною руїною, із занепадом національної культури і найстрашнішим для нас ренегатством найбільш активних верств українського народу».

Додаток В3.6

Ознайомлювальне читання

Завдання 1. Прочитайте китайськомовний текст науково-публіцистичної спрямованості. Виявіть ключові моменти.

А. Надайте розгорнутий переказ мовою тексту оригіналу.

Б. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу. Аргументуйте свою відповідь.

三维照相定量评价总义齿修复后面部软组织变化的研究

随着人民生活水平的提高，人们对美观和功能的要求不断提高，即使是无牙颌患者，对义齿的要求也不仅限于进食功能，修复后的面容美学效果也成为其考虑的一项重要指标。而义齿修复后面部软组织的改善不仅受义齿形态的影响，而且具有相对的独立性和代偿性，目前对总义齿修复前后软组织变化的分析主要依靠医生在试牙过程中根据临床经验来判断，尚未见到基于三维软件的定量测量研究的报道。本研究通过软组织三维面部照相并测量分析，定量评价总义齿修复前后的颌面特征化，能够根据计算机软件进行修复前疗效预测，并指导修复后总义齿的精细调改，以此提高患者对修复体的满意程度。

1 资料和方法

1.1 样本收集

北京大学口腔医院特诊科门诊无牙颌患者 20 例，均为 Kennedy II 类骨性分类，男性 8 例，女性 12 例，年龄在 68-75 岁之间。义齿修复均由修复专业主治医师以上医生完成，临床检查合适，患者自觉满意。

1.2 数据采集

总义齿修复修复后，采用北京大学口腔医院正畸科三维影像实验室的 DSC-2 型面部三维成像照相机采集总义齿修复后面部软组织三维数据。DSC-2 型三维照相机基于位相测量轮廓术原理。

1.3 数据分析

利用逆向工程软件 Rapodform2006 进行图像重合获得术前面部三维立体图像，进行术前、术后三维面像数据分析，探讨总义齿修复前后软组织三维面像的变化规律。

1.3.1 每个患者术前/术后三维图像两两配准选择左右内眦、外眦、鼻尖 5 个点，进行粗略配准，将术前/术后三维图像从初始不同的坐标系分别转化到同一坐标系下。

Завдання 2. Прочитайте українськомовний текст науково-публіцистичної спрямованості. Виявіть ключові моменти.

А. Надайте розгорнутий переказ мовою тексту оригіналу.

Б. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу. Аргументуйте свою відповідь.

Кочерган М. П. «Вступ до мовознавства»

Значення слова

Лексичне значення – історично закріплена у свідомості людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності.

Це зв'язок певного звучання з певним поняттям, почуттям, волевиявленням тощо, "відоме відображення предмета, явища чи відношення у свідомості...", яке входить до структури слова як його внутрішня сторона, відносно якої звучання слова виступає як матеріальна оболонка..." (О. І. Смирницький), або це той зміст слова, та інформація, яку воно несе. Лексичне значення слова є продуктом мисленнєвої діяльності людини. Воно пов'язане з редукцією інформації людською свідомістю, з порівнянням, класифікацією, узагальненням. Оскільки слова називають речі, то лексичне значення нерідко називають речовим. Ядром лексичного значення є концептуальне значення (мисленнєве відображення певного явища дійсності, поняття). Так, наприклад, слово обличчя має концептуальне значення "передня частина голови людини". Крім концептуального значення (його ще називають денотативним), слово може мати конотативне значення (від лат. *con* "разом із" і

notatio "позначення"), тобто емоційні, експресивні, стилістичні "додатки" до основного значення. Наприклад, слова морда, пика, фізіономія мають таке ж концептуальне значення, як і обличчя, але на нього нашаровуються експресивно-стилістичні відтінки (конотації). Пор. ще: кінь і шкапа, черевики і шкарбани тощо. Концептуальне й конотативне значення є загальноприйнятими, тобто належать мові й зафіксовані в словниках. Від таких значень потрібно відрізнити контекстуальні значення, тобто значення, які виникають у певних контекстах. Так, словами котик і лапочка пестливо називають дітей чи близьких, однак таке значення в цих словах не фіксується словниками. Говорячи про значення слова, необхідно мати на увазі, що слово загалом вступає в три типи відношень: предметний (слово – предмет), поняттєвий (слово – поняття) і лінгвальний (слово – слово). ...

Додаток В3.7

Завдання з аудіювання китайськомовних й українськомовних діалогів

Завдання I. Уявіть собі, що ви знаходитесь на науковій конференції.

Прослухайте китайськомовний аудіозапис (діалог / полілог між делегатами конференції) стосовно актуальних питань галузі (Діалог 1к).

А. Виокреміть головну думку, основні ідеї, загальний зміст діалогу / полілогу.

Б. Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.

В. Продовжіть діалог з учасником конференції (одногорупником) китайською мовою відповідно до комунікативно-етичних норм дискурсу.

Завдання II. Уявіть собі, що ви знаходитесь на науковій конференції.

Прослухайте українськомовний аудіозапис (діалог / полілог між делегатами конференції) стосовно актуальних питань галузі (Діалог 1у).

А. Виокреміть головну думку, основні ідеї, загальний зміст діалогу / полілогу.

Б. Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.

В. Продовжіть діалог з учасником конференції (одногорупником) українською мовою відповідно до комунікативно-етичних норм дискурсу.

Завдання III. Прослухайте текст 2к – китайськомовну телефонну розмову (з перешкодами).

А. Уявіть деталі розмови.

Б. Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.

В. Обговоріть із партнером (одногорупником) китайською мовою подальшу стратегію співпраці з іноземними колегами.

Завдання IV. Прослухайте текст 2у – українськомовну телефонну розмову (з перешкодами).

- A. Уявіть деталі розмови.
- Б. Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.
- В. Обговоріть із партнером (одногрупником) українською мовою подальшу стратегію співпраці з колегами.

СКРИПТИ

Китайськомовний текст «На конференції»

Діалог 1к

A: 大家好。我的研究主题是《对外汉字教学中的文化导入》，汉字是一种以表意为主兼表音的意音文字，是世界上比较特殊的文字。在对外汉语教学中，我们知道以拼音文字为母语的学生普遍认为汉字难认、难写、难记。他们觉得汉字难的主要原因是习惯于汉字的结构形式，这也就说明了学习汉字的难点。研究对外汉语教学不可能不研究汉字教学，教师只有对汉字的历史演变和汉字发展的规律及特点有充分的认识，才能在汉字教学中有的放矢，取得理想的效果。请大家就这一主题进行提问。

B: 您好。请问您是怎么想到要研究汉字教学中的文化导入问题的呢？

A: 感谢您的提问。因为我在实际的教学中，发现在非汉字文化圈的学生在刚开始接触汉字时，无法理解汉字特殊的意音性质。很多学生把写汉字当成是画画。所以我开始思考怎么才能帮他们学好汉字，于是我研究了这个问题。

C: 如何才能更好地进行文化导入呢？

A: 首先，我们应该弄清楚在对外汉字教学中，应该导入什么样的文化内容。我认为我们应该了解构字文化及内涵、汉字历史背景和语用文化。第二，我们应该在导入时遵循实用性、适度性和循序渐进的原则。

B: 请问，作为一名对外汉语教师，在进行这样的文化导入时，需要注意些什么呢？

A: 第一，讲解汉字基本知识，增强学生的汉字学习意识；第二，讲解汉字中的民族思维方式；第三，讲解汉字偏旁、部首的文化意义，引导学生有效利用偏旁规律。这些都是有效的文化导入方式。

Українськомовний текст «На конференції»

Діалог 1у

Денисова С. П.: Головним кроком при формуванні знань та умінь з іноземної мови є організація самостійної роботи студентів. Самостійна робота розглядається як особлива форма навчального процесу, яка зумовлена індивідуальними особливостями студентів. Ізольовані умови вимагають від студентів самостійно програмувати власний навчальний процес, ставити перед собою навчальні цілі та завдання. Вони повинні також уміти організувати самоконтроль та самооцінку. Відповідно до культурних та економічних змін у суспільстві та високого темпу науково-технічного прогресу, все більше пробуджується серед студентів інтерес до оволодіння комунікативною компетенцією.

Пасенко М. Д.: *Світлано Петрівно, слід зазначити, що вивчення іноземної мови студентами неспецгруп за дві години на тиждень є досить проблематичним. На чому базується система дистанційного навчання?*

Денисова С. П.: Дякую за запитання. Дистанційне навчання – це індивідуальний метод навчання, керований за допомогою комп'ютера, що має на меті організацію навчального та виховного процесу, незалежно від того, де знаходиться студент. Ця форма навчання містить усі компоненти навчального процесу: мету, зміст, методи, форми організації, засоби навчання та контролю. Вони реалізуються за допомогою специфічних методів Інтернет-технологій та містять інтерактивність, що є важливою також при дистанційному навчанні. Інтерактивність полягає у взаємодії викладача та студента, студентів між собою та студентів з комп'ютером.

Ларіонова І. В.: *Навчання іноземної мови вимагає постійного діалогу в процесі оволодіння іноземною мовою. З цього випливає, що введення дистанційного навчання є необхідною умовою управління навчальною та пізнавальною діяльністю та самостійною роботою. Скажіть, будь-ласка, чи має місце введення телекомунікаційних методів навчання?*

Денисова С. П.: Звичайно, введення телекомунікаційних методів навчання, таких як, наприклад, електронна пошта, Інтернет-конференції допомагають співпраці викладача і студента та студентів між собою. Нові медіа пропонують індивідуалізувати навчальний процес. Різноманіття форм мультимедійних презентацій навчального змісту дає студентам більше автономії та контролю. У системі дистанційного навчання потрібно застосовувати поряд з традиційними методами навчання також комп'ютерні: електронний підручник, каталог, комп'ютерні навчальні програми, дистанційні мовні курси. Методика навчання базується на принципі «від простого до складного». Студент має можливість прочитати чи прослухати потрібну інформацію.

Китайськомовна телефонна розмова

Діалог 2к

王明: 您好, 你们饭店今天晚上有位子吗?

服务员: 有, 请问您要大堂还是包间?

王明: 包间有没有最低消费?

服务员: 有, 包间最低消费 800 元, 不含酒水。

王明: 行, 帮我订一个包间。

服务员: 请问先生大概几位用餐?

王明: 八个人吧。你们饭店有什么特色菜?

服务员: 我们这儿的特色是上海本帮菜。大闸蟹、八宝辣酱和八宝鸭都是我们的名菜。

王明: 好的, 我知道了。

服务员: 请问先生贵姓?

王明: 免贵姓王。

服务员: 王先生, 请留下您的联系电话王明: 15890927899

服务员: 好的, 我们给您预留了 308 包间, 欢迎您晚上光临。

Українськомовна телефонна розмова

Діалог 2у

Грін: Добрий день! Приємно почути вас знову, містер Павлов! Як ваші справи?

Павлов: Непогано, спасибі. А ви як поживаєте?

Грін: Відмінно. Я завжди прекрасно себе почуваю в таку гарну погоду, як зараз. Думаю, нам пора перейти до справ.

Павлов: Так, звичайно. Ви подзвонили, щоб обговорити зміну контракту, чи не так?

Грін: Це так і є. На майбутній рік.

Павлов: Вас влаштовують наші звичайні умови поставок і платежів?

Грін: Так, цілком. Насправді я прибув поговорити про ціни. Я б хотів сказати, що торгові обороти в будівельній галузі нашої країни значно зменшилися. Це вплинуло на ціни на цілий ряд будівельних матеріалів. У подібній ситуації цілком природно, що ми очікуємо від Вас перегляду Ваших цін на азбест.

Павлов: Боюся, що це недостатня причина для нас, щоб знизити наявну ціну.

Грін: Але смію я звернути Вашу увагу на той факт, що ми хочемо збільшити обсяги закупівлі на декілька тисяч тонн, якщо Ви зможете запропонувати нам зниження ціни.

Павлов: Боюся, містере Грін, що ми будемо не в змозі організувати будь-які додаткові поставки на Вашу адресу. Ми плануємо реалізацію більшої кількості промислових і домобудівних проектів. Крім того, ми вже пов'язані контрактними відносинами з іншими партнерами. З огляду на всі ці обставини, ми можемо запропонувати Вам такі ж обсяги, як в минулому році.

Грін: Містер Павлов, ми знаходимося з Вами в ділових відносинах вже тривалий час. Також ми подвоїли обсяги наших закупівлі протягом останніх трьох років. Тому ми будемо вдячні Вам, якщо з урахуванням всього цього Ви

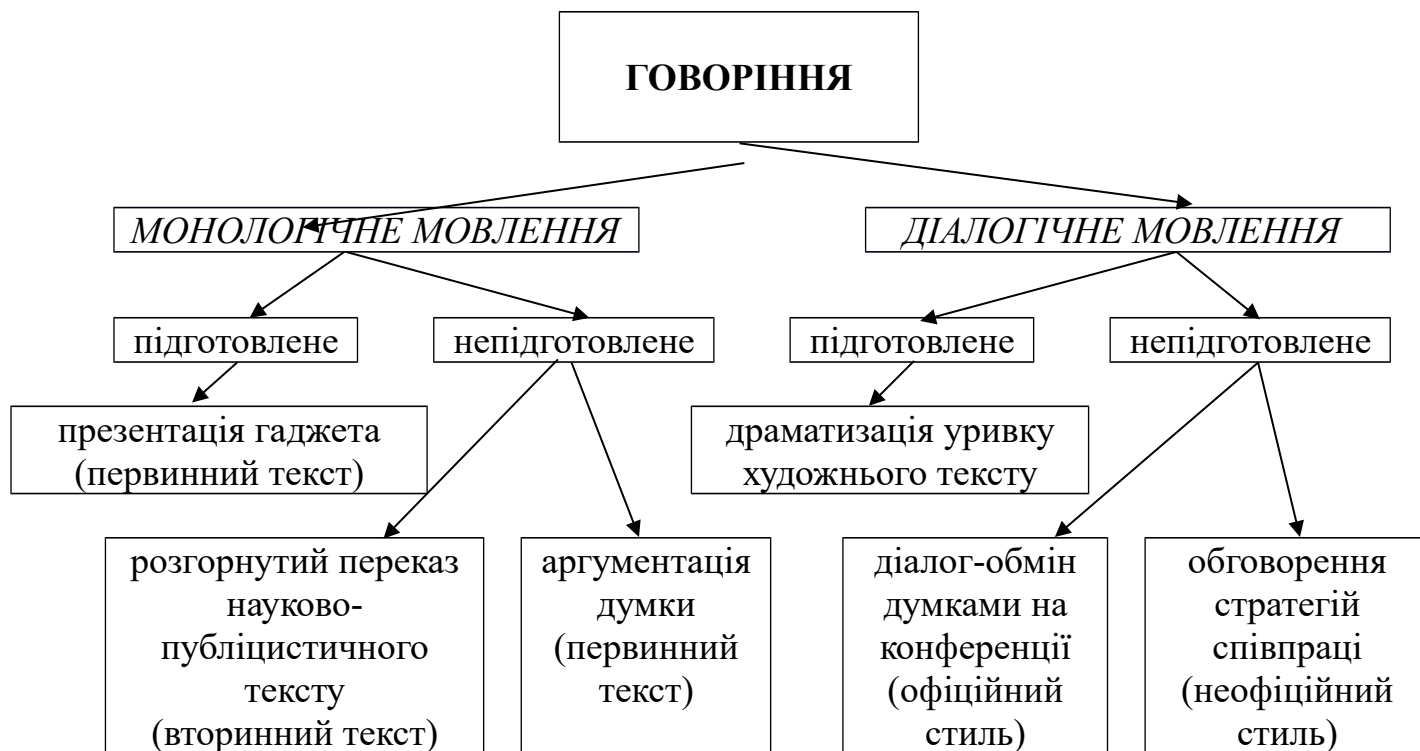
все ж знизите ціну.

Павлов: Добре. Я думаю, ми могли б зменшити її на 3%. Але лише за умови, що ціна буде предметів майбутніх переговорів у другому півріччі.

Грін: От і добре, Я думаю, що це найкраще, що ми могли сьогодні зробити.

Додаток В3.8

Говоріння

Інтегрована форма реалізації говоріння**МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ****Підготовлене**

Завдання 1. Підготуйтеся до *презентації* нового приладу (гаджету) із зазначенням його функцій, переваг перед попередньою моделлю, інструкції із застосування тощо китайською / українською мовою. Перевага надається застосуванню мультимедійних технологій.

Непідготовлене

Завдання 1. Розгорнутий переказ китайськомовного / українськомовного науково-публіцистичного тексту (див. Додаток В3.6 «Ознайомлювальне читання»).

Завдання 2. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу. Аргументуйте свою відповідь (див. Додаток В3.6 «Ознайомлювальне читання»).

ДІАЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ

Підготовлене

Завдання 1. *Драматизуйте* з партнером уривок з (китайського й українського) художнього твору за вашим вибором. Доповніть діалог паралінгвістичними засобами (відповідними жестами, мімікою, рухами тіла тощо). Позитивно оцінюються вміння ведення діалогу за всіма фазами (вступ, розкриття теми, завершення), креативний підхід до реалізації завдання, ораторські вміння, театральна майстерність, вміння підбирати адекватні невербальні засоби для збагачення власних реплік та покращення сприйняття інформації співрозмовником.

Непідготовлене

Завдання 1. Складіть діалог-обмін (офіційний стиль) думками з учасником конференції (одногрупником) мовою автентичного тексту відповідно до комунікативно-етичних норм дискурсу (див. Додаток В3.7) китайською / українською мовою.

Завдання 2. Складіть діалог-обговорення (неофіційний стиль) стратегій подальшої співпраці (див. Додаток В3.7) китайською / українською мовою.

Додаток В 3.9

Тест з письмового перекладу (китайська ↔ українська мови)

Частина I

1. **Оберіть правильне прислів'я з чотирьох варіантів, яке відповідає змісту нижченаведеної фрази:**

前车之鉴 后事之师

- a) 缘木求鱼
c) 以人为鉴.

- b) 愚公移山.
d) 运斤成风.

2. **Відмітьте варіант, що більш відповідає значенню фразеологізму «робити з мухи слона»**

- a) 小题大作
b) 没有头脑地去做

- c) 人尽其才
d) 千军万马

3. **Позначте стилістичні фігури в поданих фразах:** «骆驼，你沙漠的船，你，有生命的山» та «不要目的就是一种目的»

- a) евфемізм (委婉词语); метонімія (换喻) b) сховане порівняння (隐喻); парадокс (奇说)
c) оксюморон (矛盾语); гіпербола (夸张法)

4. **Обведіть найкраще завершення речення, подане нижче. Зверніть увагу на значення ідіоми.**

不要对家人隐瞒真相，当他们从别人那里听到时，只会更糟。

- a) 惊天动地 b) 画蛇添足 c) 水落石出

Частина II

1. **Позначте перелік засобів / прийомів, які входять до складу феномена “翻译资料”**

- a) 部分翻译，抽选翻译，完全翻译，词对词翻译，语义翻译，交际翻译与实际翻译
b) 部分翻译，功能翻译，完全翻译，词对词翻译，语义翻译，交际翻译与实际翻译，等同翻译
c) 部分翻译，抽选翻译，功能翻译，完全翻译，词对词翻译，语义翻译，交际翻译与实际翻译

2. **Обведіть правильний перекладацький термін, що визначає трансформацію (курсив):**

头上长疮，脚底流脓--坏透了 – на голові болячки, а в **ногах** гній – прогнів наскрізь.

- a) звуження b) нейтралізація c) генералізація

3. **Ідентифікуйте трансформації (див. курсив), які використав автор у перекладі китаємовної офіційної доповіді українською мовою.**

<p>中国权威汽车调查咨询机构新华信公司发布最新调查结果称，44.4%的被调查者把拥有汽车视为改变生活质量的重要标志，有40.3%的被调查者认为车辆在使用到第五年时为最佳的换车时机，有半数以上被调查者说他们最愿意购买的是10万元左右、经济实用的家庭轿车。这些数字表明，中国家庭购买“第二辆车”的热潮正方兴未艾。</p>	<p>Згідно з останніми дослідженнями консалтингової компанії Sinotrust (відомий консультативний та дослідницький комітет з автомобілів), 44,4% людей розглядають купівлю автомобіля як один з інструментів покращення якості життя. 40,3 % з них вважають, що гарним приводом для купівлі другого автомобіля може стати те, що перший автомобіль знаходиться у користуванні близько 5 років. Більш ніж половини сказало, що без роздумів купили би сімейний автомобіль за 100 000 тисяч юанів. Такі цифра вказують на те, що кількість китайських сімей з двома автомобілями тільки починає зростати.</p>
---	--

- a) 言语化, 零翻译, 全身化
- b) 全身化, 功能更换, 零翻译
- c) 功能更换, 记叙翻译, 意义变换
- d) 中立化, 功能更换, 反义翻译

4. Оберіть неправильний переклад української страви “борщ”:

- a) 乌克兰红甜菜汤
- b) 红菜汤
- c) 红汤
- d) 菜汤

5. Оберіть правильний варіант перекладу власного ім'я «习近平»:

- a) Сі Цзіньпін
- b) Сі Цзіньпінь
- c) Сі Цзіньпін
- d) Си Цзіньпін

6. Позначте китайський варіант перекладу, адекватний оригінальному значенню маркованого словосполучення в українському реченні:

У 1970-і роки найактуальнішим загальнодержавним питанням була концепція «єдиного багатонаціонального Китаю», або концепція «єдиної китайської нації».

- a) 最实际的国内问题
- b) 最紧迫的国内问题
- c) 最紧迫的政府问题
- d) 最紧迫的国家问题

7. Позначте український варіант перекладу, адекватний оригінальному значенню маркованого словосполучення в китайському реченні:

请代我向你父母问好。

- a) Будь ласка, передайте від мене привіт своїм батькам.
- b) Прощу тебе спитати, коли буде іспит
- c) Будь ласка, з чотирьох людей оберіть одну.

8. Прочитайте уривок з художнього твору письменниці Цао Мін «Рушійна сила». Оберіть адекватний варіант його перекладу українською мовою.

下起细雨来, 玉带湖更是迷人的美丽, 那是银灰色的朦胧的一片, 像半醒的美女, 又像带泪的婴孩 ----- 那么单纯, 那么可爱.

A. Однак, сильніше приваблює до себе та чарує Юйдайху, коли у пелені мряці лежить воно під срібно-сивим покровом – таке чистесеньке, таке милесеньке, неначе чарівна дівчинка в напівсні, немов немовля з непросохлими від плачу очами.

B. Але ще сильніше приваблює до себе та чарує Юйдайху, коли у сітці дрібного дощу лежить воно під срібно-сірим покровом – таке чисте, таке миле, неначе чарівна дівчина в напівсні, неначе дитя з непросохлими після плачу очами.

Тест з письмового мовлення (китайська ↔ українська мови)**Відповіді до завдань****Частина I**

1. c
2. a
3. b
4. c

Частина II

1. c
2. c
3. b
4. d
5. a
6. b
7. a
8. b

Додаток В 3.10

Завдання з повного письмового перекладу

ЗАВДАННЯ І. Прочитайте і перекладіть китайський текст (Тексти 1к, 2к, 3к, 4к, 5к, 6к) українською мовою за схемою:

А. Виявіть функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

Б. Прокоментуйте його стратегічні та тактичні детермінанти;

В. Визначте і з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст тощо) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

Г. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Д. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Е. Надайте відредагований фінальний варіант перекладу.

Ж.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 1к

神农尝百草

神农一生下来就是个水晶肚子，五脏六腑全都能看得一清二楚。那时候，人们经常因为乱吃东西而生病，甚至丧命。神农决心尝遍所有的东西，好吃的放在身边左边的袋子里，给人吃；不好吃的就放在身子右边的袋子里，作药用。

第一次，神农尝了一片小嫩叶。这叶片一落进肚里，就上上下下地把里面各器官擦洗得清清爽爽，象巡查似的，神农把它叫做“查”，就是后人所称的“茶”。神农将它放进右边袋子里。第二次，神农尝了朵蝴蝶样的淡红小花，甜津津的，香味扑鼻，这是“甘草”。他把它放进了左边袋子里。就

这样，神农辛苦地尝遍百草，每次中毒，都靠茶来解救。后来，他左边的袋子里花草根叶有四万七千种，右边有三十九万八千种。

但有一天，神农尝到了“断肠草”，这种毒草太厉害了，他还来不及吃茶解毒就死了。他是为了拯救人们而牺牲的，人们称他为“药王菩萨”，人间以这个神话故事永远地纪念他。

Текст 2к

飞秒激光经微透镜阵列在石英中成丝的控制研究#

超短强激光脉冲在非线性介质中传输时，由于介质的非线性效应产生的克尔自聚焦会使激光光束聚焦，当激光功率高于介质的电离阈值时，造成介质的离化而形成等离子体。当等离子体的散焦作用和克尔自聚焦效应，以及激光光束自身的衍射之间达到动态平衡时，介质中就会形成长度远大于激光光束瑞利距离的等离子体细丝[1]。等离子体细丝本身及其表现出来的各种非线性特性具有重要的应用价值，迄今为止，已经在激光诱导闪电、激光诱导击穿光谱、激光雷达、激光微加工等很多领域得到了应用。

当初始激光能量远远大于其在这种介质中的成丝阈值时，多个等离子体细丝将会形成，这就是所谓的多丝现象。由于调制不稳定性以及激光光束横截面内的强度分布不均匀等因素，多丝的出现及其分布具有一定的随机性，这显然不利于等离子体细丝的实际应用，因此对多丝分布的优化及其控制成为国际上一直以来的热点问题。目前可以实现控制多丝的方法主要有：将初始激光光束的强度改造成椭圆分布、调整数值孔径、引入相位掩膜、利用周期性筛网改变激光振幅等，其中一个比较简单又不牺牲激光功率的方法是使用周期性光学元件使激光形成衍射图像，通过衍射图像对多丝的排布进行控制。

Текст 3к

主题：谢尔盖·谢尔盖耶夫。建议合作

您好，谢尔盖！

我的名字是梅德彼得罗夫（俄罗斯，莫斯科）。我写这封信，提供在俄罗斯的业务合作关系。

我 - 企业家。我的商业利益 - 建筑行业。

在 2011 年底，我在个人业务在德国和了解你的公司，看看你的网站在互联网上。我很感兴趣的是你的业务的方向，尤其是印象深刻，你所提供的范围。

从网站上的信息，我看到你已经工作了一些俄罗斯市场。我认为，中部地区的市场 - 莫斯科和莫斯科地区 - 也可以为你的吸引力。

这是我的建议 - 代表你在莫斯科和莫斯科地区的利益。当你的公司或交易商的代表。我已经准备好对任何这些形式。

谢尔盖，为了使其更容易做出决定，将发表自己的看法。

1.对于我来说，这是需要这样的材料，为您提供我们可以明确的是非常高的。我经常在不同层次的建筑工地和不同阶段（准备，后续保修服务等。），我知道客户渴望拥有新的现代材料，包括地板铺装和墙面装饰领域。然后

2.谢尔盖，我设置进行合作，我很感兴趣，职业发展和体现所有发生在建筑市场，所以在我的脸上，你会得到最忠实的，积极性和移动商务伙伴的创新。

谢尔盖，我应该感谢你的回应我的建议。如果你需要一些额外的信息来评估形势，并决定 - 我愿意回答你所有的问题。

此致，梅德彼得罗夫

Текст 4к

京剧

清朝乾隆五十五年（1790年），来自中国南方的四个徽剧班三庆班、四喜班、和春班、春台班（称为四大徽班）陆续来到北京。第一个进京的徽班是以唱“二黄”声腔为主的“三庆”，由于其声腔及剧目都很丰富，逐渐压倒了当时盛行于北京的秦腔。许多秦腔班演员转入徽班，形成徽秦两腔的融合。随后，另外三个徽班：“四喜班”、“春台班”和“和春班”也来到北京，使盛行多年的昆剧逐渐衰落，昆剧演员也多转入徽班。

清朝道光年间（1828年前后），大量的湖广演员进京表演，带来了汉调（楚调、西皮），造成剧团的大融合，许多汉调艺人，加入徽班，与徽班同台演出，形成了西皮与二黄合流，形成所谓的“皮黄戏”。此时在京师里形成的皮黄戏，受到北京语音与腔调的影响，有了“京音”的特色。

Текст 5к

基于网络的移动机器人控制技术

基于网络的机器人的思想是由 Ken Goldberg 于 1994 年春首先提出的。其最初的构想是给公众提供可通过万维网访问的遥控机器人，并支持用户对其实施远程操作。这一构想极大扩展了于 50 年前提出的遥操作概念，它使得全球的网络用户都可通过 TTP 提供的低成本且能被广泛应用的接口来访问并共享远程资源。

Ken Goldberg 很快就将这一构想应用到 Mercury Project 中。这一计划是采用安装有 CCD 摄像头和气囊系统的工业机器人手在装有沙子并埋有人造物的半圆形工作空间中实施发掘工作。Mercury Project 是第一个基于万维网的机器人。在 1994 年 8 月到 1995 年 3 月间，过 50,000 主机访问过其在南加州大学的遥操作控制主页(<http://WWW.uSc.edu/dept/raiderS/>)。

1995 年 Mercury Project 被 Telegarden Project 所取代，计划中仍是采用装有 CCD 摄像头的机械手复合其它机构通过万维网给网络用户提供远程培植操作。

几乎同期与 Ken Goldberg 的 Mercury Project 向网络用户开放的遥操作机器人还有西澳大利亚大学 Kenneth Taylor 研发的安装有固定摄像头并具有六自由度的机械手臂，它支持网络用户在工作空间中实施用积木建造复杂建筑的操作。

继 Ken Goldberg 和 Kenneth Taylor 的开创性工作之后，越来越多的学者投入到基于网络的机器人技术的研发工作中来。如 NASA(美国航空航天局)的一些专家开始研究通过万维网对空间飞行器实施遥操作的可行性。

国内在基于网络的机器人控制技术领域的研究工作比较有限，其工作主要集中在通过因特网实现遥操作技术的研发，如中科院沈阳自动化所，华南理工大学等单位。此外还有一些学者致力于网络机器人所涉及的通讯技术的研究。国内一些高科技企业也对网络机器人应用于服务业和娱乐业的前景非常看好。

Текст 6к

我的生活

生活是一本无字的书，他即多彩有神秘，每一本书都等待着你去阅读。

我的生活很绚丽，课下和伙伴们一起玩耍，放假时还能看看电视、玩玩电脑，整天像一个快乐的小神仙，真是“少年不识愁滋味”啊！

我的生活很刺激。我曾为了求证一道数学题绞尽脑汁，费尽心思，而当我得到答案时，又是何等的喜悦；我曾在生物实验课上被玻片划伤手指，而当我在显微镜下发现洋葱上皮细胞时，又是何等的兴奋；我曾在自习课上为了探讨一道数学题的解法和朋友吵得面红耳赤，甚至伤了和气，而当我从老师那里得知我的解法正确时，又是何等的自豪。我们的竞争日益加剧，当我取得好成绩时，我是何等高兴；当我考试失败时，我又是何等地沮丧。学习让我欢喜让我忧，学习丰富了我的生活。

我的生活很特别，我的家中既不穷也不富，父母对我的自主学习给予了很大的支持，所以我的生活并没有太大的压力。刚步入初中时，我对初中生活充满了新鲜之感；升入二年级后，我又对考学充满了恐惧之感。不过，初中正是少男少女们多梦的时节，我的梦想是创建自己的汽车品牌，设计出一

款石破天惊的古典的高雅之美与现代的动感之美相结合的 SUV。为此，我把大部分业余时间都用在了收集汽车图片，了解汽车常识上，不断丰富自己的汽车知识。我的生活充满了希望。

我就这样在生活的道路上勇敢前进。

ЗАВДАННЯ II. Прочитайте і перекладіть український текст (Тексти 1у, 2у, 3у, 4у, 5у, 6у) китайською мовою за схемою:

А. Виявіть функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

Б. Прокоментуйте його стратегічні та тактичні детермінанти;

В. Визначте і з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст тощо) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

Г. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Д. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Е. Надайте відредагований фінальний варіант перекладу.

Ж.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 1у

Іван Франко «Перехресні стежки (повість)»

– А, пан меценас! Гратулюю, гратулюю! Може тішитися наше місто, що дістало такого блискучого оборонця. О, такої оборони наш трибунал давно не чув!

Се було на вулиці, перед будинком карного суду, в однім із більших провінціональних міст. Власне вибила перша, карна розправа скінчилася, і з суду виходили купами свідки – селяни, жида, якісь ремісники, поліційні стражники. Адвокат д-р Євгеній Рафалович вийшов також, вирвавшись з-поміж своїх клієнтів, цілої купи селян, що були оскаржені за аграрний бунт і тепер, дякуючи його блискучій і вмільй обороні, не тільки увільнені трибуналом, але надто мали надію в дорозі цивільного процесу виграти те фатальне пасовисько, із-за котрого знялась була буча. Вони з слізьми в очах дякували д-ру Рафаловичу, та сей збув їх коротко, навчив, що мають робити далі, і вийшов із темнуватого судового коридору, де, щоправда, було холодніше, ніж у залі розправ, але проте стояла курява від давно не метеної долівки, було брудно і тісно. Він пішов на вулицю, глибоко відітхнув розігрітим, але хоч трохи свіжішим повітрям і, не зупиняючись, йшов наперед, байдуже куди, щоб тільки вийти з-посеред тої купи людей, у котрій – він знав і чув се – всі звертали на нього очі, всі шептали про нього. Се ж нині був його перший адвокатський виступ у сьому місті, куди він отсе тільки що перенісся. Від нинішньої оборони мало залежати його дальше поведження на новім ґрунті, і він чув се, що нинішній виступ удався йому дуже добре. Він був дуже задоволений, але, дотримуючись старого правила «*aequam servare mentem*»¹, мав вид не то байдужно-спокійний, не то зайнятий чимсь і йшов не озираючись, не поспішаючи і не звертаючи уваги ні на що.

Оклик, що залунав із другого краю вулиці, вивів його з тої рівноваги. Він озирнувся і побачив, як поперек вулиці, кланяючись капелюхом і весело балакаючи, наближався до нього середнього росту підстаркуватий панок з

коротко остриженим ріденьким волоссям, рудими, сивавими вусами, одягнений у чорний витертий сурдут. Д-р Рафалович мав бистре око і добру пам'ять, але не міг пригадати собі, щоб де-небудь і коли-небудь знав сього панка. Панок, видно, й сам догадався сього.

– Що, не пізнають мене пан меценас? – говорив він радісно і дуже голосно, немов бажав, щоб і прохожі чули його слова. – А, не диво, не диво! Давні часи, як ми бачились. Ще й як бачились! Ану, прошу придивитися мені добре, прошу пригадати собі, га, га, га!..

Він стояв на тротуарі всміхнений, спотілий, з капелюхом, зсуненим на потилицю...

Текст 2у

Навчання в американських університетах від одного до двох років на здобуття ступеня магістра. У конкурсі можуть брати участь студенти старших курсів, випускники ВНЗ

Післядипломна освіта в США (graduate studies) є поєднанням навчання з індивідуальною дослідницькою працею. Система цього рівня освіти передбачає широкий спектр можливостей: здобуття магістерського ступеня (master's program); навчання за суміжною спеціальністю; річне/півторарічне навчання без отримання диплому з метою поглиблення знань з певної наукової дисципліни (non-degree study program); підготовка до кваліфікаційних іспитів і вступу до аспірантури (doctorate program).

Галузі спеціалізації: гуманітарні, соціальні, точні, технічні та природничі дисципліни

Український Офіс ім.Фулбрайта не розглядатиме подання на такі напрямки, як бухгалтерський облік, аудит, логістика, менеджмент, маркетинг, бізнес, управління бізнесом, клінічна медицина.

Конкурсанти можуть подаватись на магістерську програму у США з тієї спеціальності, з якої вже отримали диплом в Україні або іншій країні, або з суміжної до зазначеної в дипломі спеціальності.

Конкурсанти можуть подаватись на магістерську програму зі спеціальності, відмінної від зазначеної в дипломі, якщо вони мають фаховий досвід роботи за цією спеціальністю (не менше 1-2-х років) або володіють базовими знаннями та навичками з цієї спеціальності, одержаними завдяки проходженню стажувань, тренінгів, сертифікатних та інших освітніх програм.

Вимоги до кандидатів:

- мати українське громадянство та проживати в Україні
- володіти англійською мовою на рівні достатньому для професійного спілкування в англійськомовному академічному середовищі
- мати щонайменше диплом бакалавра на час призначення стипендії (у серпні 2017 р.)
- повернутись в Україну на 2 роки після завершення терміну гранту відповідно до вимог візи J-1, яку отримують учасники програм обмінів.

Текст 3у

Положення про проведення конкурсу

Шановний Георгію Васильовичу!

Київська міська державна адміністрація у лютому-травні 2001 р. проводить міський міжвузівський конкурс на краще студентське художньо-публіцистичне есе "Як тебе не любити, Києве мій!" (Якою я бачу столицю України в ХХІ столітті і що я особисто для цього хотів(ла) б зробити?).

Надсилаємо Вам Положення про проведення зазначеного конкурсу та просимо сприяти у проведенні внутрішньовузівського та міського етапів цього заходу з відзначенням перед колективом вузу студентів —

переможців конкурсу та викладачів, які роблять вагомий внесок у виховання молодого покоління.

Матеріали за підсумками внутрішньовузівського конкурсу відповідно до Положення просимо надіслати до Головного управління з питань внутрішньої політики Київської міської адміністрації за адресою: 01044, м. Київ-44, вул. Хрещатик, 36, тел. 221-28-88, 221-27-76.

Додаток: Текст Положення та заяви учасника конкурсу на 3 аркушах.

З повагою

заступник голови А. Толстоухов

<Підпис>

Текст 4у

У столиці стартує перший інтерактивний освітній фестиваль "АРСЕНАЛ ІДЕЙ"

Про це повідомляє сайт музейного комплексу "Мистецький Арсенал".

"Тема фестивалю – "Змінимо світ!" Це міждисциплінарний освітній проект для дітей та підлітків, інтерактивна виставка-презентація нових освітніх тенденцій, проектів та програм", – йдеться в повідомленні.

На відвідувачів чекають: творчі уроки з мистецтва, цікаві інтерактиви у просторі музеїв, простір науки та робототехніки, дослідницькі хакатони, кінопрограма та театральні вистави, школи юних журналістів, фотографів, кінодокументалістів, школи вокалу та хореографії.

А також чемпіонат зі складання Кубика Рубіка, майстер-класи від школи діджеїнгу, вуличний парк археологічних досліджень, спеціальна програма для дітей із особливими потребами та дипломатична гра для дітей "Моделювання ООН"!

У програмі фесту: простір музеїв, мистецький простір, літературний простір, театральна сцена, простір науки, медіа простір, простір освіти та

освітнього туризму, простір музики, ігровий простір, програма для батьків, простір дозвілля та спорту та благодійна програма. У рамках заходу також пройде книжковий ярмарок від дитячих видавництв, презентації нових книжок, майстер-класи тощо.

Офіційне відкриття відбудеться 27 травня о 15:00. Фестиваль триватиме до 31 травня (27 травня з 15:00 до 21:00, 28–31 травня з 10:00 до 20:00) за адресою вулиця Лаврська, 12.

Загальна вартість вхідного квитка – 30 гривень. Абонемент на 5 днів фестивалю – 80 гривень.

Текст 5у

Конструкція однофазних трансформаторів живлення

Основні частини трансформаторів – обмотки, що здійснюють електромагнітне перетворення енергії, і магнітопровід (магнітна система), виконаний з феромагнітного матеріалу і призначений для локалізації магнітного потоку і посилення електромагнітного зв'язку обмоток. Магнітопроводи трансформаторів малої потужності виготовляють з листової або стрічкової електротехнічної сталі товщиною 0,1 - 0,35 мм.

Залежно від конфігурації магнітопроводу розрізняють трансформатори стрижневого, броньового і кільцевого типів. Магнітопровід навивають з вузької стрічки на верстатах, при цьому магнітопровід броньового типу збирають з двох магнітопроводів стрижневого типу. Шари стрічки ізолюють один від одного тонким шаром оксиду, плівкою лаку або папером з метою зменшення вихрових струмів. Навиті магнітопроводи трансформаторів стержневого і броньового типів розрізають на дві половини для створення можливості монтажу на них заздалегідь намотаних обмоток. Після монтажу обмоток половини знову з'єднують і щільно стягують спеціальними обтискачами. Використання стрічки, нарізаної вздовж напрямку найбільшої магнітної проникності матеріалу, дозволяє створювати магнітопроводи, на всіх

ділянках яких магнітний потік йде по шляху найменшого опору магнітного матеріалу. Ділянки магнітопроводу, на яких розташовані обмотки, називають стрижнями, інші ділянки – ярмом. Для забезпечення постійної магнітної індукції по всьому магнітопроводу у трансформаторів броньового типу ширина центрального стрижня в два рази більша, ніж бічних ділянок ярма.

Обмотка трансформатора – це сукупність витків, що утворюють електричний ланцюг, в якому підсумовується ЕРС витків. Обмотки трансформаторів стержневого і броньового типів представляють собою котушки, намотані з ізолюваного дроту, в більшості випадків мідного, на ізолюючий каркас або гільзу.

Текст 6у

Що я можу зробити для рідної мови?

Не думаю, що є на світі ще один такий народ, як наш, що вагається, якою мовою йому спілкуватися. Коли замислююся над цим, стає боляче і страшно. Боляче, бо зневажаємо свою власну мову, до того ж одну з наймилозвучніших у світі.

Хочеться вірити, що українська мова стане державною не лише на папері, що ми не зрідка, а завжди чути мемо її на вулиці, спілкуватимемося нею, думатимемо по-українськи. Поки не прийде до нас усвідомлення необхідності рідної мови, доти не зможемо ми в повній мірі вважати себе великою європейською державою. Прикро, що наші співвітчизники повсякчас пікетують, відстоюючи інтереси російської мови. Ніхто не забороняє народам, які проживають на українській території, розвивати національні мови. Але не слід забувати про необхідність вивчення державної мови.

Не можна не погодитись зі словами Володимира Сосюри, а любити Україну – це значить любити її мову, її культуру, її традиції. Любити свою Вітчизну – це значить усвідомлювати себе часточкою великого народу.

Російський письменник М. Пришвін писав: «Я» можна сказати тільки рідною мовою».

Мені і моїм ровесникам треба навчитись поважати рідну мову, не соромитись її, бо це мова наших матерів. Освіта, наука, мистецтво, театр, побутова культура пов'язані з мовою. Обмежене спілкування рідною мовою призводить до обмеження культури. Рівність українського слова серед світових мов виборювали видатні діячі культури, які добре розуміли, що без мови немає народу.

Краще оволодіння мовою досягається завдяки вивченню літератури та історії. У той же час мова – це не тільки засіб спілкування, а й бездонна криниця, яка містить інформацію про світ, насамперед про свій народ. Перед нашим поколінням стоїть завдання повернути українській мові престиж і рівноправність не на папері, а в житті.

Додаток В 3.11

Завдання з перекладу з аркуша

Завдання 1. Переклад з аркуша.

А. Перекладіть з аркуша китайський текст (тексти 1к, 2к, 3к, 4к, 5к, 6к) українською мовою.

Б. Надайте анотований переклад тексту оригіналу українською мовою.

Текст 1к

海鸥姑娘

小海鸥十分漂亮，她特别爱美。

早晨，小海鸥拍打着翅膀飞到大海上。大海是小海鸥的镜子，她每天都到这儿来梳洗打扮。

小海鸥对着这面镜子瞧啊，照啊，她一会儿扭动身躯，一会儿梳理羽毛，自以为是天底下最美的姑娘。

正在小海鸥十分得意的时候，几句刺耳的话从海岸的岩石那边儿飞过来：“臭美：臭美：”造燕窝的小雨燕七嘴八舌地议论，“不劳动，没人喜欢你！”

“哼，你们嫉妒我！”小海鸥不服地扭过身子，继续照镜子。

中午，小海鸥飞到海礁上，啄食岸边晾晒的鱼虾。突然，海燕跑过来说：“懒家伙，不许吃，那是我们捕的鱼虾！”

小海鸥坐在岸边的礁石上哭了，哭得好伤心哟！镜子里的她一点儿也不美。

大海妈妈对她说：“劳动，是最高尚的美德，你为什么不和他们一起劳动呢？”

小海鸥点了点头。

后来，海鸟劳动者的队伍里又多了一只美丽的海鸟，她就是小海鸥。

Текст 2к

激光多丝分布随介质和微透镜阵列相对位置的变化

实验中使用的激光器是商用掺钛蓝宝石飞秒激光放大系 (Libra, Coherent Inc.)，其重复频率 1kHz、输出脉宽 50fs、中心波长 800nm，实验光路示意图如图 1 所示。实验中使用的激光最大脉冲能量为 480 μ J，经直径为 11mm 的小孔光阑后入射在焦距为 218.3mm 的微透镜阵列上（微透镜阵列结构示意图见虚框插图），然后，进入长度为 20mm 的熔融石英块并在其中形成等离子体细丝，成丝后的横截面强度分布由透镜 L 成像在白屏上，其中透镜 L 的焦距为 50.8mm，白屏距离微透镜阵列 5.02m。沿激光传输方向移动 L，可观测到介质内不同位置处的成丝情况。实验中，熔融石英块放置在平移台上，通过调节石英与微透镜阵列之间的相对位置，研究不同距离下飞秒激光在石英中成丝的排布情况。另外，通过在光路中分别加入 BBO 晶体、衰减片及四分之一波片，改变入射激光的波长、能量和偏振态，研究这些物理量对激光成丝情况的影响。

将熔融石英块放置在微透镜的聚焦区域内时，得到的典型多丝分布如图 2 所示，其中(a)和(b)分别为中心波长 800nm 和 400nm 的飞秒激光在白屏上形成的激光细丝图像。由于激光光束强度为高斯分布，中心区域的激光强度大，边缘较弱，只能在微透镜中心部位的每个小透镜内形成细丝。

Текст 3к

亲爱的用户！

我们写这封信给你，可以有助于你的假期，我们在夏季的工作有趣和有用的信息。

为了不打断你的假期，并节省您的时间就不用担心不支付有线电视服务，以避免夏季和重新支付连接期间的债务，你可以做一个临时牌照费，指定的机遇量你（2，3 或 4 个月）在一排“支付了不同数量的。”

有一个伟大的节日！

3 尊重和希望的富有成效的合作 - 管理 KTM

管理和业务的波尔塔瓦学苑总监

卓越的塞瓦斯托波尔州立中心的同事和国有企业，机构和组织的管理人
员，邀请有兴趣。塞瓦斯托波尔，不同基础上 - 研讨会，会议，展览等等。

加入宣传资料

3 尊重 - 导演 M. Minenko

国际政策研究中心

254070, G..海峡。 Voloska, 8/5

联系电话。（ 044 ） 462-4937

传真：（ 044 ） 463-5970 电子邮件：办公@ icps.kiev.ua

Текст 4к

BBC 微纪录片--人生就是戏（精彩预告）

2015 年 6 月 2 日 最后更新时间：17:15

BBC 中文部团队稍早于台湾各地拍摄美丽宝岛，其间纪录了许多有关
新移民生活的动人故事；

如这个图辑：[戏梦人生--当越南新住民遇到台湾歌仔戏](#)，即纪实了台湾
民间颇为盛行的传统戏曲--歌仔戏班的台前幕后。

我们并将会于近期推出一部“人生就是戏”的微纪录片，现请点选观看
预告片。

在七月时，另会推出一系列以多媒体方式呈现的台湾新移民专辑--“越来
*愈台”；敬请密切注意我们的网页及各社交多媒体平台。

Текст 5к

数字化家庭

数字化家庭是未来智能小区系统的基本单元。所谓“数字化家庭”就是基于家庭内部提供覆盖整个家庭的智能化服务，包括数据通信、家庭娱乐和信息家电控制功能。数字化家庭设计的一项重要内容是通信功能的实现，包括家庭与外界的通信及家庭内部相关设施之间的通信。从现在的发展来看，外部的通信主要通过宽带接入。Internet，而家庭内部的通信，笔者采用目前比较具有竞争力的蓝牙(blueooth)无线接入技术。传统的数字化家庭采用PC进行总体控制，缺乏人性化。笔者根据人工情感的思想设计一种配备多种外部传感器的智能机器人，将此智能机器人视作家庭成员，通过它实现对数字化家庭的控制。本文主要就智能机器人在数字化家庭医疗保健方面的应用进行模型设计，在智能机器人与医疗仪器和控制PC的通信采用蓝牙技术。整个系统的成本较低，功能较为全面，扩展应用非常广阔，具有极大的市场潜力。

2 智能机器人的总体设计

2.1 智能机器人的多传感器系统

机器人智能技术中最为重要的相关领域是机器人的多感觉系统和多传感信息的集成与融合[1]，统称为智能系统的硬件和软件部分。视觉、听觉、力觉、触觉等外部传感器和机器人各关节的内部传感器信息融合使用，可使机器人完成实时图像传输、语音识别、景物辨别、定位、自动避障、目标物探测等重要功能；给机器人加上相关的医疗模块(ccd、camera、立体麦克风、图像采集卡等)和专用医疗传感器部件，再加上医疗专家系统就可以实现医疗保健和远程医疗监护功能。智能机器人的多传感器系统框图如图1所示。

2.2 智能机器人控制系统

机器人控制系统包含2部分：一是上位机，一般采用PC，它完成机器人的运动轨迹规划、传感器信息融合控制算法、视觉处理、人机接口及远程处理等任务；二是下位机，一般采用多单片机系统或dsp等作为控制器的核心部件，完成电机伺服控制、反馈处理、图像处理、语音识别和通信接口等功能。如果采用多单片机系统作为下位机，每个处理器完成单一任务，通过信息交换和相互协调完成总体系统功能，但其在信号处理能力上明显有所欠缺。

我的家

每个人都有一个家，而且每个人都会很爱他自己的家，因此，我也不例外。

家，能给人一种温暖的感觉，能让人充满自信，从失败中振作起来。然而家在任何一个地方都是人们最重要的支柱。

我爱我家有许多的原因，最主要的原因在于我的父母和家庭的环境。“日久生情”这句话说得一点都没错，无论是人还是一样死物，只要你面对的时间一长，就会产生深厚的感情。不知不觉地，我在我家已经生活了十三年了，那里有我最敬爱的父母，最熟悉的环境，还储存了我多年的故事。

在家中，父母亲犹如我的好朋友，每天都说说笑笑地过日子，哪怕是在回家的路上多么的不高兴，只要一踏进家门，我的心就像被松绑一样的轻松、自如。

在我成长的环境中，有令我快乐的一面，也有令我悲伤的一面。在整间屋子里，我最喜爱的就是我的房间，房间里有一张书桌、一张大床、一个书柜，一张梳妆台和一台电脑……我每天在书桌上写作业，在大床上睡觉，有时候累了，就坐在电脑前轻松轻松，让工作多时的大脑松懈下来，有空的时候就翻翻书柜的书。房间里的每一物都是陪伴着我的喜、怒、哀、乐。另一个我熟悉的地方就是我家的小花园。花园里有翠绿的小草，争芬斗艳的鲜花。我还时常在花园里玩耍。我爱我家，爱家里的每一个成员，更爱我家的每一个故事。

家是每个孩子成长的摇篮，是每个孩子栖息的港湾。我就有一个温馨、幸福、和睦的家。我爱我家。

Завдання 2. Переклад з аркуша.

А. Перекладіть з аркуша український текст (Тексти 1у, 2у, 3у, 4у, 5у, 6у) китайською мовою.

Б. Надайте анотований переклад тексту оригіналу китайською мовою.

Текст 1у***Українські народні казки. Розум та щастя***

Ішли собі десь розум та щастя та й засперечались, Розум каже, що він сильніший, а щастя — що воно. Сперечались вони, сперечались та й розійшлись. Щастя пішло у ліс, а розум пішов та одному хлопчикові і вліз у голову. От віддає батько того хлопчика у шевці. Побув він у шевцях з тиждень – уже всьому й навчився.

– Оддайте, – каже, – тату, ще чому другому вчитись.

Віддав його батько у кравці, він і там чи побув з тиждень, уже зумів і покроїти, і пошити. Тоді віддав його батько вчитись ще годинники робити. Він і того щось скоро навчився.

От раз той його хазяїн від'їжджає – а він вже на жалюванні служив – та й наказує хлопцеві, щоб він, поки той вернеться, зробив стільки там годинників, а що зостанеться припасу, то, як схоче, то і собі зробить. От він як заходився, живо поробив, ще й собі вигадав, та такий утнув, що у двадцять п'ять років тільки раз і заводиться, та як завів, то і ключик туди усередину заховав і зачинив там.

Приїхав ось хазяїн – усе пороблено, він забрав ті годинники та й повіз десь на ярмарок, і його з собою узяв. Той же хазяїн свої годинники розпродав то панам, то іншим людям, а той хлопець свій продав самому цареві, та як забрав гроші, то й пішов десь аж за границю.

Текст 2у

Ф. С. Бацевич. Лінгвістична прагматика: спроба обґрунтування проблемного поля і дослідницької одиниці

У структурі сучасної функціонально-комунікативної, антропо- і когнітивно зорієнтованої науки про мову лінгвістична прагматика (лінгвопрагматика, праг- малінгвістика) посідає особливе місце, будучи одним із найдинамічніших напрямів її розвитку. Кількість праць, присвячених проблемам прагматики мови, мовлення і спілкування, з кожним роком зростає: видаються спеціальні журнали, існують періодичні й неперіодичні видання, створюються огляди літератури / усе частіше з'являються підручники і хрестоматії, а також спеціальні словники термінів лінгвістичної прагматики 2 тощо. Сучасна лінгвістична прагматика тісно пов'язана з філософією мови, соціолінгвістикою, психолінгвістикою, теорією мовленнєвих актів, функціональним синтаксисом, лінгвістикою тексту, дискурсивним аналізом, конверсаційним аналізом, етнографією мовлення, когнітивною лінгвістикою, дослідженнями у сфері штучного інтелекту, комунікативною лінгвістикою та деякими іншими напрямками сучасної науки про мову.

Аналіз спеціальної літератури засвідчує, що сучасна лінгвістична прагматика постає як сфера знань з нечітко окресленим проблемним полем, невизначеною оперативною дослідницькою одиницею, несформованими методами, методиками і прийомами аналізу і неопрацьованою метамовою опису своїх об'єктів. Як зазначає, наприклад, Л. П. Рижова, «прагматика ще не стала наукою справді впорядкованою і, тим більше, достатньо описаною. Ще не досягнуто взаєморозуміння між дослідниками стосовно її меж, гіпотез і навіть термінології. Ведуться дискусії про те, чи є прагматика наукою внутрішньо цілісною, єдиною, чи існує декілька прагматик, що являють собою різні наукові дисципліни з різними методами дослідження мовної дійсності». Зокрема, дослідники говорять про існування соціопрагматики, яка вивчає соціальні й культурні умови використання мовних засобів для виконання

певних функцій, контрастивної прагматики, яка досліджує вияви прагматичного чинника, насамперед функції і побудову мовленнєвих актів, у різних мовах, міжкультурної прагматики, предметом дослідження якої є подібність, відмінність і варіативність у вираженні прагматичних значень у різних культурах в їх зумовленості культурними цінностями й уявленнями, інтермовної прагматики, що вивчає особливості формування прагматичної компетенції в процесі вивчення іноземної мови, історичної прагматики, яка досліджує мовні явища в межах мовленнєвого акту (тексту, дискурсу, мовленнєвого жанру) з позицій виявлення намірів адресанта в діячності та деякі інші різновиди прагматичного підходу до мови...

Текст 3у

I. Шановний абоненте!

Звертаємося до Вас із цікавою і корисною інформацією, яка могла б сприяти Вашій відпустці та нашій роботі в літній період.

Щоб не переривати власний відпочинок і заощадити час, щоб не турбуватися про несплату за послуги кабельного телебачення, уникнути заборгованості протягом літа та повторного платного підключення, Ви можете оформити попередню абонплату, вказавши можливу для Вас суму (за 2, 3 або 4 місяці) в рядку "Сплачено іншу суму".

Бажаємо Вам чудового відпочинку!

З повагою та сподіванням на плідну співпрацю

Адміністрація КТМ

II. Директорові Полтавського ліцею менеджменту і бізнесу.

Одеський Центр підвищення кваліфікації державних службовців і керівників державних підприємств, установ й організацій запрошує до проведення у м. Севастополі на базі Центру різноманітних заходів – семінарів, нарад, виставок тощо.

Рекламні матеріали додаються.

З повагою

директор М. Миненко

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ПЕРСПЕКТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

254070, м. Київ, вул. Волоська, 8/5

Тел. (044) 462-4937

Факс: (044) 463-5970 E-mail: office @ icps.kiev.ua

Текст 4у

НБУ: Початок поетапного ослаблення адміністративних обмежень

Стабілізація ситуації на фінансовому ринку дозволяє Національному банку України розпочати поетапне ослаблення адміністративних обмежень, повідомила глава НБУ Валерія Гонтарева на зустрічі з банкірами у вівторок.

«Оголошено про початок поетапної лібералізації ринку й ослабленні деяких адміністративних обмежень», – йдеться в прес-релізі Нацбанку за підсумками зустрічі. Водночас у повідомленні відсутні додаткова інформація про те, які обмеження будуть переглянуті. «Будуть внесені зміни до постанови правління НБУ №160 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному і валютному ринках України», яка буде опублікована найближчим часом», – анонсувала прес-служба центробанку.

Вона зазначила, що представники банківської спільноти погодилися, що ситуація на грошово-кредитному ринку, в тому числі його валютному сегменті, демонструє ознаки стабілізації, а також підтвердили готовність системи загалом до впровадження заходів з лібералізації.

На зустрічі глава Нацбанку Валерія Гонтарева повідомила, що з початку року регулятор викупив на ринку понад 1,1 млрд, поповнивши чисті валютні резерви більш ніж на \$700 млн.

«Зараз як на готівковому, так і на міжбанківському ринку спостерігається перевищення пропозиції іноземної валюти над її попитом. Крім того, протягом останнього місяця зафіксовано значний приріст депозитної бази банків у

національній валюті... Ми бачимо, що ситуація на валютному і депозитному ринках стабілізувалася, тому виходимо на ринок з конкретними заходами щодо його лібералізації», – сказала Гонтарева.

Раніше банкіри – учасники зустрічі повідомили, що, ймовірно, [НБУ 3 червня збільшить обсяг видачі](#) готівкових коштів у національній валюті за депозитними рахунками клієнтів зі 150 тис. грн до 300 тис. грн на добу, проте продовжить всі валютні обмеження до 3 вересня. Очікується також, що юрособам дозволять купувати валюту, якщо у них на валютних рахунках еквівалент до \$25 тис., тоді як сьогодні ліміт – \$10 тис.

Текст 5у

Опозитний двигун внутрішнього згоряння

Опозитний двигун внутрішнього згоряння «еволюціонував» від V-образного і став його своєрідним технологічним удосконаленням, як і V-образний мотор в свою чергу, став продовженням рядного. Початком своєрідної кар'єри опозитного силової установки можна вважати 30-ті роки нашого століття. Тоді інженери Volkswagen почали проводити розробки пов'язані з модернізацією як рядних так і V-подібних двигунів. В результаті одного з дослідів інженери розвели два ряди поршнів V-образного мотора на 180 градусів, отримавши новий вид ДВС. Головною відмінністю та особливістю «опозитника» є розташування його поршнів протилежно один одному в горизонтальній площині. У такому двигуні встановлюю 4 розподільного вала, по 2 з кожної сторони, а газорозподільний механізм тут розташовується вертикально. Така конструкція двигуна дозволила вирішити головну проблему V-образних двигунів — дисбаланс і як наслідок вібрації, що викликають дискомфорт при їзді. Перший серійний автомобіль випускався з опозитним двигуном був Volkswagen Beetle, а з 60-х років велику ставку на такі двигуни зробила компанія Subaru. Опозитное розташування циліндрів такого ДВС має масу переваг: по-перше, низький центр ваги автомобіля, що

значно вплинуло на стійкість автомобілів при проходженні поворотів. Із-за специфіки розташування поршнів двигун як би «розпластаний» в підкапотному просторі, що зменшує крен автомобіля. По-друге, двигун отримав хорошу збалансовану роботу за рахунок працюючих один від одного поршнів, які є противагою, створюючи необхідний баланс. На думку фахівців, краще «опозитника» врівноважена тільки рядна «шістка». У третій, опозитний двигун має дуже великий моторесурс, деякі виробники дають гарантію на кілька сотень тисяч пробігу. На мій погляд, недолік тільки один – з-за особливостей конструкції «опозитник» дуже дорогий в обслуговуванні, чого варто тільки заміна свічок! Та й виробництво двигуна дуже дороге, що пізніше і позначається на ціннику.

Текст 6у

Яку сім'ю я сподіваюся мати в майбутньому

Час плине так швидко, що ми не помітимо, як щасливе та безтурботне дитинство залишиться позаду, а попереду нас уже чекає складне та важке доросле життя. Ми закінчимо середню школу, отримаємо професію у вищих навчальних закладах, підемо працювати.

Я помітив, що останнім часом, на жаль, все більше культивується ідеологія дорослого життя як суцільної кар'єри, постійне прагнення піднятися вище по соціальних сходах. Уже в школі педагоги основний акцент роблять на опрацювання, оволодіння науками, що допоможуть отримати гідну професію. Але, на жаль, вони абсолютно забувають про інші аспекти дорослого життя, адже нинішні школярі в майбутньому стануть не лише досвідченими професіоналами своєї справи, що, безумовно, дуже важливо, але й почнуть колись будувати власну сім'ю, стануть батьками.

Дуже прикро, але для цієї ролі вони абсолютно не підготовлені, адже цьому не приділяється майже ніякої уваги. Дорослі роблять вигляд, що немає ніякої потреби для приділення уваги цій проблемі.

Бути дорослими – це важко і відповідально. Адже від наших кроків у житті залежить, яке майбутнє чекає нас попереду.

Я хочу мати міцну й люблячу родину. Кажуть, що в наш час високих технологій та швидкого розвитку цивілізації прості людські почуття відходять на другий план, стаючи ніби зайвими. Але це абсолютно не так. Я переконаний, що щаслива в родині людина може зробити набагато більше, ніж нещасна й самотня.

Наші діти мають рости в міцному шлюбі, в оточенні суцільної ніжності й любові, у родині, де панують повага й спокій. Лише за таких умов вони виростуть повноцінними громадянами своєї країни і зможуть створити свою власну, не менш міцну й щасливу сім'ю.

Це не лише моє бажання, це мій високий обов'язок перед своєю країною. І я з радістю готовий його виконати.

Додаток В. 3.12

Завдання з послідовного перекладу

Завдання 1. Прослухайте китайськомовний текст (текст 1к, 2к, 3к, 4к, 5к, 6к) один раз. Декодуйте денотативну і конотативну (емоційно-оцінювальну) семантику інтонаційного оформлення китайського мовлення.

А. Надайте послідовний (абзацно-фразовий) переклад тексту оригіналу з китайської мови українською мовою.

Б. Напишіть реферований переклад оригінального китайського тексту українською мовою.

Текст 1к

孟姜女哭长城

秦朝时候，有个善良美丽的女子，名叫孟姜女。一天，她正在自家的院子里做家务，突然发现葡萄架下藏了一个人，吓了她一大跳，正要叫喊，只见那个人连连摆手，恳求道：“别喊别喊，救救我吧！我叫范喜良，是来逃难的。”原来这时秦始皇为了造长城，正到处抓人做劳工，已经饿死、累死了不知多少人！孟姜女把范喜良救了下来，见他知书达理，眉清目秀，对他产生了爱慕之情，而范喜良也喜欢上了孟姜女。他俩儿心心相印，征得了父母的同意后，就准备结为夫妻。

成亲那天，孟家张灯结彩，宾客满堂，一派喜气洋洋的情景。眼看天快黑了，喝喜酒的人也都渐渐散了，新郎新娘正要入洞房，忽然只听见鸡飞狗叫，随后闯进来一队恶狠狠的官兵，不容分说，用铁链一锁，硬把范喜良抓到长城去做工了。好端端的喜事变成了一场空，孟姜女悲愤交加，日夜思念着丈夫。她想：我与其坐在家里干着急，还不如自己到长城去找他。对！就这么办！孟姜女立刻收拾收拾行装，上路了。

一路上，也不知经历了多少风霜雨雪，跋涉过多少险山恶水，孟姜女没有喊过一声苦，没有掉过一滴泪，终于，凭着顽强的毅力，凭着对丈夫深深的爱，她到达了长城。这时的长城已经是由一个个工地组成的

一道很长很长的城墙了，孟姜女一个工地一个工地地找过来，却始终不见丈夫的踪影。最后，她鼓起勇气，向一队正要上工的民工询问：“你们这儿有个范喜良吗？”民工说：“有这么个人，新来的。”孟姜女一听，甭提多开心了！她连忙再问：“他在哪儿呢？”民工说：“已经死了，尸首都已经填了城脚了！”

猛地听到这个噩耗，真好似晴天霹雳一般，孟姜女只觉眼前一黑，一阵心酸，大哭起来。整整哭了三天三夜，哭得天昏地暗，连天地都感动了。天越来越阴沉，风越来越猛烈，只听“哗啦”一声，一段长城被哭倒了，露出来的正是范喜良的尸首，孟姜女的眼泪滴在了他血肉模糊的脸上。她终于见到了自己心爱的丈夫，但他却再也看不到她了，因为他已经被残暴的秦始皇害死了。

Текст 2к

短波激光的衍射图像

为了进一步研究石英介质与微透镜阵列之间的距离对飞秒激光多丝影响，将二者之间的相对距离分别调整为 144mm, 164mm 和 180mm 进行实验测量，实验结果如图 4 所示，其中(a)和(b)为 800nm 激光的成丝图像，(c-e)为 400nm 激光的成丝图像，其激光脉冲能量分别为 480 μ J 和 110 μ J。从图中可以观察到，当石英玻璃与微透镜阵列的相对位置从 $z=144$ mm 变到 $z=180$ mm 时，基频光与二次谐波诱导等离子体细丝的分布和数量都发生了很大变化，不同的是二次谐波在每个小透镜内形成的多丝要比基频光成丝更稳定。

为了解释这一现象，我们使用射线追踪软件 Zemax 对 800nm, 400nm 和 248nm 激光衍射图像沿 z 轴的变化进行了分析，并与实验结果对比。设定入射激光为束腰 10mm 的高斯光束，激光束经过微透镜阵列后传输一段距离入射到石英介质表面上，在模拟中不考虑非线性效应。图 5 给出了模拟得到的三种不同波长的激光在传输过程中的衍射图像，每一幅图大小为 1×1 mm，为石英介质入射面处的图像。图(a-e)是微透镜阵列相对于石英介质的距离从 $z=144$ mm 变化到 $z=180$ mm 时 800nm 激光

衍射图像的演化，图 5(f-j)和图 5(k-o)分别为 400nm 和 248nm 激光在与 800nm 激光情况对应位置的衍射图像。

Текст 3к

一、“乌克兰南方师范大学孔子学院”事业规划

“乌克兰南方师范大学孔子学院”是以开展汉语教学为主要活动内容的中国语言文化推广机构。“乌克兰南方师范大学孔子学院”将信守“一个中国”政策，维护中华人民共和国的独立和统一，遵守乌克兰的法律和法规，接受乌克兰政府的监督，不参与任何与所在国政治、宗教、种族有关的活动。

乌克兰南方师范大学孔子学院将在汉办的授权及监管下开展以下有关活动。

1.1 对乌克兰敖德萨地区的大中小学在校师生、以及希望学习汉语的社会人士提供汉语及中国文化的教学和指导服务。

1.2 面向在校师生，敖德萨各界人士开展有关中国历史、文化、思想、政治经济、现代社会介绍等与中国语言文化相关的宣传活动。

1.3 为大中小学及其他机构中担任汉语教学及中国语言文化研究的工作人员，提供相关教学理论及教学方法的培训。

1.4 开展多媒体汉语教学课程及其它汉语学习课程。

1.5 举办汉语水平考试（HSK），汉语教学能力认定考试，汉语讲演比赛。

1.6 为计划以中国为留学目的地的本地居民，并提供相应的指导和咨询服务。

1.7 开展中国语言文化研究。

1.8 翻译并出版有益于中国语言文化普及的书籍。

1.9 放映中国电影。

1.10 提供借阅有关中国语言文化普及的汉语图书。

1.11 促进乌中两国学生之间的体育和文化交流。

1.12 除开展上述符合孔子学院宗旨的各项活动外，还将开展其他涉及中国语言文化及相关的交流项目，以及其他经孔子学院总部授权或委托开展的活动。

Текст 4к

研究：坐办公室的应每天站着办公 4 小时

一项新的研究呼吁应该发动一场办公室革命，让员工使用坐站两用办公桌，改变坐着不动的状态。

由英格兰公共健康机构委托的一项研究说，办公室职员每天至少应该站立 2 个小时，最理想的应该逐渐增加到站立 4 小时。这是为了避免坐着不动带

来的可能的健康隐患。

过长时间坐着不动对健康有害已经是共识。但这个研究第一次为英国坐办公室的职员提供了一个量化的站立时间目标。研究报告的作者来自英国、美国和澳大利亚。他们呼吁发起一场办公室革命，提供坐/站两用办公桌以及站立和走动的工作环境。报告还建议对设施进行改变。

比如，将厕所挪到离办公室更远的地方。职员可以在电脑上装闹钟或佩带移动检测装置以便提醒他们起来活动活动。

Текст 5к

农业机械人的研究现状及发展

农业机器人是指在农业中能模仿人的某种活动，具备特定生产技术功能的自动化机械。农业机器人是用于农业生产的特种机器人，是一种新型多功能农业机械。可以代替人的繁重劳动或在人所不能适应的环境下代替人的工作。农业机械人的问世，是现代农业机械发展的结果，是机器人技术和自动化技术发展的产物。

农业机械人的出现和应用，改变了传统的农业劳动方式，促进了现代农业的发展。在农业中机器人已在果树接枝、测定水果品质、果品采收分级、秧苗栽插等多种技术环节中进行试验或开发应用。为了实现无人耕种研究人员利

用全球定位系统确定方位采用搭载了计算机的装置进行遥控。

农业机械人的特点（相比较工业机器人）如下：

（1）农业机器人作业对象的娇嫩性生物具有软弱易伤的特性，必须细心轻柔地对待和处理。且其种类繁多，形状复杂，在三维空间里的生长发育程度不一，相互差异很大。

（2）农业机械人的作业环境的非结构性由于农业作物随着时间和空间的不同而变化，机器人的工作环境是变化的、未知的，是开放性的环境。作物生长环境除受园地、倾斜度等地形条件的约束外，还直接受季节、大气和时间等自然条件的影响。

这就要求生物农业机器人不仅要具有与生物体柔性相对应的处理能力，而且还要能够顺应变化无常的自然环境。要求农业机器人在视觉、知识

推理和判断力等方面具有相当的智能。

Текст 6к

寒假趣事

我想评论一下日月如梭，光阴似箭。转眼间，二十天的寒假已经过去，新的学期就要来临。在这个寒假里，有似星星的趣事铭记在我心中，抹不抹不掉。liuxue86.com 其中，我觉得最有趣的事就是和表哥一起放爆竹。

- 其实，我几年前还不敢放。而是在九岁那年，大部分像我一样大的小孩都玩起爆竹来，我不能落后，自己壮壮胆子，开始放起来。放了挺好玩，所以每到寒假我最喜欢放爆竹。

- 寒假的一天，我来到表哥家。刚一到他家，表哥就在门口等着我，他拉着我来到他家后院里。我一看，惊呆了。他家院子里的田地里，有一个用泥巴做的军人打仗的基地，旁边还挖了一个小池塘，里面加满了水，水里还有一个小潜水艇，陆地上还有坦克、飞机和小人。表哥对我说，我们要用各种爆竹来炸它们，直到它们全军覆灭为止。我们先炸陆地上的。我们先用普通的爆竹来炸它们。炸了十来分钟，才倒了两三个，看来这种爆竹的杀伤力不强。我们又换了一种威力强点的来炸它们，一下子就能炸它个五六个，看来效果是好的，但是太慢了。我们只好拿出了我们的王牌武器“火导弹”。我们把它放在地上，一点火“火导弹”就飞了出去。只听“啪”的一声，它们就炸倒了一大堆小人，就连坦克都炸得飞起来了。我们只发了五大发，陆地上的小兵全部炸倒了。接下来要炸水里的，潜水艇更是不一般，我们才发了一发“鱼雷炮”，潜水艇就炸坏了，我们胜利了。

- 寒假就在我们的欢呼声中不知不觉中过去了。

Завдання 2. Прослухайте українськомовний текст (текст 1у, 2у, 3у, 4у, 5у, 6у) один раз. Декодуйте денотативну і конотативну (емоційно-оцінювальну) семантику інтонаційного оформлення українського мовлення.

А. Надайте послідовний (абзацно-фразовий) переклад тексту оригіналу з української мови китайською мовою.

Б. Напишіть реферований переклад оригінального українського тексту китайською мовою.

Текст 1у

М. Коцюбинський «Intermezzo»

Лишилось тільки ще спакуватись... Се було одно з тих незчисленних "треба", які мене так утомили і не давали спати. Дарма, чи те "треба" мале, чи велике, – вагу те має, що кожен раз воно вимагає уваги, що не я їм, а воно мною уже керує. Фактично стаєш невідьником сього многоголового звіра. Хоч на час увільнитись від нього, забути, спочити. Я утомився.

Бо життя безупинно і невблаганно іде на мене, як хвиля на берег. Не тільки власне, а і чуже. А врешті – хіба я знаю, де кінчається власне життя, а чуже починається? Я чую, як чуже існування входить в моє, мов повітря крізь вікна і двері, як води притоків у річку. Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути самотнім. Признаюсь – заздрю планетам: вони мають свої орбіти, і ніщо не стає їм на їхній дорозі. Тоді як на своїй я скрізь і завжди стрічаю людину.

Так, ти стаєш мені на дорозі і уважаєш, що маєш на мене право. Ти скрізь. Се ти одягла землю в камінь й залізо, се ти через вікна будинків – тисячі чорних ротів – вічно дихаєш смородом. Ти бичуєш святу тишу землі скреготом фабрик, громом коліс, брудниш повітря пилом та димом, ревеш від болю, з радості, злості. Як звірина. Скрізь я стрічаю твій погляд; твої очі, цікаві, жадні, влазять у мене, і сама ти, в твоїй розмаїтості кольорів й

форм, застрягаєш в моїй зіниці. Я не можу розминутись з тобою... я не можу бути самотнім... Ти не тільки йдеш поруч зо мною, ти влазиш всередину в мене. Ти кидаєш у моє серце, як до власного сховку, свої страждання і свої болі, розбиті надії і свою розпач. Свою жорстокість і звірячі інстинкти. Весь жах, весь бруд свого існування. Яке тобі діло, що ти мене мучиш? Ти хочеш бути моїм паном, хочеш взяти мене... мої руки, мій розум, мою волю і моє серце... Ти хочеш виссать мене, всю мою кров, як той вампір. І ти це робиш. Я живу не так, як хочу, а як ти мені кажеш в твоїх незліченних "треба", у безконечних "мусиш".

Я утомився.

Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і сміяться. Повідчиняти вікна! Провітриць оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що сміються. Нехай увійдуть у хату чистота й спокій.

Хто дасть мені втіху бути самотнім? Смерть?

Сон?

Як я чекав їх часом!

А коли приходив той прекрасний брат смерті і брав мене до себе – люди і там чигали на мене. Вони сплітали своє існування з моїм в химерну сітку, намагались налити мої вуха та моє серце тим, чим самі були повні... Слухай-но, слухай! Ти й тут несеш до мене свої страждання? Своє мерзенство? Моє серце не може більше вмістити. Воно повне ущерть. Дай мені спокій...

Текст 2у

Білково-нуклеїнові взаємодії

ДНК у живих системах постійно взаємодіє з великою кількістю білків. На поверхні ДНК розташовані фосфатні залишки та екзоциклічні групи азотистих основ у жолобках. Саме ці групи й залучаються до контактів з амінокислотними боковими залишками та пептидними групами на поверхні білка. Усі білки, які взаємодіють із ДНК, можна розділити на дві категорії: такі, що зв'язуються з ДНК будь-якої послідовності, і ті, що здійснюють специфічне впізнання певної послідовності пар основ. Білки, котрі здійснюють таке впізнання, як правило, взаємодіють і з будь-якою іншою послідовністю ДНК неспецифічно.

Кілька прикладів структури білково-нуклеїнових комплексів наведено на рис. 1.7. Димер гістонів H3-H4 здійснює неспецифічні електростатичні (іонні) взаємодії з фосфатами ДНК, виконуючи роль в упаковці ДНК у клітинному ядрі, про що йтиметься нижче. Інші білки, зображені на рис. 1.7, виконують роль регуляторів генної активності, специфічно впізнаючи певні ділянки послідовності.

Головною умовою реалізації контактів між ДНК і білком є взаємна підгонка структури взаємодіючих елементів унаслідок відповідних конформаційних перетворень: шляхом певних структурних перебудов (іноді невеликих, іноді досить значних) подвійної спіралі хімічні групи ДНК "підводяться" під контакти з білковими хімічними групами. Тобто для ефективного впізнання необхідна певна конформація подвійної спіралі та/або певні зміни цієї конформації. І те, й інше визначається послідовністю пар основ.

Текст 3у

Конституція України

Стаття 17. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.

Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом.

Збройні Сили України та інші військові формування ніким не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності.

Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей.

На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.

На території України не допускається розташування іноземних військових баз.

Стаття 20. Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Державний Прапор України - стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів.

Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом,

що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України).

Державний Гімн України - національний гімн на музику М. Вербицького із словами, затвердженими законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Столицею України є місто Київ.

Текст 4у

НБУ продовжив основні валютні обмеження на три місяці

Дію антикризових заходів Національного банку України (НБУ), раніше введених постановою правління від 3 березня 2015 року №160 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному і валютному ринках України», буде продовжено на три місяці – до 3 вересня 2015 року, повідомив заступник голови НБУ Олег Чурій на прес-конференції в Києві в середу.

Водночас він повідомив про наміри регулятора пом'якшити деякі обмеження на грошово-кредитному ринку, зокрема заплановано підвищити ліміт на видання готівкових коштів у національній валюті через каси та банкомати з 150 тис. грн до 300 тис. грн на добу на одного клієнта.

Анонсовані зміни також торкнуться заборони банкам купувати іноземну валюту за дорученням клієнтів-резидентів (крім фізичних осіб), які мають на рахунках у банках кошти в іноземній валюті. Така заборона відтепер стосуватиметься тих клієнтів, які мають на рахунках у банку понад \$25 тис. США (в еквіваленті за офіційним курсом відповідної

валюти на дату подання клієнтом заяви про купівлю іноземної валюти), тоді як раніше такий ліміт становив \$10 тис.

Крім того, НБУ планує спростити порядок здійснення контролю уповноваженими банками за операціями резидентів з оплати робіт, послуг, прав інтелектуальної власності шляхом підвищення порогу документального підтвердження відповідності кон'юнктурі ринку контрактних цін на таку операцію з EUR25 тис. до EUR50 тис., внівши зміни до постанови правління Нацбанку від 30 грудня 2003 року №597 «Про переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за певними операціями».

Очікується, що анонсовані зміни буде внесено відповідною постановою правління НБУ, яку опублікують і яка набере чинності найближчими днями.

Текст 5у

Лінії електропередач

Будова повітряних ліній електропередачі може мати різні форми залежно від типу лінії. Каркасом може служити простий дерев'яний стовп, що має одну чи більше поперечок для підтримки проводу.

ЛЕП у кабельному виконанні найчастіше застосовується у населених пунктах та при необхідності перетину таких перешкод, як залізнична колія або автодорога. Високовольтні КЛ прокладаються на глибині понад 0,7 м та складаються з однофазних ізолюваних кабелів при напрузі понад 35 кВ та трифазних – при нижчих напругах. Кожна лінія електропередач фактично є металевим провідником з розподіленими параметрами. Найточнішим представленням лінії є врахування одиничних параметрів, розподілених по всій довжині лінії. Однак практично для рівнів напруги до 330 кВ при довжині до 300 км, що використовуються на сьогодні, достатнім є використання П-подібної схеми заміщення з нерозподіленими

параметрами. Фактична похибка при використанні цієї схеми є несуттєвою та фактично не впливає на результат. Зміст фізичних параметрів:

Активний опір – параметр описує опір металевого провідника, з якого виконана лінія. Реактивний опір – величина, що виникає під дією ЕРС самоіндукції та ЕРС взаємодіючої, що протидіє самоіндукції. Залежить у значній мірі від розташування фаз (прямо пропорційно) та радіусу проводів (обернено пропорційно). Також залежить від матеріалу, що застосовується. Має індуктивний характер. У кабельних ліній менше у 2-3 рази, ніж у повітряних через меншу відстань між провідниками. Активна провідність – величина, що обумовлюється втратами активної енергії через недосконалість ізоляції та на коронний розряд. Фактично може не враховуватись за нормальної вологості в мережах до 110 кВ та за будь-яких умов для мереж напругою менше 35 кВ через незначну величину.

Текст 6у

Чоловік і жінка у сучасному світі

З давніх-давен проблема стосунків чоловіка і жінки вирішувалася за допомогою національних традицій, виховання, релігійних переконань тощо. Та й саме життя ніби підказувало, як мають складатися ці стосунки: Адам орав, Єва пряла. На жінці завжди трималася хата, діти. А чоловік мав здобувати їжу на кожен день.

Нині жінка не обмежує свою діяльність лише родиною. З'ясувалося, що сучасна жінка може бути не тільки чарівною, вихованою, освіченою, але й здатною виконувати традиційно чоловічу роботу інтелектуально, а у деяких випадках вона виявилася більш стриманою, дипломатичною і в той же час більш цілеспрямованою. І все ж залишаються серйозні питання. Адже в жінки була і є велична роль – народжувати і виховувати дітей.

Чоловіки не квапляться підставити плече навіть у тому, що вони могли б робити на допомогу жінці – у хатньому господарстві, у вихованні дітей. І сучасна жінка, яка вирішила працювати, опинилась у досить скрутному становищі: вона й на роботі працює, і вдома працює, ще й діти на її совісті і плечах. Чоловіки заперечують: за все слід платити, за кар'єру і самореалізацію особистості теж. Тож так може міркувати лише відсторонений холодний розум. У житті ж це протиріччя має розв'язання. Воно лежить у сфері людських стосунків тих, кого об'єднало в родину щире почуття любові і поваги.

Мабуть, потрібне буде ще не одне десятиліття для того, щоб перебудувати традиційні уявлення про роль чоловіка і жінки у суспільстві, у сім'ї. Та й чи завжди є в цьому потреба! Досить послухати думку тих жінок, які вважають найвищою метою свого життя виховання гідних дітей у сім'ї, створення сімейного затишку і спокою. Це зовсім не легко. І на цьому шляху жінці доводиться не тільки коритися і терпіти, але й бути послідовною, терплячою, наполегливою. Жінка завжди була берегинею сімейного вогнища, душею родини. Отже, кожній жінці і кожному чоловікові у суспільстві належить зробити свій вибір. Але пам'ятати, що від цього вибору врешті-решт залежатиме не тільки життя двох людей, але ціле життя на землі.

Додаток В3.13

Завдання з виявлення рівня сформованості специфічно-технологічної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови (констатувальний етап)

Завдання 1.

1. Ознайомтесь з китайськомовним текстом (текст 1к, 2к, 3к, 4к, 5к, 6к).
2. Випишіть незнайомі ієрогліфи / слова (словосполучення) і перекладіть їх українською мовою. Прокоментуйте, до якого лексичного ярусу (літературна, нейтральна, розмовна лексика) вони належать. Специфікуйте їх тип (архаїзм, історизм, неологізм; діалектизм, професіоналізм, жаргонізм, сленгізм, термін тощо).
3. Підберіть до них синоніми й антоніми у відповідних (друкованих / електронних) словниках. (**Лексикографічно-пошуковий показник**)

Текст 1к

三个好朋友

花园里有三只蝴蝶，一只是红色的，一只是黄色的，一只是白色的。三个好朋友天天都在一起玩，可好了。一天，他们正玩得，天突然下起了雨。三只蝴蝶的翅膀都被雨打湿了，浑身冻得发抖。

三只小蝴蝶一起飞到红花那里，对红花说：“红花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

红花说：“红蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

他们又飞到黄花那里，对黄花说：“黄花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”黄花说：“黄蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

然后，他们又飞到白花那里，对白花说：“白花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

可是白花也说：“白蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

这三个好朋友还是一齐摇摇头，对白花说：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

这时，太阳公公看见了，赶忙把乌云赶走，叫雨停下。

天终于晴了，这三个好朋友又一起在花丛中跳舞玩游戏了。

Текст 2к

入射激光能量和偏振态对多丝分布的影响

将熔融石英块放置在微透镜的聚焦区域内时，得到的典型多丝分布如图 2 所

示，其中(a)和(b)分别为中心波长 800nm 和 400nm 的飞秒激光在白屏上形成的激光细丝图像。由于激光光束强度为高斯分布，中心区域的激光强度大，边缘较弱，只能在微透镜中心部位的每个小透镜内形成细丝。

然而，这种成丝状态并不稳定，当石英与微透镜阵列之间的距离为 144mm，即石英在微透镜焦点之前时，每个小透镜内的激光脉冲形成了多丝分布。图 3 为入射波长 800nm(a-d)和 400nm(e-h)的激光脉冲在石英玻璃块中传输距离分别为(a, e)10mm, (b, f)12mm, (c,g)15mm,(d,h)18mm 时所的中心部分多丝图像，所用的 800nm 激光能量为 315 μ J，400nm 激光能量为 80 μ J，均为各自波长下激光自聚焦临界功率的相同倍数。它们中心点之间的距离与每个小透镜大小一致，约 1mm.

从图中我们可以看到，两种波长形成的细丝在介质中都传输了很远距离，但每个小透镜内形成的多丝排布完全不同，中心波长为 800nm 的激光脉冲情况下，每个小透镜形成了 3 条细丝，且激光的大部分能量集中在中间的等离子体丝上；而中心波长为 400nm 的激光脉

冲在每个小透镜内形成呈正方形分布的 4 条细丝，且能量分布均匀。

Текст 3к

北京市西城区德胜门外大街 129 号

129 Deshengmenwai Street, Xicheng District, Beijing

Http: www.hanban.org Email: kzxy@hanban.org

关于召开第九届全球孔子学院大会的预通知

尊敬的齐百经·阿里克谢·亚科维奇校长：

您好！

根据《孔子学院章程》，孔子学院总部拟定于 2014 年 12 月召开第九届全球孔子学院大会。现将有关事宜预通知如下：

一、会议主题：迎接孔子学院的新 10 年

二、时间：2014 年 12 月 7-8 日（6 日报到）

三、会议地点：中国福建省厦门市（暂定）

四、参会人员：

孔子学院所在大学（机构）校长或主要负责人（如校长或主要负责人因故确不能参加，请委托主管孔子学院事务的副校长或其他负责人参加）；孔子学院中、外方院长。

五、初步议程：

12 月 7 日

大会开幕式

校长论坛

12 月 8 日

院长论坛

大会闭幕式

六、关于大会议题的建议：

总结孔子学院 10 年来对所在大学和社区的贡献和不足；如何加强孔子学院中外合作；如何办好四类的孔子学院（汉语教学型、文化活动型、研究型 and 职业培训型）；本土师资培养培训计划；本土教材开发规划；发展网络汉语教学；探索成立国别孔子学院校友会和建立基金会的可行性等。

欢迎您就本届大会需要讨论的议题提出意见和建议，并请于10月26日前反馈总部。

七、其他事宜：

会议报名办法、具体日程和议题，以及需孔子学院提供的交流材料等另行通知。参会人员会议期间的食宿费用和往返国际旅费（经济舱标准）在孔子学院年度项目经费中列支。

如有任何问题，请与总部相关项目官员联系。

联系人：惠蕙，姜磊

电话：8610-5859-5876

传真：8610-5859-5947

邮件: huihui@hanban.org; jianglei@hanban.org

致以良好的祝愿！

孔子学院总部 副总干事

中国国家汉办 副主任 2014年10月13日

抄送：丁昕院长；亚历山德拉院长

Текст 4к

人生考卷

我背着书包，手里拿着刚刚发下来的考卷，一边拖着沉重的脚步向家走着，一边紧张地思考怎样让爸爸在考卷上签名……前两天的考卷，今天老师发下来了。我拿了一个A*，考到了97分！同学们都很羡慕我，我也得到老师的肯定。在老师要我们做改正的时候，我就从天堂降落到地狱。天啊！我竟然忘了一整页试题，整整要被扣十分！但是老师却没发现，我还真不知该不该对她说。这时，我的头脑出现了两个“我”，一个说：“算了，不要告诉老师，我已经得了老师的肯定，同学们又那么羡慕我，如果我告诉老师，不就等于丢我的脸，还失去爸爸要给我的礼物。”另一个说：“不行，要做个诚实的人，一定要告诉老师。”于是，我对老师说：“我漏掉了这些题，应该是87分！”老师帮我改分数的那一刻，我立刻松了一口气。

在回家的路上，我真希望我没有对老师说这番话。现在，我不仅要丢掉爸爸的礼物，还得被他骂一顿。晚上，我把考卷交给爸爸，爸爸说：“你为什么那么不小心？为什么一整页的题目没做？为什么？”如在平时，当他问我这些问题时，我会叫他一个“十万个为什么”的人。可现在，我不敢，应为他生气得好像要打我似的。突然，他看见97分改成87分，很奇怪地问我：“到底怎么一回事？”我把情况如实地告诉了他。我低着头，准备继续挨训。

爸爸沉默了一会儿，突然惊喜地看着我：“不，宝贝儿，虽然你考卷上的分数不尽人意，但是在人生考卷上你却得了高分。爸爸为你骄傲！你做得对……”说完他在考卷上签了名。

第二天早上，我背起书包，手里拿着由爸爸签名的考卷，迈着轻快的脚步，迎着初升的朝阳，信心十足地向学校走去。

Текст 5к

地面机器人

地面军用机器人主要分为智能机器人和遥控机器人。按其功能可分为：排雷(弹)机器人、侦察机器人、保安机器人，甚至还研制有地面微型军用机器人。

全自主机器人美国于1984年开始研制第一台地面自主车辆，可以在人不干预的情况下自己在道路上行驶。1992年美国研制出时速75公里的自主车。目前仍有许多技术难题未解决。但地面自主车的研制大大推动了遥控机器人的发展。

排雷(弹)机器人使用排雷机器人不仅可以加快扫雷破障的速度，而且还大大降低了人员的伤亡。如美国研制的“交通警察”战场机器人，它安装了多种传感器，可用于探测建筑物、掩体、隧道等地的地雷；“蜜蜂”式控雷器则具有较快的飞行速度，可以迅速而准确地发现地雷的位置，并通过自身携带的炸药对地雷进行引爆。在1982年爆发的马岛战争中，英国海军就曾用法国研制的机器人，清除阿根廷布设的水雷。而英国陆军的排弹机器人在拆除恐怖分子放的各种类型的炸弹工作中屡建奇功，备受欢迎。

排爆机器人英国研制的"手推车"排除爆炸物机器人是世界上最有名的排除爆炸物机器人。目前，最新研制的 SuperM(超级手推车)的摄像机可以在距地面 65 毫米处工作，因此它可以用来检查可疑车辆的底部。SuperM 机器人采用橡胶履带，最大速度为 55 米 / 分，它有一整套的无线电控制系统及各种设备，其中包括一部彩色电视摄像机、一支猎枪和两个爆炸物排除装置；该车由两组耐用的 12 伏电池驱动，并装有一个电动制动系统，使其在通过陡坡时能准确地动作。

侦察机器人高技术条件下的战场环境更加复杂，使用机器人不仅可以进入难以涉足的恶劣环境中侦察，而且一旦机器人不幸被"俘"，则可以通过预先设置的程序自动引爆"以身殉职"。美国海军陆战队的 GSR 侦察机器人是由 M114 装甲人员运输车改装的，上面装有 15 台微处理器、卫星导航接收机、声学临近传感器、激光测距机、磁罗盘和一台高分辨率的摄像机等。

Текст 6к

快乐春节

在爆竹声中，我们迎来了中国人最盛大的节日：春节，家家喜气洋洋，挂上红红的灯笼，贴上红红的春联，忙忙碌碌……

- 以往我都是起的最晚的人，可今天我挣了个第一，因为极想闻闻那香气扑鼻的爆竹味儿。一串串鞭炮在人们手中点燃，声音真大，四处飞溅，仿佛要把每一个祝福送到千家万户，一阵阵爆竹声接连不断，噼里啪啦的，热闹非凡。

- 没到过春节的时候，也正是主妇们在厨房里最忙碌的时候，年菜都在前几天作好了，而年夜饭总要在大年三十做出来，而且大年初一的饺子也要在大年三十晚上包出来。这时家家的砧板都在噔噔噔的忙着剁肉，切菜。此时，砧板声，爆竹声，在夹杂着人们的说笑声，此起彼伏，洋洋盈耳，交织成除夕欢快的乐章。吃年夜饭是春节家家户户最愉快热闹的时候，丰盛的年夜饭摆满一桌，合家团聚，围坐桌旁，共吃团圆饭，心头的充实难以言喻。人们既是享受满桌的佳肴盛宴，也是享受那份欢乐的气氛。

- 除夕那天晚上，我们一大家子热热闹闹吃完了年夜饭，都围在电视机前，一边品尝瓜果，一边欣赏春节联欢晚会，盼望着新年的钟声快快敲响。

当新年的钟声敲响的那时，整个城市的上空，爆竹声震响天宇。孩子们放爆竹，欢快的欢蹦乱跳。这时，屋内是通明的灯光，屋前是灿烂的火花，屋外是震天的响声，把除夕的热闹气氛推向了最高潮。

• 这就是我家的春节，有机会要来玩呀！我会欢迎你们到临泽来玩，还会带你们玩过所有的地方哦！

Завдання 3.

1. Ознайомтесь з українськомовним текстом (текст 1у, 2у, 3у, 4у, 5у, 6у).

2. Випишіть незнайомі слова (словосполучення) і перекладіть їх китайською мовою. Прокоментуйте, до якого лексичного ярусу (літературна, нейтральна, розмовна лексика) вони належать. Специфікуйте їх тип (архаїзм, історизм, неологізм; діалектизм, професіоналізм, жаргонізм, сленгізм, термін тощо).

3. Підберіть до них синоніми й антоніми у відповідних (друкованих / електронних) словниках. (**Лексикографічно-пошуковий показник**)

Текст 1у

Марко Вовчок «Інститутка»

Люди дивуються, що я весела: надійсь, горя-біди не знала. А я зроду така вдалася. Уродись, кажуть, та і вдайся... Було, мене й б'ють (бодай не згадувать!) – не здержу серця, заплачу; а роздумаюсь трохи – і сміюся. Бува лихо, що плаче, а бува, що й скаче, – то так і моє лишенько. Якби мені за кожною бідою моєю плакати, досі б і очі я виплакала. Батька-матері не зазнаю: сиротою зросла я, при чужині, у людях. Хоч не було діла важкого, – так забували про мене, чи я не голодна, не холодна, чи жива я...

На десятиліттях взяли мене в двір. Стара пані була не що, сумирна собі, – може, тому, що вже блаженка була, ледве ноги волочила, а заговорить – тільки шам-шам, одразу й не розбереш; так куди вже бійка! не на умі. Увесь день на ганочках; нічка йде – охає та стогне. А за молодого віку, славлять, вигадочки були чималі і в неї... та треба ж колись і перестати. За мене, то вже в дворі жили ми спокійненько; одно було горе, що з двору й ступити не пустять. Хіба вже на велике свято, що до церкви отпросимось, а в неділю й не думай. «Розволочитесь, – було, каже пані гніваючись, – не пушу!.. Не той ще вік ваш, щоб бога пильнувати: ще матимете час, – не зараз вам умирати».

Сидимо, було, день при дні у дівочій та робимо. А тихо коло тебе, як зачаровано. Тільки пані заохала або хто з дівчат на ухо за чим озветься, котра зітхне з нуду. Докучає, було, та робота, докучає, – аж пече; та що вradiш? Спасибі хоч за те, що не б'ють десять раз на день, як от по інших чуємо.

А як коли, то, було, звеселіємо не знать чого. Веселенько нам, – аж серце трепече! Коли б воля, заспівав би так, щоб і на селі лунало... Не всілимось!.. Ізглядуємось, та сміх нас так і бере. То одна моргне бровою, а друга їй відморгує; то прив'яжуть тую до стільчика косою; інша зскочить та почне вистрибувати дибки-дибки, щоб пані не почула, – крутиться, вертиться, тільки рукава май-май-май... Чого, було, не виробляємо!

У старої пані не було роду, окрім мала собі унучечку, – у Києві обучалась у якомусь там... от коли б вимовити... ін-сти-ту-ті... Було частенько до старої листи шле; а стара тії листи щодня вичитує, – і поплаче над ними, і попосміється. Коли пише унучечка, щоб уже приїздити за нею та додому забирати... Мати божа! увесь будинок зворухнувся: білити, мити, прибирати!.. Панночки сподіваємось! Панночка буде!

Стара пані немов одужала: коливає з кімнати до кімнати, виглядає у кожне віконце на шлях і нас туряє за село дивитись, чи не їде панночка. А нам того й треба. Ми за той тиждень, що її виглядали, сказать, нажилися. Шлють, то біжимо-летимо... Весело зочити степ, поля красні!. Степ зелений наче втікає в тебе перед очима далеко кудись, далеко... Любо на волі дихнути! Квіток, було, назриваєм та позаквітчуємось, як молоді, та до самого двору тими вінками величаємось. А вступаючи в двір, схопимо з себе, позакидаємо, – та так було жалко тих вінків кидати, так жалко!

Текст 2у

Удосконалення оцінки потенціалу підприємства

Для розробки успішної ринкової стратегії, оцінки перспектив і напрямів розвитку підприємства необхідна всебічна оцінка його внутрішнього середовища. Це пов'язано з тим, що сукупність основних процесів і елементів підприємства дозволяють забезпечити його конкурентні переваги в ринковому середовищі, а їх стан визначають ті можливості розвитку якими володіє підприємство. В сучасних ринкових умовах стійкий розвиток стає результатом цілеспрямованого процесу внесення скоординованих змін до кількісних та структурних внутрішніх характеристик системи, необхідність яких виявляється за допомогою комплексної оцінки потенціалу підприємства. Наявні методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства, які висвітлені в економічній літературі, об'єднаємо у дві групи: – індивідуальні методи оцінки за кожним видом потенціалу; – матричні (інтегральні) методи, сутність яких

полягає у визначенні кількісного значення інтегрального рейтингового показника потенціалу підприємства або у графічному визначенні його графоаналітичної моделі за видами потенціалу. До першої групи відносяться наступні методи: 1) метод експертної оцінки, який проводиться у декілька етапів: формування репрезентативної експертної групи; підготовку і проведення експертизи; статистичну обробку отриманих результатів опитування. Експертному методу притаманний суб'єктивний характер, внаслідок чого він найчастіше застосовується при оцінці соціального потенціалу; 2) факторний аналіз, який дозволяє виявити роль окремих факторів у зміні показників, що характеризують потенціал. Розрахунки за цим методом найбільш доцільні при вимірюванні виробничого потенціалу; 3) метод відхилень (різниць), суть якого полягає у прямому визначенні переваг і недоліків кожного виду потенціалу за окремими індикаторами-показниками, які найбільш повно його характеризують, шляхом порівняння фактичних значень з еталонними (ідеальними); 4) метод рангів, який передбачає порівняння об'єкта оцінки з іншими аналогічними об'єктами за абсолютними значеннями та дозволяє здійснити ранжування складових потенціалу підприємства; 5) метод бальних оцінок, відповідно до якого розраховується рейтинг кожного потенціалу. При цьому можливі два варіанти розрахунку: з урахуванням коефіцієнта чутливості за кожним видом потенціалу і без його врахування.

Текст 3у

Акти про народне представництво

Правові документи про реформування виборів до англ. парламенту, прийняті 1832, 1867, 1918, 1928, 1948, 1969. За виб. реформою 1832 року 56 «гнилих містечок» було позбавлено права представництва у парламенті. 30 таких містечок могли надалі посилати до законод. органу лише одного замість двох депутатів. Великі ж пром. міста отримали право ширшого парлам.

представництва. Закон надав виборче право особам чол. статі, які досягли 21 року, сплачували податок на користь бідних і володіли нерухомістю. Право голосу дістали зем. орендарі (доти позбавлені виб. прав) з річною рентою не менш як 50 фунтів стерлінгів. Встановлено ценз осілості – 6 місяців. Кількість виборців збільшено до 652 тис. чол. Однак робітники та дрібна буржуазія виб. прав не отримали. Збережено було відкрите голосування. Реформа забезпечила вел. буржуазії вагоме представництво у парламенті. Документ став результатом компромісу між зем. аристократією та великою пром. буржуазією. Реформа підривала феод, традиції представництва і сприяла перетворенню палати громад на бурж. парламент. Зміни у соціальному складі палати дали змогу остаточно звільнити кабінет міністрів від корол. залежності. Важливим підсумком реформи 1832 були перетворення у політ. партіях. Партія вігів почала іменуватися ліберальною, торі – консервативною.

1867 в Англії здійснено наступну виб. реформу. Вона передбачала новий перерозподіл депут. місць. 11 містечок було позбавлено права виборів до палати громад, а 35 зберегли право посилати лише одного депутата. Мандати, що вивільнилися, були передані великим містам і графствам. Новий закон вніс значні зміни у права городян. Віднині виб. право у містах надавалося усім власникам або наймачам будинків, які платили податок на користь бідних, і квартиронаймачам, котрі сплачували на рік не менш як 10 фунтів стерлінгів оренд, плати (при цензі осілості 1 рік). У графствах право голосу отримали землевласники, які мали не менше 5 фунтів стерлінгів річного доходу, а також наймачі або власники нерухомості з прибутком не нижче 12 фунтів стерлінгів на рік. Виб. списки розширювалися за рахунок серед, та дрібної буржуазії, ремісників і роб. аристократії. Внаслідок реформи 1867 заг. кількість виборців зросла майже до 2 млн. чол. Однак 2/3 населення Англії – осн. маса робітників, а також жінки – були позбавлені виб. прав. Зберігалися відкрите голосування, традиційно нерівномірний перерозподіл виб. округів. Реформа 1867 підсумувала 35-річний, після виборчої реформи 1832, розвиток англ. конст. системи. Вона сприяла дальшому посиленню політ, ролі пром. капіталу.

У 20 ст. прийнято кілька законів, які демократизували виб. право в Англії. Так, перед виборами в грудні 1918 було скасовано майновий ценз для чоловіків, право голосу отримали всі особи чол. статі, які досягли 21 року і мали ценз осілості 6 місяців або володіли приміщенням для ділових занять. Активне виб. право здобули жінки, які досягли 30 років і володіли нерухомістю з річним прибутком не нижче 5 фунтів стерлінгів або мали чоловіка з таким прибутком. Отже, новий виб. закон запроваджував заг. виб. право для чоловіків і частково – для жінок. Водночас власники нерухомості та особи з університ. освітою мали дод. голос: вони могли голосувати за місцем проживання і там, де володіли нерухомістю, або в університ. окрузі. Напередодні парлам. виборів 1929 уряд консерваторів здійснив чергову реформу виб. права, надавши жінкам рівні з чоловіками права. Новий етап у демократизації виб. права настав після 2-ї світ. війни. А. про н. п. 1948 вніс зміни у розподіл виб. округів і скасував право «множинності голосування». Відтоді ніхто не міг голосувати більш як в одному окрузі. Нарешті 1969 уряд лейбористів прийняв А. про н. п., за яким віковий ценз був знижений з 21 року до 18.

Текст 4у

Землетрус у Непалі

Внаслідок землетрусу, який стався у Непалі 25 квітня, понад 8 тисяч людей загинули, тисячі були поранені, сотні тисяч залишилися без даху над головою. У такі дні хвилини та навіть секунди можуть врятувати життя. П'єр-Марі Сарант, засновник компанії SunSIS, намагається зберегти ці коштовні секунди, створивши аплікацію для смартфонів, яка може попередити про початок підземних поштовхів. Вона має назву 'QuakeShare' та працює, використовуючи властивості гіроскопа та навігатора, які вбудовано у смартфони. Розповідає

П'єр-Марі Сарант: Як тільки наші смартфони зафіксують сейсмічну активність, дані про це надійдуть на сервер. Він також збиратиме сигнали з

інших смартфонів, після чого можна буде проаналізувати отримані цифри. Алгоритм зможе підтвердити, чи справді відбувається землетрус, – і все це за лічені секунди.” Аплікація створює сигнал небезпеки, який подається відразу до урядових та рятувальних служб, пожежників, у гуманітарні організації, до усіх, хто передплатив цю послугу. Якщо дані про землетрус будуть підтверджені, подається загальний сигнал тривоги. Знову П’єр-Марі Сарант:

“На екрані смартфона хронометр може засвідчити про початок землетрусу вже за кілька секунд. Отже, люди знатимуть, що треба шукати порятунку, не гаючи часу. Ідея полягає в тому, аби гео-локалізувати користувачів, і якщо у крайньому випадку буде відсутній зв’язок, світло, комунікації, ми все одно будемо знати про місцеперебування людей під час поштовхів.”

У нового пристрою є певні недоліки, зокрема той, що він занадто покладається на інтернет, який може не працювати у віддалених місцевостях. Але це не означає, що він не може сприяти мільйонам людей, які живуть у зонах, де часто трапляються землетруси.

Текст 5у

Принцип дії електродвигуна

Електродвигун складається із обертової частини (ротора). Розрізняють електродвигуни постійного та змінного струму. Останні поділяють на синхронні та асинхронні. Асинхронні електродвигуни в свою чергу поділяються на асинхронні двигуни з короткозамкненим ротором (так звана біляча клітка) та фазним ротором. В основі роботи колекторних двигунів лежить фізичне явище – втягування або виштовхування провідника з електричним струмом у магнітному полі. Щоб провідник зі струмом безперервно рухався між полюсами магніту, йому надають форми рамки, на обидва боки якої магніт діятиме одночасно, але в протилежних напрямках: один бік рамки втягуватиме, а другий – виштовхуватиме. Через півоберта рамка

зупиниться. А щоб вона і далі оберталась у тому самому напрямі, у цей момент треба змінити напрям струму в рамці, тобто поміняти місцями кінці провідників, що підводять струм від джерела. Для автоматичної зміни напрямку струму в рамці установлений спеціальний перемикач - колектор. Зазвичай він виготовлений із двох напівкруглих латунних пластин. До пластин притиснуті ковзні графітові контакти (щітки), через які до рамки надходить електричний струм. У промислових колекторних електродвигунах рамку із проводів намотують у пази, вирізані в залізному осерді. Залізо підсилює магнітне поле, яке діє на рамку. Ту частину двигуна, де намотані рамки, називають якорем, або ротором. Оскільки обмоток на якорі кілька, то й колектор складається з багатьох ізольованих одна від одної і від вала двигуна латунних пластин. Колектор жорстко закріплений на валу якоря. До колектора притискуються за допомогою пружин графітові щітки. Графіт для щіток і латунь для колектора вибрані тому, що під час обертання ротора ці матеріали мало стираються, а отже, і довший термін їх використання. Під час роботи двигуна рух якоря передається валу, а з нього - безпосередньо робочим органам споживача. Вал обертається у підшипниках, запресованих у задню і передню кришки статора. Охолодження електродвигуна забезпечує вентилятор, крильчатка якого закріплена на валу.

Текст 6у

Молодь України

Молодь – це завжди надія будь-якого суспільства. Українська молодь не виняток. Яка ж тепер молодь? Чи є в України шанси з теперішнім поколінням? Що хвилює наших молодих людей?

На цю тему можна звісно навести і негативи і позитиви, адже, як не крути, молодість – це «гаряча пора», коли завжди спішиш, хочеш змінити весь світ, не слухаєш старших. Серед негативних сторін, які зараз розвинені серед людей молодого покоління можна виділити такі, як відсутність почуття

відповідальності (нам постійно здається, що можна зробити саме так, і нам нічого за це не буде), поширення алкоголізму, вживання наркотиків, тютюнопаління. Також до негативів можна віднести ще те, що дуже часто багато молодих хлопців та дівчат не можуть визначитися якою стежиною їм у житті піти, а це дуже часто призводить до того, що у нас непрофесійні лікарі, журналісти, вчителі і т.і. важко також знайти роботу, бо мало хто готовий взяти людину на роботу без досвіду. Люди радянської «закалки» із недовірою ставляться до таких.

Та не варто хвилюватися, бо є у нашої молоді і безліч позитивів. Саме наші студенти здобувають перші місця на олімпіадах, стають хорошими спеціалістами (хоча таких, на жаль, більше цінують за кордоном). Наша молодь здатна міняти державу. Серед молоді все більше стає людей, які переймаються не лише своєю долею, а й хвилюються за інших. Люди вступають в громадські організації, стають волонтерами, вселяють врешті-решт надію іншим! Ми повинні робити все для того, аби ця позитивна тенденція лише зростала, бо за такими людьми майбутнє!

Завдання 3.

1. Відтворіть китайськомовний текст українською мовою із збереженням фрейму-формату; відредагуйте його. Перетворіть текст перекладу у формат PDF.

2. Роздрукуйте текст перекладу, відскануйте зображення та відправьте його електронною поштою партнеру по бізнесу. (**Процесуальний показник**)

Завдання 4.

1. Відтворіть українськомовний текст китайською мовою із збереженням фрейму-формату; відредагуйте його. Перетворіть текст перекладу у формат PDF.

2. Роздрукуйте текст перекладу, відскануйте зображення та відправьте його електронною поштою партнеру по бізнесу. (Процесуальний показник)

Затверджено
 наказом Міністерства освіти і науки України
 від 13.07.2007 р. № 610

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
 МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДОВІДКА

про включення вищого навчального закладу
 до Державного реєстру вищих навчальних закладів України

УКРАЇНА

реєстрація № 21-D-78 від 29.11.2011

Харківський регіональний інститут державного управління
 Національної академії державного управління
 при Президентові України

повна назва вищого навчального закладу

рівень акредитації вищого навчального закладу

425 - Державна організація (установа, заклад)

організаційно-правова форма

орган управління

Адміністрація Президента України

вид діяльності

Надання освітніх послуг навчальними
 закладами, пов'язаних з одержанням вищої
 освіти на рівні кваліфікованих вимог до
 бакалавра, спеціаліста, магістра

місцезнаходження

61050, м. Харків,
 пр-т. Московський, 75

Перший заступник Міністра

С.М. Суліма

м. Київ

Додаток В3.14

Завдання автоматизованого перекладу й редагування

Завдання 1.

1. Ознайомтесь з китайськомовним текстом 1к (частина 1).
2. Перекладіть текст за допомогою програмами автоматизованого перекладу (PROMT, Pragma, Language Master, Trados, WordFast, Google Translate тощо) українською мовою.
3. Відкоригуйте результат автоматизованого перекладу власноруч.
(Інструментально-технологічний показник)

Текст 1к

当前中国社会面临的两大矛盾和六大问题

第一章

当前我国将处于经济结构剧烈变化、各种矛盾集中呈现的发展阶段，改革的复杂性和艰巨性日益突出，各种经济问题和社会矛盾盘根错节。当前，扩大内需与利益格局调整的矛盾将进一步深化、经济社会快速发展与政府部门自我改革的矛盾等两大矛盾不容回避。同时，就业问题、三农问题、社会差别问题、社会秩序与公共安全问题、国有企业改革问题和教育体制改革问题等六大问题必须加以重视。

而解决当前面临矛盾和问题须遵循四大原则，也是解决问题的途径：第一，真正把以人为本作为国家经济社会发展战略的核心和指导思想；第二，推进整体改革，保证改革的公正性；第三，加快政府职能转变，更加注重社会公共服务；第四，建立各级危机管理机制。

当前我国将处于经济结构剧烈变化、各种矛盾集中呈现的发展阶段，改革的复杂性和艰巨性日益突出。我国的经济体制改革，是在传统二元经济结构向现代经济结构转变、经济增长方式由数量扩张型向质量效益型转变的进程中展开的，各种经济问题和社会矛盾盘根错节。这些变革都具有根本的性

质，所涉及的规模之大和程度之深，无论在中国还是在世界的现代化历史上，可能都是空前的。当前我国经济社会发展面临两大矛盾和六大问题。

Завдання 2.

1. Ознайомтесь з українськомовним текстом 1у (частина 1).
2. Перекладіть текст за допомогою програмами автоматизованого перекладу (PROMT, Pragma, Language Master, Trados, WordFast, Google Translate тощо) китайською мовою.
3. Відкоригуйте результат автоматизованого перекладу власноруч.
(Інструментально-технологічний показник)

Текст 1у

Соціальні орієнтири молодого покоління

Частина I

Соціальне самопочуття молоді є одним з головних показників розвитку суспільства. Для того щоб формування молоді відбувалося адекватно суспільним процесам, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати її проблеми. Серед них є традиційні – кохання, дружба, пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Вирішення багатьох проблем залежить від факторів соціального життя. Не менш актуальними є здоров'я, освіта молоді, спілкування її з дорослими й однолітками. Вивчаючи молодіжні проблеми, неможливо обійтися простим констатуванням позитивних чи тривожних фактів життєдіяльності молодих людей, потрібен глибокий системний аналіз буття молоді. Актуальним є питання постійного скорочення питомої ваги молоді щодо всього населення. В Україні за останні десять років її кількість знизилася з 22 до 20 %. За всіма прогнозами, ця тенденція триватиме і надалі.

Молодіжне законодавство України складається із Законів України «Про дитячі та молодіжні організації», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про Загальнодержавну

програму підтримки молоді на 2004-2008 роки», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про фізичну культуру і спорт», «Кодексу про шлюб та сім'ю»; Постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки», «Про затвердження Програми підготовки та залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, створення умов для її професійного зростання», «Про затвердження Державної програми підтримки сім'ї на період до 2010 року», «Про затвердження Типового положення про молодіжний центр праці», «Про утворення Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді»; Указів та розпоряджень Президента України: «Про гранти Президента України для обдарованої молоді», «Про День студента», «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді», «Про Національну раду з питань молодіжної політики», «Про соціально-економічну підтримку становлення та розвитку студентської сім'ї» та інших нормативних документів.

Завдання 3.

1. Відредагуйте китайськомовний текст перекладу з української мови з використанням програм текстового редагування перекладів (програмам з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо). (**Коригувально-відтворювальний показник**)
2. Знайдіть у довідковій, енциклопедичній, спеціальній літературі додаткову інформацію стосовно порушених проблем на українській мові.
3. Перекладіть додатковий матеріал китайською мовою. Збережіть файл.
4. Оновіть антивірусну програму та перенесіть текст перекладу на цифровий носій інформації. (**Процесуальний показник**)

第一文

年轻一代的社会准则

第二部分

现代社会的进程已经大大改变年轻人的社会，经济和政治局势。最近加剧许多青年问题，包括最重要的：生活水平低下，失业和家长显著的经济和社会的依赖;婚姻和家庭;低出生 - 出生率不提供播放代。金融不安全，缺乏资源，以改善住房条件的;卫生和社会偏差的生长不良;有理想，有社会的角度，生活乐观的损失。

年轻一代也就没有了可靠的社会指标。年轻人的社会传统形式破坏了他们的命运增加个人责任，把它在选择面前，揭示了其中大部分参与新的社会关系不愿意。人生道路的选择是坚决不能能力和未成年人的利益，具体情况。

Завдання 4.

1. Відредагуйте українськомовний текст перекладу з китайської мови з використанням програм текстового редагування перекладів (програмам з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо). **(Коригувально-відтворювальний показник)**

2. Знайдіть у довідковій, енциклопедичній, спеціальній літературі додаткову інформацію стосовно порушених проблем на китайській мові.

3. Перекладіть додатковий матеріал українською мовою. Збережіть файл.

4. Оновіть антивірусну програму та перенесіть текст перекладу на цифровий носій інформації. **(Процесуальний показник)**

Текст 1к

Два з шести поточних проблем і протиріч стикається китайське суспільство

Глава II

Дві проблеми, що стоять перед соціальним розвитком у Китаї:

1. У наш час розширення внутрішнього попиту і коригування процентних ставок сприятиме подальшому поглибленню конфлікту. Опір від багатьох аспектів розширення внутрішнього попиту, що є однією з головних соціальних відмінностей. Найбільшою перешкодою для реформування картини інтересів з боку груп інтересів. Суть реформи полягає в тому, щоб скорегувати структуру інтересів, зокрема, реформи початку 1990-х років, до того, як реформи також мають цю проблему, але в той час інтереси відмінностей між різними групами в суспільстві не дуже очевидна, і може в цілому поліпшити реформу доходів різних груп " "Таким чином, реформа має широку соціальну основу, воно може бути виконано гладко. У наш час процентні відмінності між соціальними групами була дуже очевидні. Соціальне основне питання реформи було дуже помітним, і буде ставати все більш помітним. Незалежно від того, регулюючи структуру інтересів для розширення внутрішнього попиту, формування економічних і соціальних структур здорового і сталого розвитку, у наш час основні протиріччя повинні бути вирішені.

2. Швидкий розвиток економічних і соціальних протиріч і реформи самоврядування. Адміністративна реформа експертиза та затвердження системи, великий прогрес для всіх, щоб побачити, що ця реформа в основному покладається на державну самооцінку, самоочищення, в деяких зручності з'являтися ухильно, ухильну явище, в основному в:

- Реформа монопольних галузей і програм регулювання, в основному розроблені промисловістю і їх власних адміністрацій, часто буває важко подолати вузькі рамки галузевих інтересів, групових інтересів. Через

відсутність зацікавлених сторін (підприємств, торгових асоціацій, споживачів) і інтересами окремих осіб (експертів, громадськості, громадська думка ЗМІ) участі громадськості та коментарів, реформа базовим сектором сама по собі є простою формальністю, навіть спотвореним інтереси.

- Деякі відділи звикли покладатися на адміністративні заходи щодо здійснення "вирізати" і "блокування" проблем економічного життя, а не гарне використання підходу ринкової економіки необхідно відрегулювати таким чином, що фактичний ефект не є ідеальним. Прихованість занадто великої кількості правоохоронних органів, у надзвичайні часи і процедур для боротьби з надзвичайними ситуаціями в надмірного розширення публічної влади легко.

- Повноваження державного втручання в економіку і раніше є відсутність ефективного контролю та обмеження наслідків неналежного втручання призводить до відсутності підзвітності, а також приватних прав проти державної влади, виконавчої влади проти власності і так важко викоринити.

КЛЮЧІ

Текст 1к

当前中国社会面临的两大矛盾和六大问题

第二章

中国社会发展面临的两大矛盾

1. 当前扩大内需与利益格局调整的矛盾将进一步深化。扩大内需阻力来自诸多方面，其中社会差别是主要原因之一。利益格局改革的最大阻力来自利益集团。改革的本质是利益格局的重新调整，我国前期改革特别是90年代之前的改革也存在这一问题，只是当时社会各群体之间的利益差别不是很明显，并且改革能够普遍提高各群体的“收益”，因而改革有着广泛的社会基础，也能得以顺利进行。目前社会各群体之间的利益差别已经十分明显。改革的社会基础问题已经非常突出，而且会愈加突出。能否通过调整利益格

局来扩大内需，形成健康持续发展的经济结构和社会结构，是当前需要解决的重大矛盾。

2. 经济社会快速发展与政府部门自我改革的矛盾。行政审批制改革，进展之大有目共睹，这一改革主要还是依靠政府部门自我申报、自我清理，在一些地方便出现避重就轻、避实就虚的现象，主要表现在：

– 垄断行业的改革方案和相关法规，也主要由该行业和主管部门自己制定，往往难以超脱部门利益、集团利益的狭隘眼界。由于缺乏利益相关方（企业、行业协会、消费者）和利益超脱方（专家、社会公众、舆论媒介）的公共参与和评议，部门自我改革基本流于形式，甚至被既得利益集团扭曲。

– 一些部门习惯于依赖行政手段对经济生活出现的问题实行“禁”和“堵”，不善于运用市场经济的办法加以调节，因而实际效果并不理想。一些执法部门的自由裁量权过大，在非常时期和处理突发事件的过程中公共权力容易过度膨胀。

– 政府干预经济活动的权力仍然缺乏有效监督和制约，对不当干预导致的后果缺乏责任追究，公权侵害私权、行政权侵害财产权等现象难以根绝。

Текст 1у

Соціальні орієнтири молодого покоління

Частина II

Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне і політичне становище молоді. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовніші: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні; низька народжуваність – рівень народжуваності не забезпечує відтворення поколінь; матеріальна незабезпеченість, відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень; втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму.

Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руйнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини. Вибір життєвого шляху став визначатися не здібностями й інтересами молодої людини, а конкретними обставинами.

Додаток В.4

Рівні сформованості перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови за компетенціями (констатувальний етап)

Таблиця В4.1

Рівні сформованості мовної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови, у %

(констатувальний етап)

Групи	Рівні	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
		*к	у	к	у	к	у	к	у
ЕГ		4,61	6,55	35,06	45,18	42,54	48,3	11,05	7,31
Узагальнені показники (ЕГ)		5,28		40,12		45,42		9,18	
КГ		3,55	6,11	36,62	44,98	42,02	48,12	11,43	7,17
Узагальнені показники (КГ)		4,83		40,8		45,07		9,3	

* к – китайська мова; у – українська мова

Таблиця В4.2

**Показники виконання письмових робіт за графічно-змістовим
показником (у %) (констатувальний етап)**

	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	*к	у	к	у	к	у	к	у
Написання закритого листа роботодавцю								
ЕГ	9,65	12,5	28,97	34,73	28,2	31,6	25,5	28,8
<i>Узагальне ні показ- ники</i>	11,1		31,85		29,90		27,15	
КГ	8,9	12,58	30,87	33,41	27,9	32,34	25,0	29,0
<i>Узагальне ні показ- ники (КГ)</i>	10,74		32,14		30,12		27,0	
Написання твору-міркування								
ЕГ	12,1	15,6	26,15	28,05	32,0	37,96	22,1	26,04
<i>Узагальне ні показ- ники</i>	13,85		27,1		34,98		24,07	
КГ	11,15	15,79	24,14	29,36	32,12	38,18	22,13	27,13
<i>Узагальне ні показ- ники (КГ)</i>	13,47		26,75		35,15		24,63	
<i>Інтегро- вані ЕГ</i>	12,48		29,48		32,44		25,6	
<i>Інтегро- вані КГ</i>	12,1		29,45		32,64		25,82	

* к – китайська мова; у – українська мова

Таблиця В4.3

**Показники результатів перевірки знань і вмінь майбутніх перекладачів
китайської мови за візуально-перцептивним показником (власне
читання), у % (констатувальний етап)**

Групи	Рівні	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
		*к	у	к	у	к	у	к	у
ЕГ		6,65	13,81	35,83	39,33	31,85	37,53	20,02	14,98
Узагальнені показники (ЕГ)		10,23		37,58		34,69		17,5	
КГ		6,93	13,83	35,1	39,18	32,68	37,64	19,98	14,62
Узагальнені показники (КГ)		10,38		37,14		35,18		17,3	

* к – китайська мова; у – українська мова

Таблиця В4.4

**Показники виконання завдань за аудіальним показником (власне
аудіювання), у % (констатувальний етап)**

Групи	Рівні	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
		*к	у	к	у	к	у	к	у
Слухання телефонної розмови (з перешкодами)									
ЕГ		-	-	27,14	34,06	47,0	51,76	22,51	17,53
Узагальнені показники (ЕГ)		0		30,60		49,38		20,02	
КГ		-	-	27,13	34,55	47,13	51,22	22,17	17,83
Узагальнені показники (КГ)		0		30,84		49,16		20,0	
Слухання діалогу / полілогу між делегатами конференції									
ЕГ		-	-	28,18	32,18	49,5	53,02	20,79	16,33
Узагальнені показники (ЕГ)		0		30,18		51,26		18,56	
КГ		-	-	28,57	33,33	49,41	52,69	20,67	15,33
Узагальнені показники (КГ)		0		30,95		51,05		18,0	
Інтегровані ЕГ		0		30,39		50,32		19,29	
Інтегровані КГ		0		30,9		50,1		19,0	

* к – китайська мова; у – українська мова

Таблиця В4.5

**Рівні сформованості знань і вмінь майбутніх перекладачів китайської мови за перцептивно-мовленнєвим показником (частина І у межах монологічного мовлення), у %
(констатувальний етап)**

	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	*к	у	к	у	к	у	к	у
Підготовлений монолог								
ЕГ	23,2	27,46	57,66	60,44	13,4	17,84	-	-
<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>	25,33		59,05		15,62		0	
КГ	22,98	27,38	57,12	61,24	13,29	17,99	-	-
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	25,18		59,18		15,64		0	
Непідготовлений монолог								
ЕГ	-	-	34,81	38,33	48,67	52,55	11,5	14,14
<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>	0		36,57		50,61		12,82	
КГ	-	-	35,12	38,96	48,63	51,73	11,7	13,86
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	0		37,04		50,18		12,78	
<i>Інтегровані ЕГ</i>	12,66		47,81		33,12		6,41	
<i>Інтегровані КГ</i>	12,59		48,11		32,91		6,39	

* *к* – китайська мова; *а* – англійська мова; *у* – українська мова; *р* – російська мова (завдання виконувалися за бажанням студентів)

Таблиця В4.6

Рівні сформованості знань і вмінь майбутніх перекладачів китайської мови за перцептивно-мовленнєвим показником (частина II у межах діалогічного мовлення), у % (констатувальний етап)

	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	*к	у	к	у	к	у	к	у
Підготовлений діалог								
ЕГ	18,54	23,9	59,9	67,72	12,51	17,43	-	-
<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>	21,22		63,81		14,97		0	
КГ	17,99	24,35	60,1	66,98	12,22	18,36	-	-
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	21,17		63,54		15,29		0	
Непідготовлені діалоги								
ЕГ	-	-	37,28	43,1	46,48	54,18	7,32	11,84
<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>	0		40,19		50,23		9,58	
КГ	-	-	37,18	44,38	46,23	52,95	7,51	11,75
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	0		40,78		49,59		9,63	
<i>Інтегровані ЕГ</i>	10,61		52,0		32,6		4,79	
<i>Інтегровані КГ</i>	10,58		52,16		32,44		4,82	

* к – китайська мова; а – англійська мова; у – українська мова; р – російська мова (завдання виконувалися за бажанням студентів)

Таблиця В4.7

**Результати виконання тестової контрольної роботи з питань ТПП за
перекладацько-трансформаційним показником майбутніми
перекладачами китайської мови, у % (констатувальний етап)**

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
	китайська ↔ українська мови	китайська ↔ українська мови	китайська ↔ українська мови	китайська ↔ українська мови
ЕГ	23,38	41,07	30,21	5,34
КГ	23,54	41,21	30,15	5,1

Таблиця В4.8

**Результати виконання майбутніми перекладачами китайської мови
повного двостороннього письмового перекладу текстів різної
функціонально-стильової спрямованості за письмово-трансферним
показником, у % (констатувальний етап).**

Рівні Групи	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	к→*у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к
ЕГ	16,81	25,63	31,79	44,67	35,96	32,82	8,25	4,11
<i>Узагальне ні показ- ники (ЕГ)</i>	21,2		38,23		34,39		6,18	
КГ	17,48	25,5	32,12	44,18	36,03	32,73	7,97	3,99
<i>Узагальне ні показ- ники (КГ)</i>	21,49		38,15		34,38		5,98	

* Переклад к→у – з китайської мови українською, у→к – з української мови китайською

Таблиця В4.9

**Результати виконання майбутніми перекладачами китайської мови
повного перекладу з аркуша текстів різної функціонально-стильової
спрямованості за усно-трансферним показником
(констатувальний етап). Частина I**

Рівні Групи	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	к→*у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к
ЕГ	4,68	2,74	36,82	31,78	52,45	47,67	13,33	10,53
<i>Узагальне ні показ- ники (ЕГ)</i>	3,71		34,3		50,06		11,93	
КГ	4,3	3,3	36,52	32,88	52,34	48,46	13,24	8,96
<i>Узагальне ні показ- ники (КГ)</i>	3,8		34,7		50,4		11,1	

* Переклад к→у – з китайської мови українською, у→к – з української мови китайською

Таблиця В4.10

**Результати виконання майбутніми перекладачами китайської мови
послідовного перекладу аудіотекстів різної функціонально-стильової
спрямованості за усно-трансферним показником, у %
(констатувальний етап). Частина II**

Рівні Групи	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	к→*у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к
ЕГ	3,67	2,15	42,33	36,23	44,91	41,11	16,85	12,75
<i>Узагальне ні показ- ники (ЕГ)</i>	2,91		39,28		43,01		14,8	
КГ	3,11	2,63	42,01	37,97	44,83	40,65	16,81	11,99
<i>Узагальне ні показ- ники (КГ)</i>	2,87		39,99		42,74		14,4	

* Переклад к→у – з китайської мови українською, у→к – з української мови китайською

Таблиця В4.11

**Показники виконання майбутніми перекладачами китайської мови скороченого перекладу (аудіо)текстів різної функціонально-стильової спрямованості за креативно-тактичним показником, у %
(констатувальний етап)**

	Високий		Достатній		Задовільний		Низький	
	к→*у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к	к→у	у→к
Анотований переклад								
ЕГ	11,24	15,44	41,2	45,12	40,22	36,22	3,44	7,12
<i>Узагальнені показники</i>	13,34		43,16		38,22		5,28	
КГ	11,42	15,14	41,92	44,92	40,66	35,68	3,28	6,98
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	13,28		43,42		38,17		5,13	
Реферований переклад								
ЕГ	6,3	10,84	41,67	47,03	43,77	35,71	5,34	9,34
<i>Узагальнені показники</i>	8,57		44,35		39,74		7,34	
КГ	6,54	10,92	41,51	47,11	43,83	35,79	5,28	9,02
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>	8,73		44,31		39,81		7,15	
<i>Інтегровані ЕГ</i>	10,95		43,76		38,98		6,31	
<i>Інтегровані КГ</i>	11,0		43,87		38,99		6,14	

* Переклад к→у – з китайської мови українською, у→к – з української мови китайською

ДОДАТОК Г

Додаток Г1

Змістові модулі навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів I курсу напрямку підготовки 6. 020303

«Філологія. Переклад»

Модуль I

Змістовий модуль 1. Історія перекладознавства в Китаї

Тема 1. Коротка історія перекладознавства в Китаї

Історія перекладознавства в Китаї в XV – XVII сторіччях. Історія перекладознавства в Китаї в XVIII – XIX сторіччях. Сучасний стан перекладознавства в Китаї.

Тема 2. Китайська писемність і переклад

Історія китайської писемності. Переклад китайської писемності.

Тема 3. Китайська культура і переклад

Позначення, що пов'язані з кольором. Пори року. Естетичні уявлення. Просторово-часові відносини. Образні порівняння. Релігійні поняття. Родинні стосунки. Кліше.

Змістовий модуль 2. Прийоми двостороннього перекладу

Тема 4. Прийоми перекладу

Переклад на рівні слів і словосполучень. Переклад омонімів. Генералізація. Переклад антонімів. Еквівалентність. Переклад реалій. Синтаксичні трансформації. Заміна. Антонімічний переклад. Опущення.

Тема 5. Переклад з української мови китайською мовою

Лексичні проблеми перекладу. Переклад на рівні словосполучень. Переклад на рівні речень. Переклад на рівні вищому, ніж речення. Синтаксичні проблеми перекладу. Переклад означень. Передача прийменників при перекладі. Переклад конструкцій. Передача суб'єкта і предиката при перекладі. Передача актуального членування при перекладі. Включення граматичного значення в інваріант змісту в ході перекладу.

Тема 6. Переклад інформаційних повідомлень

Переклад заголовків. Джерела повідомлення. Переклад тексту повідомлення

Модуль II. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Переклад текстів за навчальною тематикою. Виступи із доповідями щодо специфіки перекладу текстів за запропонованими темами.

Джерело:

* Попова О. В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів I курсу напряму підготовки 6. 020303 «Філологія». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 19 с.

Додаток Г2

Змістові модулі навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів II курсу напряму підготовки б. 020303 «Філологія. Переклад»

I Семестр

Модуль I

Змістовий модуль 1. Особливості перекладу китайських лексичних конструкцій: морфологічний рівень

Тема 1. Прийоми перекладу на лексико-фразеологічному рівні

Прийоми перекладу на лексико-фразеологічному рівні. Переклад ченьюїв. Переклад приказок. Переклад гуаньюнюїв. Переклад афоризмів. Переклад веньянізмів.

Тема 2. Китайські словосполучення: лінгвістичні ознаки

Класифікація китайських словосполучень: безприйменникові словосполучення, еліпси службових слів, рамкові конструкції, прості словосполучення, складні словосполучення, вільні словосполучення, стягнені словосполучення, субстантивні словосполучення, власні субстантивні словосполучення, субстантивно-квантитативні словосполучення, субстантивно-кваліфікативні словосполучення, субстантивні словосполучення особливого типу, ад'єктивні словосполучення, дієслівні словосполучення.

Тема 3. Особливості перекладу китайських словосполучень

Переклад безприйменникових словосполучень, еліпсів службових слів, рамкових конструкцій, простих словосполучень, складних словосполучень, вільних словосполучень, стягнених словосполучень, субстантивних словосполучень, власних субстантивних словосполучень, субстантивно-квантитативних словосполучень, субстантивно-кваліфікативних

словосполучень, субстантивних словосполучень особливого типу, ад'єктивних словосполучень, дієслівних словосполучень.

Змістовий модуль 2. Синтаксичні особливості перекладу китайських речень

Тема 4. Комунікативні типи китайських речень та засоби їх перекладу

Питальні речення, спонукальні речення, оповідально-окличні речення, запитально-окличні речення, спонукально-окличні речення. Засоби перекладу питальних речень, спонукальних речень оповідально-окличних речень, запитально-окличних речень, спонукально-окличних речень.

Тема 5. Особливості перекладу простих речень

Особливості відтворення односкладних та двоскладних речень за допомогою граматичних засобів перекладу. Ускладнені речення та засоби їх перекладу.

Тема 6. Особливості перекладу складних речень

Особливості відтворення складносурядних речень, складнопідрядних речень, складних безсполучникових речень та складних речень змішаного типу за допомогою граматичних засобів перекладу.

Модуль II. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Переклад текстів за навчальною тематикою Виступи із доповідями щодо специфіки перекладу текстів за пропонованими темами.

II Семестр

Модуль III.

Змістовий модуль 3. *Стилістичні особливості перекладу*

Тема 7. *Особливості перекладу службових частин мови*

Службові частини мови та їх роль у процесі перекладу. Переклад сполучників. Переклад прийменників. Переклад вигуків. Типи часток в китайській мові та засоби їх відтворення.

Тема 8. *Стилістичні проблеми перекладу*

Відтворення метафори, метонімії, епітетів, іронії тощо. Засоби виразу мети висловлювання. Значення багатослівних слів в контексті.

Тема 9. *Функціонально-стильові проблеми перекладу тексту*

Функціональні стилі в сучасній китайській мові. Ідентифікація жанру тексту. Практичні аспекти відтворення текстів різної жанрово-стильової спрямованості.

Змістовий модуль 4. *Переклад з української мови на китайську*

Тема 10. *Синтаксичні проблеми перекладу з української мови на китайську*

Переклад означень. Передача прийменників при перекладі. Переклад конструкцій. Передача суб'єкта і предиката при перекладі. Передача актуального членування при перекладі. Переклад фразеологізмів. Вибір стилістичних засобів перекладу.

Тема 11. *Редагування*

Редагування перекладів. Сполучуваність. Вибір словникового відповідника. Вибір слова з урахуванням контексту речення та періоду.

Тема 12. *Фонетичні труднощі китайсько-українського перекладу*

Фонетичний вигляд мови в процесі перекладу. Міжмовні транскрипційні відповідники. Правила міжмовного транскрибування (на матеріалі китайсько-українських / китайсько-російських відповідників).

Модуль IV. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Переклад текстів за навчальною тематикою Виступи із доповідями щодо специфіки перекладу текстів за пропонованими темами.

Джерело:

* Попова О. В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів II курсу напряму підготовки б. 020303 «Філологія. Переклад». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 17 с.

Додаток ГЗ

Змістові модулі навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів III курсу напряму підготовки 6. 020303 «Філологія. Переклад»

I Семестр

Модуль I. Особливості перекладу китайських словосполучень і речень

Змістовий модуль I. Засоби і прийоми перекладу простих неускладнених речень

Тема 1. *Особливості перекладу китайських словосполучень і граматичних конструкцій*

Додаток: значення, засоби побудови. Типи і види додатків: прямий і непрямий; поняття про додаток ступеня, додаток стану, розширений додаток. Засоби і прийоми перекладу означених додатків з китайської мови рідною мовою.

Тема 2. *Особливості перекладу китайських простих речень*

Просте речення. Неускладнене речення. Засоби і прийоми перекладу простих, неускладнених речень. Засоби перекладу речень, які містять конструкції додатків, з китайської мови рідною мовою. Особливості використання прислівників, прийменників і сполучників у китайському реченні; прийоми і засоби їх перекладу. Безособові речення.

Тема 3. *Особливості перекладу китайських речень різних комунікативних типів*

Переклад питальних речень (загальних, спеціальних запитань), спонукальних речень, оповідально-окличних речень, запитально-окличних речень, спонукально-окличних речень.

Змістовий модуль II. Особливості китайсько-українського перекладу

Тема 4. *Особливості перекладу китайських складних речень*

Поняття о складних реченнях. Класифікація складних речень: складносурядні і складнопідрядні речення. Сполучникові і безсполучникові засоби зв'язку підрядних речень: перекладознавчий аспект. Складнопідрядні умови, припущення, прогресу.

Тема 5. *Особливості перекладу різностильових китайських текстів*

Поняття про стиль і жанр у китайській мові. Особливості перекладу текстів інформаційного (наративного, пояснювального типів), художнього, публіцистичного, ділового, соціально-побутового стилів.

Тема 6. *Прийоми китайсько-українського перекладу*

Прийоми китайсько-українського перекладу. Генералізація. Проблеми підбору відповідників та еквівалентів при перекладі китайськомовних текстів. Синтаксичні трансформації: заміна, антонімічний переклад, опущення. Фонетичні труднощі китайсько-українського перекладу. Фонетичний вигляд мови в процесі перекладу. Міжмовні транскрипційні відповідники. Правила міжмовного транскрибування (на матеріалі китайсько-українських / китайсько-російських відповідників).

Модуль II. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Переклад текстів за навчальною тематикою Виступи із доповідями щодо специфіки перекладу текстів за пропонованими темами.

II Семестр

Модуль III. Особливості перекладу китайських словосполучень і речень

Змістовий модуль II. Засоби і прийоми перекладу простих, неускладнених речень

Тема 7. *Особливості перекладу китайських словосполучень і граматичних конструкцій у межах різногалузевих текстів*

Додаток: значення, засоби побудови. Типи і види додатків: прямий і непрямий; поняття про додаток ступеня, додаток стану, розширений додаток. Засоби і прийоми перекладу означених додатків з китайської мови рідною мовою.

Тема 8. *Особливості перекладу китайських простих речень у межах різногалузевих текстів*

Просте речення. Неускладнене речення. Засоби і прийоми перекладу простих, неускладнених речень. Засоби перекладу речень, які містять конструкції додатків, з китайської мови рідною мовою. Особливості використання прислівників, прийменників і сполучників у китайському реченні; прийоми і засоби їх перекладу. Безособові речення.

Тема 9. *Особливості перекладу китайських речень різних комунікативних типів у межах різногалузевих текстів*

Переклад питальних речень (загальних, спеціальних запитань), спонукальних речень, оповідально-окличних речень, запитально-окличних речень, спонукально-окличних речень.

Тема 10. *Особливості перекладу китайських складних речень у межах різногалузевих текстів*

Поняття о складних реченнях. Класифікація складних речень: складносурядні і складнопідрядні речення. Сполучникові і безсполучникові засоби зв'язку підрядних речень: перекладознавчий аспект. Складнопідрядні умови, припущення, прогресу.

Модуль IV. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Переклад текстів за навчальною тематикою Виступи із доповідями щодо специфіки перекладу текстів за пропонованими темами.

Джерело:

* Попова О. В., Дін Сінь Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів III курсу напряму підготовки 6. 020303 «Філологія. Переклад». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 15 с.

Додаток Г4

Змістові модулі навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів IV курсу напряму підготовки 6. 020303 «Філологія. Переклад»

I Семестр

Модуль 1

Змістовий модуль I. Комунікативна лінгвістика і переклад

Тема 1. *Комунікативно-дискурсивний підхід до перекладу*

Роль еквівалентності й адекватності у визначенні якості перекладу. Інваріант перекладу. Тематичний принцип у навчанні перекладу: переваги і недоліки. Аналітичне читання і переклад. Перекладацький аналіз: сутність, структура. Поняття норми перекладу. Критерії якості письмових перекладів. Класифікація перекладацьких помилок.

Тема 2. *Текст як лінгвістичний об'єкт перекладу*

Лінгвістичний аналіз тексту як основа перекладацького аналізу. Визначення та призначення перекладацького аналізу тексту. Принципи лінгвістичного аналізу тексту.

Тема 3. *Жанрово-стильова детермінанта перекладу*

Значення функціональної стилістики для перекладознавства. Мовленнєвий жанр. Тип тексту. Функціональний стиль. Текст і дискурс: схожості і розбіжності. Взаємозв'язок між лінгвістичними феноменами «мовленнєвий жанр» «тип тексту», «функціональний стиль». Класифікації функціональних стилів. Алгоритм перекладацького аналізу тексту.

Змістовий модуль II. Екстралінгвістичні особливості текстів різної функціонально-стильової спрямованості

Тема 4. *Фонові знання перекладача*

Класифікація реалій Китаю й України. Засоби відтворення китаємовних реалій українською мовою. Труднощі двостороннього перекладу культурно-маркованих елементів під час здійснення усного і письмового видів перекладу. Роль культурного компонента в перекладацькому аналізі тексту.

Тема 5. *Специфіка роботи перекладача китайської мови*

Психолінгвістичні основи китайсько-українського перекладу. Режими роботи перекладача-сходознавця. Морально-етичні норми реалізації перекладацької діяльності.

Тема 6. *Лексикографічні джерела в професії перекладача китайської мови*

Використання лексикографічних джерел в процесі перекладу. Розкриття смислової структури в словниках. Типи словникових відповідників. Роль контексту в розкритті контекстуальних значень у перекладі.

Модуль 2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Виступи із доповідями або презентація з використанням мультимедійних засобів за навчальною тематикою.

II семестр

Модуль 3.

***Змістовий модуль III. Лінгвістичні та екстралінгвістичні особливості
текстів різної функціонально-стильової спрямованості:
перекладознавчий аспект***

Тема 7. *Офіційно-діловий дискурс: перекладознавчий аспект*

Документ як основний вид офіційно-ділового стилю. Критерії класифікації документів. Класифікаційні ознаки та групи документів. *Суспільно-політичні документи*: лексико-граматичні та композиційні особливості, засоби перекладу. *Особисті офіційні документи*: лексико-граматичні та композиційні особливості, засоби перекладу. *Характеристика, рекомендаційні листи, ділові листи*: лексико-граматичні та композиційні особливості, засоби перекладу. *Угоди, договори, контракт*: класифікації, лексико-граматичні та композиційні особливості, технології перекладу.

Тема 8. *Науково-технічний дискурс: перекладознавчий аспект*

Науково-технічний функціональний стиль: лінгвістичні особливості, функціональні ознаки. Схожості та розбіжності науково-технічних текстів в китайській та українській мовах. Жанри науково-технічних текстів (навчальний посібник, інструкція, енциклопедична стаття, науково-популярний текст).

Тема 9. *Газетно-публіцистичний функціональний стиль: перекладознавчий аспект*

Газетно-публіцистичний функціональний стиль: лінгвістичні особливості, функціональні ознаки. Схожості та розбіжності газетно-публіцистичних текстів в китайській та українській мовах. Жанри газетно-публіцистичних текстів (газетно-журнальний інформаційний текст, есе).

Тема 10. *Художній функціональний стиль: перекладознавчий аспект*

Художній функціональний стиль: лінгвістичні особливості, функціональні ознаки. Схожості та розбіжності художніх текстів в китайській та українській мовах. Жанри художнього стилю (роман, повість, нарис, казка, байка; поема, вірш; комедія, трагедія, драма).

Модуль 4. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Виступи із доповідями або презентація з використанням мультимедійних засобів за навчальною тематикою.

Джерело:

* Попова О. В., Дін Сінь Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія і практика перекладу (китайська мова)» для студентів IV курсу напряму підготовки б. 020303 «Філологія. Переклад». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 21 с.

Додаток Г5

Змістові модулі навчальної дисципліни «Спецкурс: Теоретичні засади перекладознавства та професійної підготовки майбутніх перекладачів»

Модуль 1

Специфіка підготовки майбутніх перекладачів китайської та англійської мов у вищій школі

Тема 1. *Сутність і характеристика перекладацької діяльності*

Типологізації видів переклад. Морально-етичні норми професії і закони професійної поведінки перекладача. Умови реалізації перекладацької діяльності.

Тема 2. *Специфіка підготовки майбутніх перекладачів китайської мови на філологічних факультетах*

Освітньо-нормативні стандарти філологічної освіти в Україні. Функціонально-стильова спрямованість змісту навчання. Питома вага виробничо-практичної підготовки студентів.

Тема 3. *Самостійна робота в системі професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови у ВНЗ*

Сутність педагогічного феномена «самостійна робота студента». Класифікаційні ознаки самостійної роботи. Самостійна робота як допоміжний фундаментальний засіб формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутнього перекладача.

Модуль 2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Виступи із доповідями або презентація з використанням мультимедійних засобів за навчальною тематикою.

Джерело:

* Попова О. В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Спецкурс: Фундаментальні засади перекладознавства та професійної підготовки майбутніх перекладачів» для студентів IV курсу напрямку підготовки 6. 020303 «Філологія. Переклад». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 15 с.

Додаток Г6

Змістові модулі навчальної дисципліни «Спецкурс з основної іноземної мови
(Переклад офіційних паперів)»

Модуль 1

Змістовий модуль I. Офіційно-діловий стиль як функціональний стиль

Тема 1. Офіційно-діловий стиль

Характеристика офіційно-ділового стилю. Різновиди і жанри офіційно-ділового стилю (дипломатичний, юридичний, офіційно-діловий, ділова кореспонденція).

Тема 2. Документ

Документ як основний вид офіційно-ділового стилю. Критерії класифікації документів. Класифікаційні ознаки та групи документів. Загальна характеристика документів різних груп (документів з контрактно-кадрових питань, організаційних, розпорядчих, довідково-інформаційних, особисто офіційних). Обов'язкові атрибути документів; реквізити.

Тема 3. Суспільно-політичні документи

Характеристика суспільно-політичних документів. Лексичні і граматичні особливості суспільно-політичних документів. Перекладацькі технології. Особливості китайських суспільно-політичних документів.

Тема 4. Особисті офіційні документи

Загальна характеристика особистих документів (автобіографія, свідоцтва про шлюб та народження: призначення, композиційні й лексико-граматичні особливості оформлення). Сертифікати, декларації, дипломи: види. Переклад особистих документів. Інші документи, які відносяться до особистих офіційних документів, їх загальна характеристика.

Тема 5. Аплікаційні форми

Аплікаційні форми. Відкритий лист (solicited application letter). Закритий лист (unsolicited application letter). Резюме: функціональне, хронологічне резюме: композиційні та лексико-граматичні особливості оформлення.

Змістовий модуль II. Офіційно-ділові документи

Тема 6. Характеристика

Характеристика: композиційні та лексико-граматичні особливості оформлення, засоби перекладу. Рекомендаційні листи: композиційні й лексико-граматичні особливості оформлення, засоби перекладу.

Тема 7. Ділові листи

Ділові листи: різновиди, композиційні та лексико-граматичні особливості оформлення. Лист-скарга. Лист-запит. Лист-замовлення. Технологія перекладу ділових листів.

Тема 8. Угоди, договори

Класифікація угод (договорів). Композиційні та лексико-граматичні особливості оформлення угод (договорів). Реквізити угод (договорів). Трудова угода. Технологія перекладу угод (договорів).

Тема 9. Контракт

Класифікація контрактів. Композиційні та лексико-граматичні особливості оформлення контрактів. Реквізити контрактів.

Модуль 2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Виступи із доповідями або презентація з використанням мультимедійних засобів за навчальною тематикою.

Джерело:

* Корольова Т. М., Попова О. В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Спецкурс з основної іноземної мови (Переклад офіційних паперів)» для студентів спеціальності 7. 02030304 «Переклад». – Одеса: ПНПУ, 2015 рік. – 10 с.

ДОДАТОК Д

Взірці навчальних текстів культурологічної спрямованості

*Додаток Д1**Китайські тексти культурологічної спрямованості****Вправа «Культурна спадщина»***

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови ідентифікувати національно-марковані елементи, виявляти їх зміст і специфіку застосування та відтворювати адекватними перекладацькими засобами в мові перекладу.

Завдання 1. Прочитайте китайські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст українською мовою.

Текст 1 к**《让中华文化走向世界》(Розповсюдження китайської культури у світі)**

伴随着改革开放的脚步，三十多年来，中国发生了翻天覆地的变化。今日的中国经济快速发展，民生活水平显着提高，各项事业蒸蒸日上。中国人民从来没有像现在这样意气风发，豪情满怀。

十八大以来，在以习近平为总书记的党中央的领导下，我们党向全国人民，向全世界，提出了伟大的中国梦这个概念，赋予了我们中华民族的伟大梦想以特别的诗意，充满了浪漫主义的气息。

作为二十一世纪的中学生，身处改革开放时代的伟大中国，我们激情满怀，充满着实现理想的渴望。在这里我要告诉大家，我的理想就是要成为一名传播中华文化的使者，让中华文化走向世界。

中华文化走向世界，在改革开放 30 多年后的今天，在中国和平崛起的时代，正在成为现实，正在成为发展中华文化、融入世界文明的重要途径和必然趋势。而要让中华文化走向世界，则中华民族本身必须具有相应的价值内涵和文化底气。

中华文化要走向世界，必须弘扬民族文化。人们常说：只有民族的，才是世界的。认真发掘民族文化的优秀成分，给以批判性的总结，创造性的转化，使其成为世界文明宝库中的瑰宝，是我们义不容辞的责任。

自强不息、厚德载物是中华文化基本精神，以民为本的人文精神，天人合一的协调精神，彰往察来的历史精神，这些优秀的文化传统，应当在改革创新的时代精神引领下，成为中国作风、中国气派，进而成为中华文化走向世界的重要价值底蕴。

5000 多年的中华文化源远流长，文化典籍浩如烟海。在中华五千多年的历史长河中，出现了许多的文学家、哲学家、思想家、军事家和教育家，涌现无数的诗人、词人、小说家和戏剧家，如璀璨的星星照亮了整个文化的星空，为后人所敬仰。

从现在开始，我会认真为自己的理想做准备：我要学好外语，学好中华文化，打下深厚的文化基础。努力让自己学贯中西，有能力把优秀的中华文化传播到全世界。

让外国人也能感受唐诗宋词的魅力；让更多的外来民族理解我们的老子、孔子这些中华先哲们的智慧，体会他们的优雅而富有诗意的人生态度；让外国人也能感受到《西厢记》《牡丹亭》《红楼梦》中爱情的缠绵动人。

引导外国人去欣赏中华音乐中像《二泉映月》这样的天籁之音，在仙乐飘飘中，得到美的享受。让我们的饮食文化，礼仪文化，建筑文化，中华武术，茶道等，都能够大踏步地走向世界，在同世界文化的互融共见中走向世界的大同。这就是我的梦想，也是伟大中国梦的一部分。

下面我要引用诗人流沙河的诗句，结束今天的演讲：
请乘理想之马，扬鞭从此启程。

路上风光正好，天上太阳正晴。

Текст 2 к

我眼中的传统文化 (Мій погляд на історію китайської культури)

谈起中国的传统文化，我就不得不从我们的历史开始说了。

中国至少也有五千年的历史了。在这五千年的历史中，我们的先祖用智慧和汗水创造了现在万人瞩目的华夏文化。

其实，中国的传统文化要比其他国家的文化更受欢迎。只是我们自己国家的人对国外文化更加青睐，甚至以为什么东西只要不是中国的就是好的。对此，我有些不解。我为什么不在别人来我们这里取经的同时，把我们自己的文化发扬的更加光大吗？

虽然我有诸多的不满，但是凡事都要讲究证据。那么，我就来把中国文化受的委屈和独特魅力列举出来一些，让你们看看你们的无知让我们的历史文化受到了多大的伤害。

每个国家都有自己的传统节日，碰巧前一段时间韩国把端午节申请为自己国家的非文化遗产。那么我们就来说端午节吧！我们国家的端午节是从战国时期就开始流传下来的节日，是为了纪念战国时期伟大的爱国诗人屈原的。

这原本是众所周知的事情，本不必拿出来，但是碰巧韩国的端午节得到了国际的认可，所以有很多人都认为端午节是韩国的节日。这一消息散播出来，就马上得到了很多人的认可，反对的人可算是寥寥无几。但只要是懂历史的人都知道，韩国的端午节是在战国以后的才流行起来了。所以不懂历史的人就不要乱说了，赶紧回去补补历史吧。别在这里不懂装懂了。

衣食住行，衣排第一位，那就来说说华夏的汉服吧！但在说汉服以前，先给大家讲一个[故事](#)吧——记得在唐朝时期，有一位波斯的商客来长安游玩，在长安街上看见一个穿着丝绸的官吏，就惊讶的说：“您的衣服做工真精细，隔着五件纱衣，我还能看见您胸前的痣。”那位官吏听了以后笑着说自己的自己穿了七件。

波斯商客连连称奇，之后又试穿了唐装，觉得很舒服，就在长安定购了很多的衣服带回了波斯国。当时的日本和韩国与唐朝交好，两国使者见波斯国商客很是喜爱唐朝的服装，自己也试着穿了一次唐服就觉得唐服宽松舒适，

就连忙回到自己的国家，让人在唐服的基础上做一些改动让人看起来与唐服很相似。所以今天我们才回觉得汉服与日本和服还有韩国的朝鲜服很相似。至于现在有些人说，汉服是抄袭日本和服还有韩国朝鲜服的说法，那根本就是不着实际的漫天空谈。

历史，是由文字记载才能流传千年，现在，我再来说一下文字吧！早在3000多年以前，我国就有了世界上最早的文字。这些文字是刻在乌龟和扁平的骨头上的，所以叫做甲骨文。而现在所流传的文字，都是在甲骨文的基础上做的改动。在唐朝时期，是日本与中国交好的鼎盛时期，那时候日本还没有自己国家的文字。

于是日本使者受天皇的委托请求大唐皇帝，给他们创造属于他们自己的文字。由于是在汉文的基础上做的改动，所以日文和汉字很是相似。至于现在有些人说，中国人不仅抄袭邻国的节日和服装，还抄袭邻国文字一类的话，都是无稽之谈。

说了这么多，我们应该知道，自己国家的传统文化一点也不比外国的差。当然，我还有一些没有说到，比如：震惊世界的四大发明，色香味俱全的中国美食，博大精深的唐诗宋词元曲，百看不厌的明清小说，妙手回春且不伤身的中国医学，流传千古的四大戏剧，修身养性的太极拳，尊老爱幼的优良品德……

虽然我举了很多中国的传统文化，到那也只是传统文化的皮毛。传统文化的真正精髓，还是在于为什么很多民族的传统文化都淹没在历史长河的时候，是什么支撑着华夏传统文化在惊涛骇浪、危机四伏的历史长河中依旧安全的行驶着、闪耀着。

如果，你正眼对待自己国家的文化，并把华夏文化发扬光大，那么你就会发现你一直引以为豪的外国文化在华夏文化面前是多么的渺小。

Додаток Д2

Українські тексти культурологічної спрямованості

Вправа «Культурна спадщина»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови ідентифікувати національно-марковані елементи, виявляти їх зміст і специфіку застосування та відтворювати адекватними перекладацькими засобами в мові перекладу.

Завдання 2. Прочитайте українські тексти культурологічної спрямованості та виконайте такі завдання:

1. Виявіть національно-марковані елементи (історичні події та колоритні постаті, цікаві географічні місця, пам'ятки культури, міфологічні фігури, літературні герої тощо), проаналізуйте та поясніть їх зміст і специфіку застосування. Підберіть їх відповідники (еквіваленти) в мові перекладу.

2. Прокоментуйте перекладацькі засоби і прийоми, які ви збираєтесь використати для відтворення вихідної інформації у вторинному тексті із збереженням національної специфіки.

3. Перекладіть текст китайською мовою.

Текст 1у

Внесок української культури у світовий культурно-історичний процес

Кожен народ, створюючи власну національну культуру, тим самим робить внесок у світову культуру, здійснюючи за її допомогою зв'язок з навколишньою природою та іншими народами.

Культура українського народу розвивалася не ізольовано від культур інших народів, а перебувала, закономірно, в контексті світового культурного процесу. Українці віками творили власну самобутню культуру, успадковуючи культурні цінності своїх предків, переймаючи і творчо осмислюючи надбання

інших народів. Цим самим вони розвивали не лише національну культуру, але й зробили вагомий внесок у скарбницю світової. Характерною особливістю української культури є її відкритість і стабільність, здатність сприймати й українізувати різні культурні впливи. Завдяки цьому українська культура протягом своєї історії двічі змогла відродитись і зберегти духовний генофонд нації в умовах колоніального гніту. Проблема систематизації культури і розкриття її структури є досить складною. Це обумовлено тим, що людство нагромадило величезні матеріальні й духовні цінності, створені в різні епохи різними народами, котрі тепер стали загальнолюдським культурним сплавом. Крім того, культурний процес – це жива людська діяльність, що спирається на культурну спадщину сотень поколінь людського роду, які збагатили культуру своїми знаннями, творчістю, новими відкриттями, досвідом, навичками і вміннями. Через обмін цінностями культури розкривається зміст культурного прогресу. Разом із тим жодна національна культура не може існувати як замкнена, самодостатня – без творчого спілкування з іншими культурами. Здобутки української культури стають надбанням усього світу, оцінюються як національний внесок у міжнародний культурний процес.

Український народ, здобувши свою державну незалежність, має повне право на відродження і подальше творення своєї національної за змістом культури. За прикладом незалежних розвинених держав світу Українська держава повинна посилити свою роль у підтримці сфери національної культури для: 1) піднесення національного престижу; 2) створення освітньо-виховної галузі культури з метою відродження у свідомості народу духовно-моральних універсальї національної культури, піднесення національного самоусвідомлення громадян, консолідації їх в єдину політичну націю; 3) побудови індустрії культури для посилення ділової активності трудящих в містах і селах, що зазнали культурного занепаду. Лише таким чином український народ зробить свій вагомий внесок у культурну скарбницю світової цивілізації, адже, як свідчить аналіз минулої історії, «всяке відречення од змагань до національно-політичної незалежності йшло все в парі з

національною руїною, із занепадом національної культури і найстрашнішим для нас ренегатством найбільш активних верств українського народу».

Текст 2у

Історичні передумови виникнення української культури

В умовах розбудови суверенної Української держави, відродження національної культури особливе значення має об'єктивне висвітлення етногенезу українського народу, визначення місця цього етносу в колі слов'янських народів, його зв'язків з найдавнішими етапами історії. З проблемою етногенезу слов'ян тісно пов'язана проблема прабатьківщини українського народу. Існують дві протилежні теорії: міграційна й автохтонна. Перша з них побудована на визнанні руху як керівної засади етногенетичного процесу. Згідно з цією теорією, слов'янство виникло в Прибалтиці, яка мала би бути першою батьківщиною слов'ян. Потім вони рушили на південь у віслянський басейн, а пізніше – на схід у басейн середнього Дніпра. Унаслідок чого слов'яни поділилися на західних і південно-східних. Друга теорія – автохтонізму стверджує, що слов'яни були незмінними жителями тієї самої території з часів неоліту. Змінювались культури, але етнос залишався той самий. Отже, слов'яни – це автохтони-аборигени, а їх прабатьківщиною було межиріччя Одри і Вісли, або середнє Наддніпров'я. Тут слід згадати, що «Повість временних літ» виводить праукраїнські слов'янські племена з-над Дунаю. Тезу про «дунайську епоху» в житті праукраїнських слов'ян висунув ще М. П. Драгоманов у 70-х роках ХІХ ст., а М. С. Грушевський називає добу українського розвитку (IV–IX ст. н. е.) «чорноморсько-дунайською».

У визначенні українців як частини загальнослов'янського масиву визначну роль відіграв відомий український археолог В. В. Хвойка (1850–1914 рр.). У своєму епохальному дослідженні «Поля погребений в среднем Поднепровье». (1901 р.) він виступив з твердженням про етнічну тотожність слов'ян Київської Русі та неолітичної людності середнього Наддніпров'я, зокрема носіїв трипільської культури, Його теорію сприйняли з різними

інтерпретаціями і доповненнями такі авторитетні дослідники праісторії та етногенезу українців, як В. М. Щербаківський, Я. Пастернак, М. Д. Браичевський, В. М. Петров. Це підтверджують наукові дані антропологів, які встановили, що на території історичного слов'янства на початку нашої ери в основному були поширені ті самі європеїдні расові типи, як і в епоху пізнього неоліту. Приблизно в III тис. до н. е. на всій Україні, де розгорталася трипільська культура, з'явилися нові поселенці. За рівнем культури вони стояли нижче від трипільців, але були більш войовничі й підкорили їх. Пришельці вміли обробляти мідь (мідний вік на Україні датується 3300 – 2800 рр. до н. е.), згодом до неї почали додавати олово й одержали бронзу – метал міцніший за мідь (бронзовий вік на Україні датується 2800–1200 рр. до н. е.). Мистецтво епохи бронзи представлене численними золотими виробами у формі діadem, стилізованих фігурок хижаків, де помітний вплив трипільського мистецтва. Змінюється також кераміка: поряд зі шнуровим орнаментом з'являються геометричні форми: трикутники, кола, зигзаги якими прикрашали посуд. На кінець бронзового віку на Україні припадає поява у Північному Причорномор'ї кіммерійців – першого народу на українському терені, ім'я якого зберегла історія. Хронологічно культура кіммерійців охоплює період з 1500 по 700 рр. до н. е. Вони мали зміцнені городища.

Текст 3у

Культура України другої пол. XVII - XVIII ст.

Культура України другої пол. XVII–XVIII ст. розвивалася в умовах боротьби українського народу за свою незалежність і державність. Повалення польсько-шляхетської влади, утворення козацької республіки з демократичною формою правління, вільним населенням сприяло піднесенню національно-культурних процесів.

Розвиток освіти. Наука

Центром культурно-освітнього життя України цього періоду була Києво-Могилянська академія. За часів І. Мазепи вона досягла найбільшого розквіту. На поч. XVIII ст. у ній навчалося дві тисячі студентів, у тому числі й з інших православних країн. В академії працювали видатні вчені, митці Лазар Баранович, Дмитро Туптало, Феофан Прокопович, Симеон Полоцький та інші. Викладачі і студенти запрошувалися у слов'янські країни, перш за все до Росії, де ставали організаторами майже всіх духовних училищ. Вихованець академії Стефан Яворський відкрив у Москві Слов'яно-греко-латинську академію – перший вищий навчальний заклад у Росії. Розквіт Києво-Могилянської академії тривав до 60-х рр. XVIII ст., згодом у ній було запроваджено навчання російською мовою, а у 1798 р. їй було надано статус духовного закладу.

На західноукраїнських землях вищим навчальним закладом став Львівський університет, відкритий у 1661 р. Після загарбання Східної Галичини Австрією викладання в університеті велося німецькою мовою.

Видатним явищем у розвитку вітчизняної філософії стала творчість Григорія Сковороди (1722-1794 рр.). Після навчання у Київській академії він шість років працював домашнім учителем у поміщика на Переяславщині, в 1759-1768 рр. викладав поетику й етику в Харківському колегіумі. Переслідуваний церковниками і кріпосниками, залишив педагогічну діяльність й останні 25 років вів мандрівне життя. Найвидатнішими творами з філософської спадщини – Г. Сковороди є "Начальная дверь ко християнскому добронравію", "Симфонія, нареченная Книга Асхань – познання самого себе", "Разговор, называемый алфавит, или букварь мира" та інші. У своїх творах мислитель розкривав філософські, суспільно-політичні й етичні проблеми, центральне місце серед них належало питанню про щастя людини. З літературних творів Г. Сковороди відомі збірка поезій "Сад божественных песней", збірка байок "Басни харковскія".

Література

На розвитку української літератури негативно позначилася політика

зросійщення, яку проводив царський уряд. Ця політика вплинула і на становище поліграфічної справи в Україні. Так, у 1721 р. при московському синоді було засновано Друкарську контору, яка послідовно переслідувала українську книгу та українське слово. Українським архієреям було наказано відбирати по всій Україні церковні книги, які колись видавалися в українських друкарнях, і замінити їх московськими. З 1766 р. київській друкарні було наказано випускати тільки ті книги, які виходили у московській друкарні за погодженням синоду.

Мистецтво

В українській архітектурі XVII ст. утверджується бароко, справжній розквіт якого припадає на добу І. Мазепи. На землях України цей італійський стиль набрав нових мистецьких форм та національного колориту і дістав назву українського, або козацького бароко. Зусиллями І. Мазепи споруджено Спаську церкву Агарського монастиря біля Лубен на Полтавщині, церкву Всіх Святих у Києво-Печерській Лаврі – справжню перлину між усіма церквами українського бароко.

За наказом І. Мазепи було перебудовано Софійський собор, Успенську церкву Лаври та Михайлівську церкву Видубицького монастиря. Крім того, по всій Лівобережній Україні у другій пол. XVII – на поч. XVIII ст. було споруджено ряд монастирів з храмами, дзвіницями, оборонними мурами і баштами.

В українському образотворчому мистецтві другої пол. XVII ст. значне місце посідає іконопис, що розвивається в ренесансно-барокових формах. Значну роль у збагаченні української культури відіграла діяльність Лаврської іконописної майстерні.

Портрет як жанр світського мистецтва мав національну особливість: він зберіг міцний зв'язок з іконописом. Монументальними були портрети Б. Хмельницького і визначних козацьких старшин. Західноукраїнські митці малювали львівських братчиків у представницьких позах, із жезлом, гербами та іншими атрибутами.

Додаток ДЗ
Взірці мовних вправ
Вправи з китайської мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в китайськомовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

1. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. 近年来，**植物生理学家**发现，在葵花的花盘基部，向阳和背阳处的**生长素分布**基本相等。

2. 一个传统的**商业品牌**不能长久地依靠一个故事传递的精神来谋取利益，无论品牌故事多么动听，传统的商业品牌**贩卖**的始终都是**有形的产品**和**可感知的服务**。

3. **向日葵花盘**的转动并不是由于光线的直接影响，而是由于阳光把向日葵花盘中的管状小花晒热了，基部的**纤维**会发生收缩，这一**收缩**就使花盘能主动转换方向来接受阳光。

4. 食盐除供人们食用外，还被誉为“**化工之母**”，可**制取盐酸、氯气、烧碱、苏打**等等。岂知，食盐还可用作盖房子、架桥、修公路的材料。

5. 生活在盐海中的居民深明**就地取材**之道，在察尔汗盖房根本不用砖坯，只要挖盐块即可，盐块作砖，卤水为泥，盖的房子经**凝固**后，其**坚固程度**丝毫不亚于**花岗石砌就之房**。

6. 据《礼记·学记》记载，中国古代西周时“国学”中的大学，就设有定期的**学业考查制度**。学生入学，每隔一年必须考一次。

7. **科举制度**的基本制度就是通过考试逐级选拔人才。唐朝的科举考试分州县试和礼部试两级，宋代又增殿试一级。明清时考试增为四级：科试，及格者为**秀才**；乡试，及格者为**举人**；会试，及格者为**贡士**；殿试，及格者为**进士**，前三名分别称作**状元、榜眼、探花**。

8. 这座位于北京植物园内的**大型展览温室**为**全钢玻璃结构**，总建筑面

积达 7250 平方米。温室的外形如一片舒展的绿叶，在温室的正面有一个**椭圆曲面**的展厅与大叶片相连，好像绿叶中的一朵**含苞欲放**的花。

9. 在中国当今的**饮料市场**上，除了流行很多年的**碳酸型饮料**，如“可口可乐”、“百事可乐”等以外，近年来有出现了像“健力宝”、“康师傅”系列等**非碳酸型饮料**。

10. 京城有一个**旧书市场**，每到**双休日**，一大早人们就从**四面八方**赶来这里挑选自己喜爱的书籍。在这个旧书市场，书摊多，书的种类杂，而且各种**档次**的书都有，这对不同层次的读者来说，具有很强的吸引力。

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... – 以字为单位，按一定次序排列单字，注明每个字的形、音、义或其他属性，供人查阅参考的工具书。

2. ... – 电力网的简称，通常是指联系发电与用电，由输电、变电、配电设备及相应的二次系统等组成的统一整体。现代电网是目前世界上结构最复杂、规模最大的人造系统和能量输送网络。

3. ... – 音节高低升降变化而有区别意义的作用的一种语音现象。(声调)

4. ... – 古人把汉字的结构方式和使用方式归纳成六种类型。

5. ... – 用意符和音符表示语素意义的方式造出的字。

6. ... – 指将玻璃的日照量定为 1 时，进入室内的热量（透过与室内再放射之和）与其的比率。

7. ... – 佛洛伊德首先用这个词来描述对某一客体同时存在的一对对立冲动或情感，一般指一种既爱又恨的情感。

8. ... – 是指国际上普遍接受的，该国国际收支中使用最多，外汇储备中占比最大的自由外汇。

9. ... – 指发卡机构根据申请人的资信状况等为其核定、在卡片有效期内可循环使用的最高授信限额。

10. ... – 古代植物体在不透空气或空气不足的情况下受到地下高温高压而形成的，主要成分是碳、氢、氧和氮。

电网、煤、太阳能透比率、关键货币、形声字、字典、信用额度、声调、矛盾情感、六书。

Граматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати китайськомовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису китайської мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

I. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) в китайських реченнях:

1. 以字为单位，按一定次序排列单字，注明每个字的形、音、义或其他属性，供人查阅参考的工具书。(字典)

2. 电力网的简称，通常是指联系发电与用电，由输电、变电、配电设备及相应的二次系统等组成的统一整体。现代电网是目前世界上结构最复杂、规模最大的人造系统和能量输送网络。(电网)

3. 音节高低升降变化而有区别意义的作用的一种语音现象。(声调)

4. 古人把汉字的结构方式和使用方式归纳成六种类型。(六书)

5. 用意符和音符表示语素意义的方式造出的字。(形声字)

6. 指将玻璃的日照量定为 1 时，进入室内的热量（透过与室内再放射之和）与它的比率。(太阳能透比率)

7. 佛洛伊德首先用这个词来描述对某一客体同时存在的一对对立冲动或情感，一般指一种既爱又恨的情感。(矛盾情感)

8. 是指国际上普遍接受的，该国国际收支中使用最多，外汇储备中占比最大的自由外汇。(关键货币)

9. 指发卡机构根据申请人的资信状况等为其核定、在卡片有效期内可循环使用的最高授信限额。(信用额度)

10. 古代植物体在不透空气或空气不足的情况下受到地下高温高压而形成的，主要成分是碳、氢、氧和氮。(煤)

1. 人体内的奇妙生物钟控制___人的生命节奏。(过、了、着)

2. 长期从事脑力劳动的人，到了 60 岁时仍能保持_____的思维能力。
(飞奔 敏捷 敏感)
3. 我军昨天向敌人的阵地发起了_____的攻击。(激烈、猛烈)
4. 大家虽然有点累，但_____了集体财产遭损失心理很高兴。(避免 保护 保证)
5. 我们早已和被服厂说好，_____他们的半成品加工。(给 用 把)
6. 这次会议讨论了在新的形势下，如何适应培养人才的_____而出版高质量的教材。(需要 必要)
7. 经过抢救，大夫们终于把休克的病人_____过来了。(救醒 苏醒)
8. 他不但细心听取了我们的意见，_____立刻通知组内同志前来商量，态度甚至比我们还要积极。(或者 但是 而且)
9. 现在一些中、低焦油含量的香烟虽然减少了对肺部的损害，_____并不等于此类香烟无毒。(而且 但是)
10. _____中国的菊花之乡，很多人都会想到河南开封的南郊乡。(提到 讨论)

答案、

1. 人体内的奇妙生物钟控制着人的生命节奏。
2. 长期从事脑力劳动的人，到了 60 岁时仍能保持敏捷的思维能力。
3. 我军昨天向敌人的阵地发起了猛烈的攻击。
4. 大家虽然有点累，但避免了集体财产遭损失心理很高兴。
5. 我们早已和被服厂说好，给他们的半成品加工。
6. 这次会议讨论了在新的形势下，如何适应培养人才的需要而出版高质量的教材。
7. 经过抢救，大夫们终于把休克的病人救醒过来了。
8. 他不但细心听取了我们的意见，而且立刻通知组内同志前来商量，态度甚至比我们还要积极。
9. 现在一些中、低焦油含量的香烟虽然减少了对肺部的损害，但是并不等于此类香烟无毒。
10. 提到中国的菊花之乡，很多人都会想到河南开封的南郊乡。

II. Розташуйте слова у реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки.

1. 交通事故 发生 原因 的 不遵守 之一 但是 其中的 交通规则 原因 重要
2. 必要的 老年 后 进入 兴趣和爱好 培养 为了 生活 健康幸福 良好 的是
3. 计算机 国内 温室 模拟自动控制系统 温度 不同展区 湿度 最先进的 采用 通风 调节 光照 进行 可以 等
4. 一种游戏规则 制度 它 一种 之间 激励机制 是 在很大程度上 选择 与结果 关系 决定 的
5. 古老又新鲜 的 起源 化学元素 探索 问题 一个 形成 的
6. 中华民族 古老文明 黄河流域 作为 的 不可磨灭的 中国 以至 世界 文化 为 做出了 贡献 的
7. 镇静作用 对 牛奶中 疲劳感 使人 一种 有 人体 物质 色氨酸 会
8. 天文学 发展 最早 国家之一 世界 已经 积累 数千年 大量的 宝贵 的 中国 是 了 天文资料
9. 整个 互联网 业界 和 宽带接入 一直 广大网友 所 孜孜以求 的 是
10. 太阳 如果 变成 半径 它的 收缩至 不到 3000 米 那么 一个 黑洞 就将

答案、

1. 发生交通事故的原因很多，但是不遵守交通规则是其中的一个重要原因。
2. 进入老年后，为了生活健康幸福，培养良好的兴趣和爱好是必要的
3. 温室采用了国内最先进的计算机模拟自动控制系统，可以对不同展区的温度、湿度、通风、光照等进行调节。
4. 制度是一种游戏规则、一种激励机制，它在很大程度上决定着选择与结果之间的关系。
5. 探索化学元素的起源和形成是一个既古老又新鲜的问题。
6. 黄河流域作为中华民族古老文明的摇篮，为中国以至世界文化做出了不可磨灭的贡献。

- 7.牛奶中有一种会使人有疲劳感的物质—色氨酸，对人体有镇静作用。
- 8.中国是世界上天文学发展最早的国家之一，已经积累了数千年大量的宝贵的天文资料。
- 9.宽带接入一直是整个互联网业界和广大网友所孜孜以求的。
- 10.如果太阳变成一个黑洞，那么它的半径就将收缩至不到 3000 米。

Вправи з української мови

Лексичний рівень

Мета: навчити студентів виявляти терміни в україномовних реченнях та коректно тлумачити їх зміст.

Завдання:

1. Прочитайте речення, розтлумачте зміст маркованих курсивом термінів.

1. Україна є *суверенна* і незалежна, *демократична, соціальна, правова держава*.

2. Носієм *суверенітету* і єдиним джерелом влади в Україні є народ, народ здійснює владу безпосередньо і через *органи державної влади та органи місцевого самоврядування*.

3. Право визначати і змінювати *конституційний лад* в Україні належить виключно народові і не може бути *узурповане* державою, її органами або посадовими особами.

4. Закони та інші *нормативно-правові акти* приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

5. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші *природні ресурси*, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її *континентального шельфу*, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.

6. Для письменника свобода слова необхідна особливо, – вона для нього *догмат, аксіома*.

7. Нам потрібно вловити *вектор* руху й описати механізм перетворення грандіозної *імперії* в безсилу *деспотію*.

8. Особистість повинна жертвувати собою заради порятунку *колективу*, але справа тут не в елементарній *арифметиці*.

9. Ось пасіонарного поштовху простежується на 45-48 градусів північної широти, а довжина її невелика: від Тихого океану до *меридіану* Байкалу – близько 100 градусів східної довготи.

10. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи *планетарного масштабу*, збереження *генофонду* Українського народу є обов'язком держави.

II. Заповніть пропуски відповідними термінами, поданими нижче.

1. ... – розділ математики, що вивчає властивості дій над різноманітними величинами і розв'язки рівнянь, пов'язаних з цими діями.

2. ... – це послідовність дійсних чисел, у котрій кожен наступний елемент відрізняється від попереднього на фіксовану величину.

3. Розділ математики про вибір і розташування елементів деякої множини на основі яких-небудь умов –...

4. ... – це наука про кількісні співвідношення, структури, форми та перетворення.

5. Стан, у якому зимують холонокровні хребетні (земноводні та плазуни) – ...

6. Стан, у якому різні тварини переносять зиму – ...

7. ... – вчені, які вивчають світ тварин.

8. ... – сукупність організмів, що мешкають у товщі води і нездатних протистояти перенесенню течією.

9. ... – наука про сили, що діють на рухомі в повітрі тіла.

10. Елемент, що складається з суміші хімічних сполук і створює електрорушійну силу при включенні в електричний ланцюг – ...

аеродинаміка, зимове заціпеніння, математика, арифметична прогресія, алгебра, зимовий спокій, зоологи, планктон, батарея, комбінаторика.

Ключі до завдання II:

1. Алгебра – розділ математики, що вивчає властивості дій над різноманітними величинами і розв'язки рівнянь, пов'язаних з цими діями.

2. Арифметична прогресія – це послідовність дійсних чисел, у котрій кожен наступний елемент відрізняється від попереднього на фіксовану величину.
3. Розділ математики про вибір і розташування елементів деякої множини на основі яких-небудь умов – комбінаторика.
4. Математика – це наука про кількісні співвідношення, структури, форми та перетворення.
5. Стан, у якому зимують холонокровні хребетні (земноводні та плазуни) – зимове заціпеніння.
6. Стан, у якому різні тварини переносять зиму – зимовий спокій.
7. Зоологи – вчені, які вивчають світ тварин.
8. Планктон – сукупність організмів, що мешкають у товщі води і нездатних протистояти перенесенню течією.
9. Аеродинаміка – наука про сили, що діють на рухомі в повітрі тіла.
10. Елемент, що складається з суміші хімічних сполук і створює електрорушійну силу при включенні в електричний ланцюг – батарея.

Грамматичний рівень

Мета: навчити студентів граматично коректно оформлювати україномовні речення, комбінувати знання морфології та синтаксису української мови на тлі лексичного матеріалу.

Завдання:

1. Розкрийте дужки, застосовуючи відповідний стан, часову форму дієслова, дієслівної форми (граматичної конструкції) в українських реченнях:

1. Археологічні розкопки (*показувати*), що гончарний посуд на території України (*виготовлятися*) ще в період неоліту.

2. Попри існування альтернативних теорій гравітації, загальна теорія відносності (*бути*) загальноприйнятою в сучасній фізиці.

3. Архімедів гвинт (*стати*) прообразом для створення великої серії машин і механізмів з різноманітним призначенням, в основі яких (*лежати*) вал з гвинтовою поверхнею

4. Відкриття складної будови атома (*допомогати*) (*встановити*), що фундаментальною характеристикою кожного елемента (*бути*) заряд ядра атома, а не атомна маса.

5. Вперше поняття робот (*опублікувати*) у п'єсі «R.U.R.» чеського письменника Карела Чапека.

6. Основу термодинаміки як нової науки (*закладати*) Саді Карно в (*опублікувати*) в 1824 р. трактаті "Роздуми про рушійну силу вогню і про машини, (*здатний; розвивати*) цю силу".

7. Небесна механіка як астрономічна наука (*засновувати*) на фізичних теоріях всесвітнього тяжіння.

8. Механіку (*поділяти*) на загальну механіку, механіку суцільних середовищ і прикладну механіку.

9. Біохімія (*прагнути; відповідати*) на біологічні та біохімічні питання за допомогою хімічних методів.

10. Всі функції ДНК (*залежити*) від її взаємодії з білками.

Ключі до завдання I:

1. Археологічні розкопки *показують*, що гончарний посуд на території України виготовлявся ще в період неоліту.

2. Попри існування альтернативних теорій гравітації, загальна теорія відносності є загальноприйнятою в сучасній фізиці.

3. Архімедів гвинт *став* прообразом для створення великої серії машин і механізмів з різноманітним призначенням, в основі яких *лежить* вал з гвинтовою поверхнею.

4. Відкриття складної будови атома *допомогло встановити*, що фундаментальною характеристикою кожного елемента є заряд ядра атома, а не атомна маса.

5. Вперше поняття робот *опубліковано* у п'єсі «R.U.R.» чеського письменника Карела Чапека.

6. Основу термодинаміки як нової науки *заклав* Саді Карно (фізик) в *опублікованому* в 1824 р. трактаті "Роздуми про рушійну силу вогню і про машини, *здатні розвивати* цю силу".

7. Небесна механіка як астрономічна наука *заснована* на фізичних теоріях всесвітнього тяжіння.

8. Механіку *поділяють* на загальну механіку, механіку суцільних середовищ і прикладну механіку.

9. Біохімія *прагне відповідати* на біологічні та біохімічні питання за допомогою хімічних методів.

10. Усі функції ДНК *залежать* від її взаємодії з білками.

II. Розташуйте слова в реченнях у коректному порядку відповідно до комунікативного типу речення. У разі необхідності додайте розділові знаки. Почніть речення з великої літери.

1. Просту / кінетичну / газу / створив / Август / 1856 / Кренінг / послідовну / теорію / у.

2. Один / в / моль / точно / або / масу / завжди / речовини / містить / атомну / молекулярну / виражену / грамах / речовини.

3. У / склав / атомних / вперше / вчений / вересні.

4. Фотоелектричний / в / містить / датчик / вигляді / класичному / нерухомі / три / фотоприймачі.

5. Хімічна / які / струму / корозія / електричного / не / відбувається / в / проводять / середовищах.

6. Ядро / більшою / електронів / оболонкою / за / заряджених / оточене / набагато / розміром / з / негативно.

7. Сучасна / про / наука / почала / епоху / революції / тяжіння / виникати / в / наукової.

8. Особливим / ядерної / типом / поділ / є / ядра / реакції.

9. Всі / кристалічну / матеріали / будову / мають.

10. Швидкість / до / нейтрино / близька / руху / світла / швидкості.

Ключі до завдання II:

1. Просту послідовну кінетичну теорію газу створив у 1856 Август Креніг.

2. Один моль речовини завжди точно містить атомну або молекулярну масу речовини, виражену в грамах.

3. У вересні 1803 року вперше англійський вчений склав першу таблицю атомних мас.

4. Фотоелектричний датчик в класичному вигляді містить три нерухомі фотоприймачі.
5. Хімічна корозія відбувається в середовищах, які не проводять електричного струму.
6. Ядро оточене набагато більшою за розміром оболонкою з негативно заряджених електронів.
7. Сучасна наука про тяжіння почала виникати в епоху наукової революції.
8. Особливим типом ядерної реакції є поділ ядра.
9. Всі метали мають кристалічну будову.
10. Швидкість руху нейтринно близька до швидкості світла.

Додаток Д4

Взірці текстів науково-технічної спрямованості

Вправа «Перекладачі науково-технічної галузі»

Мета: активізувати перекладацько-мовленнєву діяльність майбутніх перекладачів китайської мови в галузі науки і техніки.

Учасники:

Група 1 – кваліфіковані лінгвісти-перекладачі науково-технічної літератури;

Група 2 – некваліфіковані перекладачі-інженери.

Завдання 1: Перекладіть китайськомовні тексти (тексти 1к, 2к, 3к, 4к, 5к) науково-технічної спрямованості українською мовою із збереженням композиційного формату.

Текст 1к

无线通信技术的发展现状

1、宽带固定无线接入技术快速发展，适应日益增长的业务需求。

日益增长的数据业务需求、快速发展的信息科学技术，都强调无线通信技术快速发展的必要性。在近几年的发展中，我国无线通信技术得到长足性发展，特备是宽带固定无线接入技术的认可，强化了无线通信技术的现代化发展。该技术的优点，在于接入方式更加灵活，且高宽带的显著特点，极大地满足了数据新业务对无线通信技术的发展要求。因此，无线通信技术在立足于现实发展要求的同时，也着力于技术的创新性发展，为无线通信技术的发展构建更加良好的着力点。当然，我国宽带不足的问题，对该技术的发展带来了较大的“局限性”。但是，随着各方基础条件的不断改善与完备，宽带固定无线接入技术的全面发展，必将更好地适应并满足社会发展的需求，提高无线通信技术的应用价值。

2、蓝牙技术发展迅猛，迎合了现代社会的发展需求。

在短距离无线通信技术领域，蓝牙技术无疑是发展的重点，也是契合社会发展需求的集中体现。一方面，蓝牙技术在很大程度上解决了传统电线电缆数据传输的不方便性，进而在提高短距离传输效率等方面，起到重要的作用；另一方面，基于数据接入点或语音接入点，进而改变了传统红外线路进行连接的方式，在应用上更有优势。因此，蓝牙技术的迅猛发展，是现代生活现实需求，便捷化的技术特点和服务模式，决定了其发展及应用的重要性。

3、UWB、WIMAX 技术应用广泛，新技术发展步伐加快。

新技术的发展，是基于自我发展的内在需求，也是依托先进科学技术，实现技术创新性发展的重要之举。相比于传统无线通信技术，UWB 的技术特点十分显著，不仅在运行成本上比较低廉，而且传输速度快、功率消耗小。因此，在实际的应用中，可以凭借极快的传输速度，获取广泛的应用价值。此外，WIMAX 技术的发展及应用，集中体现了无线通信技术依托现代化先进技术，推进远距离通信传输技术的快速发展。也就是说，WIMAX 能够满足多用户的上网需求，并通信信号良好，有效消除了因室内外的原因，而出现通信信号强弱差异的问题。

二、基于“5G 无线通信技术”下无线通信技术的未来发展趋势

如何实现技术发展的可持续、创新性，是当前无线通信技术着力于未来发展的重要领域。从实际的发展来看，无线通信技术的发展趋势，主要表现在 5G 无线网络通信技术的发展，以更好地满足无线通信技术的发展需求，充分利用无线互联网网络。从上世纪 90 年代 2G 无线通信技术的提出，到现在的 4G 商业化发展及应用，再到未来 5G 无线通信技术的强势推进，都表现出无线通信技术良好的未来发展前景，以 5G 无线通信技术为主角的发展趋势，日益显现。在移动互联网快速发展的大背景之下，5G 无线通信技术迎来了发展的机遇。当前，移动互联网技术成为了各大新兴业务的基础平台，特别是云计算、后台服务等广泛应用，对 5G 无线通信技术的发展需求日益紧迫，强调基于 5G 无线通信技术的发展，对现有无线通信技术系统进行改善，实现系统容量、传输质量的极大提高。从全球目前的发展情形而言，以 5G 无线通信技术为主的无线移动网络技术，其发展的重点主要在于三个方面：一是先进的无线传输技术。通过先进技术引进，在现有 4G 无线通信技术的基础之上，提

高 10 倍的网络资源利用率；二是优化并引入新的体系机构，有效改善并拓展智能化能力。这样一来，无线网络系统的吞吐率将会井喷式提高，提升大概有 25 倍之余；三是先进频率资源的进一步挖掘，如高频段、毫米波等，都将是未来 5G 无线通信技术在资源拓展中的重点，在 4G 的基础之上实现近 4 倍的扩展，无疑提升了 5G 无线通信技术的业务支撑能力。

Текст 2к

人机工程学在汽车设计中的应用

摘要

汽车已有上百年历史，各个汽车公司相继建立，在激烈的竞争中，技术革命也在飞速发展，如今汽车也已走进寻常百姓家，成为人们出行必不可少的工具，早在人的需求下，人机工程被越来越多地应用到汽车设计中。而汽车内部的结构、汽车人性化的要求比较高，但是在目前的国内市场上由于某些部位生产过程中的疏漏而产生的问题比较多，本文就汽车设计和结构优化方面提出建议。

关键词 人机工程学 汽车 设计 优化

正文

汽车开始设计时，人们考虑更多的是运输与速度，人的因素很少被提及，但激烈的竞争使得设计师们渐渐将注意力转移到怎样让人们更容易接受上来。这就不可避免地需要大量人机工程学知识，来对汽车的舒适性、美观性、安全性等性能指标作出更合理的设计和优化。人机工程学是一门运用系统科学理论和系统科学方法，正确处理人、机、环境三大要素间的关系，研究人、机、环境系统最优组合的工程技术科学。人机工程既是一种设计思想和理论，同时也是一种有效地系统综合设计和评价技术。随着人机工程学的发展，其涉及的研究和应用领域不断扩大，从事本学科研究的专家所涉及的专业和学科也越来越广泛，由此可见，人们越来越重视人机工程学的发展。

一、外形的设计

车的外观是留给人的第一印象，不能引起人的兴趣，内部再好也会对销售有很大影响。车的外观主要包括车的线条、颜色等方面。不同的人有不同

的性格、身份、地位，需求不一样，对汽车外形的要求也不同。一般喜欢刺激、动感的人喜欢选择外形动感，线条分明，有较低的风阻系数的轿跑车或跑车外形的车，如法拉利、奔驰的 C 系；而一些成功人士和商人则注重外表和自身地位的展示，这些人一般选择外形大气，车身较长，能显示其地位的行政级或办公级的豪华轿车，如宝马 7 系，奔驰 S 系。

二、人机匹配问题

汽车内部构件多，需要注意的东西也多，另外，汽车的内部与人直接接触，是人的作业空间，舒适性和安全性就显得格外重要。

人机匹配是指人的特性与机器特性的适当配合。对于驾驶室来说操作空间应与人体外形测量尺寸相适应；操作机构应与人的形体和最佳用力范围相适应；指示仪表及信号应适合人的视觉、听觉和触觉的常规要求等。操作机构是人将信息传给机器的工具。因为人输出信息的部位（口、手、足等）不同和操作要求不同，所以操作机构的种类也很多。汽车上的操作机构比较多，有方向盘、离合器、油门、制动器等。在设计时要考虑汽车的动作方向、阻力、速度和安全等因素。如果操纵机构的运动方向与被控制对象的运动方向及仪表显示方向保持一致，操作就会准确及时；也可简化培训过程，改善调节的速度和精度，并减少事故。操作机构存在摩擦、弹性、粘性和惯性等阻力是必要的，这可以产生“操作直接感觉”，使操作连贯，减少振动和过载造成的干扰，保证操作控制的准确性。设计时应使汽车的操作机构与仪表显示的位移有合适的比率。

Текст 3к

化学反应过程的描述

化学反应过程中我认为经历如下两个过程：

1、分子中原子间的分解。

通常确定的化学物质在某种条件下都可以独立存在，即以确定的分子结构存在。如果这种物质和别的物质发生化学反应，首先是物质的分解。这需要外来的作用打破分子的这种稳定的结合状态。对于化学反应，大家可以看到，采用动量描述是方便的。

我们不能对分子的结合状态进行确定的描述，这来源于化学分子中电子的结合状态时未知的。但是根据力学中的碰撞，有如下的两种状态。一种是，在碰撞过程中的形变，如果是弹性碰撞的话，那这一形变会产生弹性势能。另一种是决定在碰撞过程中的加速度的物理量，通常叫它弹性系数。我们不知道化学分子确定的结构状态，但是在碰撞过程中，弹性系数一定是和化学分子中原子和电子的结构状态相关的物理量，并由这种结构状态决定。

2、分子的分解与组合

分子中原子间的结合状态是由原子和电子在空间中的分布状态决定。如果分子的稳定状态被打破之后，并有和打破的分子中的原子或原子团更稳定的结合状态，那么，就会形成新的化学物质，但同时，更稳定的新的化学物质会给与分解出去的原子一个力的作用。这个作用是由原子核外层的电子产生的，给与分解出去的原子作用力一直到这一新的原子的稳定的空间区域之外。

如果新物质分子给与分解的原子的排斥的力使两个新个体的运动速度大于碰撞前的速度，那么，此过程是放热过程，如果小于碰撞前的速度，则是吸热过程。

两种物质分子是否会发生化学反应就依赖于这样两个条件；一是两种物质分子的相对动量是否大于使分子发生分解的相对动量值。二是两种相互碰撞的物质分子中是否存在相互交换成更稳定的结合状态。前者依赖于分子间的动量。后者依赖于分子中原子间的相互结合状态。

Текст 4к

强大的 CRISPR 技术

2007 年，一家酸奶公司发现一种细菌拥有抵御病毒的特殊防御机制。2012 年，细菌的这种机制就被科学家阐述清楚，2013 年这一领域快速增长。它被视为分子生物学的一个奇迹，事实上，它并非仅对生物学家产生革命的影响，这个世界同样也会随之而改变。这就是基于 CRISPR 系统的基因编辑技术。

早在 2012 年和 2013 年，《科学》杂志就已将 CRISPR 纳入到年度 10 大科学发现的榜单中，不过它属于陪跑“角色”。随着近些年来一系列的重要科学发现，CRISPR 基因编辑技术备受注目，其中最重要的两项研究是：修饰物种的基因，以减少其数量或减少其携带的疾病（如蚊子等），以及人类胚胎细胞的基因组编辑，它们的出现都给现有的科学秩序提出严重挑战。胚人类胚胎细胞基因修饰工作由中山大学学者完成，该研究亦成为 12 月份在华盛顿召开的国际人类基因编辑峰会（International Summit on Human Gene Editing）的一个重要导火索。

基因编辑技术其实并不很新鲜，胎细胞基因修饰工作由中山大学学者完成，该研究亦成为 12 月份在华盛顿召开的国际人类基因编辑峰会（International Summit on Human Gene Editing）的一个重要导火索。

基因编辑技术其实并不很新鲜，此前的技术有 ZFN 和 TALENs。目前已经有几家公司利用基因编辑技术用于临床治疗，相比去前面两项技术，CRISPR 基因编辑技术简单很多，以至于“每个分子生物实验室都在想做 CRISPR 基因编辑技术”。非营利组织 Addgene，目前已经发布了 50000 种质粒，这是一种环状的 DNA，里面包含 CRISPR 系统中两种关键的部件：向导 RNA（Guide RNA），能与特殊 DNA 片段结合；另外一个重要组分是 DNA 剪切酶，通常将其称为 Cas9。CRISPR 系统的最早发现者之一、加州伯克利分校的分子生物学家 Jennifer Doudna 表示，“它就像 PCR 技术，一个潜藏在工具箱里的工具”。CRISPR 系统拥有如此强大的能力，以至于科学家很容易地创造出基因型完全不同的生命体。

Текст 5к

从前当人生命了都要找医生来诊断，现在，可穿戴传感器就能解决这一问题，它不仅可以帮助人体监测心率、活动、体温，还能够揭示一个人体内变化的变量，包括感染、炎症、甚至胰岛素抵抗等症状。

现在，一个人的心率、活动、体温都可以通过可穿戴传感器监测到。斯奈德是这项研究的资深作者，这篇论文发表在 2017 年 1 月 12 日出版的《PLOS 生物学》期刊上。

正在进行的研究，有一个重要的组成部分是为每一个人建立一系列的正常或基准值，当他们生病的时候可以作为参数。“我们想要针对每一个个体进行研究，”遗传学教授迈克尔·斯奈德说。

博士后学者 Xiao Li, Jessilyn Dunn, 和软件工程师 Denis Salins 共同完成了这篇文章。

该团队一共收集了来自 60 个人的 20 亿个测量数据，包括每一个参与者的可穿戴生物传感器设备上的连续数据，来自他们的血液化学、基因表达的实验室测试的周期数据以及其它测量数据。参与者佩戴 1 到 8 个运动监测器和其它监测器，每天收集超过 25 万个测量数据。研究团队收集了体重、心率、血氧、体温、活动（包括睡眠、步数、步态、骑自行车和跑步）、卡路里消耗、加速度、甚至包括暴露于伽马射线和 X 射线的数据。

“我对所有收集到的数据，都有非常深刻的印象，”斯克里普斯研究所的基因组学教授埃里克·托普说，他没有参与该研究。“这项研究用到了大量的传感器，而且从每个人身上收集到了大量不同的数据。”

研究表明，对每个人给定一个基准范围值，就可以监测偏离正常值以及这些偏离与环境条件、疾病或其他影响健康的因素之间存在的关联。偏离正常值的特殊模式与特定的健康问题有关系。设计一种算法，研究这些变化的模式，有助于临床诊断和研究。

该研究是斯坦福大学医学院专注精准医疗研究的一个例子，他们的目标是，对健康人预测和预防疾病，对病人精确地诊断和治疗疾病。

一个意想不到的诊断

2016 年，全家飞往挪威度假，在长途飞机上，斯奈德注意到他的心率和血氧水平发生了变化。作为这项数字健康研究的 60 个参与者之一，他当时佩戴了 7 个生物传感器。从以前的旅行中，斯奈德了解到在飞机飞行途中，他的血氧水平通常会下降，在飞机刚起飞的时候，心率会加快，这种现象在其他参与者身上也会发生。但是长途飞行结束，飞机降落后，这些数据就会回到正常范围。但这一次，他的数据没有回到正常值。身体一定是出现了情况，当斯奈德出现发烧和其它疾病征兆的时候，他并没有非常吃惊，已经有了心里准备。

两周前，他一直在帮他在马萨诸塞州农场的哥哥建围栏，所以他最担心的是，他可能被蜱虫咬伤而且感染莱姆病。在挪威，斯奈德说服医生给他开了多西环素，这是一种治疗莱姆病的抗生素。随后的试验证实，斯奈德的确感染了莱姆病。

在他知道自己生病之前，可穿戴传感器就发现了他被感染，斯奈德对此印象深刻。“可穿戴传感器能够帮助早期诊断”，他说。后来的数据分析证实了他的怀疑，在飞往挪威的长途飞机上心率和血氧水平偏离了正常值，这个结果的确存在异常，应该得到重视。

“在疾病发生之前，你可以通过监测发现你被病毒感染，” Topol 说。

可穿戴设备的未来

在看医生的时候，患者会被测量血压和体温，但是这些数据每一年或两年才采集一次，而且往往被忽视，除非这些结果偏离了正常值，否则不会引起注意。但是生物医学研究人员的设想和规划是，对人类健康进行持续监测。

斯奈德说：“汽车上的传感器比人身上还要多”。在未来，他希望这种情况能够得到扭转，人身上的传感器应该比车上多。消费者已经购买了大量的可穿戴设备，包括 5 千万个智能手表和 2 千万个健身监测器。大多数的监测器用于监测活动数据，但是，它们很容易就可以被调整成能够直接监测健康数据的设备，斯奈德说。

用精准医疗的方法，每一个人都可以知道他或她的几十项正常基准数据。自动数据分析可以发现奇异数据点，这表示出现了健康风险，需要提供干预、预防或者治疗的方法。

可穿戴传感器将助力精准医疗发展

近日斯坦福大学医学院的研究团队开展了可穿戴医疗传感器的相关研究。研究人员表示，整个实验数据证明了便携式生物传感器除了能在症状出现前预测疾病，也为医院和患者提供了参考数据，提升精准医疗的诊断速度和准确率。此次研究的详细结果已发表在上周出版的国际生物杂志《PLOS Biology》上。

该研究团队让 60 位测试者分别戴上 1 个至 8 个便携式生物传感器，对心率、血液含氧量、皮肤温度、睡眠、卡路里消耗等数据进行加权计算，得出每个人的健康基线范围值，如果测试过程中数值偏离健康基准线，说明该

测试者出现了特定的健康问题。此次试验帮助 12 位测试者发现有 2 型糖尿病的前兆。

Завдання 2: Перекладіть українськомовні тексти (тексти 1у, 2у, 3у, 4у, 5у) науково-технічної спрямованості китайською мовою із збереженням композиційного формату.

Текст 1у

Регулярний збір інформації про покриття коду

Збір інформації про покриття коду ґрунтується на функціональності компілятора зі збору профілювання інформації (опція `-prof-gen` для компілятора Intel, опція `/ profile` для компілятора Microsoft, опція `-p` для компілятора `gcc`). Таким чином, потрібно побудувати спеціальну версію програмної системи з використанням цих ключів компілятора. Подальше використання цієї спеціальної версії системи при прогоні тестового набору викликатиме створення спеціальних файлів з профілювання інформацією.

Як правило, з профілювання інформації можна отримати докладні дані про покриття лінійних ділянок, однак для спрощення алгоритму пошуку змін у вихідному коді і для скорочення обсягів інформації, що зберігається, вважаються тільки змінені функції. Однак таке огрубіння аналізу скорочує кількість тестів, яке можна видалити з регресійного тестування. Тест може покривати функцію, якої торкнулись зміни у вихідному коді, але не покривати ту частину її керуючого графа, де ця зміна сталася.

Також з метою скорочення обсягів інформації, що зберігається, було прийнято рішення об'єднувати інформацію про покриття коду для окремих тестів у межах тестів `світ / Test Suite` (наборах тестів, що мають загальне призначення). Як вже було зазначено, регулярний збір інформації про покриття коду потрібно для генерації відображення назв функцій у вихідному коді програмної системи в безліч тестових `світ`, виконання яких призводить до виклику цих функцій.

З метою збору інформації про покриття коду немає необхідності виконувати всі дії тестів, відмінні від викликів, що тестується програмною

системою, що дозволяє істотно прискорити процес збору в деяких випадках. Наприклад, у разі тестування компілятора можна не виконувати скомпільовані і лінковані їм тести. Незважаючи на ці можливості щодо прискорення прогону тестів, використання інструментованої програмної системи для збору інформації про покриття коду може уповільнювати виконання тестів у кілька разів.

Як правило, збір інформації про покриття коду вимагає незначних модифікацій тестової системи для впровадження етапу об'єднання профілювання інформації після кожного тесту суїт, інакше є небезпека переповнення дискового простору машини для профілювання інформацією індивідуальних тестів, що для кожного тесту може займати десятки мегабайт. Також у разі великих тестів, що складаються з тисяч викликів програмної системи, виникає потреба більш раннього об'єднання профілювання інформації при досягненні її певної кількості, що зазвичай реалізується за допомогою обгортки (wrapper) для викликів програмної системи.

Збір інформації про покриття коду проводиться на регулярній основі для галузі розробки системи, і його оптимальна частота залежить від типової швидкості додавання нового коду (функцій) і часу, необхідного для збору. Чим вище частота додавання нових функцій або видалення існуючих функцій, тим частіше треба проводити новий збір інформації про покриття коду. Однак, якщо час роботи збору забирає чимало часу, то його часте виконання може зайняти доступні тестові ресурси і звести нанівець економію від подальшої оптимізації тестування. Слід зазначити, що регулярний збір інформації про покриття коду може бути цінним не тільки для цілей оптимізації тестування змін, але і, наприклад, для планування розробки нових тестів для слабо покритих ділянок коду, тому в цьому сенсі з метою оптимізації тестування регулярний збір інформації про покриття коду може бути «безкоштовним».

Текст 2у

Наскрізний монтаж

Наскрізний монтаж, також називають «вивідний монтаж», – спосіб монтажу електронних компонентів, при якому компоненти монтуються в отвори в друкованій платі. Виводи компонентів припаюються до площадок та/або металізованої внутрішньої поверхні отвору друкованої чи макетної плати. Технологія є родоначальником переважної більшості сучасних технологічних процесів складання електронних модулів. Також існує низка поширених, але не зовсім коректних назв цієї технології, наприклад, DIP-монтаж (назва походить від типу корпусу – Dual In-Line Package – корпус з дворядним розташуванням виводів, широко вживаного, але не єдиного в цій технології) і вивідний монтаж (назва не зовсім коректна, оскільки монтаж компонентів з виводами застосовується і в багатьох інших технологіях, в тому числі в поверхневому монтажі). Наразі технологія монтажу в отвори поступається своїми позиціями більш прогресивній технології поверхневого монтажу. Тим не менш, є галузі електроніки, де технологія монтажу в отвори донині є домінуючою. Це, насамперед, силові пристрої, блоки живлення, високовольтні схеми моніторів та інших пристроїв, а також області, в яких через підвищених вимог до надійності велику роль відіграють традиції, довіра до перевірених часом технологій, наприклад, авіоніка, військова техніка, автоматика АЕС тощо. Осьові і радіальні виводи компонентів вимагають формовки та обрізки, тоді як більшість інших компонентів цього не потребують. При формуванні виводів, і як наслідок, подальшій установці компонентів з осьовими виводами вони мають додатковий ступінь свободи (обертання навколо осі), тому їх маркують кольоровими кільцями, що виключають пристрій позначкою «униз». Також є відмінності у механізмах зацеплення, базування і фіксації різних груп компонентів, тому часто компоненти в різних корпусах встановлюються кожен на своєму обладнанні.

Текст 3у

Марсохід «К'юріосіті» підтвердив, що на Марсі колись могло бути життя

«К'юріосіті» ("Curiosity") вивчає кратер Гейла (Gale), якому, за оцінками, від 3,6 до 3,8 мільярдів років, з серпня 2012 року. В середині вересня 2014 року марсохід досяг передгір'я Еоліди / Шарп (Aeolis Mons), п'ятикілометрової шаруватої гори Шарп, названої на честь покійного геолога Каліфорнійського технологічного інституту Роберта Шарпа. Відтоді «К'юріосіті» продовжує вивчати цю гору.

Марсохід «К'юріосіті» знайшов органічні елементи, що доводять, що колись по поверхні Червоної планети текли річки.

Усього через 200 днів після своєї основної місії, марсохід Національного управління з повітроплавання і дослідженню космічного простору (NASA) «К'юріосіті» підтвердив, що Марс міг бути населений життям. Це нові дані про результати першого буріння «К'юріосіті». «К'юріосіті» заглибився в скелю, названу John Klein.

Стовчений зразок потім був поміщений у бортові лабораторії KeMin / CheMin (Chemistry and Mineralogy) і АЗМ / SAM (Sample Analysis at Mars), які є комбінованим набором спектрометрів і надають дуже детальну інформацію про атомний склад марсіанської породи і ґрунту.

Результати демонструють, що Йеллоунайф Бей (Yellowknife Bay), поточне місце розташування «К'юріосіті», колись було наповнено чистою річковою водою, що спускається з кратера Гейла. «К'юріосіті» знайшов азот, сірку, кисень, фосфор, вуглець і водень – ключові інгредієнти для життя. Також був знайдений спектр хімічних інгредієнтів, як сульфати і сульфіди, що вказує на можливе джерело хімічної енергії для мікроорганізмів.

Текст 4у

Квадрокоптер – ідеальний гаджет для зйомки з повітря

Перші у світі квадрокоптери були розроблені ще в 1922 році, але в підсумку програли класичним вертольотам, так і не отримавши широкого поширення. Новий виток розвитку цього чотирьохроторного літального апарату стався лише в ХХІ столітті, але вже не в якості транспортного засобу для переміщення людей, а як дрон. Як вертоліт, так і різні коптери є гвинтокрилими літальними апаратами, які відрізняються, по суті, кількістю цих самих гвинтів і особливостями конструкції.

У сучасному світі Мультикоптер в загальному і квадрокоптер зокрема набули найбільшого поширення в якості гаджета для здійснення аерозйомки, що дозволяє створювати оригінальні відеоролики і фотографії з незвичного ракурсу, отримати який за допомогою інших технічних засобів украй важко.

Квадрокоптери були пристосовані під потреби біологів, що захищають природу і намагаються зрозуміти її за допомогою нових методів. Прикладом є приматолог Серж Уїч, який спостерігає за мавпами, використовуючи систему дронів, а Ніл Ентвістл з Університету Солфорд складає карту затоплень у Великобританії, намагаючись визначити ефективний метод захисту країни від катастрофічних проявів погоди.

Крім професійних моделей тепер існують і напівпрофесійні і навіть іграшки, реалізовані за тим самим принципом. У першу чергу, такій різноманітності сприяла поява компактних екшн-камер, мала вага яких дозволила знизити і габарити самих літальних апаратів. Другим фактором можна вважати збільшення продуктивності процесорів, які тепер здатні обробляти величезну кількість даних, що надходять, необхідних для навігації і організації автопілоту.

Для підйому апарату в повітря використовують ротори, приведені в рух незалежними моторами, найчастіше безщітковими, такими, що відрізняються найкращою швидкістю і мінімальним рівнем вібрацій, здатних негативно

позначитися на якості картинки, що знімається. За переміщення апарату в просторі відповідає польотний контролер, що є платою, що управляє, яка на підставі команд пілота і даних, що поступають від різних датчиків, коригує траєкторію руху, контролюючи роботу двигунів. У її функції входить як стабілізація пристрою в повітрі і утримання його на заданій висоті або в необхідній точці простору, так і реалізація автопілота, передача статистичних даних в командний центр і можливість підключення периферії.

Датчиками виступають: електронний компас, барометр, акселерометр, гіроскоп, GPS або ГЛОНАСС приймач, а також ультразвукові і візуальні сенсори. На практиці це дозволяє квадрокоптеру зависати в одному місці, незалежно від поривів вітру, облітати встановлені місця на карті, самостійно злітати і повертатися в точку запуску, а також запобігати зіткненням з різними об'єктами.

Як і будь-якому іншому технічному пристрою, дрону потрібно живлення, для чого найчастіше використовуються літій-полімерні акумулятори. Середній час автономного польоту варіюється від 20 до 25 хвилин. Враховуючи невелику тривалість роботи, більшість батарей роблять знімними, що дозволяє маючи запасну, вмиль змінити її і знову піднятися в повітря.

Текст 5у

Іонізація

Іонізація (йонізація) – утворення електрично заряджених частинок – вільних електронів та іонів з електрично нейтральних частинок середовища. Може здійснюватися шляхом відриву від атому, що входить до складу молекулярної частинки, одного або декількох електронів з утворенням іона або за рахунок переходу електрона (електронів) від однієї частинки до іншої з набуттям ними зарядів. Відрив від хімічної частинки чи атома одного або кількох електронів з утворенням позитивного іона (в електрохімічних процесах, під впливом іонізуючого випромінення). Втрата електрона одно-,

двох- і більше зарядними катіонами називається вторинною, третинною тощо іонізацією (ця термінологія використовується зокрема в мас-спектрометрії).

Процес переходу електрона (електронів) від однієї хімічної частинки до іншої з набуттям частинками зарядів (стосується таких частинок, що утворились при дисоціації нейтральної молекули), при цьому утворюються як вільні іони, так і різні типи іонних пар. Може відбуватись під дією розчинника та в результаті гетеролітичних реакцій. Термін не є синонімом дисоціації, хоч часто використовується в цьому значенні. Ступінь іонізації – відношення числа іонів до числа нейтральних частинок в одиниці об'єму.

Енергія, необхідна для відриву електрона, називається енергією іонізації. Потенціал іонізації – фізична величина, що визначається відношенням енергії, необхідної для одноразової іонізації атома (молекули), до заряду електрона; характеризує міцність зв'язку електрона.

Іонізація в електролітах відбувається в результаті розчинення при розпаді молекул розчиненої речовини на іони (електролітична дисоціація). Іонізація в газах – в результаті відриву від атома або молекули одного або декількох електронів під впливом зовнішніх чинників. Іонізація у твердих тілах – в результаті переходу електронів з валентної зони або з домішкових рівнів у зону провідності.

Додаток Д5

Взірці текстів різної функціонально-стильової спрямованості

Завдання 1: Прочитайте китайськомовні тексти (тексти 1к, 2к, 3к, 4к, 5к) різної функціонально-стильової спрямованості. Виявіть функціональний стиль і жанр кожного тексту. Прокоментуйте лінгвістичні й композиційні маркери текстів відповідно до функціонального стилю і жанру та засоби їх відтворення мовою перекладу. Перекладіть китайськомовні тексти українською мовою письмово із збереженням композиційного формату.

Текст 1к

浅谈后现代主义艺术

后现代主义的产生

后现代主义的产生，最早出现在建筑领域中，建筑领域的出现对整个后现代主义艺术具有很大的影响。它是当代西方最具有影响力的文化思潮，也是最近 20 年西方理论界研究最重要的课题。

现代主义走向末端，随着资本主义生产力的逐渐加大，科技代替了大规模的人为劳动。科技代替劳动，就会造成社会失业的严重，失业的严重性就对人们的情绪产生很大的影响，这种社会影响会使人们的认知产生一定的影响，这种认知上的心里影响也会对艺术认知产生一定的变化，心里的影响就会使人们对美的认识产生改变，接下来伴随着两次世界大战和一次次的经济萧条，使得社会产生了一种心里，此时出现的极端便是一种必然。这种必然现象对后现代

主义艺术的产生有着很重要的意义，以上两方面的原因说明了在历史发展的思潮本质上，或外在社会大众的力量上，合力而出现的这种极端的情绪孕育了后现代主义。后现代主义的产生就标志着各个方面都进入了一个新的变化，后现代主义极端情绪的产生也对艺术的偏激性有一定的影响，对社会矛盾的思考将这种偏激思想充斥进很多人的思想，但即使是一个旁观者，也没有办法公平地评论后现代主义对社会的影响，索性将其作为零散或叛逆或混乱等特征的代表。若我们能够对这种形态的表达深入理解，我们会发现后

现代主义怀疑进步的态度，崇尚自由的希望。虽然上述观点将其归为非理想主义，其实仍有理性因素存在，只是后现代主义在启蒙阶段的导向以情感力量为主。这说明后现代主义艺术受人们的社会形式影响较重。这种影响对整个后现代主义艺术的艺术形式和观点的认知有着深远的意义。还有一种观点提出，后现代主义本质是对现代主义的继承，因为深深存在于社会的矛盾中，难以被探究。后现代主义的启蒙是建立在现代主义衰亡的基础上的，所以这种思潮带有反历史的思想，即大多数人都会在这种冲击下选择怀念之情，加之对现实的不满，在社会上形成了对比度较大的矛盾状态。工业与科技的大规模发达，让经历这种历史的人们会有强烈的不适。虽然这个时期的大部分人们还没有放弃现代主义的理性与结构化的思想，但是后现代主义却已经悄悄蔓延。我们看到大量的批判性文章，开放性思想的艺术作品，怀旧的装潢风格，以及差距明显的两代人的外表与内在价值观。当一种思潮中的思想体系改变的时候，必然会影响

到思想价值的变化。后现代主义在哲学上的解构，并不是毁灭，而是对原思想体系的否定和不满。一种意义上可以说现代主义推动了后现代主义的发展，为后现代主义艺术提供了精神上的动力，通过人们意识的不断进步，人们对意识的创新为后现代主义艺术的艺术形式提供了不断创新的能力，后现代主义的思想方式是对现代主义的思想方式的一种改良，也是与现代艺术的一种分离，我们也可以说后现代主义是继承现代主义方案的一种表现。

Текст 2к

委托管理协议

甲方：(以下简称甲方)

乙方：(以下简称乙方)

为规范处理拆并校点空路校产，确保校产合理利用，防止资产的流失，经铁厂村“三委”、铁厂完小研究，决定将校点的空路校产委托给乙方管理。依据《中华人民共和国教育法》及其相关的法律法规之规定，双方就甲方所属的校产委托管理事项达成一致意见。经双方友好协商，订立本协议，以资共同信守：

一、甲方将铁厂完小校点所有资产委托给乙方管理。

(一)、学校校址四至：东：西：

南：北：

(二)、林权四至范围：东：西：

南：北：

三、管理期限与形式

委托管理从年，年月起至村组长换届同步进行，如果管理期间发生变更等有关事项，应按规定办理。

四、双方的权利与义务

(一)甲方权利和义务：

1、甲方依法对乙方的管理行为进行监督。

2、管理期间，学校的全部校舍、土地、山林、花草树木等集体资产性质不变，甲方依法拥有对学校的全部资产的所有权、处路权和处分权。

(二)乙方权利和义务：

1、在委托管理期间，乙方依照本协议，可利用空路校园校舍办农村成人技术文化学校，加强农村实用技术培训，同时请示汇报党委政府后也可作为村组活动场所，用于发展农村社会公益事业。

2、管理期间，乙方享有对学校的全部校舍、土地、树木等集体资产的使用权，但不享有处路、变更权。

3.乙方在对学校进行具体的管理过程中，应加强对学校资产的保护管理，未经甲方同意，乙方不得随意出租、改建学校的房屋和改变学校土地的使用范围，严禁使集体资产造成损失。

五、合同的解除与违约责任

若出现以下事由之一时，双方签订的协议可随时提前解除：

1、签约双方均同意终止的，经双方签署协议后终止此协议，善后事项按协议办。

2、对于因乙方严重违纪、违规行为造成集体资产和其他经济损失的，乙方还应承担相应的法律责任和经济赔偿责任，引起社会矛盾和影响较大的，甲方有权及时终止委托管理。

3、甲乙双方任何一方不履行协议义务或违约的，经双方协商，签订终止协议，各方违约责任按协议承担。如双方协议不成，按合同法原则处理。

六、协议的生效与变更

本协议自签订之日起生效，至委托管理期满后自然失效。在协议执行中，甲乙双方代表如发生变更，不得变更本协议。本协议如有未尽事宜，双方应本着平等、公正的原则共同协商，及时作出补充规定，补充规定与本协议具有同等效力。本协议正本一式两份，甲、乙双方各执一份；

甲方：法人代表或委托人：年月日

乙方：法人代表或受托人：年月日

Текст 3к

放下包袱去战斗

"政治路线确定之后，干部就是决定的因素。"

当下的中国，正顶风破浪砥砺前行。新旧产业和发展动能转换在接续，传统因素消退与新兴力量成长在并行。走向新常态的中国经济面对持续加大的下行压力，还当做好应对更大困难挑战的准备。

形势逼人，考问基层干部：应当具有怎样的精神面貌、从政心态和工作作为？

基层干部肩挑重担，特别能吃苦，特别讲奉献。"五加二，白加黑"是他们的工作常态。随着从严治党理念的践行和反腐倡廉斗争的深入，队伍在进一步净化，状态在进一步提升。同时，为官不为、懒政怠政之风也在滋生蔓延。如何治理？召回？军训？各地新招迭出，也有立竿见影成效。

我以为，还当找准病灶，辨证施治。尤其要深入基层干部之中，倾听心声，排忧解难，激励他们放下包袱，放开手脚，放胆作为。

改革在全面深化。顶层设计已经出台，规划蓝图日益清晰。难点在于，再完美的设计，再精彩的蓝图，也难以涵盖改革运行的每一个操作步骤，也不能替代不同地方的每一步实践创新。目标正前方，愿景在彼岸，中间有难关重重，险滩处处，改革当逢山开路，遇水架桥，这"路"这"桥"如何开通？面对改革争议中的热点难点和误区盲区，缺少相关部门的答疑释惑，没有试点地区的经验借鉴，又当如何作为？新一轮改革特别强调于法有据，这是改革阶段的跨越，也是改革理念的进步。但是，改革的探索性与法治的稳定性如

何兼容？例如农村土地制度改革，原有的不少法律法规滞后，已经成为改革的束缚。这当如何化解？另外，改革的每一步都牵动着方方面面的利益关系。政府改革要简政放权，减肥瘦身，刚性的利益如何调整？富余的人员何处安置？公车改革要取消特权，发放补贴，统一的标准与各异的乡情、多样的需求如何契合？定向化的使用与福利化的补贴、层级化的待遇如何区隔？

改革还须大胆探索，先行先试。但是，其中创新、突破的风险怎么化解？

权力清单制度的推行，是政府的一场自我革命。实践中的最大难题，是权力界定中的标准不统一、理解有差异、操作难把握。既要防止越权滥用，又要避免缺位失职。权力在哪些领域应该放，哪些领域应该收，在哪一个点上再平衡，问题敏感又影响重大。

经济社会发展的不同阶段，社会市场发育的不同状况，行业区域呈现的不同特点，政府官员具备的不同素养，都影响着、决定着政府行使权力的方式、范围和力度。权力清单的实施也当有所选择，适时更新。还要看到，民生问题无小事。随着经济发展和社会进步，民生的内涵在不断丰富，民生的领域在不断拓展，民生的层面在不断升级，政府自应努力跟进，满足民众日益增长的需求，保障民众日益彰显的权利。政府不应当只是停留于充当一个裁判员，只是满足于做好一个守夜人。

大道至简，有权不可任性。在权力清单制度改革中，政府既不能阳奉阴违，明放暗收，也不能随意弃权，推卸责任。实施权力清单，权力的边界在哪里？

反腐进入深水区，暴露出的太多的官商勾结区域坍塌乱象，令官员们心惊，让全社会警醒。同时，为官一任，造福一方。各地官员还得千方百计努力招商引商选商，亲商安商富商。这一点无可回避，也是责任所在。由此，政商应该是什么关系？官员与老板应该怎么交往？

坚持市场对资源配置的决定性作用，当是新型政商关系的指导思想。当然，政府的手中，依然掌握巨大的行政资源，依然负有调控经济的重大责任，依然拥有推动发展的强大能量。这一只有形的手，还当握紧那只无形的手。坚持法治对权力运行的规范性界定，当是新型政商关系的总体框架。政府是公共部门，企业是市场主体，两者之间应是一种良性互动、合作共赢的关系。坚持政府对企业服务的公共性取向，当是新型政商关系的基本主题。促进企

业发展，创造社会财富，增进公共福利，本是政府的行政职责。从协调征地拆迁到便捷行政审批，从配套服务体系到创造营商环境，从保护知识产权到协调劳资矛盾，都大有政府的用武之地。

基层干部长期奋斗在工作一线，难免也遇有政策界限模糊不清的灰色地带，怕踩到红线、触犯规则，怕触及利益、得罪别人，怕外界曲解、遭受抹黑。怕字不除，敢往何方？

治理为官不为，专题教育在层层递进，法纪惩戒在加大力度，民主监督在逐步提速。我以为，还得在价值引领、制度激励和社会评价方面加油使劲。为人民服务，就要为人民担当，就要扛得起责任，担得起风险，舍得出奉献。干部制度改革也得为之助力。考察考核方式要科学，为敢于担当负责勇于攻坚克难的干部主持公道、鼓劲撑腰。选人用人导向更重要。若苦干的不如看的唱的，清廉的不如跑的送的，创新的不如泼墨的捣乱的，他们的精气神从哪里来？工作着是美丽的，为人民服务是光荣的。还要鼓励基层干部从污名化的社会舆论扭曲中解放出来，从良性化的政治生态建设中挺立起来，重塑职业形象，重建工作尊严。

放下包袱，准备战斗。经济增长挑战严峻，全面小康任务艰巨，共产党人使命神圣，我们还是要像当年领袖号召的那样：“下定决心，不怕牺牲，排除万难，去争取胜利。”

Текст 4к

科技生命化 努力推进科技创新

在现实生活中，科学总是给人一种严谨、高冷、神秘的印象，都是浩如烟海的数据推算，丁是丁，卯是卯的逻辑推演，“低头族”们爱不释手的游戏、网络小说，在科学家眼里只是一些毫无生机的代码，程序模块；《舌尖上的中国》中集天地之精华，融万千情感与一身的中华美食在科学家的眼中就是具备不同成分比例的碳水化合物。它们都是毫无生命特征的“死物”，而且这种认知甚至成为一些知识分子，媒体舆论的共识。

然而，在科技兴国、科技强国的战略引领下，这种观点显然是站不住脚的。习总书记在院士大会上强调，创新是一个民族进步的灵魂，是国家兴旺

发达的不竭动力。面对科技创新的新趋势，我们必须迎头赶上、力争超越。如何将科技更好的与人文发展、民生应用相协调，如何让科技更紧密地站在人类一边，尽可能褪去冷酷的表情，赋予科技感情，让科技呈现生命化特征，努力推进科技创新，共同促进社会的发展，成为人类重要的课题。

科技生命化的关键是走“人性化”之路，为创新提供驱动力。过去，科技的发展更多注重的是如何更高、更快、更强，完全忽视了人性的需求，正如科技发展创造了种类繁多的电子产品，但却使老人换上了“科技恐惧症”。现在，“傻瓜”式产品的人性化设计理念使老人既能享受科技进步带来的全新体验，又能操作简单，便捷，不用费更多头脑。科技的人性化使得科技产品体现的不仅是智慧，还是一种态度、价值观，是一种真实的人类情感，科技与人性之间正在追求一种平衡，让科技尽情展现人们的精神世界，这一切都是创新的原动力。

科技生命化要体现共生性，个人自主性和集体力量得到充分发挥。在过去，让更多人疑虑的是科技与人的矛盾关系，科技元素能操纵物质，包括人类，重组各种内部结构，科技是不可控的。正如，塑料的发明曾给人的生活带来了相当大的便利，但由此带来的“白色污染”已经成为危害环境的一大公害。丢弃在自然环境中，会给蚊子、苍蝇和细菌提供生存繁育的温床，焚烧处理，将产生多种有毒气体。现在，科技的发展更多体现的共生和集体合作，科技与经济，科技与民生、科技与环境等等，这种合作起到了相互制约的作用，将科技更好的与人文融合，趋利避害，为经济社会的发展增添助力。

科技生命化要融入人类情感，具备感情；事实上科技是有生命特征的，可以被注入感知能力和情感。正如手机、电脑等电子产品的不断更新换代，更加智能化、人性化、更加考虑使用者的需求和感受，这恰恰是科技融入情感，赋予生命特征的体现。现在，科技体现的是第三种文化，科学家可以直接与公众交流思想，引力波等科技引起公众关注就是很好的例证，互联网+时代为科技走向公众提供了更多的途径和更广阔的舞台。科技正在改变着人们的思维，正在引发文化的碰撞，正在带来根本性的变化，科技正在展现着强大的生命力。

在未来，科技想要的，就是人类想要的，未来的科学将更具有生命特征，更能体现生命的进化论；只要我们坚持科教兴国战略，坚持让科技创新与人文发展相结合，一定能实现强国、富民、复兴的“中国梦”

Текст 5к

深入推进农业供给侧结构性改革

春节刚过，中共中央、国务院公开发布《关于深入推进农业供给侧结构性改革 加快培育农业农村发展新动能的若干意见》。这是新世纪以来，党中央连续发出的第十四个指导“三农”工作的“一号文件”，既有传承延续，更有创新发展。今年一号文件立足“三农”发展新形势，突出强调以推进农业供给侧结构性改革为主线，加快培育发展新动能，提出一系列新政策、新举措，对做好今年和今后一个时期农业农村工作具有十分重要的指导意义。

刚刚过去的2016年，农业农村发展持续向好、稳中有进，为“十三五”经济社会良好开局提供了有力支撑。成绩面前也要清醒看到，农业仍是经济社会发展的突出短板，稳住农业农村这个“基本盘”对稳定全局至关重要。一号文件给出明确的政策信号，必须始终坚持把解决好“三农”问题作为全党工作重中之重不动摇，重农强农调子不能变、力度不能减。

当前，农业农村发展进入新的历史阶段，内在动因和外部环境正发生重大而深刻的变化。农业主要矛盾由总量不足转变为结构性矛盾，突出表现为阶段性供过于求和供给不足并存，矛盾的主要方面在供给侧，并且主要是结构性、体制性的问题。顺应新形势新要求，必须坚持问题导向，调整工作重心，把推进农业供给侧结构性改革作为当前和今后一个时期农业农村工作的主线。

深入推进农业供给侧结构性改革，是“三农”领域的一场深刻变革，关系长远。一定要守住三条底线：确保粮食生产能力不降低、农民增收势头不逆转、农村稳定不出问题。要在确保国家粮食安全的基础上，紧紧围绕市场需求变化，以增加农民收入、保障有效供给为主要目标，以提高农业供给质量为主攻方向，以体制改革和机制创新为根本途径，优化农业产业体系、生产体系、经营体系，提高土地产出率、资源利用率、劳动生产率，促进农业农村发展由过度依赖资源消耗、主要满足量的需求，向追求绿色生态可持续、更加注重满足质的需求转变。

深入推进农业供给侧结构性改革，要坚持新发展理念，围绕农业增效、农民增收、农村增绿，不断提高农业综合效益和竞争力。要优化产品结构

构，着力推进农业提质增效；推行绿色生产方式，增强农业可持续发展能力；壮大新产业新业态，拓展农业产业链价值链；强化科技创新驱动，引领现代农业加快发展；补齐农业农村短板，夯实农村共享发展基础；加大农村改革力度，激活农业农村内生发展动力。

深入推进农业供给侧结构性改革，是一个长期过程，必须处理好政府和市场关系，协调好各方面利益。要直面困难和挑战，坚定不移推进改革，勇于承受改革阵痛，尽力降低改革成本，积极防范改革风险。调整政策、出台措施，要充分考虑各方面特别是农民承受力，使强农惠农政策照顾到大多数普通农户。要充分尊重农民意愿，不搞强迫命令瞎指挥，不损害农民权益。

今年是推进供给侧结构性改革的深化之年。各地方各部门要切实将认识和行动统一到中央决策部署上来，把农业农村工作重心转移到推进农业供给侧结构性改革上来，真抓实干，奋发有为，攻坚克难，开创农业现代化建设新局面，迎接“三农”发展新的春天。

Завдання 2: Прочитайте українськомовні тексти (тексти 1у, 2у, 3у, 4у, 5у) різної функціонально-стильової спрямованості. Виявіть функціональний стиль і жанр кожного тексту. Прокоментуйте лінгвістичні й композиційні маркери текстів відповідно до функціонального стилю і жанру та засоби їх відтворення мовою перекладу. Перекладіть українськомовні тексти китайською мовою письмово із збереженням композиційного формату.

Текст 1у

«Ніч у Лісабоні»

(уривок)

Чоловік з паспортом на ім'я Шварца часто сидів перед картинами Мане з зображенням білих лілій та кафедральних соборів. Ми розговорилися з ним, і він розповів, що йому вже після окупації Австрії вдалося вирватись на волю й покинути батьківщину. Притому довелося відмовитись від свого майна – колекції картин імпресіоністів, яка потім перейшла у власність держави. За своєю колекцією він не жалкував. Він твердив, що коли картини виставлені в музеї, він може розглядати їх, як свої власні, не боячись ні пожеж, ні злодіїв. До того ж у французьких музеях картини значно кращі, ніж були в нього. Замість бути прив'язаним до своєї обмеженої колекції, як батько до сім'ї, і відчувати обов'язок надавати перевагу «своїм» і таким чином підпадати під вплив власності, тепер він, мовляв, став володарем усіх картин державних колекцій, не даючи за це нічого. То був прекрасний чоловік – тихий, лагідний і веселий – попри все ним пережите. Йому не дозволили взяти з собою майже нічого з його грошей; але він таки врятував трохи старих поштових марок. Поштові марки – це така мініатюрна цінність, що її найлегше сховати, легше, ніж діаманти.

(Еріх Марія Ремарк «Ніч у Лісабоні»)

Текст 2у

Виконавчий комітет Кіровської районної ради народних депутатів

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

21.10.99

м. Дніпропетровськ

№48

Про реєстрацію змін до установчого
договору товариства з обмеженою відповідальністю
НАУКОВО-ВИРОБНИЧОГО КОМПЛЕКСУ “Каперс”

Згідно з Законом України “Про господарські товариства” від 19.09.91 р. та Постанови КМ України “Про затвердження Положення про державну реєстрацію суб’єктів підприємницької діяльності” від 29.04.94 р. №276, розглянутих документів, поданих товариством з обмеженою відповідальністю науково-виробничим комплексом “Каперс” внести зміни до установчого договору у зв’язку із зміною складу учасників:

1. Зареєструвати зміни до установчого договору товариства з обмеженою відповідальністю науково- виробничого комплексу “Куперс” згідно з додатком.
2. Товариство з обмеженою відповідальністю науково- виробничого комплексу “Куперс” надати по одному примірнику зареєстрованих змін до статуту до податкової інспекції, установи банку та обласного управління статистики.
3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови виконкому Кравченко М.Є.

Голова ради народних депутатів Кіровського району (*підпис*) В. Т. Петренко

Текст 3у**Життя – це любов**

В основі життя закладена любов. Частіше промовляйте: «Що я можу зробити для тебе?» Але дуже часто приходиться чути: Що ти зробиш для мене?»

Любов у своїй суті потребує від людини розкриття найкращих рис: доброти, співчуття, життєрадісності. А також постійного прагнення до досконалості.

Чим більше будеш віддавати душевного тепла іншим, тим швидше воно повернеться. У житті трапляються найрізноманітніші ситуації. І від того, хто буде поруч, залежить щастя людини. Адже є люди, які дивляться – і не бачать, слухають – і нечують. Але найбільше тих, до кого можна звернутися зі своїм болем, прикрощами, як до лікаря, бо знаєш, що тебе почують, вислухають з добросердною увагою. Такі люди не здатні кривити душею, бо завжди в цій душі чисто й святково. Е. Тріоле писала: «Нема нічого дорожчого від людського тепла». І додаю від себе: «І любові до людей».

Любов'ю здатні, на мою думку, поділитися тільки оригінальні особистості, у яких до всього буденного нестандартний підхід. А духовний світ цих людей багатий та яскравий. Пригадаймо видатні постаті в українській літературі: Г. Сковорода, Ю. Яновський, Остап Вишня, О. Довженко. Чому відзначають не тільки талант, а й людяність цих письменників? Тому, що природне обдарування у них тісно пов'язано з любов'ю до людей.

Хочу звернутися до однолітків: будьте уважними один до одного, знаходьте в тих, хто поруч з вами, душі прекрасні поривання, цінують людей, які здатні віддавати тепло своїх сердець іншим, адже життя радісно цвіте під зливою тепла.

Розвивайте в собі талант – бути людиною.

Текст 4у

Редагування генома з CRISPR/Cas9

CRISPR/Cas9 – це нова технологія редагування геномів вищих організмів, що базується на імунній системі бактерій. У основі цієї системи – особливі ділянки бактерійної ДНК, короткі паліндромні кластерні повтори, або CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats). Між

ідентичними повторами розташовуються фрагменти ДНК, що відрізняються один від одного, - спейсери, багато хто з яких відповідає ділянкам геномів вірусів, які паразитують на цій бактерії. При попаданні вірусу у бактерійну клітину він виявляється за допомогою спеціалізованих Cas-білків (CRISPR-associated sequence – послідовність, що асоціюється з CRISPR), пов'язаних з CRISPR РНК. Якщо фрагмент вірусу "записаний" у спейсері CRISPR РНК, Cas-білки розрізають вірусну ДНК і знищують її, захищаючи клітину від інфекції.

На початку 2013 року декілька груп учених показали, що системи CRISPR/Cas можуть працювати не лише у клітинах бактерій, але і у клітинах вищих організмів, тобто CRISPR/Cas-системи дають можливість виправляти неправильні послідовності генів і таким чином лікувати спадкові захворювання людини.

У 2012 році групи Шарпентьє і Дженніфер Дудни з Університету Берклі опублікували спільну статтю в Science, де запропонували спосіб перепрограмування системи CRISPR/Cas так, щоб вона стала напрямлена розрізати ДНК в ділянках, цілеспрямовано вибраних дослідником. У природі CRISPR РНК кодується в CRISPR-касеті, зв'язується білками і потім дізнається мішень. Виявилось, що можна отримувати неприродну CRISPR РНК за допомогою хімічного або ферментативного синтезу. При цьому місце спейсера в такій РНК займає послідовність, вибрана дослідником. Білок Cas9 здатний "дізнатися" і зв'язатися з такою синтетичною CRISPR РНК (її називають "гід") і стає запрограмованим на пізнавання і розрізання місця, що відповідає їй, в ДНК. Групи Шарпентьє і Дудни продемонстрували можливість такого підходу *in vitro*, тобто у пробірці.

Практично в цей же час групи Джорджа Черча і його колишнього аспіранта Фенга Жанга (Feng Zhang) з Інституту Броуда в МІТ показали, що бактерійний білок Cas9 і гід РНК здатні "працювати", дізнаватися і напрямлено розрізати ДНК в клітинах вищих організмів, зокрема людини. МІТ встиг

подати заявку на патент на день раніше, ніж Берклі. Відтоді між двома університетами почалися патентні війни, які тривають досі.

Щоб виправити "неправильний" ген, нам потрібний дуже точний молекулярний "скальпель", який знайде мутантну послідовність нуклеотидів і зможе "вирізувати" її з ДНК. Таким "скальпелем" і являється Cas9. За допомогою гіда РНК, послідовність якої збігається з шуканим місцем, він може внести розрив в потрібне місце генома. Пізнавання мішені відбувається на ділянці завдовжки в 20-30 нуклеотидів. У середньому послідовності такої довжини зустрічають у геномі людини одного разу, що дозволяє забезпечити точність. Клітина не помре від внесення розриву у ДНК, оскільки він буде виправлений за здоровою копією з парної хромосоми за рахунок природного процесу репарації ДНК. Якщо парної хромосоми немає, як у разі гемофілії, можна внести у клітину ділянку "правильного" гена одночасно з Cas9 і РНК-гідом і використати його як матрицю для заліку внесеного розриву.

За допомогою CRISPR/Cas9 можна робити мультиплексне редагування відразу декількох неправильних генів. Для цього досить ввести білок Cas9 і декілька різних РНК-гідів. Кожен з них направить Cas9 до власної мішені, і разом вони усунуть генетичну проблему.

Текст 5у

Малозабезпечені сім'ї

Допомога малозабезпеченим сім'ям призначається і виплачується у грошовій формі малозабезпеченим сім'ям, які постійно проживають на території України, мають середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Прожитковий мінімум для сім'ї – визначена для кожної сім'ї залежно від її складу сума прожиткових мінімумів, розрахованих та затверджених відповідно до Закону України „Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення.

(До стабілізації економічного становища в Україні розмір державної соціальної допомоги визначається з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму).

Рівень забезпечення прожиткового мінімуму встановлюється виходячи з реальних можливостей видаткової частини Державного бюджету України і затверджується одночасно з прийняттям закону про Державний бюджет України на відповідний рік.)

Малозабезпечена сім'я – це сім'я, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї. Право сім'ї на цю допомогу залежить не лише від доходів, але і від її майнового стану, зайнятості працездатних членів сім'ї та інших факторів.

Додаток Д6

Вправи фонологічного рівня

Вправи «Акторське мистецтво»

(рецептивна, креативно-репродуктивна)

Вправа 1.

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови виявляти фоностилістичні кореляти композиційно-стильового та лексико-граматичного оформлення китайськомовного й українськомовного художнього дискурсу, фонетично коректно репрезентувати автентичні тексти з урахуванням емоційно-оцінювального чи емоційно-нейтрального компонента.

Передтекстові завдання:

1. Ознайомтесь із уривками з автентичних художніх творів,
2. Виявіть у текстах стилістичні прийоми, виразні засоби та прокоментуйте їх семантику.

猴子捞月亮

在一座山上，住着一群猴子。有一天晚上，月亮又圆又亮，猴子们都下山来玩，他们蹦蹦跳跳的，东瞧瞧西看看，玩得可高兴了。一只小猴子看见有一口井，它趴在井沿上朝井里一看，哎，井里有一个又圆又亮的月亮。小猴子吓得撒腿就跑，一边跑一边大声地叫喊着：“不好了，不好了，月亮掉在井里了。”

大猴子听见了，连忙跑了过来，朝井里一看，真的，井里是有一个又圆又亮的月亮，“啊，不好了不好了，月亮掉在井里了。”老猴子听见了，也连忙跑了过来，朝井里一看，真的，井里是有一个又圆又亮的月亮。老猴子就把大大小小的猴子都叫过来了，“不得了不得了，不得了了，月亮掉在井里了，我们得赶快把月亮捞起来。”

“我们爬到大树上去，一个接一个倒挂下来，一直挂到井里，就可以把月亮捞上来了。”大家说这个主意不错，都爬上了大树。老猴子用两只脚紧

紧地勾住树枝，倒挂下来。大猴子从老猴子的身上爬下去，用两只脚勾住老猴子的手，就这样一个猴子接着一个猴子，一直倒挂到井里。最最底下的就是那个小猴子。“好啦好啦，够得着了。”

小猴子伸手去捞月亮，井水给她一搅，月亮碎成一片一片的，在水里飘荡起来，小猴子吓得，喊着：“哎哟不好啦，月亮给我抓破了。”“哎呀，这...这么点小事都干不好，月亮抓破了，可怎么办哪！”

大家都埋怨起小猴子来，一会儿，井水慢慢的平静了，又出现了又圆又亮的月亮，小猴子可高兴了，他喊着：“好啦好啦，月亮又圆啦！”小猴子又伸手去捞，捞啊捞啊，捞了半天，还是捞到一把水。小猴子捞不到月亮，急得直叫唤：“哎哟哎哟，累死我了，月亮一动就破，再也捞不起来了。”；小猴子这么一叫啊，上面的猴子也都跟着叫起来了：“哎哟我的腿酸了，挂不住了！”“哎哟我的手疼了，抓不紧了！”

这时候，老猴子忽然抬头一看，又圆又亮月亮还好好地挂在天上呢。“你们看，月亮不是好好的挂在天上嘛，井里的月亮是月亮的影子，傻孩子们，快上来看月亮吧。”

听老猴子这么一说，小猴子大猴子一个一个的都爬上树，大家看着又圆又亮的月亮，都笑起来了。

Гете Йоганн-Вольфганг. ФАУСТ

ПРИСВЯТА

Знов близитесь ви, постаті туманні,

Що вже мені з'являлися колись.

Чи держу вас? Чи знову тій омані

Мої чуття прихильно піддалися?

Ви ринете! Пануйте ж, нестримані,

Коли вже ви так владно піднялися;

Моя душа бентежно молодіє,

Коли від вас чудовний дух повіє.

Ви принесли веселих днів картини
 І образів навіки любий рій;
 І першого кохання й дружби тіні
 Встають, немов у казці прастарій.
 Згадалися життя зигзаги звинні,
 Минулий жаль, і втрати біль гіркий,
 І ймення тих, що їх зрадлива доля
 В цвіту стяла, мов квіти серед поля...

Пісень моїх не чують ніжні душі,
 Що слухали пісні юнацьких днів;
 Розвіялись бесіди наші дружні,
 Їх відгомін давно вже відбринів.
 Кругом чужі, хоч, може, й не байдужі,
 Та їх хвала не радує чуттів;
 А ті, що їх, мов рідні, привітають, –
 Розкидані, десь по світах блукають.

І знов мене привиддя полонили,
 Неначе звать в мовчазне царство сна.
 Колишній спів мій, майже зацімілий,
 Лунає знов, мов арфа чарівна;
 Я стрепенувсь, і сльози забриніли,
 І серце враз відтало аж до дна...
 Теперішнє здалека ледве мріє,
 А що пройшло – ізнов живе і діє.

Слухання:

1. Прослухайте аудіоуривки (чи подивиться їх відеOVERсію) з автентичних художніх творів.

2. Скорелюйте семантику стилістичних прийомів і виразних засобів із інтонаційним оформленням мовлення персонажів. Прокоментуйте денотативну і конотативну семантику інтонаційного оформлення мовлення головних персонажів та особливості вимовляння героями окремих звуків / складів.

Репродукція:

1. Зімітуйте прослуханні аудіоуривки із збереженням фонетичного формату.

Креативне озвучення:

1. Оберіть аудіоуривки з китайського, українського художніх творів, прослухайте їх.

2. Прочитайте уривок із посиленням емоційно-оцінювального ставлення до певних ситуативних аспектів засобами інтонації (Група А).

3. Прослухайте драматизацію творів у виконанні першої групи студентів. Дешифруйте емоційний намір «акторів» й аргументуйте свою думку (Група Б).

4. Обмінюйтесь ролями.

Вправа 2.

Мета: навчити майбутніх перекладачів ідентифікувати функціонально-стильові маркери публіцистичного дискурсу й емоційно-марковані фонетичні одиниці мовлення, складати інтонограму з їх урахуванням, відтворювати інтонаційне оформлення усного мовлення.

Завдання:

1. Перегляньте телепрограми за участю відомих китайських, українських суспільних і політичних діячів.

2. Ідентифікуйте функціонально-стильові маркери їхнього мовлення.

3. Складіть інтонограму емоційно-маркованих висловлювань мовців. Проаналізуйте семантику інтонаційного оформлення опрацьованих уривків.

4. Прочитайте їх за запропонованим зразком.

Робота в групах:

1. Озвучте самостійно наступний уривок у запропонованому форматі (група А).
2. Ідентифікуйте, чи збігається репрезентація тексту із встановленим фонетичним зразком (Група Б).
3. Обмінюйтесь ролями.

Вправа «Фоноексперт» (перцептивно-репродуктивна)

Вправа 1. Мета: навчити майбутніх перекладачів правильно вимовляти звуки китайської мови за типом складу і / чи позиції в слові / мовленнєвому потоці; фонетично коректно оформлювати висловлювання відповідно до функціонально-стильової спрямованості тексту.

Завдання:

1. Прочитайте китайськомовні тексти, визначте функціонально-стильову спрямованість тексту,
2. Проаналізуйте стандартне інтонаційне оформлення речень запропонованого дискурсу (тембр, гучність, діапазон звучання, швидкість, паузація, специфіка акцентуації, ритм, термінальні тони, шкала; паралінгвістичні характеристики).
3. Знайдіть у тексті китайські ієрогліфи, що містять звуки, які викликають безліч труднощів в українських студентів під час їх вимовляння. Аргументуйте свою відповідь.
4. Специфікуйте кількісний і якісний склад виокремлених ієрогліфів, послідовність звуків-компонентів у кожному типі складу; прокоментуйте тип і структуру складів; обговоріть фонетичні явища (асиміляція, акомодация, редукція, елізія, озвончення / оглушення приголосних тощо).
5. Репрезентуйте фонетично коректне читання тексту за правилами фонетичного оформлення запропонованого дискурсу.

激光多丝分布随介质和微透镜阵列相对位置的变化

实验中使用的激光器是商用掺钛蓝宝石飞秒激光放大系 (Libra, Coherent Inc.)，其重复频率 1kHz、输出脉宽 50fs、中心波长 800nm，实验光路示意图如图 1 所示。实验中使用的激光最大脉冲能量为 480 μ J，经直径为 11mm 的小孔光阑后入射在焦距为 218.3mm 的微透镜阵列上（微透镜阵列结构示意图见虚框插图），然后，进入长度为 20mm 的熔融石英块并在其中形成等离子体细丝，成丝后的横截面强度分布由透镜 L 成像在白屏上，其中透镜 L 的焦距为 50.8mm，白屏距离微透镜阵列 5.02m。沿激光传输方向移动 L，可观测到介质内不同位置处的成丝情况。实验中，熔融石英块放置在平移台上，通过调节石英与微透镜阵列之间的相对位置，研究不同距离下飞秒激光在石英中成丝的排布情况。另外，通过在光路中分别加入 BBO 晶体、衰减片及四分之一波片，改变入射激光的波长、能量和偏振态，研究这些物理量对激光成丝情况的影响。

将熔融石英块放置在微透镜的聚焦区域内时，得到的典型多丝分布如图 2 所示，其中(a)和(b)分别为中心波长 800nm 和 400nm 的飞秒激光在白屏上形成的激光细丝图像。由于激光光束强度为高斯分布，中心区域的激光强度大，边缘较弱，只能在微透镜中心部位的每个小透镜内形成细丝。

Вправа 2. Мета: навчити майбутніх перекладачів правильно вимовляти звуки української мови за типом складу і / чи позиції у слові / мовленнєвому потоці; фонетично коректно оформлювати висловлювання відповідно до функціонально-стильової спрямованості тексту.

Завдання:

1. Прочитайте український текст, визначте функціонально-стильову спрямованість тексту,
2. Проаналізуйте стандартне інтонаційне оформлення речень запропонованого дискурсу (тембр, гучність, діапазон звучання, швидкість, паузація, специфіка акцентуації, ритм, термінальні тони, шкала; паралінгвістичні характеристики).
3. Знайдіть у тексті українські слова, що містять звуки, які викликають труднощі в українських студентів під час їх вимовляння. Аргументуйте свою відповідь.
4. Специфікуйте кількісний і якісний склад виокремлених слів, послідовність звуків-компонентів у кожному типі складу; прокоментуйте тип і структуру складів; обговоріть фонетичні явища (асиміляція, акомодация, редукція, елізія, озвончення / оглушення приголосних тощо).
5. Репрезентуйте фонетично коректне читання тексту за правилами фонетичного оформлення запропонованого дискурсу.

Світогляд в епоху Відродження

Подібне розуміння людини в її ставленні до світу і до себе самої спричинило й те, що саме від людини тепер розпочався відлік будь-яких вимірів суцього. Виникає перспективне сприйняття *дійсності*, а на картинах *з'являється* глибина. Це свідчить про те, що реальність перестали розуміти площинною, тобто позбавленою власного змісту; навпаки, її тепер розглядали як самоконцентровану. Водночас перспектива підлягала точному математичному обрахункові. Звідси випливає дуже *своєрідне* поєднання

принципово різних моментів у світосприйнятті Відродження: природа просякнута Богом. Але вона постає для людини як об'єкт; хоч останній має свою утаємничену глибину, його можна «загнати» у формули й розрахунки. Так *естетичну* цілість реальності під поглядом людини Відродження доповнено інженерним розрахунком і точним обчисленням.

Підносячи людину, *оспіваючи* її, мислителі Відродження були приголомшені *реаліями* історії, адже насправді титанічна діяльність людини несла з собою не лише позитивні наслідки, а й інколи просто жахливі. Італію роздирали *нескінченні* війни, процвітало політичне інтриганство. Діячі Відродження на практиці могли переконатися у тому, що зростання масштабів самовиявлення людини, піднесення її до рівня Бога тягнуло за собою збільшення не лише масштабів позитивного, а й негативного в ній самій. Тому саме в цю добу розгорнулася діяльність *інквізиції*, і була створена широковідома легенда про доктора Фауста, що заради досягнення особливих знань і здібностей також проявив титанізм, але сатанинський - продав душу дияволу. На деякий час фаустівський дух - дух бажання знати будь-що і будь-якою ціною, знати безмежне - стає символом європейського духу.

Додаток Д7

Комплексні мовленнєві вправи

Вправи «Профі-комбінатор»

(рецептивна, репродуктивно-продуктивна)

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови комбінувати різні види мовленнєвої діяльності – читання і говоріння (монологічне мовлення) та здійснювати компресію китайськомовних й україномовних текстів.

Вправа 1.

Завдання:

1. Прочитайте китайськомовний текст. Виявіть ключові змістові аспекти.
2. Репрезентуйте розгорнутий вторинний текст-переказ китайською мовою.
3. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу з аргументацією відповідей, зберігаючи функціонально-стильовий формат дискурсу.

三维照相定量评价总义齿修复前后面部软组织变化的研究

随着人民生活水平的提高，人们对美观和功能的要求不断提高，即使是无牙颌患者，对义齿的要求也不仅限于进食功能，修复后的面容美学效果也成为其考虑的一项重要指标。而义齿修复后面部软组织的改善不仅受义齿形态的影响，而且具有相对的独立性和代偿性，目前对总义齿修复前后软组织变化的分析主要依靠医生在试牙过程中根据临床经验来判断，尚未见到基于三维软件的定量测量研究的报道。本研究通过软组织三维面部照相并测量分析，定量评价总义齿修复前后的颌面特征化，能够根据计算机软件进行修复前疗效预测，并指导修复后总义齿的精细调改，以此提高患者对修复体的满意程度。

1 资料和方法

1.1 样本收集

北京大学口腔医院特诊科门诊无牙颌患者 20 例，均为 Kennedy II 类骨性分类，男性 8 例，女性 12 例，年龄在 68-75 岁之间。义齿修复均由修复专业主治医师以上医生完成，临床检查合适，患者自觉满意。

1.2 数据采集

总义齿修复修复后，采用北京大学口腔医院正畸科三维影像实验室的 DSC-2 型面部三维成像照相机采集总义齿修复前后面部软组织三维数据。DSC-2 型三维照相机基于位相测量轮廓术原理。

1.3 数据分析

利用逆向工程软件 Rapodform2006 进行图像重合获得术前面部三维立体图像，进行术前、术后三维面像数据分析，探讨总义齿修复前后软组织三维面像的变化规律。

1.3.1 每个患者术前/术后三维图像两两配准选择左右内眦、外眦、鼻尖 5 个点，进行粗略配准，将术前/术后三维图像从初始不同的坐标系分别转化到同一坐标系下。

Вправа 2.

Завдання:

1. Прочитайте українськомовний текст. Виявіть ключові змістові аспекти.
2. Репрезентуйте розгорнутий вторинний текст-переказ українською мовою.
3. Висловіть своє ставлення до прочитаної інформації мовою тексту оригіналу з аргументацією відповідей, зберігаючи функціонально-стильовий формат дискурсу.

Кочерган М. П. «Вступ до мовознавства»

Значення слова

Лексичне значення – історично закріплена у свідомості людей співвіднесеність слова з певним явищем дійсності.

Це зв'язок певного звучання з певним поняттям, почуттям, волевиявленням тощо, "відоме відображення предмета, явища чи відношення у свідомості..., яке входить до структури слова як його внутрішня сторона, відносно якої звучання слова виступає як матеріальна оболонка..." (О. І. Смирницький), або це той зміст слова, та інформація, яку воно несе. Лексичне значення слова є продуктом мисленнєвої діяльності людини. Воно пов'язане з редукцією інформації людською свідомістю, з порівнянням, класифікацією, узагальненням. Оскільки слова називають речі, то лексичне значення нерідко називають речовим. Ядром лексичного значення є концептуальне значення (мисленнєве відображення певного явища дійсності, поняття). Так, наприклад, слово обличчя має концептуальне значення "передня частина голови людини". Крім концептуального значення (його ще називають денотативним), слово може мати конотативне значення (від лат. *con* "разом із" і *notatio* "позначення"), тобто емоційні, експресивні, стилістичні "додатки" до основного значення. Наприклад, слова морда, пика, фізіономія мають таке ж концептуальне значення, як і обличчя, але на нього нашаровуються експресивно-стилістичні відтінки (конотації). Пор. ще: кінь і шкапа, черевики і шкарбани тощо. Концептуальне й конотативне значення є загальноприйнятими, тобто належать мові й зафіксовані в словниках. Від таких значень потрібно відрізнити контекстуальні значення, тобто значення, які виникають у певних контекстах. Так, словами котик і лапочка пестливо називають дітей чи близьких, однак таке значення в цих словах не фіксується словниками. Говорячи про значення слова, необхідно мати на увазі, що слово загалом вступає в три типи відношень: предметний (слово – предмет), поняттєвий (слово – поняття) і лінгвальний (слово – слово). ...

Вправи «Юний технік»

(рецептивна, репродуктивно-продуктивна)

Мета: залучити майбутніх фахівців перекладу до пошуково-технологічної діяльності в межах оволодіння підготовленим монологічним мовленням у межах китайської й української мов.

Завдання:

Підготуйтеся до презентації нового приладу (гаджету) китайською, українською мовами із зазначенням його функцій, переваг перед попередньою моделлю, інструкції із застосування тощо. Перевага віддається застосуванню мультимедійних технологій.

Вправа «Зірка театрального сезону»

Мета: формування вмінь театральнo-креативної репрезентації підготовленого драматизованого китайсьомовного / українського діалогічного мовлення за всіма фазами.

Завдання: Драматизуйте з партнером уривок з китайського / українського художнього твору за вашим вибором. Доповніть діалог паралінгвістичними засобами (відповідними жестами, мімікою, рухами тіла тощо).

Рекомендовані тексти:

1. 孟姜女哭长城

Плач Мен Цзян-ной у Великої стіни

(легенда про жінку, чії сльози розмили ділянку Великої стіни, де був замуrowаний її чоловік)

秦朝时候，有个善良美丽的女子，名叫孟姜女。一天，她正在自家的院子里做家务，突然发现葡萄架下藏了一个人，吓了她一大跳，正要叫喊，只见那个人连连摆手，恳求道：“别喊别喊，救救我吧！我叫范喜良，是来逃难的。”原来这时秦始皇为了造长城，正到处抓人做劳工，已经饿死、累死了不知多少人！孟姜女把范喜良救了下来，见他知书达理，眉清目秀，对他

产生了爱慕之情，而范喜良也喜欢上了孟姜女。他俩儿心心相印，征得了父母的同意后，就准备结为夫妻。

成亲那天，孟家张灯结彩，宾客满堂，一派喜气洋洋的情景。眼看天快黑了，喝喜酒的人也都渐渐散了，新郎新娘正要入洞房，忽然只听见鸡飞狗叫，随后闯进来一队恶狠狠的官兵，不容分说，用铁链一锁，硬把范喜良抓到长城去做工了。好端端的喜事变成了一场空，孟姜女悲愤交加，日夜思念着丈夫。她想：我与其坐在家里干着急，还不如自己到长城去找他。对！就这么办！孟姜女立刻收拾收拾行装，上路了。

一路上，也不知经历了多少风霜雨雪，跋涉过多少险山恶水，孟姜女没有喊过一声苦，没有掉过一滴泪，终于，凭着顽强的毅力，凭着对丈夫深深的爱，她到达了长城。这时的长城已经是由一个个工地组成的一道很长很长的城墙了，孟姜女一个工地一个工地地找过来，却始终不见丈夫的踪影。最后，她鼓起勇气，向一队正要上工的民工询问：“你们这儿有个范喜良吗？”民工说：“有这么个人，新来的。”孟姜女一听，甭提多开心了！她连忙再问：“他在哪儿呢？”民工说：“已经死了，尸首都已经填了城脚了！”

猛地听到这个噩耗，真好似晴天霹雳一般，孟姜女只觉眼前一黑，一阵心酸，大哭起来。整整哭了三天三夜，哭得天昏地暗，连天地都感动了。天越来越阴沉，风越来越猛烈，只听“哗啦”一声，一段长城被哭倒了，露出来的正是范喜良的尸首，孟姜女的眼泪滴在了他血肉模糊的脸上。她终于见到了自己心爱的丈夫，但他却再也看不到她了，因为他已经被残暴的秦始皇害死了。

2. 兔子的新娘

Наречена для зайця

(китайська казка)

从前有个妇人，她带着女儿住在一座漂亮的花园里，院子里种了许多卷心菜。冬天，有只兔子来到院子里偷吃卷心菜，妈妈对女儿说：“去把那兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家去。”

小姑娘不肯。

第二天，兔子又来吃卷心菜了。妈妈又对女儿说：“到院子里去把那只兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家去。”小姑娘还是拒绝了。

第三天，兔子又来了，坐在卷心菜上面。妈妈对女儿说：“去把那兔子赶走。”小姑娘就出来对兔子说：“喂！兔子，你快把我们家的卷心菜吃光了。”兔子对小姑娘说：“小姑娘，来坐到我尾巴上来吧，我带你上我家去。”小姑娘坐到兔子尾巴上，被带到了很远的兔子家。它对姑娘说：“现在动手烧饭吧，用青菜和小米，我去请来参加婚礼的客人。”接着，所有的客人都到了（谁是客人？我把别人告诉我的说给你听吧：全是兔子！奶牛是牧师，为新郎新娘主持婚礼；狐狸是司仪，祭坛在彩虹下面。）

姑娘十分难过，因为只有她是人。小兔子走来说：“开门开门快开门，客人们都很有兴趣。”被当成新娘的姑娘一言不发地抽泣起来，兔子走了出去。它再回来时又说：“开饭开饭快开饭，客人们肚子都很饿了。”新娘还是一声不吭，顾自流泪，兔子又走了。它第三次回来时对小姑娘说：“揭开锅盖快揭开，客人已经不耐烦。”新娘沉默着，兔子又出去了。于是姑娘将自己的衣服套在一个稻草人身上，给它一把勺子装成搅拌锅里煮的东西的样子，然后把它摆在锅边，自己回家找妈妈去了。小兔子又回来喊：“快开饭，快开饭！”然后站起来，对着新娘就是一拳，结果把稻草人的帽子给打掉了。

小兔子发现这不是它要的新娘，十分难过地离开了那里。

3. 三个好朋友

Три близьких друзів

(китайська казка)

花园里有三只蝴蝶，一只是红色的，一只是黄色的，一只是白色的。三个好朋友天天都在一起玩，可好了。一天，他们正玩得，天突然下起了雨。

三只蝴蝶的翅膀都被雨打湿了，浑身冻得发抖。

三只小蝴蝶一起飞到红花那里，对红花说：“红花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

红花说：“红蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

他们又飞到黄花那里，对黄花说：“黄花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”黄花说：“黄蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

三个好朋友一齐摇摇头：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

然后，他们又飞到白花那里，对白花说：“白花姐姐，让我们飞到你的叶子下面躲躲雨吧！”

可是白花也说：“白蝴蝶进来吧，其他的快飞开！”

这三个好朋友还是一齐摇摇头，对白花说：“我们是好朋友，一块儿来，也一块儿走。”

这时，太阳公公看见了，赶忙把乌云赶走，叫雨停下。

天终于晴了，这三个好朋友又一起在花丛中跳舞玩游戏了。

1. Іван Франко «Перехресні стежки» (повість)

– А, пан меценас! Гратулюю, гратулюю! Може тішитися наше місто, що дістало такого блискучого оборонця. О, такої оборони наш трибунал давно не чув!

Се було на вулиці, перед будинком карного суду, в однім із більших провінціональних міст. Власне вибила перша, карна розправа скінчилася, і з суду виходили купами свідки – селяни, жиди, якісь ремісники, поліційні стражники. Адвокат д-р Євгеній Рафалович вийшов також, вирвавшись з-поміж своїх клієнтів, цілої купи селян, що були оскаржені за аграрний бунт і тепер, дякуючи його блискучій і вмілій обороні, не тільки увільнені трибуналом, але надто мали надію в дорозі цивільного процесу виграти те фатальне пасовисько, із-за котрого знялась була буча. Вони з слізьми в очах дякували д-ру Рафаловичу, та сей збув їх коротко, навчив, що мають робити далі, і вийшов із темнуватого судового коридора, де, щоправда, було холодніше, ніж у залі розправ, але проте стояла курява від давно не метеної долівки, було брудно і тісно.

2. Українські народні казки. Розум та щастя

Ішли собі десь розум та щастя та й засперечались, Розум каже, що він сильніший, а щастя – що воно. Сперечались вони, сперечались та й розійшлись. Щастя пішло у ліс, а розум пішов та одному хлопчикові і вліз у голову. От віддає батько того хлопчика у шевці. Побув він у шевцях з тиждень – уже всьому й навчився.

– Оддайте, – каже, – тату, ще чому другому вчитись.

Віддав його батько у кравці, він і там чи побув з тиждень, уже зумів і покроїти, і пошити. Тоді віддав його батько вчитись ще годинники робити. Він і того щось скоро навчився.

От раз той його хазяїн від'їжджає – а він вже на жалуванні служив – та й наказує хлопцеві, щоб він, поки той вернеться, зробив стільки там годинників, а що зостанеться припасу, то, як схоче, то і собі зробить. От він як заходився, живо поробив, ще й собі вигадав, та такий утнув, що у двадцять п'ять років тільки раз і заводиться, та як завів, то і ключик туди усередину заховав і зачинив там.

Приїхав ось хазяїн – усе пороблено, він забрав ті годинники та й повіз десь на ярмарок, і його з собою узяв. Той же хазяїн свої годинники розпродав то панам, то іншим людям, а той хлопець свій продав самому цареві, та як забрав гроші, то й пішов десь аж за границю.

3. М. Коцюбинський «Intermezzo»

Лишилось тільки ще спакуватись... Се було одно з тих незчисленних "треба", які мене так утомили і не давали спати. Дарма, чи те "треба" мале, чи велике, – вагу те має, що кожен раз воно вимагає уваги, що не я їм, а воно мною уже керує. Фактично стаєш невідьником сього многоголового звіра. Хоч на час увільнитись від нього, забути, спочити. Я утомився.

Бо життя безупинно і невблаганно іде на мене, як хвиля на берег. Не тільки власне, а і чуже. А врешті – хіба я знаю, де кінчається власне життя, а чуже починається? Я чую, як чуже існування входить в моє, мов повітря крізь вікна і двері, як води притоків у річку. Я не можу розминутись з людиною. Я не можу бути, самотнім. Признаюсь – заздрю планетам: вони мають свої орбіти, і ніщо не стає їм на їхній дорозі. Тоді як на своїй я скрізь і завжди стрічаю людину.

Так, ти стаєш мені на дорозі і уважаєш, що маєш на мене право. Ти скрізь. Се ти одягла землю в камінь й залізо, се ти через вікна будинків – тисячі чорних ротів – вічно дихаєш смородом. Ти бичуєш святу тишу землі скреготом фабрик, громом коліс, брудниш повітря пилом та димом, ревеш від болю, з радості, злості. Як звірина. Скрізь я стрічаю твій погляд; твої очі,

цікаві, жадні, влазять у мене, і сама ти, в твоїй розмаїтості кольорів й форм, застрягаєш в моїй зіниці. Я не можу розминутись з тобою... я не можу бути самотнім... Ти не тільки йдеш поруч зо мною, ти влазиш всередину в мене. Ти кидаєш у моє серце, як до власного сховку, свої страждання і свої болі, розбиті надії і свою розпач. Свою жорстокість і звірячі інстинкти. Весь жах, весь бруд свого існування. Яке тобі діло, що ти мене мучиш? Ти хочеш бути моїм паном, хочеш взяти мене... мої руки, мій розум, мою волю і моє серце... Ти хочеш виссать мене, всю мою кров, як той вампір. І ти се робиш. Я живу не так, як хочу, а як ти мені кажеш в твоїх незліченних "треба", у безконечних "мусиш".

Я утомився.

Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і сміяться. Повідчиняти вікна! Провітриють оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що сміяться. Нехай увійдуть у хату чистота й спокій.

Хто дасть мені втіху бути самотнім? Смерть?

Сон?

Як я чекав їх часом!

А коли приходив той прекрасний брат смерті і брав мене до себе – люди і там чигали на мене. Вони сплітали своє існування з моїм в химерну сітку, намагались налити мої вуха та моє серце тим, чим самі були повні... Слухай-но, слухай! Ти й тут несеш до мене свої страждання? Своє мерзенство? Мое серце не може більше вмістити. Воно повне ущерть. Дай мені спокій...

Так було по ночах.

А вдень я здригався, коли чув за собою тінь від людини, і з огидою слухав ревучі потоки людського життя, що мчали назустріч, як дикі коні, з усіх городських вулиць.

Вправа «Перекладач-науковець»

Мета: формування вмінь адекватно сприймати на слух різногалузеву інформацію, подану китайською / українською мовами, з подальшим суб'єктивно-зумовленим відтворенням змісту.

Завдання: Уявіть собі, що ви знаходитесь на науковій конференції. Прослухайте аудіозапис (китайськомовний / українськомовний діалог / полілог між делегатами конференції) щодо актуальних питань галузі.

1) Визначіть головну думку, основні ідеї, загальний зміст діалогу / полілогу.

2) Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.

3) Продовжіть діалог з учасником конференції (одногрупником) мовою автентичного тексту відповідно до комунікативно-етичних норм дискурсу.

Скрипти:

Китайськомовний текст:

客：我想问的头一个问题是怎么区别定语和状语。一般书上给定语和状语下的定义好像都不大管用似的。

主：一般地说，在确定一个语法结构(ab)的组成部分（假定说是(a)在这个结构里的职能的时候，不仅要考虑它本身(a)的性质以及跟它对应的部分(b)的性质，还要考虑整个结构(ab)的性质。所以在确定一个偏正结构里的修饰语是定语还是状语时，应该考虑的因素有：

(i) 修饰语与本身的性质，

(ii) 中心语的性质，

(iii) 整个偏正结构的性质。

这三项里的随便哪一项都可以选来作为给定语和状语下定义的根据，不过效果不一样。

客：你说的效果是指的什么？

主：指定义的概括能力，说得明白一点，就是管用的程度。比较起来，恐怕要算 (i) 的效果最差。

客：为什么？

主：要是选择（i）作为划分定语和状语的根据，我们就只能采取列举的方法，例如说：凡是有名词、人称代词、数量词充任的修饰语是定语，凡是有副词充任的修饰语是状语。

客：你没有提到形容词做修饰语的情形。

主：因为形容词做修饰语可以是定语，也可以是状语。例如“慢性子”的“慢”是定语，“慢走”的“慢”是状语。“周密的想法”里的“周密的”是定语，“周密的考虑一下”里的“周密的”是状语。可见根据修饰语本身的性质是不可能把定语和状语的界限划清楚的。除此之外，这个定义还有一个缺点。我们给副词下定义的时候说只能做状语的词是副词。现在给状语下定义的时候，又说由副词充任的修饰语是状语，这是明显的循环特征。

客：一般语法书上说修饰名词的是定语，修饰动词和形容词的是状语。这是以（ii）作为划分根据的。这种定义管用的程度恐怕不见得比（i）高多少。

主：是的，因为修饰名词性成分的不一定是定语，例如：他帮大学生了|你才是傻瓜呢|刚好五个人|；另一方面修饰谓语性成分的也不一定是状语，例如：群众的支持|温度的下降|价钱的便宜。这样的例子实在太多，所以这种定义没有多大价值。

客：有人认为“群众的支持|温度的下降|价钱的便宜”里的“支持、下降、便宜”已经名词化了，所以前边的修饰语是定语，不是状语。这么说不是很合理吗？

主：不过你要是问他何以见得“支持、下降、便宜”已经名词化了，他又会反过来说因为他们受定语修饰。这也是明显的循环理论。

客：（i）和（ii）的效果都不好，（iii）怎么样呢？

主：要是选择（iii）作为划分定语和状语的根据，那么可以把定语定义为：名词性偏正结构里的修饰语；把状语定义为：谓语性偏正结构里的修饰语。按照这个定义：“（他）都大学生了|（你）才是傻瓜呢|刚好五个人”因为是谓语性偏正结构，所以其中的“都、才、刚好”是状语。

Українськомовний текст

- Отже, мова йтиме про фантастичний феномен, який було відкрито наприкінці минулого століття, про збережений на специфічних носіях – єврейський музичний фольклор початку двадцятого століття. Чесно кажучи, моє перше сприйняття, коли Ви тоді представляли на різних конференціях та форумах було якесь містичне. Мені здавалось, що світи, які здається все повинні були відійти і жодного там сигналу про їх існування вже не відзначити, а от вони живі і вони є існують і звичайно не самі по собі, а завдяки величезній праці вашій та ваших колег.

- Це колекція єврейського музичного фольклору, вона так і називається в нас і зберігається в інституті рукопису. Спеціальний склад цих воскових валиків, це перша частина цього фонду нашого і має вона більше ніж тисячу, тисячу сімнадцять фоноциліндрів, які збереглися до нашого часу, а друга частина цього фонду – це текстові й нотні розшифровки тих записів, які зроблені на цих воскових носіях. Записи робились починаючи з 1912 року, це частина фонду 1912–1914 рік, коли робились записи під час єврейських етнографічних експедицій під керівництвом фантастичного, просто фантастичного дослідника, етнографа, письменника Семена Анського, це псевдонім, справжнє ім'я Шломо Ашкеназі Раппопорт. Згодом записи робились вже після 17 року на тижні фольклору Інституту єврейської культури, потім це відділ фольклору кабінету єврейської культури й керував цією роботою видатний музикознавець і фольклорист Мойсей Якович Береговський. Він виконав записи починаючи з 1926 по 47 рік і, якщо говорити про географію, це майже вся територія України, включаючи західну частину Волині, Поділля. Це записи дванадцятих –чотирнадцятих років, середня частина України: Київщина, частково Кіровоградська область і Південний Схід, тепер краще говорити Південний Схід, це частково Дніпропетровська область, Миколаївська, Херсонська і Північний Крим. Це вже записи Мойсея Береговського, більш пізні. І Трансністрія, регіон Трансністрії – це повоєнні записи, коли Мойсей Береговський зміг зробити фантастичні й дуже важливі для дослідників записи єврейського фольклору періоду Другої Світової війни,

тих євреїв, які збереглися після Голокосту, як раз у тому регіоні. Це Трансністрія, частково Буковина, так трошки туди заїхав.

- Ірино, я хочу теж розповісти невеличку історію, пов'язану з долею Мойсея Бериговського. Він написав свої п'ять книг про єврейський музичний фольклор перед війною, це може найбільше дослідження цієї теми, по-моєму, так у світі.

- Перепрошую, перед війною він підготував три томи, два це вже повоєнні. Це до сорок сьомого року десь.

- Зумів видати перший том, потім війна, потім після війни, потім його арештували і він відсидів у Глазі, а потім його випустили, але він вже не багато прожив і помер. Його донька, Еда Моїсеївна казала: “Я кожного дня прокидалася і думала невже я помру і не встигну видати спадщину батька”. Свого часу це здається початок двотисячних років, ми видали один із ключових томів це “Пурімшпілі” і, звичайно, сил що видати п'ять томів не було, бо це величезні книги і це турбувало чимало грошей. І вже, на жаль, після смерті Еди Моїсеївни, яка прожила велике і творче життя і померла на вісімдесят третьому році, ми подумали, що ці книги, цей фольклор може бути виданий у вигляді дисків, на яких записані ці тексти. І ось декілька років тому ми видали ці книги, які доповнюють усю ту роботу, про яку Ви розповідаєте.

Вправа «Як досягти успіху в бізнесі на міжнародному рівні?»

Мета: формування умінь і навичок адекватно сприймати на слух різногалузеву інформацію, що містить природні перешкоди (шум, розрив зв'язку, гучна розмова сторонніх людей, перебивання тощо), китайською / українською мовами з подальшим прогнозуванням розгортання дискурсу.

Завдання: Прослухайте телефонну розмову (з перешкодами) у репрезентації носіїв китайської / української мов.

а) Уявіть деталі розмови.

б) Виявіть комунікативний намір інтерлокуторів.

в) Обговоріть із партнером (одногрупником) мовою автентичного тексту подальшу стратегію співпраці з іноземними колегами.

Скрипти

Китайськомовний текст з перешкодами

第三部分 孔子的人生计划

田芳：玛丽，你毕业以后打算做什么呢？

玛丽：说实话，我还真没有想好。你呢？

田芳：我也是。可是最近我读了孔子的一篇文章，他说到了自己的人生计划，读过以后，我觉得应该有一个自己的人生计划。

玛丽：是吗？孔子的人生计划是什么样子的呢？你能给我说说吗？

田芳：好吧。不过孔子的思想印象深刻，每个人的理解也都不完全一样，我说的也只是我自己个人对孔子文章的理解。

玛丽：没关系，你快说吧！

田芳：孔子把他的人生分成六个阶段。第一阶段是他 15 岁的时候，那时候他就决定了自己的学习目标和方向，而且下决心一定要坚持努力学习，实现自己的目标。

玛丽：我 18 岁上大学，我的专业是经济，但是我不太喜欢我的专业。25 岁时我对汉语产生了兴趣，决定来中国学习汉语。这样看来，我是 25 岁才决定自己要学习什么，比孔子晚了 10 年啊。

田芳：孔子的第二阶段是 30 岁，孔子认为人在 30 岁时应该独立，能够决定自己的人生目标，并为实现这个目标而努力。10 年后，就到了人生的第三个阶段，这时，孔子 40 岁了，他已经有了很多生活和工作经验，懂得的事情和道理越来越多，对自己的能力也十分了解，变得自信、坚强，更有智慧。不管是成功还是失败，他都不再怀疑自己的能力。

玛丽：这个说起来容易，做起来可难了。成功的时候当然自信，但是失败的时候，人们常常会怀疑自己的能力。

田芳：对，所以说孔子是一个了不起的人。第四个阶段是 50 岁。孔子 50 岁时，对自己一生的命运都已经完全了解，因此不管生活中遇到什么，他

都能从容面对。这样又过了 10 年，就到了第五个阶段，这时对于被人的意见，孔子总是能很高兴的接受，不管别人说什么，做什么，都能理解，不会生气。而到了 70 岁，孔子就很少再犯错误，这就是孔子说的第六个阶段。

玛丽：我原来以为人生目标应该是能赚多少钱、有几个孩子、有几套房子和车这样的计划，想不到孔子的人生目标是这样，是人格的不断完善。

田芳：是啊，要不怎么说孔子是大思想家呢！不过你说的那种人生计划也很重要，我现在就要好好地想一想我的人生计划。

Українськомовний текст з перешкодами

- Привіт, я тебе не відволікаю? Я телефоную, щоб спитати, чи є в тебе синонімічний словник української мови?

- Привіт. Так, повинен бути. Можеш зайти після школи, я тобі позичу.

- Дуже дякую! Мені треба підготуватися до уроку. Хотів взяти в бібліотеці, та там усі словники позабирали. Мабуть, мої однокласники також усі готуються.

- Словники – річ корисна, тому краще мати їх в себе вдома.

- Та нащо! Ось пройдемо тему, а потім що із ним робити? Лише місце на полиці займатиме.

- О, в мене ідея! Ти можеш скористуватися онлайн-словником з інтернету! Там все таке ж, як у книжці, та ще й краще, бо завжди під рукою.

- Дякую за пораду. У мене складається враження, що ти часто користуєшся словниками, якщо так добре обізнаний на цю тему.

- Звичайно! По-перше, я часто користуюся двомовними словниками для перекладу з англійської.

- Це зрозуміло, тут без словника ніяк.

- Звісно. Ще в мене є орфографічний словник, в якому подане правильне написання всіх слів. Коли я сумніваюся, як пишеться те чи те слово, то звертаюся до словника. Там усе в алфавітному порядку, тож легко знайти. Тим більше, що деякі правила українського правопису досить важко запам'ятати.

- Це точно. А які ще бувають словники?

- Ще я інколи користуюся орфоепічним словником. Це такий, де подане правильне наголошення слів. Ти навіть не уявляєш, як часто ми робимо неправильний наголос. Цей словник дуже допомагає під час підготовки до всіляких усних виступів. Коли правильно вимовляєш слова та наголошуєш їх, тебе всі зрозуміють, до того ж їм буде приємно тебе слухати.

- Зрозуміло. Мабуть, я погоджуюсь, що у словниках є велика користь. Мені дуже подобаються фразеологічні словники – і української, і російської, і англійської мови. Знаєш, ті, де розшифровується смисл сталих фраз. Є такі, що в житті не зрозумієш без тлумачення! Наприклад, вираз «дати дрозда» означає дуже когось лаяти. Ну як тут здогадатися!

- І не кажи! Добре, що в нас є такі гарні помічники!

- Дякую тобі, я скористаюсь твоїми порадами. На все добре!

Додаток Д8

Комплексні вправи з перекладу

Вправа «Дешифратор»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови здійснювати переклад з аркуша на основі швидкісних видів читання (ознайомлювальне, переглядове і пошукове) з подальшою компресією тексту оригіналу в мовній парі «китайська ↔ українська».

Завдання 1:

- А. Перекладіть з аркуша китайськомовний текст українською мовою.
- Б. Надайте анотований переклад тексту оригіналу українською мовою.

数字化家庭

数字化家庭是未来智能小区系统的基本单元。所谓“数字化家庭”就是基于家庭内部提供覆盖整个家庭的智能化服务，包括数据通信、家庭娱乐和信息家电控制功能。数字化家庭设计的一项主要内容是通信功能的实现，包括家庭与外界的通信及家庭内部相关设施之间的通信。从现在的发展来看，外部的通信主要通过宽带接入。internet，而家庭内部的通信，笔者采用目前比较具有竞争力的蓝牙(bluetooth)无线接入技术。传统的数字化家庭采用pc进行总体控制，缺乏人性化。笔者根据人工情感的思想设计一种配备多种外部传感器的智能机器人，将此智能机器人视作家庭成员，通过它实现对数字化家庭的控制。本文主要就智能机器人在数字化家庭医疗保健方面的应用进行模型设计，在智能机器人与医疗仪器和控制pc的通信采用蓝牙技术。整个系统的成本较低，功能较为全面，扩展应用非常广阔，具有极大的市场潜力。

2 智能机器人的总体设计

2.1 智能机器人的多传感器系统 机器人智能技术中最为重要的相关领域是机器人的多感觉系统和多传感信息的集成与融合[1]，统称为智能系统的硬件和软件部分。视觉、听觉、力觉、触觉等外部传感器和机器人各关节的内部传感器信息融合使用，可使机器人完成实时图像传输、语音识别、景物辨别、定位、自动避障、目标物探测等重要功能；给机器人加上相关的医疗模块(ccd、camera、立体麦克风、图像采集卡等)和专用医疗

传感器部件，再加上医疗专家系统就可以实现医疗保健和远程医疗监护功能。智能机器人的多传感器系统框图如图 1 所示。

2.2 智能机器人控制系统 机器人控制系统包含 2 部分：一是上位机，一般采用 pc，它完成机器人的运动轨迹规划、传感器信息融合控制算法、视觉处理、人机接口及远程处理等任务；二是下位机，一般采用多单片机系统或 dsp 等作为控制器的核心部件，完成电机伺服控制、反馈处理、图像处理、语音识别和通信接口等功能。如果采用多单片机系统作为下位机，每个处理器完成单一任务，通过信息交换和相互协调完成总体系统功能，但其在信号处理能力上明显有所欠缺。

Завдання 2:

- A. Перекладіть з аркуша українськомовний текст китайською мовою.
- B. Надайте анотований переклад тексту оригіналу китайською мовою.

Ф. С. Бацевич. Лінгвістична прагматика: спроба обґрунтування проблемного поля і дослідницької одиниці

У структурі сучасної функціонально-комунікативної, антропо- і когнітивно зорієнтованої науки про мову лінгвістична прагматика (лінгвопрагматика, праг- малінгвістика) посідає особливе місце, будучи одним із найдинамічніших напрямів її розвитку. Кількість праць, присвячених проблемам прагматики мови, мовлення і спілкування, з кожним роком зростає: видаються спеціальні журнали, існують періодичні й неперіодичні видання, створюються огляди літератури / усе частіше з'являються підручники і хрестоматії, а також спеціальні словники термінів лінгвістичної прагматики тощо. Сучасна лінгвістична прагматика тісно пов'язана з філософією мови, соціолінгвістикою, психолінгвістикою, теорією мовленнєвих актів, функціональним синтаксисом, лінгвістикою тексту, дискурсивним аналізом, конверсаційним аналізом, етнографією мовлення, когнітивною лінгвістикою, дослідженнями у сфері штучного інтелекту, комунікативною лінгвістикою та деякими іншими напрямками сучасної науки про мову.

Аналіз спеціальної літератури засвідчує, що сучасна лінгвістична прагматика постає як сфера знань з нечітко окресленим проблемним полем, невизначеною оперативною дослідницькою одиницею, несформованими методами, методиками і прийомами аналізу і неопрацьованою метамовою опису своїх об'єктів. Як зазначає, наприклад, Л. П. Рижова, «прагматика ще не стала наукою справді впорядкованою і, тим більше, достатньо описаною. Ще не досягнуто взаєморозуміння між дослідниками стосовно її меж, гіпотез і навіть термінології. Ведуться дискусії про те, чи є прагматика наукою внутрішньо цілісною, єдиною, чи існує декілька прагматик, що являють собою різні наукові дисципліни з різними методами дослідження мовної дійсності». Зокрема, дослідники говорять про існування соціопрагматики, яка вивчає соціальні й культурні умови використання мовних засобів для виконання певних функцій, контрастивної прагматики, яка досліджує вияви прагматичного чинника, насамперед функції і побудову мовленнєвих актів, у різних мовах, міжкультурної прагматики, предметом дослідження якої є подібність, відмінність і варіативність у вираженні прагматичних значень у різних культурах в їх зумовленості культурними цінностями й уявленнями, інтермовної прагматики, що вивчає особливості формування прагматичної компетенції в процесі вивчення іноземної мови, історичної прагматики, яка досліджує мовні явища в межах мовленнєвого акту (тексту, дискурсу, мовленнєвого жанру) з позицій виявлення намірів адресанта в діячності та деякі інші різновиди прагматичного підходу до мови...

Вправа «Майстер конвертації»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови системно здійснювати послідовний переклад автентичних текстів за обмежений час; формувати вміння переключення з мови ТО на мову перекладу із застосуванням ідеографічного письма (кодування та декодування почутої інформації).

Завдання 1. Прослухайте автентичний текст (一、“乌克兰南方师范大学孔子学院” 事业规划) один раз. Декодуйте денотативну й конотативну (емоційно-оцінювальну) семантику інтонаційного оформлення китайськомовного мовлення.

A. Група 1. Надайте послідовний (абзацно-фразовий) переклад тексту оригіналу з китайської мови українською мовою.

B. Напишіть реферований переклад оригінального китайського тексту українською мовою.

一、“乌克兰南方师范大学孔子学院” 事业规划

“乌克兰南方师范大学孔子学院” 是以开展汉语教学为主要活动内容的中国语言文化推广机构。“乌克兰南方师范大学孔子学院” 将信守“一个中国”政策，维护中华人民共和国的独立和统一，遵守乌克兰的法律和法规，接受乌克兰政府的监督，不参与任何与所在国政治、宗教、种族有关的活动。

乌克兰南方师范大学孔子学院将在汉办的授权及监管下开展以下有关活动。

1.1 对乌克兰敖德萨地区的大中小学在校师生、以及希望学习汉语的社会人士提供汉语及中国文化的教学和指导服务。

1.2 面向在校师生，敖德萨各界人士开展有关中国历史、文化、思想、政治经济、现代社会介绍等与中国语言文化相关的宣传活动。

1.3 为大中小学及其他机构中担任汉语教学及中国语言文化研究的工作人员，提供相关教学理论及教学方法的培训。

1.4 开展多媒体汉语教学课程及其它汉语学习课程。

1.5 举办汉语水平考试（HSK），汉语教学能力认定考试，汉语讲演比赛。

1.6 为计划以中国为留学目的地的本地居民，并提供相应的指导和咨询服务。

1.7 开展中国语言文化研究。

1.8 翻译并出版有益于中国语言文化普及的书籍。

1.9 放映中国电影。

1.10 提供借阅有关中国语言文化普及的汉语图书。

1.11 促进乌中两国学生之间的体育和文化交流。

1.12 除开展上述符合孔子学院宗旨的各项活动外，还将开展其他涉及中国语言文化及相关的交流项目，以及其他经孔子学院总部授权或委托开展的活动。

Завдання 2. Прослухайте автентичний текст (НБУ продовжив основні валютні обмеження на три місяці) один раз. Декодуйте денотативну й конотативну (емоційно-оцінювальну) семантику інтонаційного оформлення рідного (українського) мовлення.

А. Група 2. Надайте послідовний (абзацно-фразовий) переклад тексту оригіналу з української мови китайською мовою.

Б. Напишіть реферований переклад оригінального українського тексту китайською мовою.

НБУ продовжив основні валютні обмеження на три місяці

Дію антикризових заходів Національного банку України (НБУ), раніше введених постановою правління від 3 березня 2015 року № 160 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України», буде продовжено на три місяці – до 3 вересня 2015 року, повідомив заступник голови НБУ Олег Чурій на прес-конференції в Києві в середу.

Водночас він повідомив про наміри регулятора пом'якшити деякі обмеження на грошово-кредитному ринку, зокрема заплановано підвищити ліміт на видання готівкових коштів у національній валюті через каси та банкомати з 150 тис. грн до 300 тис. грн на добу на одного клієнта.

Анонсовані зміни також торкнуться заборони банкам купувати іноземну валюту за дорученням клієнтів-резидентів (крім фізичних осіб), які мають на рахунках у банках кошти в іноземній валюті. Така заборона відтепер стосуватиметься тих клієнтів, які мають на рахунках у банку понад \$25 тис. США (в еквіваленті за офіційним курсом відповідної валюти на дату подання

клієнтом заяви про купівлю іноземної валюти), тоді як раніше такий ліміт становив \$10 тис.

Крім того, НБУ планує спростити порядок здійснення контролю уповноваженими банками за операціями резидентів з оплати робіт, послуг, прав інтелектуальної власності шляхом підвищення порогу документального підтвердження відповідності кон'юнктурі ринку контрактних цін на таку операцію з EUR25 тис. до EUR50 тис., внівши зміни до постанови правління Нацбанку від 30 грудня 2003 року №597 «Про переказування коштів у національній та іноземній валюті на користь нерезидентів за певними операціями».

Очікується, що анонсовані зміни буде внесено відповідною постановою правління НБУ, яку опублікують і яка набере чинності найближчими днями.

Додаток Д9

Взірці автентичних текстів для повного письмового перекладу

Рольова гра «Перекладацький цех»

Мета: навчити студентів здійснювати продуктивну перекладацьку діяльність у колективі у межах повного письмового китайсько-українського та українсько-китайського перекладу текстів різної функціонально-стильової спрямованості (дискурсивний аспект).

ЗАВДАННЯ I. Прочитайте та перекладіть китайські тексти українською мовою за схемою:

А. Визначте функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

Б. Визначте та з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст тощо) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

В. Визначте стратегію і тактики перекладу автентичного тексту, оберіть засоби відтворення денотативного та конотативного смислу тексту оригіналу;

Г. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Д. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Е. Надайте відредагований фінальний варіант перекладу.

Ж.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 1к

滥竽充数 *Make up a number without active work*

古时候，齐国的国君齐宣王爱好音乐，尤其喜欢听吹竽。齐宣王喜欢热闹，爱摆排场，总想在人前显示做国君的威严，所以每次听吹竽的时候，总是叫这 300 个人在一起合奏给他听。

有个南郭先生听说了齐宣王的这个癖好，觉得有机可乘，是个赚钱的好机会，就跑到齐宣王那里去，吹嘘自己说：“大王啊，我是个有名的乐师，听过我吹竽的人没有不被感动的，就是鸟兽听了也会翩翩起舞，花草听了也会合着节拍颤动，我愿把我的绝技献给大王。”齐宣王听得高兴，不加考察，很痛快地收下了他，把他也编进那支 300 人的吹竽队中。

这以后，南郭先生就随那 300 人一块儿合奏给齐宣王听，和大家一样拿优厚的薪水和丰厚的赏赐，心里得意极了。

其实南郭先生撒了个弥天大谎，他压根儿就不会吹竽。每逢演奏的时候，南郭先生就捧着竽混在队伍中，人家摇晃身体他也摇晃身体，人家摆头他也摆头，脸上装出一副动情忘我的样子，看上去和别人一样吹奏得挺投入，还真瞧不出什么破绽来。南郭先生就这样靠着蒙骗混过了一天又一天，不劳而获地白拿薪水。

可是好景不长，过了几年，爱听竽合奏的齐宣王死了，他的儿子齐湣（min）王继承了王位。齐湣王也爱听吹竽，可是他和齐宣王不一样，认为 300 人一块儿吹实在太吵，不如独奏来得悠扬逍遥。于是齐湣王发布了一道命令，要这 300 个人好好练习，作好准备，他将让它 300 人轮流来一个个地吹竽给他欣赏。乐师们知道命令后都积极练习，想一展身手，只有那个滥竽充数的南郭先生急得像热锅上的蚂蚁，惶惶不可终日。他想来想去，觉得这次再也混不过去了，只好连夜收拾行李逃走了。

像南郭先生这样不学无术靠蒙骗混饭吃的人，骗得了一时，骗不了一世。假的就是假的，最终逃不过实践的检验而被揭穿伪装。我们想要成功，唯一的办法就是勤奋学习，只有练就一身过硬的真本领，才能经受得住一切考验。

Текст 2к 行政命令管理体制

(Адміністративна система керування)

政府职能即公共行政职能，具体是指政府在国家和社会中所扮演的角色以及所应起的作用。换句话说，是指政府在国家和社会中依法行使行政权力的范围、程度和方式。从现代社会和各国政府行政实践来看，政府的基本职能可以分为政治职能、经济职能、文化职能和社会职能。从政府与市场的关系这一角度，不同国家的政府职能各具特色。

西方市场经济已有几百年历史，作为市场经济体制的政府职能，它大体经历了“守夜人”、“全面干预”到“混合经济”阶段，即从让市场机制这只“看不见的手”自由调节经济运行到政府与市场结合的“混合型”经济。混合型经济体制下的政府管理职能既不直接干预经济运行，也不放弃间接影响和干预经济运行。在市场经济发达的西方国家，政府与经济关系的模式也非一致的，比较典型的有美国模式、日本模式、德国模式和北欧模式。

尽管因不同的国情、不同的政治、经济、文化等因素，形成了各国政府职能上的不同特色。但综观各国，政府在市场经济运行中的职能作用大致表现为：

一是具有市场开拓的导航职能作用。在市场经济条件下，市场机制的作用必然使其表现出明显的自发性和盲目性，其经济的发展必将付出昂贵的时间和社会成本，此时通过政府的导向力量，有利于促使市场经济系统整体抓住机遇，快速升级。

二是对市场运行的调控职能作用。西方各国政府纷纷加强政府的宏观调控与管理，并逐渐使之成为政府的重要经济职能。同时，资本主义市场经济不可能消除社会收入的分配不公，通过政府的积极作用，可以大大缓解由此所引发的社会矛盾。

Текст 3к 京剧 (Пекінська опера)

京剧是在北京形成的戏曲剧种之一，至今已有将近 200 年的历史，京剧更是我们中国的“国粹”。京剧已经有两百多年的历史了，它博采众长，是中国戏曲艺术中的瑰宝。它是在徽戏和汉戏的基础上，吸收了昆曲、秦腔等一些戏曲剧种的优点和特长逐渐演变而形成的。京剧音乐属于板腔体，主要唱腔有二黄、西皮两个系统，所以京剧也称“皮黄”。京剧常用唱腔还有南梆子、四平调、高拔子和吹腔。京剧较擅长于表现历史题材的政治和军事斗争，故事大多取自历史演义和小说话本。既有整本的大戏，也有大量的折子戏，此外还有一些连台本戏。京剧角色的行当划分比较严格，早期分为生、旦、净、末、丑、武行、龙套七行，以后归为生、旦、净、丑四大行。

总之，京剧非常有吸引力的，只要细心欣赏，可以发现无尽的美丽。我会继续观看京剧，研究京剧，并希望越来越多的年轻朋友们了解京剧，喜爱京剧。我相信中国京剧会闪耀出璀璨的光芒

剧场外的橱窗里陈列着许多关于京剧历史、人物、戏服和剧目的介绍，一张京剧大师梅兰芳的演出照片格外地引人注目。“你知道梅兰芳吗？”爸爸指着照片问。“我上二年级时学过一篇课文《梅兰芳学艺》，他通过勤奋练习，终于眼睛会说话了。

京剧艺人的唱腔、动作丰富多彩，不一而足。不同的人物用不同的唱腔来演唱。

京剧就这样一代代传了下来，成了文化遗产。

中国戏曲种类繁多。如雍容高贵的京剧、典雅别致的昆剧、高亢悲凉的梆子戏、婉转轻柔的越剧。戏曲那悠长的历史和独特的唱腔，高贵别致的艺术表现的淋漓尽致。优美的曲调让人也仿佛置身于其中，不得不佩服戏曲的精妙内涵。但我最喜爱京剧这种艺术形式。

京剧是在北京形成的戏曲剧种之一，至今已有 200 年的历史。它是在徽戏和汉戏的基础上，吸收了昆曲、秦腔等一些戏曲剧的优点和特长逐渐演变而形成的。

1790 年，徽戏开始进京。当时，徽班所唱的声腔是以二黄为主。二黄起源于长江中下游地区，是在徽戏“吹腔”和“高拔子”的基础上演变成的

“四平调”进一步发展变化而成的。十九世纪初年，湖北汉戏艺人李六、王洪贵等所唱汉戏加入了西皮。徽、汉艺人的合作，并且相互影响。从而为京剧的形成奠定了基础。1840年以后，京剧正式形成。这时，京剧的各种唱腔板式已初步具备，京剧的语言特点已经形成，角色行当也发生新的变化，拥有了一批具有京剧特点的剧目。后来逐步取代昆曲数百年来在戏曲舞台上的统治地位，成为流行于全国的大剧种。

Текст 5к 我的生活 (Наш побут)

友谊如好酒，越老越香醇；友谊如花蕾，呵护才开放；友谊如彩虹，患难过后更绚丽。友谊对我来说，可以说是我进入学校的一个转折点，它彻底地改变了我，改变了我的生活。

看到现在这么乐观开朗，活泼外向的我，也许你们不会相信，我以前几乎没有什么朋友，因为我以前我对待朋友都冷冷淡淡，话很少缺乏热情，性格内向，因此讲话不留情面的同学私下称我——“冷血动物”。

也许大家会很疑惑，我为什么会有这么大的转变呢？其实，在这我还要感谢一个人——我第一个“朋友”。

记得那时在一次美术课上，美术老师为了锻炼我们团结合作的能力，要求我们自由组合完成手工制作，由于我当时在同学们心中的印象是不很好，没有人愿意跟我玩，更别说跟我合作了。我一个人孤孤单单的坐在座位上，翻看着美术书。也许是我这一个“目标”太引人注目了，同学们在后面议论纷纷。就这样，我失魂落魄的度过了一个美术课。

下课后，我趴在走廊的栏杆上，欣赏着落叶纷飞的美景。这是，一个扎着马尾辫的小女孩走过来，也许是当时我太紧张了，不记得她的相貌，只知道她的笑容很甜美。她微笑着对我说：“也许你没见过我，我是你班主任的女儿，刚刚看见你在美术课上很孤单，现在有一个人，你跟同学的关系不太好吧！”我沉默不语。她继续说：“别担心，我不是来嘲笑你的，我只是想告诉你，没有朋友并不可怕，可怕的是没有一颗交朋友的心。别人并不是不想跟你做朋友，只是觉得你不好亲近。只要你敞开心扉地把他们当做朋友，

他们也一定会接受你的。”我听了这番话后，小心翼翼地说：“那么……你愿意跟我做朋友吗？”她笑了，说当然可以。我也不好意思的笑了。

从此以后，我以一颗真诚的心去对待别人，逐渐形成了一个现在的我，一个生活地很快乐的我。

在我们伤心时，有朋友的耐心安慰；在我们骄傲时，有朋友的好心提醒；在我们拼搏时，有朋友的呐喊助威；在我们……这就是友谊。

友谊，改变了我的生活。

ЗАВДАННЯ II. Прочитайте й перекладіть українські тексти китайською мовою за схемою:

A. Визначте функціональний стиль тексту (науково-технічний, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, наукова проза, суспільно-побутовий) та поясніть стильові маркери;

B. Визначте та з'ясуйте всі проблемні питання на екстралінгвістичному (культурологічна компонента, фоновий підтекст тощо) та лінгвістичному (терміносистема, фразеологічні словосполучення, граматичні звороти, стилістичні засоби оформлення змісту тексту оригіналу) рівнях;

B. Визначте стратегію і тактики перекладу автентичного тексту, оберіть засоби відтворення денотативного та конотативного смислу тексту оригіналу;

Г. Репрезентуйте чорновий варіант перекладу;

Д. Ретельно порівняйте кожне речення оригіналу з його перекладом, відредагуйте перекладацькі помилки, внесіть уточнення (у разі необхідності) в текст перекладу;

Е. Надайте відредагований фінальний варіант перекладу.

Ж.* Складіть глосарій за текстом.

Текст 1у «Хитрий їжак»

Одного разу бігла лисиця до саду і здибала по дорозі їжака.

– Добрий день, їжаче!

Каже їжак:

– Доброго здоров'я!

– Ходи зі мною в товаристві у виноград.

А він каже:

– Ой, страшно, лисичко, бо там господар накладає сильце: можемо упасти в біду.

– О, я, – каже лисиця, – не боюся, я маю школи покінчені, то дам тобі раду!

І пішли. Наїлися вони винограду і вертаються, та й лисичка піймалася в сильце.

– Ей, - каже, – їжачку, братику, рятуй!

– Ой, ні, не поможу, бо я казав, що не знаю; та ж ти мені казала, що маєш школи покінчені.

– Ой, – каже лисиця, – я уже зі страху забула геть усе.

Уздрів їжак, що біда, і зачав їй радити:

– Нічого, – каже, – не роби, лиш як газда і прийде, а ти зробись неживою - опусти голову, ноги, так, як би була мертва, – і може ця штука удасться.

Приходить господар, став над лисицею і каже:

– От шкода, що я не був штири дні у саду, аж прочутилася...

Взяв одною рукою за ніс, а другою – лисичку за хвіст та й викинув її через пліт.

Але лисиці лиш цього було треба, схопилася та й пішла додому. Щось четвертої днини іде лисичка знов у виноград: іде попри їжакову нору і знов кличе його у виноград.

– Та ти забула вже, що з тобою було?

– Ходи, ходи.

Ну, наїлися вони знов винограду та й лиш зачали іти, їжак упав у сильце.

– Ей, – каже їжак, – сестричко-лисичко, рятував я тебе, порятуй і ти мене.

– Ну, що я тобі допоможу?

Та й іде геть.

– Рятуй, бійся бога!

Але лисичка і не чує. Але їжак заплакав:

– Сестричко! Дуже ми жили файно! , ходи, хоч розпрощайся зі мною.

Ну, вернулася лисичка та й обнялися двоє.

– Ой, – каже їжак, – поцілуймося обоє, бо знаєш, що мені смерть зараз.

І лисиця вивалила язика і хоче їжачка цілувати. Тоді їжак зловив лисицю за язик і міцно тримає. Зачала лисиця пищати не своїми голосами так, що учув господар та й убіг до саду. Є що видіти! Ну, узяв він борзо та й лисицю убив, а їжачка поволеньки вибрав із сільця і пустив у сад та й від того часу дуже їжаків шанував, бо видів користь.

Текст 2у

«Конструкція однофазних трансформаторів живлення»

Основні частини трансформаторів – обмотки, що здійснюють електромагнітне перетворення енергії, і магнітопровід (магнітна система), виконаний з феромагнітного матеріалу і призначений для локалізації магнітного потоку і посилення електромагнітного зв'язку обмоток. Магнітопроводи трансформаторів малої потужності виготовляють з листової або стрічкової електротехнічної сталі товщиною 0,1 - 0,35 мм.

Залежно від конфігурації магнітопроводу розрізняють трансформатори стрижневого, броньового і кільцевого типів. Магнітопровід навивають з вузької стрічки на верстатах, при цьому магнітопровід броньового типу збирають з двох магнітопроводів стрижневого типу. Шари стрічки ізолюють один від одного тонким шаром оксиду, плівкою лаку або папером з метою зменшення вихрових струмів. Навиті магнітопроводи трансформаторів стержневого і броньового типів розрізають на дві половини для створення можливості монтажу на них заздалегідь намотаних обмоток. Після монтажу

обмоток половини знову з'єднують і щільно стягують спеціальними обтискачами. Використання стрічки, нарізаної вздовж напрямку найбільшої магнітної проникності матеріалу, дозволяє створювати магнітопроводи, на всіх ділянках яких магнітний потік йде по шляху найменшого опору магнітного матеріалу. Ділянки магнітопроводу, на яких розташовані обмотки, називають стрижнями, інші ділянки – ярмом. Для забезпечення постійної магнітної індукції по всьому магнітопроводу у трансформаторів броньового типу ширина центрального стрижня в два рази більша, ніж бічних ділянок ярма.

Обмотка трансформатора – це сукупність витків, що утворюють електричний ланцюг, в якому підсумовується ЕРС витків. Обмотки трансформаторів стержневого і броньового типів представляють собою котушки, намотані з ізолюваного дроту, в більшості випадків мідного, на ізолюючий каркас або гільзу.

Текст 3у

«Що я можу зробити для рідної мови?»

Не думаю, що є на світі ще один такий народ, як наш, що вагається, якою мовою йому спілкуватися. Коли замислююся над цим, стає боляче і страшно. Боляче, бо зневажаємо свою власну мову, до того ж одну з наймилозвучніших у світі.

Хочеться вірити, що українська мова стане державною не лише на папері, що ми не зрідка, а завжди чути мемо її на вулиці, спілкуватимемося нею, думатимемо по-українськи. Поки не прийде до нас усвідомлення необхідності рідної мови, доти не зможемо ми в повній мірі вважати себе великою європейською державою. Прикро, що наші співвітчизники повсякчас пікетують, відстоюючи інтереси російської мови. Ніхто не забороняє народам, які проживають на українській території, розвивати національні мови. Але не слід забувати про необхідність вивчення державної мови.

Не можна не погодитись зі словами Володимира Сосюри, а любити Україну – це значить любити її мову, її культуру, її традиції. Любити свою Вітчизну – це значить усвідомлювати себе часточкою великого народу. Російський письменник М. Пришвін писав: «Я» можна сказати тільки рідною мовою».

Мені і моїм ровесникам треба навчитись поважати рідну мову, не соромитись її, бо це мова наших матерів. Освіта, наука, мистецтво, театр, побутова культура пов'язані з мовою. Обмежене спілкування рідною мовою призводить до обмеження культури. Рівність українського слова серед світових мов виборювали видатні діячі культури, які добре розуміли, що без мови немає народу.

Краще оволодіння мовою досягається завдяки вивченню літератури та історії. Від нас самих залежить, щоб наші знання не обмежувалися шкільною програмою. У той же час мова – це не тільки засіб спілкування, а й бездонна криниця, яка містить інформацію про світ, насамперед про свій народ. Перед нашим поколінням стоїть завдання повернути українській мові престиж і рівноправність не на папері, а в житті.

Текст 4у

«Дипломатичний корпус»

Поняття «дипломатичний корпус» у міжнародному праві використовують як у вузькому, так і в широкому значенні.

У вузькому значенні дипломатичний корпус – це сукупність глав іноземних дипломатичних представництв, акредитованих у державі перебування. Сукупність усіх осіб, котрі мають дипломатичні ранги, які знаходяться у складі дипломатичних представництв іноземних держав, а також членів їхніх сімей, складає дипломатичний корпус у широкому значенні.

Слід зазначити, що дипломатичний корпус не визнається як самостійна юридична особа на території країни перебування, він не має будь-яких політичних функцій. Його основним завданням є участь у певних протокольно-церемоніальних заходах: поздоровленнях із нагоди національного свята держави перебування; інавгурації (вступу на посаду) нового глави держави; відвідини історичних місць, промислових і наукових центрів сторони, що приймає; участь у церемоніях жалобного характеру тощо.

З огляду на наявність у дипломатичного корпусу колективних інтересів протокольного характеру, із числа глав дипломатичних представництв виділяється дуайен (в англомовних країнах він іменується старійшиною, деканом) дипломатичного корпусу. Зазвичай ним стає старший за класом і за часом акредитації в державі перебування дипломат. У деяких католицьких державах, відповідно до сформованої традиції, дуайеном є папський нунцій. Дуайен виступає від імені дипломатичного корпусу на різного роду протокольних заходах і є своєрідним посередником між владою держави перебування і дипломатичним корпусом з питань, що стосуються статусу дипломатичного корпусу. Одна з його основних функцій полягає в консультуванні знову призначених глав дипломатичних представництв у відношенні традицій, протоколу й особливостей взаємовідносин із владою

держави перебування. Функції дуайєна мають суто представницький характер, тому, виступаючи в цій якості, він не повинен робити політичних заяв.

Відомство іноземних справ приймаючої держави регулярно публікує список дипломатичного корпусу, акредитованого в цій країні. У державі перебування іноземним дипломатам видаються дипломатичні картки, що підтверджують їх правовий статус, а також спеціальні номерні знаки на автотранспортні засоби.

Текст 5у

«Освітні перспективи України»

(Л. П. Пуховська,

доктор педагогічних наук, професор

(Інститут педагогіки і психології професійної освіти НАПН України)

Для прогнозування розвитку світової освіти важливе значення має той факт, що напрацьовані співтовариством націй провідні міжнародні освітньо-політичні документи проголошують ідеї нового виміру в освіті. За матеріалами Міжнародної комісії з освіти для ХХІ століття (1996, Доповідь для ЮНЕСКО) цей вимір має базуватися на реальності сучасного світу, пронизаній численними суперечностями між "глобальним і місцевим", "загальним і індивідуальним", "традиціями і сучасністю", "довготерміновими і короткотерміновими підходами", "конкуренцією і забезпеченням прав на рівні можливості", "безпрецедентним ростом знань і здатністю людини їх засвоювати" тощо. На думку Комісії ЮНЕСКО, різноманітність сучасного світу (економічна, соціальна, правова, культурологічна тощо) зробить нереальною гармонізацію стосунків у складних суспільних системах, таких як міжнародний освітній простір.

На цьому тлі рельєфно висвітлюється висновок Ж. Делора про те, що людство має йти до перегляду етнічних, культурних аспектів освіти і забезпечення кожній людині можливості зрозуміти іншу людину у всій її своєрідності, збагнути світ у його хаотичному русі до певної єдності".

Ідея єдності світу (В. Вернадський, М. Моїсеєв, О. Урсул, Б. Гершунський, А. Лиферов та ін.) закономірно входить у наукове підґрунтя сучасної філософії освіти, за якою людські співтовариства, незважаючи на всі їх відмінності, є взаємозалежними і взаємовідповідальними за майбутнє.

Інтернаціоналізація освіти здійснюється головним чином у масштабах геополітичних регіонів, що об'єднують країни з подібними умовами історичного розвитку та подібною соціально-економічною структурою. Так розробляється більшість "наднаціональних" програм розвитку освіти. Закономірно, що найбільшого розвитку інтеграція освіти отримала в Західній Європі. Цей процес має глибокі історичні корені: спільність європейської цивілізації складалась протягом багатьох віків. Міжнародне співробітництво в галузі освіти в Західній Європі якоюсь мірою можна розглядати як відродження давньої історичної традиції.

Додаток Д10

Аналітичні вправи з відтворення фрейму в тексті перекладу «Досвідчений перекладач»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови працювати з документом різних історичних періодів, аналізувати лексико-граматичне оформлення та структурно-композиційний формат документа задля подальшого його відтворення мовою перекладу із збереженням фрейму-формату; сформувати навички користування допоміжними (крім комп'ютера) технічними приладами: сканером, принтером, ай-падом, ксероксом тощо.

Завдання 1.

1. Ознайомтесь з китайськими документами (1, 2, 3).
2. Випишіть незнайомі слова (словосполучення) і перекладіть їх. Прокоментуйте, до якого лексичного ярусу (літературна, нейтральна, розмовна лексика) вони належать. Специфікуйте їх тип (архаїзм, історизм, неологізм; діалектизм, професіоналізм, жаргонізм, сленгізм, термін тощо).
3. Підберіть до них синоніми й антоніми у відповідних (друкованих / електронних) словниках.
4. Відтворіть текст мовою перекладу із збереженням фрейму-формату. Відредагуйте його. Перетворіть текст перекладу у формат PDF.
5. Роздрукуйте текст перекладу, відскануйте зображення та відправте його електронною поштою партнеру по бізнесу.

Документ 1

证书编号: 0085556
CERTIFICATE NUMBER

JY 居庸关长城

中国居庸关长城认证证书
CERTIFICATE OF JUYONGGUAN GREAT WALL

毛泽东 不到长城非好汉
邓小平 爱我中华 修我长城
习近平 一个长城般宏伟的梦想
实现中华民族伟大复兴的中国梦!

一种永恒的精神:

不到长城 非好汉

一项伟大的倡议:

爱我中华 修我长城

一个长城般宏伟的梦想:

实现中华民族伟大复兴的中国梦!
——习近平

今天,我登上了万里长城

今天,我将重新领悟长城文化内涵,坚韧不拔,锲而不舍。
未来,我将以“不到长城非好汉”的精神,自我改变,成就人生。
实现我的梦——中国梦

AN ETERNAL SPIRIT:

ONE WHO FAILS TO REACH THE GREAT WALL IS NOT A HERO.

- MAO ZEDONG

A GREAT PROPOSAL:

LOVE CHINA AND BUILD THE GREAT WALL

- DENG XIAOPING

A DREAM AS GRAND AS THE GREAT WALL:

REALIZE THE CHINESE DREAM OF A GREAT REJUVENATION OF THE CHINESE NATION

- XI JINPING

TODAY, I HAVE WALKED UP THE GREAT WALL.

TODAY, I WILL COMPREHEND CULTURAL CONNOTATIONS OF THE GREAT WALL AGAIN. GRITTIENESS AND PERSEVERANCE IN THE FUTURE, I WILL CHANGE MYSELF AND MAKE ACHIEVEMENTS WITH THE SPIRIT "ONE WHO FAILS TO REACH THE GREAT WALL IS NOT A HERO" AND REALIZE MY DREAM - CHINESE DREAM.

此证颁发给:

THIS CERTIFICATE IS ISSUED TO

签发机构:
ISSUING AGENCY

签发日期:
ISSUING DATE

长城好汉认证平台
WALL HERO CERTIFICATION PLATFORM

长城好汉认证平台
WALL HERO CERTIFICATION PLATFORM

中国长城博物馆监制
SUPERVISED BY CHINA GREAT WALL MUSEUM

Документ 2

畢業證書

清華學校為發給畢業證書事查有
高等科學生陳文沛現年二十一歲
係浙江省寧海縣人業於本校規定
學程肄習完畢應屆試驗各科學績
亦均及格合行准予畢業此證

副校長

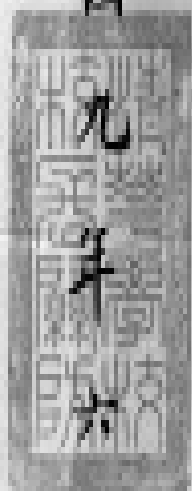
校長

教務長

陳文沛

中華民國

九年六月十二日

附註：民國十四年五月五日校長陳文沛呈請發給此證書

Документ 3

孔子学院总部/国家汉办
Confucius Institute Headquarters(Hanban)

汉语水平考试
Chinese Proficiency Test

HSK (三级) 成绩报告

HSK (Level 3) Examination Score Report

姓名 (Name) : STOIANOVA TETIANA

性别 (Gender) : 女 国籍 (Nationality) : 乌克兰

考试时间 (Examination Date) : 2016 年 (Year) 11 月 (Month) 12 日 (Day)

编号 (No.) : H31611044354

准考证号 (Admission Ticket Number) : H31611899702600001

	满分 Full Score	你的分数 Your Score
听力 Listening	100	93
阅读 Reading	100	73
书写 Writing	100	100
总分 Total Score	300	266

听力 Listening	阅读 Reading	书写 Writing	总分 Total Score	百分等级 Percentile Rank
100	100	100	299	99%
98		96	287	90%
95	97	91	277	80%
92	93	87	267	70%
88	89	83	256	60%
85	82	78	243	50%
80	73	73	227	40%
75	64	68	209	30%
69	53	60	187	20%
59	40	51	159	10%

总分180分为合格 (Passing Score: 180)

主任
Director

Handwritten signature

国家汉办
Hanban

中国·北京
Beijing China

Завдання 2.

1. Ознайомтесь з українськими документами (4, 5, 6).
2. Випишіть незнайомі слова (словосполучення) і перекладіть їх. Прокоментуйте, до якого лексичного ярусу (літературна, нейтральна, розмовна лексика) вони належать. Специфікуйте їх тип (архаїзм, історизм, неологізм; діалектизм, професіоналізм, жаргонізм, сленгізм, термін тощо).
3. Підберіть до них синоніми й антоніми у відповідних (друкованих / електронних) словниках.
4. Відтворіть текст мовою перекладу із збереженням фрейму-формату. Відредагуйте його. Перетворите текст перекладу у формат PDF.
5. Роздрукуйте текст перекладу, відскануйте зображення та відправте його електронною поштою партнеру по бізнесу.

Документ 4

Затверджено
наказом Міністерства освіти і науки України
від 13.07.2007 р. № 610

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ДОВІДКА

**про включення вищого навчального закладу
до Державного реєстру вищих навчальних закладів України**

УКРАЇНА

реєстрація № 21-D-78 від 29.11.2011

Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України

повна назва вищого навчального закладу

рівень акредитації вищого навчального закладу

425 - Державна організація (установа, заклад)

організаційно-правова форма

орган управління Адміністрація Президента України

вид діяльності Надання освітніх послуг навчальними
зкладами, пов'язаних з одержанням вищої
освіти на рівні кваліфікованих вимог до
бакалавра, спеціаліста, магістра

місцезнаходження 61050, м. Харків
пр-т. Московський 75

Перший заступник Міністра С.М. Суліма

м.Київ

Документ 5

Має силу на один рік.

ПОСВІДКА 44810

Знання української мови є лише перший крок до повної українізації.

Українізація здійснить єднання міста та села.

Інспектура Укрлікнепу Окрнаросвіти
Київщини цим свідчить, що т.

Сергій Ольга Володим.

..... склала добре іспита
з укр. мови, що відбувся *24.*

травня 1928 р. при *Кабінеті*
Експертизи в присутності представ-
ника Інспектури Укрлікнепу й на підставі

..... залічено як *Бухгалтер*
..... до першої категорії.

Видано *Сервія* 1928 р.

..... комісії в справах
..... ОВК, Окрінспектор

(Ткаченко)

(Шульд)

Документ 6

Серія АВ	ЛІЦЕНЗІЯ		№ 358438
МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ			
Будівельна діяльність (згідно з переліком)			
Товариство з обмеженою відповідальністю "ВІКТОРІЯ - ФЕЛІЗ"			
Ідентифікаційний код юридичної особи	31146326		
Місцезнаходження юридичної особи	25008, м. Кіровоград, вул. Курганна, 28-А		
Дата прийняття рішення та номер наказу про видачу ліцензії	1 жовтня 2007 р.	№ 51-Л	
Строк дії ліцензії	з	1 жовтня 2007 р.	
	по	1 жовтня 2012 р.	
Начальник Державної архітектурно-будівельної інспекції			О.М. Бондаренко
Дата видачі ліцензії	1 жовтня 2007 р.		
			

Технологічно-операційні вправи з основ автоматизованого перекладу та редагування текстів перекладу

«Фахівець ІКТ»

Мета: навчити студентів користуватися програмами автоматизованого перекладу (PROMT, Pragma, Language Master, Trados, WordFast, Google Translate тощо) у межах китайської та української мов; редагувати тексти перекладу з китайської мови українською та навпаки із використанням програм текстового редагування перекладів (програмам з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо); креативно підходити до пошуку конкретної інформації у довідковій, енциклопедичній, спеціальній літературі; активувати навички оновлення антивірусних програм.

Завдання 1.

1. Ознайомтесь з китайським текстом.
2. Перекладіть текст за допомогою програм автоматизованого перекладу (PROMT, Pragma, Language Master, Trados, WordFast, Google Translate тощо) українською мовою.
3. Відкоригуйте результат автоматизованого перекладу.
4. Відредагуйте текст перекладу із використанням програм текстового редагування перекладів (програм з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо).
5. Знайдіть у довідковій, енциклопедичній, спеціальній літературі додаткову інформацію стосовно порушених проблем мовою тексту-оригіналу.
6. Перекладіть додатковий матеріал мовою за замовленням. Збережіть файл.
7. Оновіть антивірусну програму та перенесіть текст перекладу на цифровий носій інформації.

当前中国社会面临的两大矛盾和六大问题

当前我国将处于经济结构剧烈变化、各种矛盾集中呈现的发展阶段，改革的复杂性和艰巨性日益突出，各种经济问题和社会矛盾盘根错节。当前，扩大内需与利益格局调整的矛盾将进一步深化、经济社会快速发展与政府部门自我改革的矛盾等两大矛盾不容回避。同时，就业问题、三农问题、社会差别问题、社会秩序与公共安全问题、国有企业改革问题和教育体制改革问题等六大问题必须加以重视。

而解决当前面临矛盾和问题须遵循四大原则，也是解决问题的途径：第一，真正把以人为本作为国家经济社会发展战略的核心和指导思想；第二，推进整体改革，保证改革的公正性；第三，加快政府职能转变，更加注重社会公共服务；第四，建立各级危机管理机制。

当前我国将处于经济结构剧烈变化、各种矛盾集中呈现的发展阶段，改革的复杂性和艰巨性日益突出。我国的经济体制改革，是在传统二元经济结构向现代经济结构转变、经济增长方式由数量扩张型向质量效益型转变的进程中展开的，各种经济问题和社会矛盾盘根错节。这些变革都具有根本的性质，所涉及的规模之大和程度之深，无论在中国还是在世界的现代化历史上，可能都是空前的。当前我国经济社会发展面临两大矛盾和六大问题。

中国社会发展面临的两大矛盾

1. 当前扩大内需与利益格局调整的矛盾将进一步深化。扩大内需阻力来自诸多方面，其中社会差别是主要原因之一。利益格局改革的最大阻力来自利益集团。改革的本质是利益格局的重新调整，我国前期改革特别是90年代之前的改革也存在这一问题，只是当时社会各群体之间的利益差别不是很明显，并且改革能够普遍提高各群体的“收益”，因而改革有着广泛的社会基础，也能得以顺利进行。目前社会各群体之间的利益差别已经十分明显。改革的社会基础问题已经非常突出，而且会愈加突出。能否通过调整利益格局来扩大内需，形成健康持续发展的经济结构和社会结构，是当前需要解决的重大矛盾。

2. 经济社会快速发展与政府部门自我改革的矛盾。行政审批制改革，进展之大有目共睹，这一改革主要还是依靠政府部门自我申报、自我清理，在一些地方便出现避重就轻、避实就虚的现象，主要表现在：

——垄断行业的改革方案和相关法规，也主要由该行业和主管部门自己制定，往往难以超脱部门利益、集团利益的狭隘眼界。由于缺乏利益相关方（企业、行业协会、消费者）和利益超脱方（专家、社会公众、舆论媒介）的公共参与和评议，部门自我改革基本流于形式，甚至被既得利益集团扭曲。

——一些部门习惯于依赖行政手段对经济生活出现的问题实行“禁”和“堵”，不善于运用市场经济的办法加以调节，因而实际效果并不理想。一些执法部门的自由裁量权过大，在非常时期和处理突发事件的过程中公共权力容易过度膨胀。

——政府干预经济活动的权力仍然缺乏有效监督和制约，对不当干预导致的后果缺乏责任追究，公权侵害私权、行政权侵害财产权等现象难以根绝。

Завдання 2.

1. Ознайомтесь з українським текстом.
2. Перекладіть текст за допомогою програм автоматизованого перекладу (PROMT, Pragma, Language Master, Trados, WordFast, Google Translate тощо) китайською мовою.
3. Відкоригуйте результат автоматизованого перекладу.
4. Відредагуйте текст перекладу із використанням програм текстового редагування перекладів (програм з перевірки правопису, граматики, управління термінологією – FileMaker, LogiTerm, MultiTerm, Termex, TermStar тощо).
5. Знайдіть у довідковій, енциклопедичній, спеціальній літературі додаткову інформацію стосовно порушених проблем мовою тексту-оригіналу.
6. Перекладіть додатковий матеріал мовою за замовленням. Збережіть файл.
7. Оновіть антивірусну програму та перенесіть текст перекладу на цифровий носій інформації.

Соціальні орієнтири молодого покоління

Соціальне самопочуття молоді є одним з головних показників розвитку суспільства. Для того щоб формування молоді відбувалося адекватно суспільним процесам, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати її проблеми. Серед них є традиційні – кохання, дружба, пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Вирішення багатьох проблем залежить від факторів соціального життя. Не менш актуальними є здоров'я, освіта молоді, спілкування її з дорослими й однолітками. Вивчаючи молодіжні проблеми, неможливо обійтися простим констатуванням позитивних чи тривожних фактів життєдіяльності молодих людей, потрібен глибокий системний аналіз буття молоді. Актуальним є питання постійного скорочення питомої ваги молоді щодо всього населення. В Україні за останні десять років її кількість знизилася з 22 до 20 %. За всіма прогнозами, ця тенденція триватиме і надалі.

Молодіжне законодавство України складається із Законів України «Про дитячі та молодіжні організації», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», «Про фізичну культуру і спорт», «Кодексу про шлюб та сім'ю»; Постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки», «Про затвердження Програми підготовки та залучення молоді до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, створення умов для її професійного зростання», «Про затвердження Державної програми підтримки сім'ї на період до 2010 року», «Про затвердження Типового положення про молодіжний центр праці», «Про утворення Державної соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді»; Указів та розпоряджень Президента України: «Про гранти Президента України для обдарованої молоді», «Про День студента», «Про Концепцію допризовної підготовки і

військово-патріотичного виховання молоді», «Про Національну раду з питань молодіжної політики», «Про соціально-економічну підтримку становлення та розвитку студентської сім'ї» та інших нормативних документів.

Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне та політичне становище молоді. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовніші: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні; низька народжуваність – рівень народжуваності не забезпечує відтворення поколінь; матеріальна незабезпеченість, відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень; втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму.

Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руйнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини. Вибір життєвого шляху став визначатися не здібностями й інтересами молодої людини, а конкретними обставинами.

Додаток Д11

Інтерактивні вправи

Вправа «Крокуємо в минуле»

Мета: мотивувати майбутніх перекладачів китайської мови у вивченні філософсько-педагогічних детермінант їхньої підготовки.

Завдання:

1. Обіграйте зустріч видатних учених Китаю періодів правління різних династій (Шан і Чжоу, Цуньцю та Чжаньго, Хань, Вей, Цзінь, Суй і Тан, Сун і Мін та Цін) для з'ясування їхнього ставлення до змісту навчально-методичного забезпечення професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови, філософських детермінант підготовки, морально-етичних аспектів перекладача-сходознавця, компонентів фонових знань фахівця перекладу.

2. Розподіліть між собою ролі видатних філософів-педагогів, як-от: Конфуцій, Лао-цзи, Чжоу-і, Сюнь-цзи, Хань Фей-цзи, Дун Чжуншу, Чжу Сі, Є Ши, Вань Шоужень, Ван Фучжи та інші.

Ділова гра «Точка напруження»

Мета: навчити студентів ефективно взаємодіяти з клієнтами, працедавцями і колегами; орієнтуватися в конфліктних ситуаціях і коректно їх урегулювати; відчувати відповідальність за прийняття рішення та їх виконання; аналізувати і виправляти свої помилки.

Завдання:

1. Обговоріть у групі проблемні ситуації, що виникають на виробництві.

2. Запропонуйте вихід із конфліктних ситуацій на виробництві засобами китайської й української мови: «Невитриманий, хамовитий клієнт», «Мій начальник – диктатор», «Перекладач не виконав своєї частини перекладу у визначений термін і підвів колектив», «Своїм неохайним виглядом та неетичною поведінкою перекладач зірвав перемови з іноземними партнерами»,

«Культурологічна необізнаність перекладача образила іноземних гостей», «Спотворення оригінальної інформації у тексті перекладу спричинили замовнику проблеми на виробництві».

Рольова гра «Перекладацький ринг»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови креативно й професійно підходити до розв'язання перекладацьких проблем, професійно коректно поводити себе з «конкурентами» в перекладацькій галузі.

Учасники:

Група 1 – перекладачі – перекладають уривки з художніх творів китайських і українських авторів (драма, комедія, поезія);

Група 2 – експерти – оцінюють якість перекладу та його репрезентацію.

Завдання:

А. Тур 1. Перекладачі: Репрезентуйте переклад уривку з класичної китайської драми «Хайго інсюн» («Герой морів», автор – А Ін) українською мовою; українську драму «Украдене щастя» (І. Франко) китайською мовою.

Тур 2. Перекладачі: Репрезентуйте переклад уривку з таких творів комедійного жанру: китайська комедія «車站 (chēzhàn)» («Автобусна зупинка», автор – Гао Сінцзянь) і українська комедія «Москаль-чарівник» (автор – І. Котляревський).

Тур 3. Перекладачі: Надайте літературно-поетичний переклад таких творів: вірш про любов і переживання «Changgan xing» («The River-Merchant's Wife: A Letter», автор – Лі Бо) й ліричний вірш про кохання молодої пари «Зацвіла в долині» (автор – Т. Г. Шевченко).

Б. Обмінюйтеся ролями.

Рольова гра «Виставка-ярмарок перекладацьких ідей»

Мета: спровокувати студентів до демонстрації наявних і потенційних знань, умінь і навичок у галузі перекладознавства; ознайомити майбутніх перекладачів китайської мови з наближеними до реальних спонтанними

професійними умовами; навчити студентів долати неочікувані складнощі, швидко орієнтуватися в подібних ситуаціях, користуватися власним потенціалом знань і вмінь при відсутності доступу до словниково-тлумачних джерел й можливості використовувати інформаційно-комунікативні технології.

Учасники:

2 групи студентів;

Журі, яке очолює викладач.

Завдання:

1. Ознайомтеся з китайськомовним текстами з питань академічної мобільності, навчальних грантів та деякі пункти освітньо-нормативних вимог.

2. *Група 1.* Перекладіть китайськомовні тексти українською мовою, не використовуючи словникових й довідкових джерел. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

3. Ознайомтеся з українськомовними текстами з питань академічної мобільності, навчальних грантів та деякі пункти освітньо-нормативних вимог.

4. *Група 2.* Перекладіть українськомовні тексти китайською мовою, не використовуючи словникових й довідкових джерел. Репрезентуйте переклад основного змісту автентичного тексту.

Журі оцінюють оригінальність та адекватність пред'явлення змісту означених текстів.

Взірці автентичних текстів

Текст 1. HSK 二级考试确认函

(Іспит HSK-2 лист-підтвердження)

此确认函通知您已成功报名 HSK 二级考试，您将享有汉考国际提供的考试服务并同意国家汉办及汉考国际关于该考试的全部条款和准则。

请通过汉语考试服务网 (www.chinesetest.cn) 登录个人中心打印准考证，

或联系考点领取准考证。如个人信息有误，请在考试前联系考点修改，考试结束后将收取信息修改费。

考试须知：

1. 考生应在开考前半小时抵达考场。
2. 考试当天，考生必须携带准考证和与报名一致的有效身份证件参加考试，复印件无效。
3. 入场时无法提供准考证和规定证件的考生，将不能参加考试，考试费用不退还。
4. 证件信息与准考证信息不符，或考生照片与考生本人不符的，将被拒绝入场参加考试。
5. 不准携带录音机、照相机、词典、MP3、移动电话机、传呼机、便携式电脑、笔记本、教科书及其他与考试无关的用品。考生个人物品需放在主考指定的物品存放处。请勿携带贵重物品前往考场，否则遗失恕不负责。
6. 入场后直到听力考试结束前，考生不得出入考场。
7. 考生需听从考官指令，遵守考试规则，如考生存在替考、作弊及不听从考官指令等行为，将取消考试成绩。
8. 考试成绩将在考后一个月公布，考生可在考后 45 天咨询考点成绩报告领取方式和时间。

纸笔考试注意事项：

1. 纸笔考试须携带 2B 铅笔和橡皮，考生一律在答题卡上作答，答题卡上的所有内容均使用 2B 铅笔填涂。
2. 每个考生必须坐在指定的座位上，不可以自己选择座位。
3. 考试过程中考生禁止在座位上饮食。
4. 考生不得提前打开试卷、跨区答题，不能撕扯、更换、抄录试卷内容，不能把试卷和答卷带出考场及进行其他作弊行为。

Текст 2. 进修合约

(Контрактне навчання)

1. 合约主体

- 1.1. 合约甲方将向合约乙方的老师提供培训/进修服务。

2. 双方责任

甲方义务:

2.1. 派送相关教师（学生）赴乙方进行培训。

乙方义务:

2.2. 为参训人员制定独立培训/进修计划并按计划执行。

2.3. 安排具有专业水准的培训/进修导师。进修结束时为张某某女士提供相应的进修证明。

2.4. 提供一切进修学习所需要的必要条件。

2.5. 为进修生提供必要的文献及设备，以便于对方正常完成相应的学术及科学研究。

2.6. 培训/进修结束时为参训人员提供相应的进修证明。

2.7. 在培训/进修生无法完成培训的情况下即使告知甲方。

2.8. 在培训/进修期间提供必要的工作安全指导。

Текст 3.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальний курс «Теорія і практика перекладу» є частиною курсу фундаментальних дисциплін, який присвячено провідним аспектам перекладознавства та лінгвістики. У ньому висвітлюють провідні теоретичні та практичні аспекти здійснення нормативно правильного та функціонально адекватного перекладу автентичних текстів з іноземної мови (китайської) на українську та навпаки з урахуванням відмінностей різних мовних систем.

Мета дисципліни: збагачення словникового запасу студентів, підвищення їхнього загальноосвітнього рівня та лінгвокраїнознавчої компетентності, навчання вмінню аналізувати власний переклад, поєднувати навички часткової і постійної координації двох мовних систем і, як наслідок, формування стійких навичок здійснення перекладу з китайської мови українською і навпаки.

Предметом курсу є перекладацька діяльність у галузі українсько-

китайського та китайсько-українського перекладу з урахуванням теоретичних аспектів.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів із теоретичними засадами перекладознавства;
- навчити студентів адекватно сприймати та розуміти усний і письмовий вихідний текст;
- відпрацювати процес запам'ятовування на слух значних уривків тексту;
- формувати вміння знаходити основну лінію вихідного тексту, здійснювати швидкий перехід від мови оригіналу до мови перекладу;
- навчити студентів швидко і грамотно оформлювати переклад з урахуванням соціального та професійного статусу комунікантів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

А. *знати*: основні поняття теорії і практики перекладу (перекладацька еквівалентність, адекватність перекладу, перекладацькі трансформації, прийоми перекладу); особливості всіх типів і видів перекладу; лексичні, граматичні, фонетичні, стилістичні труднощі перекладу з китайської мови українською і навпаки, а також засоби їх подолання.

Б. *Уміти*:

- використовувати набуті теоретичні знання в професійній підготовці фахівців;
- обирати адекватні перекладацькі прийоми та трансформації під час опрацювання тексту перекладу;
- використовувати переклад як засіб міжмовної комунікації.

Текст 4.
ПОРЯДОК
організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без
громадянства (уривок)

3. Навчання іноземців здійснюється за очною (денною) та заочною (дистанційною) формами навчання.

4. Організацію набору іноземців на навчання здійснюють:

- 1) навчальні заклади;
- 2) уповноважене МОН державне підприємство (далі - уповноважене державне підприємство), а також інші суб'єкти господарювання (резиденти та нерезиденти) на підставі укладених із навчальними закладами договорів щодо надання послуг з набору іноземців як кандидатів на навчання.

5. Навчальні заклади, що уклали договори із суб'єктами господарювання щодо надання послуг з набору іноземців як кандидатів на навчання, протягом п'яти робочих днів з дати набрання чинності цими договорами подають уповноваженому державному підприємству інформацію щодо укладених договорів в електронному вигляді для ведення обліку суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з набору іноземців на навчання в Україні, та узагальнення інформації про стан надання освітніх послуг іноземцям.

6. Іноземці вступають до навчальних закладів за акредитованими освітніми програмами:

- 1) двічі на рік, до і на початку академічних семестрів (до 01 листопада і до 01 березня відповідно): для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, спеціаліста) – за результатами оцінювання/розгляду поданих згідно з підпунктами 1, 2 пункту 9 цього Порядку документів та співбесіди з визначених предметів та мови навчання;

- 2) упродовж року для навчання в аспірантурі, докторантурі - за

результатами оцінювання/розгляду поданих згідно з підпунктами 1, 2, 10 пункту 9 цього Порядку документів та співбесіди з визначених предметів та мови навчання.

Рольова гра «Перекладацьке ательє»

Мета: активізувати специфічно-технологічну компетенцію майбутніх перекладачів китайської мови як допоміжного маніпулятивного засобу впливу на потенційних споживачів рекламної продукції під час перекладу китайськомовних і україномовних рекламних тестів.

Учасники:

2 групи студентів – «майстрів»;
«експерти»

Завдання:

Група 1. Перекладіть китайськомовні рекламні тексти (крем для очей на основі шовкових нитей «丝霜眼» (Silky eye essence); авто MR/Merrie (美日) компанії Jeely – hatchback) українською мовою. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями, слайдами, ілюстраціями тощо.

Група 2. Перекладіть україномовні («Крем-гель для шкіри навколо очей з червоною ікрою» української компанії «Яка»; авто ЗАЗ-1102 Таврія Нова) рекламні тексти китайською мовою. Продемонструйте результати перекладу в електронній формі та презентуйте свої проекти, доповнюючи їх відповідними схемами, моделями, слайдами, ілюстраціями тощо.

Експерти: Оберіть найкращу презентацію в кожній номінації.

Ділова гра «Сесії працедавців»

Мета: навчити майбутніх перекладачів китайської мови грамотно рекламувати здобуті професійні знання, вміння, навички, унікальні здібності; морально підготувати їх до конструктивного інтерактивного спілкування з потенційними працедавцями.

Учасники:

Студенти бакалаврату – апліканти на посаду перекладачів

Магістранти – потенційні працедавці

Завдання: Пройдіть співбесіду з потенційним працедавцем за трьома турами, продемонструйте рівень своєї професійної підготовленості.

Тур 1 «Крюїнгові іспити». Заповніть формуляр (аплікаційну форму) китайською мовою відповідно до специфіки закладу / організації. Надайте відповіді на запитання працедавця китайською мовою:

1. Чи маєте ви досвід роботи з документацією морської тематики?
2. Чи ходили ви в дальні рейси?
3. Які ваші здібності можуть прислужитися для роботи в нашій фірмі?
4. Специфікуйте торговельні та промислово-економічні зв'язки вашого регіону з іншими країнами.
5. Якою суспільно-громадською роботою ви змогли б займатися в межах професійних обов'язків?
6. Кому з відомих осіб ви імпонуєте? Чому саме?
7. Як би ви організували робочий розпорядок у нашій крьюїнговій компанії?
8. Розкажіть про вашу родину: склад, місце роботи близьких родичів, інтереси дітей.

Взірець аплікаційної форми

Візова анкета Китайської Народної Республіки

Форма V.2011A			
中华人民共和国签证申请表			
<p>申请人必须如实、完整地填写本表格。请逐项在空白处用中文或俄文大写字母打印填写，或在□打×选择。如有更多需要声明事项，请附另纸说明。</p> <p>如申请到中国工作、留学，或与护照偕行人同行，或不在国籍国申请签证，你还需填写签证申请表附表(Form V.2011B)。</p>			
一、个人信息			
1.1. 英文姓名	姓	1.2. 性别	照片 请将1张近期正面 免冠、浅色背景 的彩色护照照片
	名	☐ 男 ☐ 女	
1.3. 中文姓名 (如有, 请用汉			

字)				粘贴于此。
1.4.别名或曾用名				
1.5.用本国语言书写的名字				
1.6.现有国籍		1.7.曾有国籍		
1.8.同时具有的国籍		1.9.出生日期		
1.10.出生地点(国、省/市)		1.11.当地身份证号码		
1.12.婚姻状况		☐ 已婚 ☐ 未婚 ☐ 离婚		☐ 丧偶 ☐ 其他 (请说明)
1.13.当前职业 (可选多项)		☐ 商人 ☐ 公司职员 ☐ 教师 ☐ 学生 ☐ 家庭主妇 ☐ 无业 ☐ 国会议员		☐ 政府官员 ☐ 新闻从业人员 ☐ 宗教人士 ☐ 现役军人 ☐ 退休 ☐ 乘务人员 ☐ 其他(请说明)
1.14.护照种类		☐ 外交 ☐ 公务、官员		☐ 普通 ☐ 其他证件 (请说明) :
1.15.护照号码		1.16.签发日期		
1.17.签发地点(省/市及国家)		1.18.失效日期		
1.19.办理签证通常需要5个自然日。如需加急,请注明,但须另外缴费。		☐ 普通 (5 天) ☐ 加急 (3 天)		

第 1 页共 4 页 / Стр.1 из 4

二、赴华旅行信息

2.1.赴中国主要事由 (可选多项)		☐ 旅游 ☐ 探亲 ☐ 访友 ☐ 商务 ☐ 会议 ☐ 过境 ☐ 任职就业 ☐ 记者常驻		☐ 记者临时采访 ☐ 常驻外交、领事官员 ☐ 商业演出 ☐ 执行乘务 ☐ 留学 ☐ 官方访问 ☐ 其他 (请说明) :	
2.2. 计划入境次数		☐ 一次入境 (自申请日起 3 个月内有效) ☐ 二次入境 (自申请日起 3-6 个月内有效) ☐ 半年多次入境 (自申请日起半年内有效) ☐ 一年多次入境 (自申请日起一年内有效) ☐ 其他 (请说明) :			
2.3.首次行程抵达中国的日期					
2.4.预计行程中单次在华停留的最长天数					
2.5.在中国逗留期间的住址及电话 (按时顺序)		详细邮政地址 Подробный почтовый адрес		电话 Номер телефона	
		1.			
		2.			
		3.			
		4.			
		5.			
2.6.谁将承担往返中国及在中国的费用?		☐ 你本人 ☐ 邀请单位或个人 ☐ 父母或法定监护人 ☐ 其他 (请说明) :			

2.7.在华期间有无医疗保险?如有,请填写保险公司名称及保险账号。	
2.8.在华邀请、联系的单位名称、地址及电话

2.9 在华亲友、联系人的姓名、地址、电话

第 2 页共 4 页 / Стр.2 из 4

Тур 2 «Випробування в бюро перекладів». Перекладіть китайськомовні економічні угоди / контракти українською мовою. Надайте відповіді на запитання працедавця китайською мовою:

1. Чому саме ви обрали наше бюро перекладів для реалізації професійної діяльності?
2. Специфікуйте галузі, в межах яких ви маєте перекладацький досвід.
3. Опишіть норми комунікативної поведінки тлумача під час здійснення послідовного перекладу на дипломатичному рівні.
4. Розкрийте ваші здібності у плані використання інформаційних технологій у перекладі.
5. Які ви маєте літературні преференції?
6. Які труднощі ви більш відчуваєте під час здійснення письмового й усного видів перекладу? Специфікуйте їх.
7. У якій країні і коли ви б погодилися працювати представником-перекладачем? Аргументуйте свою відповідь.
8. За якими критеріями ви б сформували свою робочу групу в нашій компанії?

Взірець контракту

合作合同书

甲 方：

组织机构代码：

住 址：

邮 编：电 话：

乙 方：

组织机构代码：住 址：邮 编：电 话：

甲、乙双方本着互惠互利、共同发展的原则，经过充分友好协商，达成一致，决定共同组建成立一家有限责任公司，并就“XXXXXX”项目的协作生产、市场推广和销售事宜达成协议如下：

一、双方投入内容及时间：

1、乙方拥有的“XXXXXXXX”专利，该专利的专利号为：XXXXXXXX，申请日为XXXXXXXX。

2、乙方以上述有自己署名的专利技术入股，与甲方共同成立一家新公司。

3、自即日起及公司合作期间，上述专利技术要评审，要作价，为原所有人所有，双方以共同组建成立的公司名义对外进行招商引资。

二、甲方的权利和义务：

1、在新成立的公司中任董事长，对外开展业务。

2、办理新公司的申请批准，负责向有关部门登记注册、领取营业执照、注册商标等事宜。

3、办理生产许可证及产品注册证的申报等事宜。

三、乙方的权利及义务：

1、在新成立的公司中为常务副董事长兼生产、研发负责人，需签订任命书，以任命书为准。

2、与甲方共同享有决定研发人员的聘用及制定人员工资、福利待遇、奖惩办法的权力。

3、与甲方共同享有财务权（只有双方共同签名，方能进入财务，缺一不可）、核算权、经营销售权、发展方向决策权共同经营公司；听取公司负

责人开展业务情况的报告；检查公司帐册及经营情况；与甲方共同决定公司重大事项。

四、 股权分配：

- 1、甲方在新成立的公司中拥有 50%股份
- 2、乙方在新成立的公司中拥有 50%股份

五、 技术所有权及技术保密事项：

- 1、在公司合作期内，甲、乙双方可以公司名义共同使用上述专利技术。
- 2、自即日起及公司合作期间，乙方保留与第三方进行关于上述有自己署名的专利的合作的权利。

六、 违约责任及争议的解决

1、如乙方在生产过程中不履行所负责任视同违约，甲方有权以书面形式终止本合同的效力；反之甲方在生产过程中不履行协议合同内所规定的责任、严重违背商业道德和法律，损害对方利益，也视同违约，乙方有权终止本合同的效力。

2、本合同如有未尽事宜及发生纠纷，双方将本着互谅互让的原则友好协商解决，如双方不愿协商、调解解决或者协商、调解不成有争议的，可请合同仲裁机构调解，同时需公证处公证，仲裁的裁决是终局的，对双方都有约束力。

七、 合同生效及其他：

- 1、本合同经甲、乙双方签字、盖章，同时需公证处公证后生效，并从签订之日起开始执行。
- 2、本合同一式三份，甲、乙双方各持一份，公证处一份，具有同等效力。
- 3、本合同的最终解释权由乙方保留。

Тур 3 «У туристичній агенції». Напишіть автобіографію та хронологічне резюме китайською мовою. Надайте відповіді на запитання працедавця китайською мовою:

1. Що вам імponує в роботі туристичного агента?
2. Деталізуйте пріоритети географічного положення КНР і України.
3. Розкрийте свої здатності переконувати, запевняти, умовляти

потенційних клієнтів скористуватися послугами саме нашої фірми.

4. Які українські та зарубіжні зимові курорти є популярними серед молоді? Чому?

5. Які українські та зарубіжні літні курорти є популярними серед молоді? Чому?

6. Які сувеніри ви б порадили українцям взяти у КНР? І, навпаки, китайцям – в Україну?

7. Які лінгвістичні та екстралінгвістичні засоби ви б використали для створення реклами невідомого готелю на березі моря?

8. Які бонуси ви би запропонували постійним клієнтам-іноземцям?

Додаток Д12

СЛОВНИКИ

СЛОВНИК ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ ЛЕКСИКИ

Акціонерна компанія (股份公 司 gǔfēngōngsī) –	компанія, власність якої формується внаслідок злиття капіталів її засновників, а також випуску цінних паперів та їх продажу, здійснення підприємницької діяльності для отримання прибутків
Акція (股票 gǔpiào) –	вид цінного паперу без встановленого терміну обігу, який засвідчує пайову участь у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує право на участь в управлінні товариством, дає право на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, участь у розподілі майна в разі ліквідації акціонерного товариства
Амортизація (折旧 zhéjiù) –	процес перенесення вартості основних виробничих фондів на готовий продукт в міру фізичного та морального зношування
Банк (銀行 yínháng) –	фінансове підприємство, яке виконує комплекс базових функцій (акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити, випускає в обіг гроші та цінні папери, здійснює грошові розрахунки та інші функції) з метою привласнення прибутку
Банківська система (銀行制度 yínhángzhìdù) –	сукупність різних видів банків та банківських об'єднань у їх взаємозв'язку та взаємодії, цілісність якої забезпечує регулювання центрального банку
Банківський кредит (銀行信 貸 yínháng xìndài) –	кошти, які надають кредитні установи (насамперед, банки) фізичним і юридичним особам у тимчасове користування з метою привласнення прибутку у формі відсотка
Безробіття (失业 shīyè) –	соціально-економічне явище, за якого частина працездатного населення не може знайти роботу, стає відносно надлишковою, поповнюючи резервну армію праці
Бюджетна система (預算[的]制 度 yùsuàn[de]zhìdù) –	сукупність усіх бюджетів країни в їх взаємодії
Валовий внутрішній продукт (国内总产値 guónèi zǒngchǎnzhí) –	сукупність вартостей усіх товарів і послуг (або доданих вартостей), створених всіма виробниками і резидентами
Вартість (价值 jiàzhí) –	уречевлена в товарах та послугах суспільно необхідна праця й економічні відносини між товаровиробниками, що зумовлені суспільним поділом праці, обміном товарами й послугами

Вексель (票据 piàojù) –	письмове боргове зобов'язання, яке дає його власнику (векселетримачеві) право вимагати від боржника (векселедавця) зазначену в ньому суму платежу після закінчення встановленого терміну
Виробничі відносини (生产关系 shēngchǎnguānxì) –	суспільна форма розвитку продуктивних сил, змістом якої є відносини (зв'язки) між людьми у процесі виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних і духовних благ
Витрати виробництва (生产费 shēngchǎnfèi) –	частина вартості вироблених товарів або наданих послуг, яку підприємство витрачає на їх виготовлення або надання
Відкрита економіка (开发型经济 kāifāxíng jīngjì) –	економіка країни, яка, виходячи з національних інтересів, відкриває свої кордони для ввезення капіталу, імпорту товарів і послуг з інших країн, а з посиленням конкурентоздатності власної продукції вільно експортує свої товари і послуги, здійснює вивезення капіталу й міграцію робочої сили
Власність (财产 cáichǎn) –	соціологічна категорія, що виражає сукупність суспільних (економічних, правових та інших) відносин між людьми, прямо або опосередковано пов'язаних з розвитком продуктивних сил
Глобальні проблеми (全球[的]问题 quánqíu[de]wèntí) –	комплекс зв'язків і відносин між державами та соціальними системами, суспільством і природою у загальнопланетарному масштабі, які зачіпають життєві інтереси народів усіх країн і можуть бути подолані їх спільними зусиллями
Гроші (钱 qián) –	специфічний товар, який виконує роль загального еквівалента, завдяки чому в ньому виражається вартість усіх інших товарів і встановлюються економічні відносини між суб'єктами господарської діяльності
Грошова система (货币体系 huòbì tǐxì) –	форма організації грошового обігу, що історично сформувалася у країні й закріплена в національному законодавстві
Девальвація ([货币]贬值 [huòbì] biǎnzhí) –	зниження обмінного курсу (ціни) грошової одиниці однієї країни до грошової одиниці іншої
Державний бюджет (国家预算 guójiā yùsuàn) –	відносини економічної власності між державою, з одного боку, фізичними та юридичними особами — з іншого, з приводу вилучення (привласнення) в останніх частини необхідного та додаткового доходу й розподілу його відповідно до функцій держави
Державний кредит (公债制度 gōngzhàizhìdù) –	кредит, наданий державі (в тому числі місцевим органам влади) фізичними та юридичними особами

Економіка (经济 jīngjì)–	наука про економічні відносини між людьми в процесі праці, безпосереднього виробництва товарів і послуг, а також у сфері їх обміну, розподілу та споживання
Економічна система (经济制度 jīngjì zhìdù) –	сукупність усіх видів економічної діяльності та економічних відносин між людьми у процесі їх взаємодії, спрямованих на виробництво, обмін, розподіл і споживання товарів і послуг, а також на регулювання такої діяльності відповідно до мети суспільства
Економічний прогрес (经济 [的] 进步 jīngjì [de] jìnbù) –	поступальний розвиток усієї економічної системи, кожного її елемента і підсистеми, на основі якого відбувається соціальний прогрес
Зайнятість (就业 jiùyè) –	система соціально-економічних відносин між людьми, що виникає в процесі їх діяльності, зорієнтованої на задоволення своїх потреб, а також при забезпеченні працездатного населення робочими місцями та здійсненні розширеного відтворення робочої сили
Заробітна плата (工资 gōngzī) –	грошове вираження вартості й ціни товару робоча сила та частково результативності функціонування робочої сили
Земельна рента (佃租 diànzū) –	економічна форма реалізації власності на землю у вигляді доходу, який створюється найманими працівниками, але привласнюється власником землі за її здачу в оренду
Інвестиції (投资 tóuzī) –	вкладення у розвиток відносин економічної власності на основі вдосконалення продуктивних сил
Інтенсивність праці (劳动强度 láodòng qiángdù) –	витрати праці за одиницю робочого часу
Інфляція (通货膨胀 tōnghuò péngzhàng) –	знецінення грошей, зниження їх купівельної спроможності, що виявляється у зростанні цін
Іпотечний кредит (抵押贷款 dīyādàikuǎn) –	кредит, який банки та спеціалізовані фінансово-кредитні інститути надають у формі довготермінових позичок під заставу нерухомості
Капітал (资本 zīběn) –	виробниче відношення між найманими працівниками і капіталістами, за якого знаряддя праці, певні матеріальні блага, мінові вартості є засобом привласнення частини чужої праці
Картель (卡特尔 kǎtè'ěr) –	об'єднання кількох підприємств однієї галузі виробництва, учасники якого зберігають власність на засоби виробництва і вироблений продукт, виробничу та комерційну самостійність, а домовляються про частку кожного в загальному обсязі виробництва, ціну, ринки збуту
Конверсія (转换 zhuǎnhuàn) –	перехід від процесу мілітаризації економіки до економіки роззброєння, переведення військового виробництва на

	випуск продукції, призначеної для мирного використання
Конгломерат (密集型联合 mìjíxíng liánhé) –	монополістичне об'єднання, утворене внаслідок поглинання прибуткових різногалузевих підприємств, які не мали виробничої й технічної спільності.
Конкуренція (竞争 jìngzhēng) –	боротьба між товаровиробниками за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів та послуг, за привласнення найбільших прибутків
Кредит (贷方 dàifāng) –	форма руху позичкового капіталу, що виражає відносини економічної власності між кредиторами й позичальниками і забезпечує перетворення грошового капіталу на позичковий
Кредитні гроші (信用货币 xìnyòng huòbì) –	найрозвинутіша форма грошей, яка є знаком (символом) вартості, виконує роль загального еквівалента, забезпечує рух позичкового капіталу та еволюцію кредитних відносин
Кредитна система (冲抵制 chōngdǐzhì) –	сукупність кредитних відносин економічної власності, форм кредиту та методів кредитування.
Криза (危机 wēijī) –	головна фаза економічного циклу, що супроводжується різким скороченням обсягів виробництва, зростанням безробіття тощо і продовжується до встановлення відносної ринкової рівноваги
Лібералізм (自由主义 zìyóuzhǔyì) –	сукупність поглядів, основним змістом яких є заперечення необхідності втручання держави в економічне життя й розуміння механізму самоорганізованого ринку як єдиного ефективного регулятора господарських процесів
Міжнародні економічні відносини (МЄВ) (国际经济关系 guójì jīngjì guānxì) –	система техніко-економічних, організаційно-економічних і виробничих відносин (або економічної власності) між економічними суб'єктами різних країн з приводу організації руху товарів, робочої сили та інших об'єктів і привласнення отриманих при цьому результатів
Маркетинг (市场营销 shìchǎng yíngxiāo) –	системне вивчення ринку і потреб споживачів, організація й управління на цій основі діяльністю фірми, компанії щодо розробки (конструювання) нових видів товарів, їх виробництва і збуту з метою отримання прибутку
Менеджери (经理 jīnglǐ) –	соціальний прошарок суспільства, сформований з професійних управляючих (директорів компаній і фірм, керівників підрозділів підприємства тощо)
Менеджмент (经营 jīngyíng) –	цілеспрямований вплив власників підприємств (а також фірм і компаній) та менеджерів різних ланок на потреби й інтереси інших працівників для ефективної організації колективної праці з метою привласнення максимального прибутку
Монополія (垄断 lǒngduàn) –	окремі наймогутніші підприємства або об'єднання

	підприємств, які виготовляють переважну кількість певної продукції, внаслідок чого впливають на процес ціноутворення і привласнюють високі (монопольні) прибутки
Народна економіка (民间经济 mǐnjiānjīngjì) –	економіка, яка базується на домінуванні трудової колективної власності, принципах самоуправління і всебічного соціального контролю й захисту працівників з використанням інших форм власності (в тому числі приватної) та національного і наднаціонального демократичного економічного планування
Народонаселення (人口 rénkǒu) –	сукупність індивідів, які відповідно до соціобіологічної та економічної сутності людини здійснюють власну життєдіяльність у межах певного ладу, вступають між собою у суспільні відносини (економічні, політичні, правові, сімейні, національні, культурні тощо)
Національний ринок (民族市场 mǐnzúshìchǎng) –	сукупність окремих сегментних ринків у їх взаємодії та взаємозалежності в межах народного господарства
Нуліфікація (废除 fèichú) –	вид грошової реформи, за якої знецінені грошові знаки анулюються, оголошуються недійсними
Піднесення (劳动热情 láodòngrèqíng) –	швидке зростання виробництва, яке супроводжується скороченням безробіття, розширенням обсягів кредиту та ін., внаслідок чого економіка виходить на рівень, який перевищує попередні рівні
Підприємництво (经营活动 jīngyíng huódòng) –	самостійне організаційно-господарське новаторство на основі використання різних можливостей для випуску нових або старих товарів новими методами, відкриття нових джерел сировини, ринків збуту тощо для отримання прибутків та реалізації власної мети
Підприємство (企业 qǐyè) –	основна ланка народного господарства, самостійний суб'єкт, який забезпечує планомірне виробництво більшості товарів і послуг, здійснює науково-дослідницьку, комерційну діяльність з метою привласнення прибутку
Повна зайнятість (充分就业 chōngfèn jiùyè) –	надання суспільством усьому працездатному населенню можливості займатися суспільно корисною працею, на основі якої здійснюється індивідуальне (у межах сім'ї), колективне (за участю фірм, компаній) та суспільне (за участю держави) відтворення робочої сили і задоволення усіх потреб
Податки (税 shuì)–	примусове вилучення (привласнення) державою частини необхідного та додаткового продукту з фізичних та юридичних осіб відповідно до прийнятих законів з метою виконання державних функцій

Попит (需求 xūqiú) –	платоспроможна потреба або сума грошей, яку покупці можуть і мають намір заплатити за необхідні для них товари і послуги
Право власності (权属 quánshǔ) –	санкціоноване державою законодавче закріплення вольових відносин між людьми в правових законах, актах і нормах, які є формою вияву відносин економічної власності
Праця (劳动 láodòng) –	цілеспрямована, усвідомлена діяльність людей, у процесі якої вони видозмінюють зовнішню природу, опосередковують, регулюють і контролюють обмін речовин між людиною і природою і водночас змінюють, вдосконалюють себе
Прибуток (з якісного боку) (利润 lìrùn) –	перетворена форма додаткового продукту й додаткової вартості, яка виражає відносини між власниками засобів виробництва і найманими працівниками з приводу його створення і привласнення
Приватизація (私有化 sīyǒuhuà) –	перехід державної власності в руки окремої особи або сім'ї
Продуктивні сили (生产力 shēngchǎnli) –	фактори (передусім людина), які забезпечують перетворення речовин природи відповідно до потреб людей, створюють матеріальні й духовні блага і визначають зростання продуктивності суспільної праці
Продуктивність праці (劳动生产力 láodòng shēngchǎnli) –	кількість продукції, виробленої за одиницю робочого часу
Пропозиція (供应 gōngyìng) –	сукупність товарів і послуг з певними цінами, які виробники готові продати на ринку
Ревальвація (增值 zēngzhí) –	підвищення обмінного курсу грошової одиниці однієї країни до грошової одиниці іншої країни
Ринок послуг (服务市场 fúwù shìchǎng) –	сукупність економічних відносин між виробниками і споживачами із приводу організації, надання та купівлі-продажу послуг
Ринок робочої сили (劳务市场 láowù shìchǎng) –	сукупність економічних відносин з приводу організації, купівлі-продажу робочої сили та її використання між зайнятими і незайнятими найманими працівниками, з одного боку, підприємцями і біржами праці (державними і приватними) — з іншого
Робоча сила (劳动力 láodòngli) –	сукупність фізичних, розумових і організаторських властивостей людини, набутих знань і досвіду, які вона застосовує у процесі виробництва для створення необхідного і додаткового продукту
Світове господарство (世界经济 shìjiè jīngjì) –	сукупність національних господарств та економічних взаємозв'язків між ними, або сукупність економічних

	відносин, які функціонують на національному та міжнародному рівнях і підпорядковуються дії відповідних законів
Світовий ринок (世界市场 shìjiè shìchǎng) –	сукупність сучасних національних ринків окремих країн у їх взаємодії, пов'язаних міжнародними економічними відносинами та наднаціональним регулюванням
Синдикат (辛迪加 xīndíjiā) –	об'єднання низки підприємств однієї галузі промисловості, учасники якого зберігають власність на засоби виробництва, але втрачають власність на вироблений продукт, а отже, зберігають виробничу, але втрачають комерційну самостійність
Синтез (综合[法] zōnghé[fǎ]) –	поєднання розрізнених раніше частин і сторін у цілісність з урахуванням взаємозв'язків між ними
Система управління (管理制度 guǎnlǐ zhìdù) –	свідомо організований, цілеспрямований і активний вплив різних суб'єктів управління на процес розвитку та функціонування суспільного способу виробництва, економічної системи, їх окремих підсистем та елементів
Складна праця (复杂劳动 fùzá láodòng) –	праця, для виконання якої потрібні спеціальна підготовка, оволодіння певною спеціальністю, що, у свою чергу, передбачає потребу в здобутті освіти
Споживання (消费 xiāofèi) –	сума грошей, які витрачають люди на придбання матеріальних благ і послуг для задоволення власних потреб (фізіологічних, соціальних і духовних)
Споживча вартість (顾客价值 gùkè jiàzhí) –	певна річ або послуга, яка завдяки своїм корисним властивостям задовольняє різноманітні людські потреби
Суверенітет (主权 zhǔquán) –	повна незалежність держави від інших держав у її внутрішніх справах і зовнішніх відносинах
Сутність (本质 běnzhì) –	комплекс внутрішньо необхідних, постійних та глибинних зв'язків і відносин, які визначають основні ознаки, особливості й тенденції розвитку певної матеріальної системи
Сучасний ринок (同世市场 tóngshì shìchǎng) –	сукупність економічних відносин між домашніми господарствами, різними типами підприємств, фірм та компаній (насамперед, великими компаніями) і державою (у тому числі наднаціональними органами) з приводу купівлі товарів і послуг у сфері обміну та механізм забезпечення цього процесу відповідно до законів товарного виробництва і грошового обігу
Тіньова економіка (地下经济 dìxià jīngjì) –	вид економічної діяльності, спрямованої на отримання заборонених доходів, на ухилення від різних форм (державного, наддержавного, громадського) контролю та сплати податків при здійсненні легальних видів діяльності

Товар (商品 shāngpǐn) –	продукт праці, що завдяки своїм корисним властивостям задовольняє потреби людей і вироблений для обміну на основі суспільно необхідних витрат
Трест (托拉斯 tuōlāsī) –	об'єднання низки підприємств однієї або кількох галузей промисловості, учасники якого втрачають власність на засоби виробництва і вироблений продукт, виробничу й комерційну самостійність, тобто об'єднують виробництво, збут, фінанси, управління, а на суму вкладеного капіталу власники окремих підприємств отримують акції тресту, які дають їм право брати участь в управлінні й привласнювати відповідну частку прибутку
Трудовий колектив (工作队 gōngzuòduì) –	суб'єкт економічних відносин, насамперед відносин економічної власності, а також сукупний працівник, який забезпечує раціональне використання наявних матеріально-речових ресурсів для створення і привласнення доходу
Фінанси (财政 cáizhèng) –	система відносин економічної власності, які формуються і розвиваються між державою, підприємствами і громадянами щодо привласнення частини національного доходу через механізм оподаткування та його розподілу відповідно до виконуваних державою функцій
Фінансова криза (财务危机 cáiwù wēijī) –	глибокий розлад фінансової системи країни, що супроводжується зростанням темпів інфляції, неплатежами, різким, переважно знижувальним, коливанням валютних курсів та курсів цінних паперів, впливом іноземних інвестицій
Фінансовий ринок (金融市场 jīnróng shìchǎng) —	сукупність економічних відносин з приводу організації купівлі-продажу вільних грошових коштів та їх перетворення на грошовий капітал
Фінансова система (财务制度 cáiwù zhìdù) –	сукупність різних видів фінансів (та виконуваних ними функцій) у їх взаємодії та взаємозв'язку
Чек (支票 zhīpiào) –	письмове розпорядження власника поточного рахунка в банку про виплату певній особі зазначеної в ньому суми грошей
Юридична власність(法律财产 fǎlù cáichǎn) –	загальна умова виробництва, його передумова, вияв волі певного класу з правовим оформленням цієї волі в юридичних актах і нормах у праві власності

СЛОВНИК ДІЛОВОЇ ЛЕКСИКИ

- Абревіатура (略语 lüèyǔ) –** складноскорочене слово, утворене з усічених слів вихідного словосполучення чи з усічених компонентів вихідного складного слова
- Автобіографія (自传 zìzhuàn) –** офіційний документ, у якому особа власноручно подає опис свого життя та діяльності в хронологічній послідовності
- Адреса (地址 dìzhǐ) –** місце проживання чи перебування особи; місце розташування підприємства, організації чи установи
- Адресант (发信人 fāxìnrén) –** суб'єкт мовлення, мовець; особа чи установа, яка відправляє документ
- Адресат (收件人 shōujiàn rén) –** слухач чи читач; особа чи установа, якій надіслано документ
- Акт (文据 wénjù) –** офіційний документ, складений кількома особами на підтвердження встановлених фактів або подій
- Анкета (调查表 diàochábiǎo) –** документ, що є трафаретним текстом, що містить перелік питань щодо певної теми і місце для відповідей для них
- Арго (行语 hángyǔ) –** мова вузької соціальної чи професійної групи, створювана з метою мовного відокремлення, характеризується наявністю слів, незрозумілих для сторонніх
- Атестат (毕业证书 bìyè zhèngshū) –** офіційний документ, що засвідчує закінчення навчання
- Бланк (格式纸 géshìzhǐ) –** стандартний аркуш паперу з відтвореними на ньому незмінними реквізитами документа і місцем, відведеним для фіксації інформації
- Витяг (提要 tíyào) –** копія документа, що відтворює тільки його частину і засвідчена в установленому порядку
- Витяг з протоколу (案卷摘录 ànjǔàn zhāilù) –** це відтворення частини протоколу, яка стосується розгляду окремого питання
- Висновок (结论 jiélùn) –** документ, що містить висновкові положення установи, фахівця щодо певного питання чи документа
- Вказівка (书面裁定 shūmiàn cáidìng) –** розпорядчий документ, що укладається керівною особою органів управління і має організаційно-методичний характер
- Віза (缩写签名 suōxiě qiānmíng) –** підпис посадової особи на документі, що засвідчує її згоду зі змістом документа чи ознайомлення з ним; цей реквізит складається з особистого підпису особи, що візує і дати
- Герб (徽 huī) –** розпізнавальний знак держави, міста, роду, зображення на прапорі, монеті, документі
- Дата (日子 rìzi) –** число, місяць і рік укладання чи затвердження документа
- Диплом ([毕业] 证书 [bìyè]zhèngshū) –** документ, що засвідчує закінчення навчального закладу, здобуття вчених звань, присвоєння наукових ступенів; нагорода

Діловодство (文牒处理 wéndú chǔlǐ) –	переможцям та учасникам конкурсів, змагань діяльність, що охоплює питання документування та організацію роботи з документами в процесі здійснення управлінських дій
Довідка (证明信 zhèngmíngxìn) –	довідково-інформаційний документ, що містить опис і підтвердження певних фактів чи подій
Договір (契约 qìyuē) –	кадрово-контрактовий документ, що фіксує угоду двох чи більше сторін (осіб) про встановлення, зміни або припинення громадянських прав і обов'язків
Документ (文件 wénjiàn) –	основний вид писемного ділового мовлення, що є засобом фіксації на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та результати розумової діяльності людини
Ділова лексика (业务上的词汇 yèwùshàngde cíhuì) –	слова й усталені звороти, що виконують функцію офіційного спілкування, вживаються в документах, усній діловій практиці
Ділова мова (应用文 yìngyòngwén) –	офіційно-діловий стиль, що використовується мовцями у сфері діяльності державних та громадських установ
Доповідна записка (呈报 chéngbào) –	довідково-інформаційний документ, адресований керівникові установи з інформацією про факти, явища, про виконану роботу з висновками та пропозиціями автора
Доповідь (报告 bàogào) –	документ, в якому розглядають певні питання, роблять висновки та пропозиції
Доручення (任务 rénwu) –	офіційний документ, що фіксує двосторонню угоду згідно з якою одна сторона зобов'язується виконувати від імені іншої певні юридичні дії
Дублікат (副本 fùběn) –	ідентичний примірник документа, що створюється на заміну оригіналу в разі його втрати
Етикет (礼节 lǐjié) –	установлені норми поведінки і правила ввічливості в якому-небудь товаристві
Заголовок до тексту (标题 biāotí) –	реквізит, що містить в собі головну ідею (тему тексту)
Заповіт (遗书 yíshū) –	особистий документ, в якому викладено волевиявлення заповідача щодо розпорядження належним йому майном іншим особам
Запрошення (请帖 qǐngtiē) –	інформаційний документ, що адресується конкретній особі і містить пропозиції щодо участі в певному заході з проханням взяти в ньому участь
Заява (申请书 shēnqǐngshū) –	документ, який містить прохання або пропозицію однієї чи кількох осіб, адресовану установі або посадовій особі

Звіт (报告书 bàogàoshū) –	документ, що містить відомості про виконання плану, завдання, доручень тощо
Інструкція (指令 zhǐlìng) –	правовий документ, який укладається чи затверджується органом управління з метою встановлення певних правил, що регулюють спеціальні сторони діяльності організацій, установ, посадових та приватних осіб
Індекс (索引 suǒyǐn) –	реквізит, що присвоюється документам у процесі обліку та їх виконання
Комерційна таємниця (商业机密 shāngyè jīmì) –	відомості, пов'язані з виробництвом, управлінням, фінансами, що не є державною таємницею, розголошення чи витік яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта діяльності
Контракт (合同 hétóng) –	правовий документ, що засвідчує домовленість між партнерами (установою та працівником) про засади спільної діяльності
Конфіденційний документ (贴心话 tiēxīnhuà) –	таємний, той, що не підлягає розголошенню
Кореспондент (通信人 tōngxìnrén) –	особа чи установа, з якою ведеться листування
Лист (信 xìn) –	це поширений вид документації, один із способів обміну інформацією
Наказ (命令 mìnglìng) –	основний розпорядчий документ, який видає керівник підприємства, організації чи установи на правах єдиноначальності і в межах своєї компетенції.
Нарада (协商 xiéshāng) –	спільне обговорення важливих питань і ухвалення рішень у всіх сферах громадського й політичного життя
Нормативно-правовий акт (规范性法令 guānfàn xìng fǎlìng) –	письмовий документ компетентного державного органу, в якому закріплено формально-обов'язкове правило поведінки загального типу
Оголошення (宣布 xuānbù) –	інформаційний документ, в якому подається інформація, адресована певному колу зацікавлених осіб
Оригінал (原件 yuánjiàn) –	перший, основний примірник документа
Особова справа (人事档案 rénshìdàng'àn) –	сукупність документів, які містять найповніші матеріали, що характеризують особистість і службову діяльність працівника
Офіційний документ (书令 shūlìng) –	документ, створений установою чи посадовою особою й оформлений в установленому порядку
Офіційно-діловий стиль (事务语体 shìwù yǔtǐ) –	стиль, що обслуговує адміністративно-господарську діяльність, законодавство та інші ділянки пов'язані з діловодством, звітністю та документацією; є необхідним для зв'язку державних і громадських установ як між собою, так і з населенням, для оформлення різного роду документів
Паспорт (护照 hùzhào) –	особистий офіційний документ, що посвідчує

<p>Перепустка (通行证 tōngxíngzhèng) – Підстава (根据 gēnjù) –</p>	<p>особу власнику, його громадянство засвідчувальний документ, що дає право працювати в тій чи іншій установі, організації причина, достатній привід, який аргументує дію чи вчинок</p>
<p>План (计划 jìhuà) –</p>	<p>довідково-інформаційний документ, що встановлює перелік робіт чи заходів, що заплановано до виконання, їх послідовність, обсяг</p>
<p>Повідомлення (消息 xiāoxi) –</p>	<p>довідково-інформаційний документ, який інформує про певний захід з пропозицією взяти у ньому участь</p>
<p>Положення (条例 tiáoli) –</p>	<p>організаційно-розпорядчий документ, що встановлює основні правила діяльності органів управління, їх структурних підрозділів, а також підпорядкованих установ, організацій, визначає порядок утворення, права, обов'язки та організацію роботи</p>
<p>Посвідчення (证明书 zhèngmíngshū) –</p>	<p>особистий офіційний документ, який засвідчує особу й посаду того, хто виконує службове доручення, окреслює його повноваження, місце й термін виконання</p>
<p>Постанова (决议 juéyì) –</p>	<p>правовий акт, що приймається вищими та деякими центральними органами управління з метою розв'язання найбільш важливих і принципових завдань, що стоять перед цими органами, та встановлення норм і правил поведінки</p>
<p>Пояснювальна записка (理由书 lǐyóushū) –</p>	<p>службовий документ, яким інформують керівника установи про події, що сталися, про виконання певних завдань, доручень</p>
<p>Прес-реліз (新闻发布 xīnwén fābù) –</p>	<p>документ, в якому установа подає інформацію про певну подію або захід до засобів масової інформації</p>
<p>Протокол (记录 jìlù) –</p>	<p>документ, що фіксує хід обговорення питань і прийняття рішень на зборах, нарадах, конференціях, засіданнях</p>
<p>Професіоналізми (职业化 zhíyè huà) –</p>	<p>слова або вислови, властиві мові людей певного ремесла, фаху</p>
<p>Рапорт (报告 bàogào) –</p>	<p>повідомлення про важливу подію керівництву або вищій установі, звіт про виконання зобов'язань</p>
<p>Регламент (规则 guīzé) –</p>	<p>порядок ведення засідань, зборів, конференцій, нарад</p>
<p>Резолюція (决议[案] juéyì[àn]) –</p>	<p>письмова вказівка керівника установи виконавцю про характер і терміни виконання документа; рішення, постанова з'їзду, комітету; завершальна частина судового рішення</p>
<p>Резюме (概要 gàiyào) –</p>	<p>короткий виклад суті документа</p>
<p>Реквізити (要素 yàosù) –</p>	<p>обов'язкові елементи службового документа</p>

Рекомендаційний лист (建议书 jiànyìshū) –	документ, який подають у ситуації клопотання про посаду, влаштування на нову відповідальну роботу, подання на здобуття стипендії, гранту тощо
Реферат (摘要 zhāiyào) –	письмовий (або усний) виклад змісту наукової праці, результатів наукової діяльності
Рецензія (评论 pínglùn) –	невеличка стаття, яка містить критичне осмислення первинної продукції (наукової праці, вистави, фільму)
Розписка (收据 shōujù) –	офіційний документ, який укладають на підтвердження певної дії
Розпорядження (命令 mìnglìng) –	це організаційно-розпорядчий документ, що укладається одноособово керівником з метою вирішення оперативних питань
Рубрикація (红字 hóngzì) –	членування тексту на складові частини, графічне відділення однієї частини від іншої, використовуючи заголовки заголовки, нумерації
Свідоцтво (证明书 zhèngmíngshū) –	факультативна назва повідкових документів (свідоцтво про народження, одруження, закінчення курсу навчання)
Система документації (文件系统 wénjiàn xìtǒng) –	сукупність документів, що пов'язані за ознаками призначення, походження, виду, сфери діяльності та єдиних вимог до їх оформлення
Скарга (申诉 shēnsù) –	офіційний документ, в якому адресант веде мову про порушення його прав, інтересів і висловлює прохання вжити необхідних заходів
Службова записка (堂札 tángzhá) –	довідково-інформаційний документ, в якому йде мова про виконання певного обсягу роботи, що надсилається однією посадовою особою іншій
Службовий лист (工作联系函 gōngzuò liánxì hán) –	офіційний документ, що слугує засобом обміну інформацією і оперативного управління процесами діловодства
Стандарт (标准 biāozhǔn) –	документ, що встановлює єдині норми та вимоги до укладання документів
Статут (章程 zhāngchéng) –	організаційно-розпорядчий документ, що є юридичним актом, який визначає структуру, функції, взаємовідносини організації з іншими установами, підприємствами; зведення правил, положень, які регулюють організацію діяльності установи, підприємства тощо
Стаття (论文 lùnwén) –	науковий чи публіцистичний твір невеликого розміру в збірнику, журналі чи газеті
Телеграма (电报 diànbào) –	довідково-інформаційний документ, який містить інформацію, що передається за допомогою засобів телеграфного зв'язку
Телефонограма (话传电报 huàchuán diànbào) –	службовий документ, що містить оперативне повідомлення, передане телефоном з особливим способом передачі тексту

**Трафаретний документ (模 范
mófàn) –**

**Трудова книжка (劳 动 手 册
láodòng shǒucè –**

документ, що має надрукований стандартний текст і конкретний зміст, що його доповнює офіційний документ установленого зразка, в якому фіксують відомості про трудову діяльність особи, нагороди, заохочення і служить основою для встановлення трудового стажу

Формуляр (空样 kōngyàng) –

зразок побудови форми документів, встановлений згідно з єдиним державним стандартом

**Характеристика (鉴 定 书
jiàndìngshū) –**

офіційний особистий документ, в якому подається оцінка ділових та моральних якостей особи

**Цензура ([书 刊] 检 查 [shūkān]
jiǎnchá) –**

контроль офіційної влади за змістом, випуском у світ і поширенням друкованої продукції, творів образотворчого та кіномистецтва, радіо- і телепередач, щоб не допустити поширення ідей, інформації, що визначаються владою небажаними або шкідливими

Циркуляр (通令 tōnglìng) –

інструктивний лист вищого органу з додатками і роз'ясненнями до раніше укладеного документа.

Штамп (戳子 chuōzi) –

відбиток штемпеля на документі; шаблон, трафарет

СЛОВНИК ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ

- Авторський переклад (作者 [的]翻译 zuòzhě[de]fānyì) –** це найнадійніший вид перекладу, оскільки ніхто ліпше від самого автора оригінал не знає
- Адекватність перекладу (翻译的相符性 fān yì de xiāng fú xìng) –** відтворення єдності форми і змісту оригіналу засобами іншої мови
- Аналіз (分析 fēnxī) –** у процесі перекладу послідовний поділ тексту (висловлювання) на прості самостійні змістові цільно оформлені частини для виявлення логічних зв'язків між ними
- Аналіз тексту (文本分析 wén běn fēn xī) –** стилістичний розбір і тлумачення текстів на заняттях з іноземної мови як методичний прийом
- Анотаційний переклад (简译 jiǎn yì) –** вид перекладу, який полягає в складанні анотації оригіналу іншою мовою
- Анотація (简评 jiǎnpíng) –** коротка характеристика первинного документа, яка викладає в максимально узагальненому вигляді його зміст і дає іноді його оцінку
- Аспект мови (语言的多方面 yǔ yán de duō fāng miàn) –** одна зі складових частин мови
- Аудіювання (听力 tīnglì) –** сприйняття на слух і розуміння усного мовлення
- Білінгв (双语者 shuāngyǔ zhě) –** людина, яка досконало володіє двома мовами
- Білінгвізм (双语 shuāngyǔ) –** однакове володіння двома мовами
- Буквалізм (望文生义 wàngwénshēngyì) –** перекладацька помилка, яка є результатом відповідності формальних чи семантичних компонентів двох мов
- Валентність (配价 pèijià) –** здатність мовної одиниці вступати в синтаксичні зв'язки з іншими мовними одиницями
- Варіант (方案 fāng'àn) –** формальна видозміна мовної одиниці як один із припустимих способів її вираження
- Відтворення (模仿 mǔfǎng) –** у процесі перекладу кінець дії мовлення або писання іншою мовою
- Висловлювання (陈述 chénnshù) –** Лінійний рядок знаків, особливим способом відібраних, об'єднаних за визначеними правилами та розташованих у певному порядку
- Відправник (发送人 fāsòng rén) –** учасник комунікативного акту, від якого виходить повідомлення, відповідно до письмового перекладу. Відправник – це автор вихідного тексту
- Генералізація (概括化 gài kuò huà) –** заміна перекладного слова, яке має вузьке, конкретне значення, іншомовним еквівалентом, який має ширше, узагальнююче значення
- Глосарій (难语小辞典 nán yǔ xiǎo cídiǎn) –** тлумачний словник застарілих і маловживаних слів і виразів, які трапляються в якому-небудь стародавньому творі
- Грамматика (语法 yǔfǎ) –** граматичний склад мови; опис граматичного складу мови
- Двомовність (білінгвізм) (双语 shuāngyǔ) –** однакове володіння двома мовами
- Декодування (декодувати) (译码 yì mǎ) –** перекласти будь-яку інформацію з кодової системи ініціального джерела в кодову систему дублера джерела та/або адресата
- Декомпресія (解压 jiěyā) –** введення в переклад додаткових слів і навіть речень

Денотат (指涉 zhǐshè) –	позначений даним повідомленням відрізок дійсності; те саме, що й референт
Диктант-переклад (听写-翻译 tīngxiě- fānyì) –	один із видів тренувальних вправ на заняттях з вивчення іноземної мови
Дискурс (语篇 yǔpiān) –	довільний фрагмент тексту, що складається більш ніж з одного речення чи незалежної частини речення
Диференціація (区分 qūfēn) –	звуження значення при перекладі
Додавання (添 tiān) –	додавання необхідні, коли той чи той смисловий зміст у тексті оригіналу передається іншими засобами, які неможливо використати в мові оригіналу
Еквівалентність перекладу (翻译等值 fānyì děngzhí) –	максимальна ідентичність усіх рівнів змісту текстів оригіналу й перекладу
Еквівалентні відповідності (相当于合规 xiāngdāngyúhé guī) –	варіант перекладу, коли значення слів повністю однакове у двох мовах
Еквівалентний переклад (等效翻译 děngxiào fānyì) –	переклад, який здійснюється на рівні, необхідному і достатньому для передачі незмінного плану змісту
Ідіолект (个人方言 gèrén fāngyán) –	сукупність особистих особливостей, що характеризують мову даного індивіда
Ідіома (成语 chéngyǔ) –	стійке словосполучення, значення якого не мотивується його складовими словами
Інтерпретація (解释 jiěyì) –	переклад, який передбачає залучення лінгвістичних даних
Історія перекладу (翻译历史 fānyì lìshǐ) –	розділ, який досліджує місце, роль та еволюцію перекладу в умовах розвитку людського спілкування
Історія перекладацької діяльності (翻译活动历史 fānyì huódòng lìshǐ) –	розділ науки про переклад, який досліджує умови формування вимог до перекладу та перекладача в різні історичні епохи
Калька (仿造语 fǎngzàoyǔ) –	запозичення шляхом буквального перекладу слова чи словосполучення.
Калькування (借译 jièyì) –	переклад за частинами з послідовним їх складанням в одне ціле
Код (字母电码 zìmǔdiànmǎ) –	розмежовують вихідний суб'єктивний та код перекладного тексту
Кодувати (译成电码 yìchéng diànmǎ) –	перекласти інформацію з однієї кодової системи в іншу
Конкретизація (具体化 jùtǐhuà) –	перекладацький прийом, зміст якого полягає в тому, що перекладна одиниця за своїм значенням більш конкретна, ніж вихідна
Консультант-перекладач (翻译者 fānyìzhě) –	спеціаліст-мовознавець, який допомагає своїми знаннями різним спеціалістам
Критика перекладу (翻译批判 fānyì pīpàn) –	окрема галузь літературно-критичного підходу до аналізу тексту перекладу
Лексика (词汇 cíhuì) –	сукупність слів мови, її словниковий склад
Лексикографія (词典学 cídiǎnxué) –	розділ мовознавства, в центрі якого – теорія і практика складання словників
Лексикологія (词汇学 cíhuìxué) –	розділ мовознавства, що вивчає лексику мови
Лексикон (词书 císhū) –	тлумачний словник переважно маловживаних слів з певної галузі знань
Лінгвістика тексту (话语语言学 huàyǔ yǔyánxué) –	розділ мовознавства, який вивчає закономірності побудови та структури тексту

Логіко-семантична ознака (语言逻辑特征 yǔ yán luó jī tè zhēng) –	логічне вираження семантичного значення
Макро переклад (宏观翻译 hóng guān fān yì) –	перекладацькі зсуви, тобто перехід з одного мовного рівня на інший і з однієї категорії в іншу
Метод запису (笔记方法 bǐ jì fāng fǎ) –	метод послідовного перекладу, який передбачає використання записів як допоміжного засобу пам'яті
Метод перекладу (翻译方法 fānyì fāngfǎ) –	метод перекладу не є об'єктивно існуючою закономірністю, а цілеспрямованою системою взаємопов'язаних прийомів, які враховують вид і спосіб перекладу
Методика перекладу (翻译方法 fān yì fāng fǎ) –	сукупність методів, прийомів практичної діяльності перекладача, отриманих у результаті навчання цієї діяльності
Мікро переклад (微观翻译 wēi guān fān yì) –	передання лексичних одиниць і граматичних форм
Мова оригіналу (原文 yuánwén) –	мова, якою написаний текст, що підлягає перекладу
Наука про переклад (翻译科学 fānyìkēxué) –	досліджує особливий вид мовленнєвої діяльності – переклад
Неологізми (新词语 xīnciyǔ) –	переклад неологізмів нерідко пов'язаний зі створенням мовних відповідностей, мовних термінів мовою перекладу
Неперекладність (无法翻译的情况 wúfǎ fānyì de qíngkuàng) –	перекладається завдяки вмінню перекладача користуватися різними методами перекладу
Невідповідність (不相适合 bù xiāng shìhé) –	уривки вихідного чи перекладного тексту, які містять непередану або доповнену інформацію
Носій інформації (信息载体 xīnxi zàitǐ) –	представник будь-якої мовної спільноти
Образ ситуації (翻译情境 fānyì qíngjìng) –	продукт пізнання, осмислення, опису та перетворення ситуації у комунікативному акті
Одномовний словник (单语词典 dānyǔ cídiǎn) –	словник, у якому вся інформація передається засобами однієї і тієї ж мови
Опущення (省略 shěnglüè) –	скорочення та компресії тексту шляхом опущення семантично надлишкових елементів вихідного тексту
Оригінал (原文 yuánwén) –	вихідний текст у перекладі; текст, з якого здійснюється переклад
Оформлення перекладу (翻译组织 fānyì zǔzhī) –	впорядкування перекладного тексту
Одиниці перекладу (翻译的唯一性 fānyì de wéiyī xìng) –	одиниця мови, яка потребує самостійного перекладацького рішення
Стислість перекладу (翻译的简洁性 fānyì de jiǎnjié xìng) –	показник якості перекладу, який характеризує лаконічність форми передачі перекладного тексту, відсутність багатослів'я
Синтаксична заміна (近义替换 jīn yì tìhuàn) –	передання частини речень перекладного тексту іншою синтаксичною конструкцією
Синхронний переклад (一对一翻译 yīduìyīfānyì) –	усний переклад повідомлення з однієї мови іншою, який здійснюється перекладачем паралельно тексту, що перекладається
Словник (词典 cídiǎn) –	збірка слів, розташованих в алфавітному порядку, з поясненнями, тлумаченням або перекладом іншою мовою

Складнощі перекладу (翻译的困难性 fānyì de kùnnán xìng) –	переклад, як інтелектуальна діяльність, складний не лише сам по собі, його складність посилюється
Скорочений переклад (缩译 suō yì) –	текст, який перекладено неповністю, скорочений у порівнянні з оригіналом
Спеціальний переклад (专业性翻译 zhuānyè xìng fānyì) –	переклад матеріалів певної галузі знань зі своєю термінологічною номенклатурою
Спосіб перекладу (翻译能力 fānyì nénglì) –	спосіб перекладу визначається як об'єктивно існуюча закономірність переходу від однієї мови до іншої
Спрощений переклад (简化翻译 jiǎnhuà fānyì) –	переклад, при якому текст стилістично об'єднується, це більш високий ступінь перекладу у порівнянні з інтерлінеарним перекладом
Структура перекладу (翻译结构 fānyì jiégòu) –	під структурою перекладу розуміють у певний спосіб організоване схематичне висловлення реально існуючих смислових відношень у перекладі
Текст перекладу (翻译文本 fānyì wénběn) –	реальне висловлювання, вимовлене або записане перекладачем речення, або сукупність речень будь-якої довжини
Теорія перекладу (翻译理论 fānyì lǐlùn) –	логічно обґрунтована модель двомовної комунікації
Техніка перекладу (翻译技巧 fānyì jìqiǎo) –	сукупність професійних прийомів, які використовуються у процесі перекладацької діяльності
Технічний переклад (技术翻译 jìshù fānyì) –	переклад, що використовується для обміну спеціальною науково-технічною інформацією між людьми, які розмовляють різними мовами
Точний переклад (确切的翻译 quèqiè de fānyì) –	переклад, що характеризується властивістю семантичної точності
Традиційний переклад (传统的翻译 chuántǒngdefānyì) –	переклад, виконаний перекладачем, який не є автором оригінального тексту
Транскрибування (标音 biāoyīn) –	запис слів будь-якої мови за допомогою спеціальних знаків, який використовується для передачі особливостей вимови цих слів
Транскрипція (音标 yīnbiāo) –	перекладацький прийом, що ґрунтується на фонетичному принципі
Універсальний перекладацький скоропис (通用速记法 tōngyòng sùjì fǎ) –	варіант системи записів і символів для запису інформації у процесі послідовного перекладу
Усний переклад (口头翻译 kǒutóu fānyì) –	поняття, яке об'єднує всі види перекладу, передбачає усне оформлення
Усний переклад на слух (连续口译 liánxù kǒuyì) –	усний переклад тексту, який сприймається на слух
Художній переклад (文学翻译 wénxué fānyì) –	вид перекладу, який функціонує у сфері художньої літератури
Художній текст (艺术文本 yìshù wénběn) –	індивідуальний твір художнього мовлення, який написаний певною мовою; цілісна одиниця в системі подібних текстів
Цільнотекстовий переклад (全文翻译 quánwén běn fānyì) –	переклад тексту без виділення окремих слів, речень або абзаців
Чуже мовлення (外语文本 wàiyǔ wénběn) –	мовлення іноземною мовою; висловлення інших людей, що включається в авторський текст
Шаблон (样板 yàngbǎn) –	прийнятий зразок, еталон, який сліпо наслідують
Штамп (刻板公式 kèbǎn) –	готова мовленнєва формула, яка значно втратила

gōngshì) –

початковий зміст і має позитивне чи негативне забарвлення

**Якість перекладу (翻译质量
fānyì zhìliàng) –**

показник оцінки здійсненого перекладу, який визначається точністю, якістю та літературністю перекладеного тексту

СЛОВНИК КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

- Автентифікація (身份验证 shēnfèn yànzhèng) –** процедура встановлення належності користувачеві інформації в системі пред'явленого ним ідентифікатора
- Адаптер (拾音器 shíyīnqì) –** пристрій, який з'єднує між собою інші пристрої з різними способами подання даних, узгоджуючи ці способи шляхом використання відповідних програмних і технічних засобів
- Алгоритм (算法 suànfǎ) –** набір інструкцій, які описують порядок дій виконавця, щоб досягти результату розв'язання задачі за скінченну кількість дій; система правил виконання дискретного процесу, яка досягає поставленої мети за скінченний час. Для візуалізації алгоритмів часто використовують блок-схеми
- Аліас (别号 biéhào) –** сукупність імен, під якими користувач відомий в комп'ютерній мережі, або ж імена під якими мережевий ресурс (сайт, пристрій, файл) зареєстровані в мережі
- Антивірусна програма (细菌滤液 xìjūn lǜyè) –** спеціалізована програма для знаходження комп'ютерних вірусів, а також небажаних (шкідливих) програм загалом та відновлення заражених (модифікованих) такими програмами файлів, а також для профілактики – запобігання зараження (модифікації) файлів чи операційної системи шкідливим кодом
- Аплет (小程序 xiǎochéngxù) –** коротка комп'ютерна програма, що функціонально розширює можливості основної програми, або інтернет-застосування
- Архіватор (压缩软件 yāsuō ruǎnjiàn) –** програмне забезпечення, що використовується для об'єднання, в окремих випадках також стиснення інформації
- Атрибут файлу (文件描述特性 wénjiàn miáoshù tèxìng) –** метадані, що описують файл
- Баг (臭虫 chòuchóng) –** жаргонізм, що означає помилку, ваду або дефект в програмі або системі, що викликає в ній неправильний або неочікуваний результат або неочікувану поведінку
- База даних (数据库 shùjùkù) –** сукупність даних, організованих відповідно до концепції, яка описує характеристику цих даних і взаємозв'язки між їх елементами; ця сукупність підтримує щонайменше одну з областей застосування
- Байт (字节 zìjié) –** одиниця виміру обсягу даних. Найменша адресована одиниця пам'яті ЕОМ. Містить 8 бітів
- Біт (位 wèi) –** мінімальна одиниця кількості інформації, яка дорівнює одному двійковому розряду, який може бути рівним одному з двох значень/станів (0 або 1), застосовуваних для представлення даних у двійковій системі числення
- Блог (博客 bókè) –** це веб-сайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні

короткі записи тимчасової значущості

- Браузер (浏览器 liú覽器 liú覽qì) –** програмне забезпечення для комп'ютера або іншого електронного пристрою, як правило, під'єданого до Інтернету, що дає можливість користувачеві взаємодіяти з текстом, малюнками або іншою інформацією на гіпертекстовій веб-сторінці
- Веб-сайт (网站 wǎngzhàn) –** сукупність веб-сторінок, доступних у мережі Інтернет, які об'єднані як за змістом, так і за навігацією
- Веб-сторінка (网页 wǎngyè) –** інформаційний ресурс, доступний в мережі World Wide Web (Всесвітня павутина), який можна переглянути у веб-браузері
- Відеоадаптер (显示卡 xiǎnshìkǎ) –** це пристрій, що керує процесом висновку на екран дисплея текстової інформації і графічних зображень
- Відеопам'ять (显卡内存 xiǎnkǎ nèicún) –** внутрішня оперативна пам'ять графічного контролера, в якій розміщені дані, що відповідають зображенню на екрані
- Вірус комп'ютерний (计算机病毒 jìsuànjī bìngdú) –** комп'ютерна програма, яка має здатність до прихованого самопоширення
- Всесвітня мережа (全球网 quánqiúwǎng) –** найбільше всесвітнє багатомовне сховище інформації в електронному вигляді: десятки мільйонів пов'язаних між собою документів, що розташовані на комп'ютерах, розміщених на всій земній кулі
- Гіперпосилання (超链接 chāoliànjiē) –** активний (виділеним кольором) текст, зображення чи кнопка на веб-сторінці, натиснення на яку (активізація гіперпосилання) викликає перехід на іншу сторінку чи іншу частину поточної сторінки
- Гіпертекст (超文本 chāowénběn) –** текст для перегляду на комп'ютері, який містить зв'язки з іншими документами («гіперзв'язки» чи «гіперпосилання»); читач має змогу перейти до пов'язаних документів безпосередньо з вихідного (первинного) тексту, активувавши посилання
- Джойстик (手柄 shǒubǐng) –** пристрій-рукоятка керування у відеоіграх: важіль на підставці, який можна відхиляти у двох площинах
- Диск (圆盘 yuánpán) –** носій інформації, що являє собою круг з тонкої пластини, покритої шаром матеріалу, придатного для запису, зчитування та тривалого зберігання даних
- Дискета (软磁盘 ruǎncípán) –** портативний носій інформації, який використовується для багаторазового запису та зберігання даних, що являє собою поміщений в захисний пластиковий корпус (диск діаметром 3½ має жорсткіший футляр, ніж диск діаметром 5¼) гнучкий магнітний диск, покритий феромагнітним шаром

- Дисковід (光驱 guāngqū) –** контролер зовнішніх запам'ятовуючих пристроїв, комп'ютерний пристрій управління введенням-виведенням інформації (даних) для записування-зчитування на змінні диски, важливий різновид комп'ютерних накопичувачів
- Дисплей (显示 xiǎnshì) –** електронний засіб для відтворення графічної й алфавітно-цифрової інформації. Дисплеї комп'ютерів зазвичай називають моніторами
- Домашня сторінка (个人主页 gèrénzhǔyè) –** початкова сторінка веб-сайту, яка, зазвичай, надає відомості про тематику веб-сайту та матеріали, які можна побачити на подальших сторінках (дозволяє переглянути зміст веб-сайту)
- Домен верхнього рівня (域名 yùnmíng) –** домен найвищого рівня у ієрархічній доменній системі імен.
Драйвер 驱动程序 (qūdòng chéngxù) – комп'ютерна програма, за допомогою якої операційна система отримує доступ до приладу апаратного забезпечення
- Електронна пошта (电子邮箱 diànzǐ yóuxiāng) –** популярний сервіс в інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту (текстові документи, аудіо-, відеофайли, архіви, програми)
- Електронний документ (电子文件 diànzǐ wénjiàn) –** документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа
- Ергономіка (人机工程学 rén jī gōngchéng xué) –** наука, що вивчає допустимі фізичні, нервові та психічні навантаження на людину в процесі праці, проблеми оптимального пристосування навколишніх умов виробництва для ефективної праці
- Ім'я файлу (文件名 wénjiàn míng) –** рядок символів, однозначно визначає файл в деякому просторі назв файлової системи (ФС), зазвичай званому каталогом, директорією або папкою
- Індекс (目录 mùlù) –** число, букви або інша комбінація символів, що вказує місце елемента в сукупності або характеризує стан деякої системи (список, реєстр, покажчик)
- Інтернет (互联网 hùliánwǎng) –** всесвітня система взаємосполучених комп'ютерних мереж, що базуються на комплекті Інтернет-протоколів
- Інтерфейс (接口 jiēkǒu) –** апаратна чи програмна система сполучення об'єктів з різними характеристиками
- Інформатика (信息学 xìnxīxué) –** наукова дисципліна, що вивчає методи та процеси створення, перетворення, зберігання, передачі інформації та використання її в різних галузях людської діяльності
- Кеш (缓存 huǎncún) –** особлива швидкісна пам'ять або частина ОЗП, де зберігаються копії часто використовуваних даних

- Кібернетика** (控制论 kòngzhìlùn) – наука про загальні принципи управління в різних системах: технічних, біологічних, соціальних тощо.
- Клавіатура** (键盘 jiànpán) – сукупність розміщених у певному порядку клавіш пристрою, що використовується для введення і редагування даних, а також керування виконанням окремих операцій
- Кластер** (簇 cù) – це декілька незалежних обчислювальних машин, що використовуються спільно і працюють як одна система для вирішення тих чи інших задач, наприклад, для підвищення продуктивності, забезпечення надійності, спрощення адміністрування тощо
- Комп'ютерна пам'ять** (计算机内存 jìsuànjī nèicún) – функціональна частина ЕОМ, призначена для прийому, зберігання та видачі даних
- Комп'ютер** (电脑 diànnǎo) – рахувати, МФА: програмно-керований пристрій для обробки інформації
- Копія** (副本 fùběn) – точний список, точне відтворення, повторення чого-небудь
- Користувач** (用户 yònghù) – той, хто користується чим-небудь — майном, землею, комп'ютером тощо
- Курсор** (光标 guāngbiāo) – вказівник на поточну позицію
- Лог** (沟壑 gōuhè) – спеціальний файл в якому накопичується зібрана службова та статистична інформація про події в системі (програмі)
- Логін** (注册名 zhùcè míng) – алфавітно-цифровий набір символів, що ідентифікує користувача комп'ютера або комп'ютерної мережі
- Локальна комп'ютерна мережа** (本地计算机网 běn de jì suàn jī wǎng) – являє собою об'єднання певного числа комп'ютерів на відносно невеликій території
- Маршрутизатор** (网络由器 wǎnglù yóuqì) – електронний пристрій, що використовується для поєднання двох або більше мереж і керує процесом маршрутизації, тобто на підставі інформації про топологію мережі та певних правил приймає рішення про пересилання пакетів мережевого рівня (рівень 3 моделі OSI) між різними сегментами мережі
- Мікрокод** (微码 wēimǎ) – програма на спеціалізованій, апаратно-залежній мові програмування, що реалізує управління процесором в системах з мікропрограмним управлінням
- Модем** (调制解调器 tiáozhì jiětiáozhì) – пристрій зв'язку для перетворення сигналу за допомогою процесів модуляції (зміна параметрів електромагнітного коливання за законом інформаційного повідомлення) та протилежному йому демодуляції, що дозволяє комп'ютеру передавати дані по телефонній лінії
- Монітор** (屏幕 píngmù) – кінцевий пристрій будь-якої системи відображення інформації

Мультимедіа (多媒体 duōméitǐ) –	комбінування різних форм представлення інформації на одному носіїві, наприклад текстової, звукової і графічної, або, останнім часом все частіше – анімації і відео
Носій інформації (信息载体 xìnxī zàitǐ) –	матеріальний об'єкт, створений природою або ж навмисно людиною, за допомогою якого можна зберігати і передавати інформацію
Обчислювальна мережа (计算机网络 jìsuànjī wǎngluò) –	це складний комплекс взаємозалежних програмних і апаратних компонентів, що узгоджено функціонують
Оператор (运算符 yùnsuànfú) –	спеціальний символ, який повідомляє транслятору про те, що потрібно виконати операцію з деякими операндами
Операційна система (操作系统 cāozuò xìtǒng) –	це базовий комплекс програм, що виконує управління апаратною складовою комп'ютера або віртуальної машини; забезпечує керування обчислювальним процесом і організовує взаємодію з користувачем
Пам'ять (记性 jìxìng) –	швидкодіюча пам'ять, призначена для запису, зберігання та читання інформації у процесі її обробки
Панель екрана (屏幕板 píng miàn bǎn) –	область на екрані дисплея, обмежена рамкою та призначена для розміщення певної інформації. На ній зазвичай зображені піктограми та кнопки управління процесами обробки даних
Програма комп'ютерна (计算机程序 jìsuànjī chéngxù) –	набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування (комп'ютером), які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату
Програміст (程序员 biānzhì yuán) –	фахівець, що займається програмуванням, виконує розробку програмного забезпечення (в простіших випадках — окремих програм) для програмованих пристроїв, які, як правило містять один чи більше CPU
Програмування (程序编制 chéngxù biānzhì) –	процес проектування, написання, тестування, зневадження і підтримки комп'ютерних програм
Процесор (处理器 chǔlǐqì) –	основний компонент комп'ютера, призначений для керування всіма його пристроями та виконання арифметичних і логічних операцій над даними
Сканер (扫描仪 sǎomiáoyí) –	пристрій, призначений для створення зображень певних об'єктів шляхом обробки променів, які відбиваються від поверхні об'єкта або проходять крізь об'єкт
Соціальна мережа (社交网站 shèjiāo wǎngzhàn) –	соціальна структура, утворена індивідами або організаціями
Спам (垃圾邮件 lājī yóujiàn) –	масова розсилка кореспонденції рекламного чи іншого характеру людям, які не висловили бажання її одержувати
Тригер (触发器) –	електронна логічна схема, яка має два стійкі стани, в яких може

- chùfāqì) –** перебувати, доки не зміняться відповідним чином сигнали керування
- Утиліта (实用程序 shíyòngchéngxù) –** сервісна програма, що допомагає керувати файлами, отримувати інформацію про комп'ютер, діагностувати й усувати проблеми, забезпечувати ефективну роботу системи. Утиліти розширюють можливості ОС
- Файл (文件 wénjiàn) –** це концепція в обчислювальній техніці: сутність, що дозволяє отримати доступ до певного ресурсу обчислювальної системи
- Флеш-пам'ять (快闪存储器 kuàishǎn cúnchǔqì) –** це тип довготривалої комп'ютерної пам'яті, вміст якої можна видалити чи перепрограмувати електричним методом
- Форматування (格式化 géshìhuà) –** процедура створення структур порожньої файлової системи вказаного типу — розподіл доріжок магнітного диска (дискети, твердого диска) чи іншого носія інформації (наприклад, SSD чи флеш-накопичувача) на фізичні чи логічні записи, що виконується перед першим використанням диска
- Хакер (黑客 hēikè) –** особа, що намагається отримати несанкціонований доступ до комп'ютерних систем, як правило з метою отримання секретної інформації
- Цикл (周期 zhōuqī) –** різновид керівної конструкції у високорівневих мовах програмування, призначена для організації багаторазового виконання набору інструкцій (команд)
- Чат (聊天区 liáotiānqū) –** мережевий засіб для швидкого обміну текстовими повідомленнями між користувачами інтернету в режимі реального часу
- Шлюз (闸 zhá) –** апаратний маршрутизатор або програмне забезпечення для сполучення комп'ютерних мереж, що використовують різні протоколи (наприклад, локальної та глобальної)
- Шум (声响 shēngxiǎng) –** це невпорядковані коливання різної фізичної природи, які відрізняються складністю тимчасової і спектральної структури
- Ядро (核心 héxīn) –** центральна частина операційної системи, що реалізує інтерфейс між прикладними процесами та обладнанням комп'ютера
- Ярлик (快捷方式 kuàijié fāngshì) –** елемент графічного інтерфейсу, невелике зображення, що репрезентує застосунок, файл, теку, вікно, компонент ОС, пристрій тощо

СЛОВНИК ІКТ-ЛЕКСИКИ

- Автоматизовані навчальні системи (自主学习系统 zì zhǔ xué xí xì tǒng)** – навчальні комплекси, в яких присутнє комбіноване використання комп'ютерної графіки, анімації, живого відеозображення, звуку, інших медійних компонентів
- Алгоритм (算法 suàn fǎ)** – формальний припис, що однозначно визначає зміст і послідовність операцій, які переводять сукупність вихідних даних у результат – розв'язок задачі
- Аудіальні (слухові) засоби навчання (听力能力学习 tīng lì néng lì xué xí)** – засоби, що передають інформацію, розраховану на сприймання органами слуху
- Аудіовізуальні (зорово-слухові) засоби навчання (试听能力学习 shì tīng néng lì xué xí)** – звукове кіно, телебачення, дидактичні машини, комп'ютери тощо
- Браузер (浏览器 liú lǎn qì)** – комп'ютерна програма для перегляду інформації в мережі Інтернет
- Веб-вузол (Веб-сайт) (站点 zhàn diǎn)** – поєднання веб-сторінок, в загальну структуру
- Веб-сторінка (页面 yè miàn)** – це файл з розширенням НТМ, HTML, SHTML, XHTML; документ, який користувач одержує в результаті прочитування HTML-файлу спеціальною програмою – Web-оглядачем
- Відеопроєктори (投影机 tóu yǐng jī)** – проєктори для роботи із джерелами аналогового відео сигналу у ТВ стандартах PAL, SECAM, NTSC (відеомагнітофони, телевізори, програвачі CD-I, DVD й ін.) через інтерфейси S-Video
- Відеостіна (视频墙 shì pín qiáng)** – великоекранна система відбиття інформації
- Візуальні (зорові) засоби навчання (视译能力学习 shì yì néng lì xué xí)** – оригінальні предмети або їхні різноманітні еквіваленти, діаграми, карти тощо.
- Гіперпосилання (超链接 chāo liàn jiē)** – це вказівка браузеру звернутися до даних або вказівок у мережах (або за межами) HTML – документа
- Гіпертекстуальність (超文本学习 chāo wén běn xué xí)** – насиченість середовища інформацією, організованість і зручність використання даного інформаційного середовища за допомогою спеціальних технологічних прийомів
- Графопроєктор (投影仪 tóu yǐng yí)** – оптичний пристрій, призначений для проєкування інформації, нанесеної на спеціальну прозору плівку
- Домен (区域 qū yù)** – область, одиниця структури, певна зона в системі доменних імен Інтернету, виділена власникові домена (якій-небудь країні, міжнародній організації, регіону, юридичній або фізичній особі) для цілей забезпечення доступу до наданої в Інтернет інформації, що належить власнику домену
- Доменне ім'я (域名 yù míng)** – це унікальне алфавітно-цифрове ім'я, що ідентифікує конкретний вузол мережі Інтернет
- Електронний документ (电子文件 diàn zǐ wén jiàn)** – документ, у якому інформація представлена в електронно-цифровій формі
- Ергономіка (人机工程学 rén jī gōng chéng xué)** – наука, що вивчає допустимі фізичні, нервові та психічні навантаження на людину в процесі праці, проблеми оптимального пристосування навколишніх

Інновація (创新 chuàngxīn) –	умов виробництва для ефективної праці створення та впровадження різного виду нововведень, які породжують значні зміни в освіті та інших галузях
Інтерактивна (мультимедійна) дошка (互动版块 hùdòng bǎnkuài) –	засіб інформаційних мультимедійних технологій, що поєднує в собі унікальні можливості виведення на неї будь-якої інформації з комп'ютера (шляхом проекції зображення за допомогою звичайного проектора)
Інтерактивність (互动 hùdòng) –	це можливість спілкуватися з комп'ютером, наявність реакції програми на кожну дію користувача
Інтернет (互联网 hùliánwǎng) –	глобальна (всесвітня) множина незалежних комп'ютерних мереж, з'єднаних між собою для обміну інформацією по стандартних відкритих протоколах
Інформаційна компетентність (信息处理能力 xìn xī chù lǐ néng lì) –	здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними видами інформації, знаходити і відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися, на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з професійною діяльністю
Інформаційні технології (信息技术 xìn xī jì shù) –	сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів
Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) (信息通信技术 xìn xī tōng xìn jì shù) –	це сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі та подання інформації, що розширює знання людей і розвиває їхні можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами
Кластер (簇 cù) –	це декілька незалежних обчислювальних машин, що використовуються спільно і працюють як одна система для вирішення тих чи інших задач, наприклад, для підвищення продуктивності, забезпечення надійності, спрощення адміністрування тощо
Комп'ютерний тренажер (计算机模拟器 jì suàn jī mó nǐ qì) –	засіб моделювання реальності
Компетентність (胜任性 shèng rèn xìng) –	це сукупність складних умінь та якостей особистості; бути компетентним — це означає вміти мобілізувати в даній ситуації здобуті знання і досвід
Компетенція (特长 tè cháng) –	це загальна здатність, яка базується на знаннях, уміннях, здібностях, досвіді, цінностях, які набуваються завдяки навчання
Комп'ютер (电脑 diànnǎo) –	рахувати, МФА: програмно-керований пристрій для обробки інформації
Контент (内容 nèi róng) –	інформаційні ресурси (зміст, інформаційне наповнення, змістовна інформація) веб-вузла
Контрастність (对比度 duì bǐ dù) –	відношення максимальної яскравості зображення (при показі білого поля) до мінімальної яскравості (при показі чорного поля)
Користувач (用户 yòng hù) –	той, хто користується чим-небудь – майном, землею, комп'ютером тощо

Курсор (光标 guāngbiāo) –	вказівник на поточну позицію.
Маршрутизатор (网络由器 wǎngluò yóuqì) –	електронний пристрій, що використовується для поєднання двох або більше мереж і керує процесом маршрутизації, тобто на підставі інформації про топологію мережі та певних правил приймає рішення про пересилання пакетів мережевого рівня (рівень 3 моделі OSI) між різними сегментами мережі
Медіа-плеєр (媒体播放器 méitǐ bōfàngqì) –	тип комп'ютерних програм, призначених для відтворення мультимедіа файлів
Моделювання (制作模型 zhìzuò móxíng) –	відтворення характеристик певного об'єкта на іншому, спеціально створеному для їх вивчення
Модем (调制解调器 tiáozhì jiětiáozhì) –	пристрій зв'язку для перетворення сигналу за допомогою процесів модуляції (зміна параметрів електромагнітного коливання за законом інформаційного повідомлення) та протилежному йому демодуляції, що дозволяє комп'ютеру передавати дані по телефонній лінії
Монітор (屏幕 píngmù) –	кінцевий пристрій будь-якої системи відображення інформації
Мультимедіа (多元媒材 duōyuán méicái) –	технологія, що описує порядок розробки, функціонування і застосування засобів обробки інформації різних типів
Мультимедіа (datavideo) проектори (放映机 fàngyìngjī) –	проектори, які можна підключити до комп'ютера (замість монітора) через інтерфейс RGB (VGA) або до джерела відеосигналу
Мультимедіа-комп'ютери (多媒体计算机 duō méi tǐ jì suàn jī) –	комп'ютери з сукупністю програмних і апаратних засобів, що дозволяють відтворювати звукову (музика, мова та ін.), а також відеоінформацію (відеоролики, анімаційні фільми тощо)
Мультимедійна компетентність (多媒体知识 duō méi tǐ zhī shì) –	якість особистості, що включає в себе інтегровану сукупність знань, умінь і досвіду виконання різних видів операцій з мультимедійними технологіями та ціннісне ставлення до цієї діяльності
Мультимедійне середовище (多媒体环境 duō méi tǐ huán jìng) –	Підсистема соціокомунікативного простору, яка забезпечує функціонування в суспільстві мультимедійної інформації
Мультимедійність (多媒体 duō méi tǐ) –	це доцільне поєднання в комп'ютерному навчальному засобі (презентації, програмі тощо) текстових, графічних, аудіо- та відеоматеріалів
Мультимедіа-презентація (幻灯片 huàndēngpiàn) –	це файл-документ, в якому зібрані матеріали для наочної демонстрації
Логін (注册名 zhùcè míng) –	алфавітно-цифровий набір символів, що ідентифікує користувача комп'ютера або комп'ютерної мережі
Навчальні фільми (教学片 jiàoxué piàn) –	фільми, що мають навчальний характер і відтворюють ті чи інші процеси як у вигляді реальних спеціальних зйомок, так і тривимірної комп'ютерної графіки
Носій інформації (信息载体 xìn xī zài tǐ) –	матеріальний об'єкт, створений природою або ж навмисно людиною, за допомогою якого можна зберігати і передавати інформацію

- Обчислювальна мережа (计算机网络 jìsuànjī wǎngluò) –** це складний комплекс взаємозалежних програмних і апаратних компонентів, що узгоджено функціонують
- Оператор (运算符 yùnsuànfú) –** спеціальний символ, який повідомляє транслятору про те, що потрібно виконати операцію з деякими операндами
- Операційна система (操作系统 cāozuò xìtǒng) –** це базовий комплекс програм, що виконує управління апаратною складовою комп'ютера або віртуальної машини; забезпечує керування обчислювальним процесом і організовує взаємодію з користувачем
- Пам'ять (记性 jìxìng) –** швидкодіюча пам'ять, призначена для запису, зберігання та читання інформації у процесі її обробки
- Панель екрана (屏面板 píng miàn bǎn) –** область на екрані дисплея, обмежена рамкою та призначена для розміщення певної інформації. На ній зазвичай зображені піктограми та кнопки управління процесами обробки даних
- Педагогічна майстерність (教学技能 jiào xué jì néng) –** синтез психолого-педагогічного мислення, відповідних знань, навичок, умінь і емоційно-вольових засобів виразності, які у взаємозв'язку з високорозвиненими якостями особистості педагога дають змогу йому ефективно вирішувати навчально-виховні завдання
- Педагогічний моніторинг (教学观察 jiào xué guān chá) –** система збору, обробки, збереження і розповсюдження інформації про освітню систему на рівні вчителя
- Пошукова система в мережі Інтернет (搜索系统 sōusuǒ xìtǒng) –** веб-сайт, призначений для пошуку сторінок, що містять задане слово або словосполучення чи відповідають іншим критеріям
- Провайдер (提供方 tígōng fāng) –** організація, яка надає послуги доступу та передачі (інформації) певними інформаційними каналами
- Програма комп'ютерна (计算机程序 jìsuànjī chéngxù) –** набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування (комп'ютером), які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату
- Програміст (程序编制员 chéngxù biānzhìyuán) –** фахівець, що займається програмуванням, виконує розробку програмного забезпечення (в простіших випадках – окремих програм) для програмованих пристроїв, які, як правило містять один чи більше CPU
- Програмне забезпечення (ПЗ) (软件 ruǎnjiàn) –** загальне поняття, що описує програми для комп'ютерів на відміну від їхніх апаратних складових
- Програмування (程序编制 chéngxù biānzhì) –** процес проектування, написання, тестування, зневаження і підтримки комп'ютерних програм
- Професійна компетентність (专业教学能力 zhuān yè jiào xué néng lì) –** набута суб'єктом й актуалізована ним у реальних професійних ситуаціях або в ситуаціях, комплементарним їм, сукупність складних умінь, необхідних для можливості суб'єкта ефективно функціонувати в тій або іншій професійній сфері

Процесор (处理器 chǔlǐqì) –	основний компонент комп'ютера, призначений для керування всіма його пристроями та виконання арифметичних і логічних операцій над даними
Рівень освіченості (教学水平 jiào xué shuǐ píng) –	якість особистості, що характеризує здатність особистості вирішувати завдання різного характеру, спираючись на здобутий соціальний досвід
Сабвуфер (低音炮 dīyīnpào) –	це пристрій, призначений для відтворення сигналів низької частоти
Сервер (服务器 fúwùqì) –	у комп'ютерній термінології термін може стосуватися окремого комп'ютера чи програми
Системно-діяльнісний підхід (事务性问题解决途径 shì wu xìng wèn tí jiě jué tú jìng) –	методологічний напрямок управління соціально-педагогічними системами, який передбачає наявність взаємопов'язаних та взаємозумовлених видів діяльності суб'єктів педагогічного процесу
Системно-функціональний підхід (功能性问题解决途径 gōng néng xìng wèn tí jiě jué tú jìng) –	методологічний напрямок управління соціально-педагогічними системами, який передбачає наявність компонентів, визначення функцій та узгодженості по горизонталі і вертикалі, тобто забезпечення координації і субординації у їх реалізації
Сканер (扫描仪 sǎomiáoyí) –	пристрій, призначений для створення зображень певних об'єктів шляхом обробки променів, які відбиваються від поверхні об'єкта або проходять крізь об'єкт
Соціальна мережа (社交网站 shèjiāo wǎngzhàn) –	соціальна структура, утворена індивідами або організаціями
Спам (垃圾邮件 lājī yóujiàn) –	масова розсилка кореспонденції рекламного чи іншого характеру людям, які не висловили бажання її одержувати
Тест (试验 shìyàn) –	сукупність взаємопов'язаних контрольних завдань, які дозволяють надійно та валідно вимірити та оцінити знання, уміння та будь-які інші характеристики особистості
Файл (文件 wénjiàn) —	це концепція в обчислювальній техніці: сутність, що дозволяє отримати доступ до певного ресурсу обчислювальної системи
Флеш-пам'ять (快闪存储器 kuàishǎn cúnchǔqì) –	це тип довготривалої комп'ютерної пам'яті, вміст якої можна видалити чи перепрограмувати електричним методом
Форматування (格式化 géshìhuà) –	процедура створення структур порожньої файлової системи вказаного типу — розподіл доріжок магнітного диска (дискети, твердого диска) чи іншого носія інформації (наприклад, SSD чи флеш-накопичувача) на фізичні чи логічні записи, що виконується перед першим використанням диска
Хостинг (主机托管 zhǔjī tuōguǎn) –	послуга, що надає дисковий простір для розміщення фізичної інформації на сервері

Цикл (周期 zhōuqī) –	різновид керівної конструкції у високорівневих мовах програмування, призначена для організації багаторазового виконання набору інструкцій (команд)
Чат (聊天区 liáotiānqū) –	мережевий засіб для швидкого обміну текстовими повідомленнями між користувачами інтернету в режимі реального часу
Ядро (核心 héxīn) –	центральна частина операційної системи, що реалізує інтерфейс між прикладними процесами та обладнанням комп'ютера
Якість освіти (教育水平 jiàoyù shuǐpíng) –	система соціально обумовлених показників рівня знань, умінь, досвіду творчої діяльності, ціннісного ставлення до світу тощо

СЛОВНИК НАУКОВИХ НЕОЛОГІЗМІВ

- Авторизація (授权 shòuquán)** надання уповноважень, згоди у будь-якій справі
-
- Адаптер (拾音器 shíyīnqì)** – пристрій для електроакустичного відтворення механічного запису звуку
- Акаунт (帐号 zhànghào)** – обліковий запис у комп'ютерній системі
- Акціонізм (行为艺术 xíngwéi yìshù)** – одна з форм сучасного мистецтва, в якій автор є і суб'єктом і об'єктом твору, невід'ємною частиною якого є також сам процес творення
- Акція (股票 gǔpiào)** – цінний папір, який свідчить про те, що власник вніс певний пай у підприємство і має право на участь у справах і прибутках цього підприємства
- Амбівалентність (矛盾心态 máodùn xīntài)** – суперечливе, двоїсте (те, що має в собі, наприклад, задоволення й незадоволення) емоційне переживання щодо тієї самої події або предмета
- Андеррайтер (包销商 bāoxiāoshāng)** – юридична особа, яка здійснює керівництво процесом випуску цінних паперів і їх розподілу
- Апгрейд (升级 shēngjí)** – модернізація пристрою (як правило, комп'ютера) шляхом заміни окремих його компонентів на більш потужні або швидкодійні
- Аплет (小应用程序 xiǎo yìngyòng chéngxù)** – компонент програмного забезпечення, призначений для виконання вузьких задач в складі іншої, більш універсальної програми
- Артефакт (人为现象 rénwéi xiànxàng)** – процес або його результат, що виникає при дослідженні організму, не властивий йому за нормальних умов і спричинений випадковими факторами
- Архетип (主型 zhǔxíng)** – первісна форма для наступних утворень; початкова форма чогось
- Аутсорсинг (外协 wàixié)** – передача організацією чи підприємством певних бізнес-функцій або виробничих процесів на обслуговування іншій компанії, яка спеціалізується у відповідній галузі
- Біологія молекулярна (分子生物学 fēn zǐ shēng wù xué)** – наука, що вивчає механізми зберігання, передачі та реалізації генетичної інформації, будову і функції білків і нуклеїнових кислот
- Біоніка (仿生学 fǎngshēngxué)** – наука, яка вивчає побудову організмів для створення машин, приладів, механізмів тощо, дані яких наближаються до характеристик цих організмів
-
- Біосенсор (生物敏感元件 [аналітичний](#) пристрій)** – пристрій, в якому для визначення

- shēngwùmǐngǎn yuánjiàn** – хімічних сполук використовуються [реакції](#) цих сполук на взаємодію з біологічним матеріалом
- Біосинтез** (生物合成 **shēngwù héchéng**) – процес утворення органічної речовини в живих організмах або в штучних умовах під дією [ферментів](#)
- Біосоціологія** (社会生物学 **shèhuì shēngwùxué**) – міждисциплінарна наука, яка пояснює розвиток і проблеми людського суспільства з точки зору принципів біології, зокрема теорії еволюції
- Біотехнологія** (生物工程学 **shēngwù gōngyì xué**) – наука, що вивчає можливості використання живих організмів чи продуктів їх життєдіяльності для вирішення технологічних завдань
- Брейншторм** (头脑风暴 **tóunǎo fēngbào**) – метод висування творчих ідей в процесі розв'язування наукової чи технічної проблеми
- Брифінг** (介绍情况 **jièshào qíngkuàng**) – нетривалий захід для повідомлення присутнім певної інформації, присвяченої, як правило, одному питанню
- Вербалізація** (言语化 **yányǔhuà**) – синтаксичний перехід частин мови в розряд дієслів.
- Верифікація** (检定 **jiǎn dìng**) – перевірка істинності, встановлення достовірності
- Гаплогрупа** (单倍群 **dānbèiqún**) – група схожих [гаплотипів](#), що мають спільного предка, у якого мала місце одна і та ж [мутація](#)
- Гаплотип** (单倍型 **dānbèixíng**) – група [генів](#) організму, які успадковуються разом від одного з батьків
- Гендер** (性别 **xìngbié**) – соціальна стать, що визначає поведінку людини в суспільстві і те, як ця поведінка сприймається
- Генотип** (因子型 **yīnzǐxíng**) – сукупність спадкових структур організму
- Генофонд** (基因库 **jīyīnkù**) – сукупність усіх [генів](#) однієї [популяції](#) організмів
- Геополітика** (地缘政治[学] **dìyuán zhèngzhì [xué]**) – течія в соціології, яка вивчає і аналізує в єдності географічні, політичні та інші фактори, що впливають на стратегічний потенціал держави і досліджує державу, як діючу особу світової політики, головним чином в її відношенні до оточення і ставить за мету вирішити проблеми, що впливають із просторових відносин
- Гібридизація** (杂交 **zájiāo**) – схрещування різних за спадковістю організмів
- Глобалізація** (全球化 **quánqíúhuà**) – перетворення певного явища на світове, планетарне, такого, що стосується всієї планети Земля
- Гомеопатія** (类似疗法 **lèisì liáofǎ**) – метод лікування хвороб, в основу якого покладено застосування мінімальних доз тих ліків, які у значних дозах викликають у здорової людини симптоми даного захворювання

- Графен (石墨烯 shímò xī)** – плоский одноатомний шар атомів вуглецю із гексагональною структурою
- Даунтемпо (慢摇 màn yáo)** – сучасна електронна музика уповільненого темпу
- Дауншифтинг (慢生活 màn shēnghuó)** – соціальна поведінка, яка полягає у фокусуванні на особистій самореалізації і побудові відносин, а не на всепоглинаючому прагненню до економічного успіху
- Девіантна поведінка (偏差行为 piānchā xíngwéi)** – поведінка індивіда або групи, яка не відповідає загальноприйнятим нормам, внаслідок чого відбувається порушення цих норм
- Деволюція (相传 xiāngchuán)** – делегування центральними урядовими органами частини своїх повноважень місцевим органам влади
- Деномінація (货币改值 huòbì gǎizhí)** – зміна номінальної вартості грошових знаків з обміном за певним співвідношенням старих грошових знаків на нові (без перейменування) з метою полегшення і спрощення платіжного обороту, обліку і розрахунків їхніх повноважень
- Де-факто (事实上 shìshíshàng)** – одна з форм фактичного визнання однією державою іншої, що не зумовлює встановлення дипломатичних відносин
- Де-юре (法律上 fǎlǜshàng)** – офіційне визнання держави чи уряду, що зумовлює встановлення різних стосунків між державами
- Дискурс (语篇 yǔpiān)** – соціально обумовлена організація системи мови і надмовних факторів, необхідних для розуміння тексту, єдність, що дає уявлення про учасників спілкування, їхні установки й цілі, умови вироблення і сприйняття повідомлення
- Імпічмент (弹劾 tánhé)** – процедура притягнення до суду парламенту вищих посадових осіб держави, результатом якого може бути дострокове припинення повноважень посадовця і усунення його з посади
- Імплементация (履行 lǚxíng)** – фактична реалізація міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні, а також конкретний спосіб включення міжнародно-правових норм у національну правову систему
- Імуноглобуліни (免疫球蛋白 miǎnyì qiú dàn bái)** – особливий клас складних білків, які використовуються імунною системою людини для ідентифікації та нейтралізації іншорідних об'єктів
- Інвестиції (投资 tóuzī)** – грошові, майнові, інтелектуальні цінності, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту

- Інженерія генна** (基因工程 jīyīn gēngchéng) – система методів і технологій молекулярної біології для виділення з клітин генів, здійснення з ними маніпуляцій і введення їх в інші організми з метою отримання бажаних якостей змінюваного або генетично модифікованого організму
- Інновація** (创新 chuàngxīn) – нововведення, запровадження нового звичаю, правила тощо
- Інсайдер** (业内人士 yè nèi rénshì) – представник обмеженої групи людей, які мають доступ до конфіденційної інформації, недоступної широкій публіці
- Квір** (酷儿 kù'ěr) – невідповідність традиційній гетеронормативній моделі поведінки та ідентичності
- Когнітивність** (认知 rènzhī) – здатність до розумового сприйняття і переробки зовнішньої інформації; пізнання
- Конотація** (含义 hányì) – супутнє емоційно-експресивне значення мовної одиниці, яке пов'язане з описовим значенням та яке доповнює його
- Конфіденційність** (机密性 jīmìxìng) – обмеження доступу до інформації та її поширення; довірливість, секретність, приватність
- Легітимність** (合法性 héfǎxìng) – політико-правове поняття, яке означає визнання великою групою людей владних інститутів держави; у широкому розумінні - визнання правомірності
- Логістика** (物流 wùliú) – напрям філософії математики, який намагається ототожнити математику з логікою, перетворивши логіку при цьому на чисто символічне числення
- Макроекономіка** (宏观经济 hóngguān jīngjì) – економічна наука, що вивчає взаємозв'язки і пропорції розвитку економіки в цілому і окремих його галузей
- Монетаризм** (通货膨胀主义 tōnghuòzhǔyì) – теорія про зміну пропозиції грошей як першопричину коливань в економіці і тому стабільність економіки вбачає в стабілізації грошового обігу
- Моніторинг** (无线电监听 wúxiàndiànwúxiàndiàn) – наукові, технічні, технологічні, організаційні заходи, що забезпечують систематичний контроль за станом і тенденціями розвитку природних і техногенних процесів
- Нанометр** (纳米 nànmǐ) – одиниця виміру довжини в Міжнародній системі одиниць (SI), що дорівнює одній мільярдній частині метра (тобто 10^{-9} метра)
- Нанотехнологія** (纳米技术 nànmǐ jìshù) – міждисциплінарна область фундаментальної і прикладної науки, в якій вивчаються закономірності фізичних і хімічних систем розміром порядку

- декількох [нанометрів](#) хоча б в одному з лінійних вимірів; наномолекулярні [технології](#)
- Нонконформізм** (反奉从主义 fǎnfèng cóngzhǔyì) – неприйняття норм, цінностей, цілей, домінуючих у конкретній групі в конкретному суспільстві
- Ноократія** (心智政权 xīnzhì zhèngquán) – політичний устрій суспільства, за якого влада належить інтелектуальній еліті з раціональним мисленням, здатній приймати зважені рішення на основі організації інтелектуального управління суспільством
- Ной-хай** (实际知识 shíjì zhīshi) – знання та практичний досвід технічного, комерційного, управлінського та іншого характеру, які є комерційною цінністю, можуть бути запроваджені на практиці і не забезпечені патентним захистом
- Постіндустріалізм** (后工业化 hòugōngyèhuà) – теорія нової стадії розвитку суспільства, що слідує за індустріальним суспільством, провідну роль в якому відводиться галузі послуг, науці, освіті, а основним об'єктом діяльності стає торгівля інформацією
- Постмодернізм** (后现代主义 hòuxiàndàizhǔyì) – світоглядно-мистецький напрям постіндустріальної епохи як продукт розпаду цілісного погляду на світ; відхід від модернізму
- Психосоматичний** (身心医学 shēnxīnyīxué) – те, що пов'язане із впливом безсвідомого на соматичне (тілесне)
- Психофізика** (心理物理学 xīnlǐwùlǐxué) – галузь психології, що досліджує функціональні та кількісні співвідношення між фізичними вимірними процесами та суб'єктивними сенсорними відчуттями
- Серендипність** (意外发现 yìwài fāxiàn) – здатність робити узагальнені висновки на підставі випадкових спостережень
- Симулякр** (拟像 nǐxiàng) – [репрезентація](#) того, чого насправді не існує
- Синергетичний** (增效 zēng xiào) – той, що стосується [синергії](#). С. ефект – [ефект](#), що перевищує сумарний ефект складових, що привели до цього ефекту
- Синергія** (互利共生 hùlì gòngshēng) – сумарний ефект, особливість якого полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає ефект кожного окремого компонента у вигляді простої їх суми
- Стагнація** (不景气 bùjǐngqì) – застій у виробництві, торгівлі тощо
- Стагфляція** (滞涨 zhìzhǎng) – [кризовий](#) стан економіки, при якому [стагнація](#) у виробництві відбувається одночасно з [інфляцією](#)
- Трансгуманізм** (超人类主义 chāorénlèizhǔyì) – раціональний світогляд, який базується на переосмисленні досягнень науки і визнає можливість та необхідність фундаментальних змін людини при

- допомозі передових технологій з метою ліквідувати страждання, старіння і смерть, значно посилити фізичні, розумові і психологічні можливості людини
- Трансценденталізм** (先验主义 xiānyànzhǔyì) – напрям філософії який вивчає те, що неможливо пізнати зважаючи на досвід
- Файл** (文件 wénjiàn) – іменованний блок інформації (впорядкована сукупність даних), який зберігається на носії інформації, має притаманний лише йому спосіб читання-запису
- Фандрайзинг** (筹款 chóukuǎn) – пошук ресурсів для реалізації або підтримки проектів або організацій
- Формальність** (手续 shǒuxù) – додержання встановлених, обов'язкових і необхідних правил
- Форс-мажор** (不可抗力 bùkěkànglì) – надзвичайні обставини, які примушують діяти інакше, ніж передбачалося
- Фреони** (氟里翁 fúlǐwēng) – технічна назва фтор- і хлорорганічних сполук, що їх застосовують як холодильні агенти в деяких холодильниках або як розпилювачі в аерозольних тубах
- Фрустрація** (挫折感 cuòzhégǎn) – емоційний стан, що характеризується дезорганізацією свідомості та діяльності в стані безнадійності, втрати перспективи
- Ф'ючерс** (期货交易 qīhuò jiāoyì) – терміновий біржовий контракт купівлі-продажу, при якому покупець і продавець узгоджують лише ціну і термін поставки; інші параметри угоди (кількість, якість, упаковкатощо) обумовлюються заздалегідь в стандартному біржовому контракті

СЛОВНИК КУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЙ

Китайські реалії

- Тяньаньмэнь (天安门 Tiān'ānmén)** – найбільша площа у світі. Знаходиться у столиці Китаю місті Пекіні. Площа Тяньаньмэнь названа на честь брами Тяньаньмэнь (дослівно «Брама Небесного Спокою»), що розташована у північній частині майдану й відокремлює його від Забороненого міста
- Період Саньго (三国 sānguó)** – період в історії Китаю. Охоплює час з 220 по 280 роки. Початком періоду вважається знищенням династії Хань в 220 році. Деякі історики датують початок періоду повстанням жовтих пов'язок 184 року, яке пришвидшило її занепад. Кульмінацією періоду є 229 рік, коли на території Китаю утворилися три незалежні держави-імперії: Вей, Шу та У
- Теракотова армія (兵马俑 bīngmǎ yǒng)** – відома у світі археологічна пам'ятка, поховання щонайменше 8099 повнорозмірних теракотових статуй китайських воїнів і їх коней біля мавзолею імператора Цинь Шихуанді в Сіані
- Китайські дзвони бяньчжун (编钟 biān zhōng)** – комплект дзвонів різного розміру, який використовується як музичний інструмент
- Місто п'яти баранів (五羊城 wǔyángchéng)** – неофіційна назва міста Гуанчжоу, яка бере свій початок зі стародавньої легенди періоду династії Тан. В легенді розповідається про богів, які підчас неврожаю і голоду подарували людям рис і п'ятьох баранів, з тих часів в Гуанчжоу завжди сприятливий клімат і багатий врожай
- Лунмень (龙门石窟)** – комплекс кам'яних печерських храмів в китайській провінції Хенань. Печери простягаються на кілометр, точна кількість схованих в скелях витворів мистецтва невідома
- Храм Неба (天坛 Tiāntán)** – храмово-монастирський комплекс в центральному Пекіні, що включає єдиний храм круглої форми в місті – Храм Урожаю
- Заборонене місто (紫禁城 Zǐjìnchéng)** – головний палацовий комплекс китайських імператорів від XV до початка XX століття. Розташований в центрі Пекіна, на північ від головної площі Тяньаньмэнь і на схід від озерного кварталу
- Улун (乌龙 wū lóng)** – напівферментований чай, який за китайською класифікацією займає проміжне положення між зеленим і «червоним» (тобто чорним)
- Чотири великих винаходи (四大发明 sì dà fā míng)** – загальна назва для чотирьох найзнаменітших винаходів Середніх віків, зроблених Китаєм: паперу, книгодрукарства, пороху та компасу. Цю назву дав дослідник китайської науки Джозеф Нідем
- П'ять чеснот (五常 wǔcháng)** – п'ятирічна модель, яка наводить головні позитивні якості людини у її стосунках із іншими: жень (людяність), ї (справедливість), лі (ввічливість), чжи (мудрість), сінь (вірність)
- Воля небес (天命 tiānmìng)** – одне з центральних понять традиційної китайської

Дванадцять зображень (十二章 Shí'èr zhāng) –

політичної культури, що використовується як джерело легітимації правлячої династії

Тринадцятикніжжя (十三經 Shísān jīng) –

мотиви у китайському ритуальному мистецтві: дванадцять прикрас на палацовому одязі, який замовив для себе досконаломудрий володар Шунь

Даосизм (道教 dàojiào) –

13 канонічних творів у конфуціанстві. Входило до програми державних іспитів у імперському Китаї

Конфуціанство (儒家学说 rújiā xuéshuō) –

Даосизм – китайське традиційне вчення, в якому присутні елементи релігії, містики, ворожіння, шаманізму, медитацій, а також традиційної філософії й науки. Послідовників даосизму називають даосами. Вважають, що цю течію заснував Жовтий імператор (родоначальник всіх китайців)

Гунфу (功夫 gōngfu) –

китайська етично-філософська школа, основа китайського способу життя, принцип організації суспільства, засновником якої був китайський філософ Кунфу-цзи, відомий на Заході як Конфуцій, який жив у 551–479 роках до н. е. Спираючись на давні традиції, Конфуцій розробив концепцію ідеальної людини, якій притаманні гуманність, почуття обов'язку, повага до старших, любов до людей, скромність, справедливість, стриманість тощо

Кантонська ярмарка (中国出口商品交易会 zhōngguó chūkǒu shāngpǐn jiāoyìhuì) –

Практика гунфу відносилася до вивчення та вдосконалення майстерності, неважливо, з чого саме проводилися тренування. Можна сказати, що гунфу людини є добрим у кулінарії або каліграфії. Під тим, що людина володіє гунфу у якійсь області, розуміється, що ця людина наполегливо і довго працювала для цього

Новий район Пудун (浦东新区 pǔdōng xīnqū) –

Двічі на рік – навесні і влітку – Кантонська виставка привертає близько 24 тисячі експонентів і 200 тисяч відвідувачів з усього світу. Це представники великого, середнього і малого бізнесів. Більшість відвідувачів їдуть на цей захід для пошуку товарів, встановлення партнерських відносин і укладення вигідних договорів. Деякі приїжджають для формування стратегічних планів розвитку свого бізнесу. Цікаво, що з недавніх пір виставка відкрита тільки для іноземців

Давнє місто Ліцзян (丽江古城 lìjiāng gǔchéng) –

Це великий район в Шанхаї, який почав розвиватися в 1980-х роках. Його площа 522,8 км², населення - 1,5 млн. Пудун став діловим і фінансовим центром Китаю. На його території багато дуже відомих споруд. Серед них хмарочос Цзіньмао, його висота 420 метрів. Також там побудували один з найвищих готелів у світі. Він називається «Гранд Хайт Шанхай» і має оглядовий майданчик

стародавнє місто, яке знаходиться в південно-західній частині Китаю в Насійському автономному повіті (провінція Юньнань). У грудні 1997 року ЮНЕСКО прийняла рішення включити місто Ліцзян до Реєстру об'єктів світової культурної і природної спадщини, завдяки чому воно поступово стає відомим у всьому світі. За оцінкою ЮНЕСКО, в спорудах стародавнього

- міста Ліцзян майстерно і вдало поєдналися економічний розвиток, характеристики важливого стратегічного пункту на пересіченій місцевості, ідеально зберігся в своїй одвічній простоті старовинний тип споруд. Місто славиться вдалим з'єднанням різноманітних культурних особливостей багатьох народностей
- Хуаншань (华山 huàshān) –** одна з п'яти священних гір даосизму в Китаї, належить до хребта Цінлін на території провінції Шеньсі, недалеко від повітового міста Хуаїнь (станція на залізниці Сіань—Лоян). входить в список спадщини ЮНЕСКО
- Харбінський міжнародний фестиваль снігових та крижаних скульптур (哈尔滨国际冰雪节 Hā'ěrbīn Guójì Bīngxuě Jié) –** щорічний міжнародний фестиваль льоду і снігу. Проводиться з 1963 року. Фестиваль часто переривався, наприклад, під час Культурної революції, поки не був знову відновлений в 1985 році. Харбінський фестиваль є одним з чотирьох найбільших в світі фестивалів льоду і снігу, поряд з японським фестивалем снігу в Саппоро, канадським зимовим карнавалом у Квебеку і норвезьким лижних фестивалем
- Сіху (西湖 Xī Hú) –** озеро в китайській провінції Чжецзян, що є символом старовинного міста Ханчжоу. У 2011 році садово-парковий комплекс навколо озеро Сіху і саме озеро включені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Назва перекладається як «Західне озеро». Вважається одним з найкрасивіших місць Китаю
- Буддизм (佛教 fójiào) –** релігійно-філософське вчення (Дгарма) про духовне пробудження (бодгі), яке виникло близько VI століття до н. е. в Давній Індії. Засновником вчення вважається Сіддхартха Гаутама, в подальшому отримав ім'я Будда Шак'ямуні
- Холізм (集体主义 jíjǐzhǔyì) –** «філософія цілісності» — напрям у сучасній західноєвропейській філософії, який розглядає цілісність світу як наслідок творчої еволюції, що спрямовується нематеріальним і непізнаваним «фактором цілісності»
- Інь і ян (阴阳 yīnyáng) –** основні поняття давньокитайської натурфілософії, космічні полярні сили, що постійно переходять одна в одну (жіноче – чоловіче, світле – темне, активне – пасивне)
- Ханьці (汉族 hànzú) –** східноазійський народ, основний етнос Китаю, титульна нація Китайської Народної Республіки (91,6 % її населення) і Республіки Китай. Самоназва – хань. Кількість – понад 1,3 млрд. Розмовляють китайською мовою, яка має велику кількість діалектів. Має численну діаспору
- Тяньмін (天命 tiānmìng) –** девіз правління в 1616 – 1626 роках імператора Нурхаці династії Цін. Значення – «Небесна воля»
- Культ предків (祖先崇拜 zǔxiān chóngbài) –** одна з ранніх форм релігії, що полягає у поклонінні душам померлих прашурів, яким приписується здатність впливати на життя нащадків
- Гілозоїзм (万物有生 wànwù yǒushēng) –** філософська концепція, яка визнає, що всі тіла космосу мають душу. Гілозоїзм знімає принципові розходження,

- Шицзін (诗经 shījīng) –** відмінності між неорганічною та живою природою пам'ятка китайської літератури XII–VI століть до н. е., яка містить 305 поетичних творів (ши), створених в різних царствах Стародавнього Китаю. Конфуцій зазначав, що ши можуть порушувати дух, можуть розкривати людину, можуть сприяти спілкуванню, можуть викликати (або висловлювати) обурення (詩, 可以興, 可以觀, 可以群, 可以怨 - «Аналекти» 17:9). Будова творів та їх зміст відображають різноманітні явища духовного і соціального життя Китаю, являючи собою своєрідну енциклопедію китайської давнини
- Ціпао (旗袍 qí-páo) –** традиційний жіночий одяг в Китаї та деяких народів Південно-Східної Азії. Сукня має розрізи по боках уздовж ніг, фасон може дозволяти стоячий комір. Таке вбрання підкреслює витонченість та жіночність. Походить від національного одягу маньчжурів
- Китайська традиційна медицина (中国传统医学 zhōngguó chuántǒng yīxué) –** система сучасних вчень і практик, що зародилися в Стародавньому Китаї, і виникли з уважного спостереження за функціонуванням людського організму та подальшої систематизації цих спостережень, з використанням характерної для даного регіону парадигми, яку можна охарактеризувати як вчення про символи і числа. В Китаї розглядається як частина науки про «виховання життя»
- Магуа (马褂 mǎguà) –** Традиційна куртка китайського крою, надівається поверх халата
- Ушу (武术 wǔshù) –** буквально означає «бойові мистецтва». Цей термін є точнішим, ніж широко використовуваний термін гунфу, який означає «досягнення завдяки великим зусиллям» або «професіоналізм». Може бути сказано, що механік або ремісник мають добре гунфу стосовно того, як вони здійснюють свою роботу. Так само, про майстра ушу, можна сказати, що він має добре гунфу у своїй практиці ушу
- Люши (律诗 lǜshī) –** статутні п'ятислівні (семислівні) вірші (у вісім рядків, з певною тональною мелодикою і парною побудовою 3-4 і 5-6 рядків)
- Гуджен (古筝 gǔzhēng) –** традиційний китайський інструмент. Належить до сімейства цитри, споріднена кото і цисяньцинь. Від останнього відрізняється кількістю струн і конструкцією струнодержателя
- Цисяньцинь (七弦琴 qīxiánqín) –** китайський 7-струнний щипковий музичний інструмент, різновид цитри. Має довгастиий корпус у вигляді дерев'яного ящика фігурних обрисів (довжина 100–120 см, ширина близько 20 см); на деці позначені 13 ладів (судячи за збереженими старовинними зразками цисяньцинь та табулатурним записам музичних творів, система ладів зазнала значну еволюцію за час існування інструменту)
- Дімсам (点心 diǎnxīn) –** легкі страви, які в китайській традиції чаювання подають до столу разом з чашкою чаю пуер, як правило, до обіду. Являють собою розкладені по декількох блюдцем невеликі порції десерту, фруктів,

Сторічні яйця (松花蛋 pídàn) –

овочів або морепродуктів

також відомі як консервовані яйця, імператорські яйця, тисячорічні яйця – це китайська консервована їжа і делікатес, процес виготовлення якого полягає у консервуванні переважно качиних, значно рідше – курячих чи перепелиних яєць у суміші з глини, попелу, солі, негашеного вапна та рисових шкаралуп від кількох тижнів до кількох місяців, залежно від методу обробки

Пекінська качка (北京烤鸭 Běijīng kǎo yā) –

Натерта медом качка, запечена в спеціальній печі. Шкірка качки повинна бути хрусткою, тонкою і нежирною. Перед подачею на стіл її нарізають тонкими скибочками. Подається з мандариновими коржами, молодою цибулею і соусами: солодким соусом з лопуха або соусом «Хойсін». Додатково можуть бути додані інші окремі компоненти, наприклад огірки, нарізані соломкою

Смажений рис (炒饭 chaofan) –

розповсюдженим інгредієнтом східноазіатських, і особливо китайських страв. Страви на основі смаженого рису подають до столу як передостанню страву (перед десертом). Як правило, використовується рис, не використаний при готуванні першого й другого Вісім окремих видів кухні. Диференціація відбулася історично за географічним принципом (наприклад, гуандунська та шанхайська кулінарія набули слави порівняно недавно, через контакти із Заходом та швидкий економічний зріст). Відмінності цих кухонь тісно пов'язані з традиціями і культурою кожного окремого регіону

Вісім видів китайської кухні (中国八大菜系 zhōngguó bādà cài xì) –

Одна з основних книжок лікувальної справи династії Мін, написана Лі Ши Чженем у 1578 році. Містить опис лікарських трав та 11096 лікувальних рецептів «Лунь Юй», «Бесіди і судження» (головна книга конфуціанства, складена учнями Конфуція; входить в конфуціанське «Чотирикнижжя»

Компендіум лікарських речовин (本草綱目 běncǎo gāngmù) –
Аналекти Конфуція (论语 lúnyǔ) –

Основний елемент раціону китайців

Зрошуваний рис (水稻 shuǐdào) –

Пасажирський потяг ,який рухається зі швидкістю понад 200 км/год. Поширений вид транспорту у Китаї

Високошвидкісний потяг (高速列车 gāosùlièchē) –

Один з найпопулярніших китаємовних словників ієрогліфів кишенькового формату

Сінхуа (新华字典 xīnhuá zìdiǎn) –

Революція 1911 року, яка призвела до скасування феодальної течії, що панувала у Китаї понад 2000 років. Лідером якої був Сунь Ятсен(孙中山)

Сінхайська революція (辛亥革命 xīnhài géming) –

танграм, головоломка-мозаїка з 7 складових частин (при складанні яких виходять різні орнаменти і фігури) один з локальних жанрів традиційної китайської музичної драми

Танграм головоломка (七巧板 qīqiǎobǎn) –

Куньюй (昆曲 kūnqǔ) –

державний гімн Китайської Народної Республіки (включаючи Гонконг та Аоминь). Написаний у 1934 році під час китайсько-японської війни відомим поетом та драматургом на імя Тьєн Хан (田汉 Tián Hàn). Музику до гімну написав Не Ер (聂耳 Niè Ěr (1912-

Марш добровольців (义勇军进行曲 yìyǒngjūn jìnxíngqǔ) –

1935))

Українські реалії

- Вареники** (乌克兰饺子 wūkèlán jiǎozi) – українська національна страва у вигляді відвареного прісного тіста і начинки з картоплі, м'яса, грибів, овочів, фруктів, ягід та сиру
- Рушник** (麻毛巾 Má máojīn) – це прямокутний шмат лляного чи конопляного полотна, що має на кінцях, а часто і на всьому полі різноманітні вишиті або виткані композиції, які відображають світогляд та звичаї предків, несуть інформацію про добро, достаток, здоров'я
- Борщ** (红 [菜] 汤 hóng[cài]tāng) – овочева страва з м'ясом або грибами, традиційна страва української кухні. Основним складником червоного борщу є столовий буряк
- День Незалежності України** (乌克兰独立日 wūkèlándúlìrì) – державне свято України, яке відзначається щороку 24 серпня на честь проголошення незалежності України, що прийнято вважати датою створення держави Україна в її сучасному вигляді
- Масляна** (谢肉节 xièròujié) – традиційне українське свято, що відзначається протягом тижня (іноді трьох днів) перед Великим постом. В цей тиждень хлопці залицяються до дівчат, у подяку за залицяння дівчача вишивають перкалеві хустини, оздоблюючи їх квітками і ініціалами свого обранця та дарують такі хустини на Великдень. Головним почастунком в цей тиждень є млинці з різними начинками, сметаною, вареники з сиром і сметаною, пироги з сиром, гречані млинці і таке інше
- Пісанка** (彩蛋 cǎidàn) – яйце, декороване традиційними символами, які пишуться за допомогою воску й барвників
- Мазанка** (壤室 rǎngshì) – хата, зроблена з глини, сирцевої цегли або хмизу, обмазаного глиною, змішанною на гною або будь якою іншою органічною речовиною
- День Перемоги** (胜利日 shènglìrì) – державне свято країн, що входили до складу СРСР, що відзначається щорічно 9 травня «на згадку про переможне завершення Великої Вітчизняної війни радянського народу проти німецько-фашистських загарбників»
- Свято Івана Купала** (伊万库帕拉 yīwàn kùpàlā) – традиційне східнослов'янське свято, яке відзначали вночі перед Івановим днем (24 червня за старим стилем). Зараз його також прив'язують до сонцевороту (21 червня, у високосний рік – 20 червня за часом UTC)
- Колядки** (圣诞歌 shèngdàngē) – величальні календарно-обрядові пісні зимового циклу свят, які походять з глибокої давнини. Зараз в Україні зима асоціюється перш за все з колядками, які співають на свято Різдва Христового (6-7 січня за новим стилем)
- Великдень** (复活节 fùhuójié) – найдавніше християнське свято, головне свято богослужбового року, що встановлено на честь Воскресіння Ісуса Христа. У Католицькій церкві Великдень має найвищий статус торжества. Дата свята не є сталою і кожного конкретного року обчислюється за місячно-сонячним календарем (перехідне свято)
- Кобзар** (弹奏科勃扎的民间歌) – український народний співець і музикант. Кобзарі були

- 手**
tánzòukēbózádemínjiāngēshǒ
u) –
- Козаки (哥萨克 gēsàkè) –**
- День міжнародної солідарності трудящих (五一劳动节 wǔyī láodòngjié) –**
- Верховна Рада України (乌克兰最高拉达 wūkèlán zuìgāo lādá) –**
- Святий вечір (平安夜 píng'ānyè) –**
- Карпати (喀尔巴阡山脉 kā'ěrbāqiān shānmài) –**
- Бабине літо (小阳春 xiǎoyángchūn) –**
- Бандура (班杜拉琴 bāndùlā qín) –**
- творцями, хранителями і передавачами епічної традиції у формі історичних пісень, дум (мелодійних речитативів змінюваних форм), релігійних піснеспівів, моралізаторських пісень, а також казок та переказів, супроводжуваних грою на кобзі, лірі або бандурі, звідки інша їхня назва – лірники або бандуристи
- члени самоврядних чоловічих військових громад, що з 15 століття існували на теренах українського «Дикого поля», в районі середніх течій Дніпра та Дону, на межі християнського і мусульманського світів. Основним заняттям козаків була військова справа: охорона і патрулювання торгових шляхів, морські рейди на чайках проти турецького флоту в Криму та Чорному морі, захист українських земель від татарських «полювань на рабів», участь у військових кампаніях сусідніх володарів та захист кордонів сусідніх держав
- свято, що відзначається в 143 країнах (зокрема, в Україні) 1 травня або у перший понеділок травня. В Україні 1 і 2 травня оголошено вихідними днями
- єдиний законодавчий орган державної влади України, який має колегіальну будову і складається з чотирьохсот п'ятдесяти народних депутатів України, обраних строком на п'ять років на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування
- одне з найурочистіших християнських свят, яке відзначається ввечері напередодні Різдва Христового. Дата святкування різними церквами залежить від дати святкування Різдва. Зокрема, частина християн східного обряду відзначають свято 6 січня за Юліанським календарем після відправлення Великих (Царських) часів (24 грудня – за Григоріанським календарем). Християни, що перейшли на Григоріанський календар, відзначають свято 6 січня
- гірська система на сході Центральної Європи, на території України, Угорщини, Чехії, Польщі, Словаччини, Румунії, Сербії та Австрії. Простягається від околиць Братислави до Залізних Воріт на 1 500 км, утворюючи опуклу дугу, що замикає Середньодунайську рівнину
- В Україні бабине літо настає 28 серпня, т. зв. «молоде бабине літо», і триває до 11 вересня. Після нього настає «старє бабине літо»: друга половина вересня — початок жовтня. Трєте бабине літо припадає на кінець другої декади листопада, після зазвичай нього починаються зимові похолодання
- український народний струнно-щипковий музичний інструмент. Класичний (діатонічний) і сучасний (діатонічний або хроматичний) інструмент з родини арф, гусель та псалтиріонів. Музикант, граючи на старосвітський чи сучасній бандурі, не притискає струн на грифі, а, подібно до арфи, щипком пальців (лівої руки тощо) у потрібний момент видобуває звук

- певної струни
- Хрещатик (赫雷夏蒂克街 Hèléixiàdikèjiē) –** головна вулиця Києва, розташована в Печерському та Шевченківському районах, місцевість Бессарабка. Довжина – 1,3 км, напрямок – з північного сходу на південний захід. Починається від Європейської площі, проходить через Майдан Незалежності і закінчується Бессарабською площею
- Києво-Печерська лавра (基辅洞窟修道院 jīfǔ dòngkū xiūdàojuàn) –** одна з найбільших православних святинь України, визначна пам'ятка історії та архітектури. Від часу свого заснування як печерного монастиря у 1051 р.[1] Києво-Печерська обитель була центром православ'я у Київській Русі. Ставропігія Константинопольського патріарха (1592—1688); 1688 року монастир отримав статус лаври
- Компот (糖水水果 tángshuǐ shuǐguǒ) –** Компот є традиційним для української кухні (як і для всієї Східної Європи) сезонним напоєм. Свіжі фрукти варять у воді з додаванням цукру. Перед поданням на стіл напій охолоджують. За літньої спеки компот можуть спеціально охолодити в холодильнику, а розливаючи по склянках, додати лід або дольки лимону
- Квас (克瓦斯 kèwǎsī) –** традиційний слов'янський напій отриманий способом «живого» бродіння. Його виготовляли переважно з житнього борошна або житнього хліба і солоду. Об'ємна частка етилового спирту у квасі становить не більше 1,2%
- Дід Мороз (冰雪老人 bīngxuě lǎorén) –** казковий персонаж святкування Нового року спочатку в СРСР, згодом у пострадянських державах, який вручає дітям подарунки особисто або кладе під ялинку
- Горілка (家酿酒 jiāniàngjiǔ) –** міцний спиртний напій домашнього виробництва, що виготовляється шляхом перегонки браги через саморобні апарати. Брага отримується при спиртовому бродінні за допомогою дріжджів продуктів, що містять цукор або крохмаль. Це може бути жито, цукор, картопля, фрукти, буряк тощо

СЛОВНИК СТИЛІСТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

- Авторські слова (作者的 话 bǐzhě dehuà)** – 1) грам.: слова, з допомогою яких до тексту вводять пряму мову;
2) слова, що належать тільки певному автору і не підлягають змінам
- Актуалізація (现实化 xiànrshíhuà)** – реалізація можливостей мовних одиниць відповідно до стилістичної мети спілкування: семантико-стилістичне наголошення, змістове виокремлення мовних одиниць за несподіваними мовними зв'язками
- Алегорія (寓意 yùyì)** – образ, в якому все зображення має переносне значення; вираження ідеї в предметному образі
- Алітерація (双声 shuāngshēng)** – стилістичний прийом повторення однакових або близьких за акустико-артикуляторними ознаками приголосних звуків з метою створення звукового образу або фону
- Анаколуп (错格 cuògé)** – стилістична фігура, в основі якої лежить граматична неузгодженість членів речення, зміщення конструкцій, порушення синтаксичних зв'язків
- Анафора (回指 huízhi)** – стилістична фігура, що створюється повторенням одних і тих самих елементів мови на початку кожного паралельного ряду
- Антитеза (对照法 duìzhàofǎ)** – стилістична фігура, що характеризується симетричною будовою і різким протиставленням понять, образів, думок
- Антифразис (反语 fǎnyǔ)** – стилістична фігура, яка будується на вживанні слова в протилежному значенні
- Антоніми (反义词 fǎnyìcí)** – стилістичні засоби (переважно лексеми з протилежним значенням) для створення виразного контрасту
- Арготизми (黑语 hēiyǔ)** – стилістичні засоби (лексеми) для створення ефекту потайного мовного відокремлення
- Архаїзми (古词 gǔcí)** – стилістичні засоби (лексеми), що мають конотацію попередніх мовних епох і тому використовуються для створення стилістичних ефектів історичного колориту, урочистості, піднесеності, патетики або створення ефекту комізму, іронії, пародії, індивідуалізації мовлення персонажів
- Асиндетон (连词省略 liáncí shěnglüè)** – стилістична фігура, що має будову багатокomпонентного складного безсполучникового речення
- Асонанс (协音 xiéyīn)** – прийом фоностилістики, який полягає у співзвуччі або повторенні однакових чи акустично близьких голосних звуків
- Афоризм (格言 géyán)** – короткий влучний вислів, який у стислій, зручній для запам'ятовування формі подає глибоку думку.
- Благання (哀求 āiqiú)** – в античній риторичній фігурі думки, якою мовець може випросити допомогу
- Варваризми (不纯正 bùchúnzhèng)** – стилістичні засоби (лексеми), як правило, іншомовного походження, які не стали загальноживаними, не повністю засвоєні мовою.
- Виділення (挑选 tiāoxuǎn)** – надання якомусь мовному елементу особливої стилістичної ваги
- Включення (列入 lièrù)** – стилістичний прийом, при якому вірш або речення починається і закінчується одним і тим самим словом
- Вставні слова (衬字 chènzi)** – засіб стилістичного синтаксису. Слова, словосполучення і

–	речення, які вводяться в інше речення, але синтаксично з ним не пов'язані, інтонаційно відокремлюються від нього і вносять додаткові повідомлення, уточнення чи пояснення до змісту основного речення
Вульгаризми (下流话 xiàliúhuà) –	стилістичний засіб, лексеми, що мають знижене (пейоративне) забарвлення і перебувають за межами літературної норми
Гіпербола (夸张法 kuāzhāngfǎ) –	образне перебільшення за розміром, силою, значенням
Гіатус (间隙 jiànxi) –	збіг двох або кількох голосних звуків в одному слові або на межі
Гомілія (讲道 jiǎngdào) –	вид духовної промови, духовне навчання
Градація (次第 cìdì) –	стилістична фігура певної будови, в якій кожна наступна частина посилює (або послаблює), нагнітає смислове чи емоційно-експресивне значення
Демінутиви (爱称 àichēng) –	виразні стилістичні засоби, поширені в усній і художній мові. Це назви суфіксальних утворень з семантикою зменшуваності, емоційної оцінності, інтимності
Діалектизми (方言语词 fāngyányǔcí) –	стилістичні засоби, що використовуються в художніх текстах для створення стилістичного ефекту місцевого колориту, для індивідуалізації мови персонажів - носіїв певної говірки
Евфемізми (委婉词语 wěiwǎn cíyǔ) –	пом'якшувальні назви грубих явищ, уникання прямих назв
Евфонія (谐音 xiéyīn) –	милозвучність мови, а також дотримання мовцями правил фонетичних чергувань
Екзотизми (异国情调 yìguóqíngdiào) –	маловживані іншомовні слова, що вживаються як стилістичний засіб для створення особливого колориту
Експресія (表达力 biǎodá lì) –	інтенсивна виразність тексту, що створюється фонетичними, лексичними, граматичними, стилістичними засобами мови
Еліпс (省略法 shěnglüèfǎ) –	стилістична фігура, відсутність передбачуваного слова, в якому немає потреби і без якого фігура є лаконічнішою, динамічнішою, виразнішою
Емфаза (着重 zhuózhòng) –	інтонаційне виділення, підсилене повторення якогось елемента, частіше початкового
Епістолярії (书信 shūxìn) –	листи, послання, звернення письменників. громадських і культурних діячів, що мають художню і пізнавальну цінність
Епітет (修饰语 xiūshìyǔ) –	троп, образне означення, переважно метафоричного характеру
Епіфора (溢泪 yì lèi) –	стилістична фігура, протилежна анафорі, полягає у повторенні одних і тих же елементів у кінці кожного паралельного рядка
Забарвлення (色彩 sècǎi) –	додаткові стилістичні відтінки мовних одиниць, що надають висловленню чи тексту певного характеру (урочистості, книжності, просторічності тощо)
Звертання (呼语 hūyǔ) –	риторична фігура, що містить у собі назву особи у кличному відмінку, до якої звернена мова
Імітація (仿制 fǎngzhì) –	стилістичний прийом, яким створюється повна ілюзія чийсь манери мовлення або письма

- Імператив (命令式 mìnglìngshì) –** стилістичний засіб (наказовий спосіб, спонукальні вигуки тощо), що виражає волевиявлення, реакції мовця
- Інверсія (倒装句法 dào zhuāng jùfǎ) –** стилістична фігура, яка створюється зворотним порядком слів у реченні, щоб підкреслити значення інверсованих одиниць і посилити виразність мовлення
- Інклюзив (包括式 bāokuàoshì) –** стилістичний прийом, при якому мовець виступає і від імені того, до кого говорить (включає його в поняття "ми")
- Іронія (讽刺 fěngcì) –** троп, у якому слова чи вирази з метою насмішки вживаються у зворотному (до буквального) значенні слова
- Історизми (历史主义 lìshǐzhǔyì) –** стилістичні засоби (лексеми), що використовуються в художніх текстах для відтворення колориту епохи, індивідуалізації мови персонажів, у науково-історичній літературі як номінації колишніх реалій
- Каламбур (双关语 shuāngguānyǔ) –** стилістичний прийом зближення різних за значенням слів, іноді схожих за звучанням, який створює комічний ефект
- Калька (仿造语 fǎngzào yǔ) –** слово або вираз, утворені точно за зразком іншого слова чи виразу шляхом буквального перекладу його частин з іншої мови
- Кліше (版 bǎn) –** зворот, що легко відтворюється в певних ситуаціях і контекстах, зберігає свою семантику і виразність, відповідає психічним стереотипам національного світобачення, через легкість до відтворення сприяє автоматизації мовлення, пришвидшує процес комунікації, економить час і зусилля мовців, але втрачає свіжість мовотворення
- Койне (共同语 gòngtóng yǔ) –** "легкий" варіант мови, що сформувався на базі кількох (чи одного) діалектів і служить засобом спілкування різномовних груп населення
- Конотація (含蓄 hánxù) –** одне з основних понять стилістики, яке означає додаткові семантичні і стилістичні відтінки, що накладаються на основне значення слова в процесі комунікації і надають вислову експресивного забарвлення, певного тону, колориту стилістичні засоби; ними є стійкі вирази, що мають певне літературне або історичне походження. Це переважно вислови визначних діячів, цитати з відомих творів, що завдяки своїй точності і виразності поширились і стали стилістемами
- Крилаті вислови (слова) (通俗的表达 tōngsú de biǎodá) –**
- Лексика книжна (书的词汇 shūde cíhuì) –** слова, що пов'язані своїм походженням і використанням з книжними стилями
- Лексика розмовна (口语化的词汇 kǒuyǔ huàde cíhuì) –** слова, що виникли і вживаються у живій усній розмові
- Лексична стилістика (修辞 xīcí) –** розділ описової стилістики про стилістичні можливості різних шарів лексики і доцільність використання відповідної лексики у певних функціональних типах мови
- Лінгвістична стилістика (修辞学 xiūcíxué) –** мовознавча наука про стилі, стилістичні засоби мови і прийоми їх використання
- Літога (贬小词 biǎnxiǎocí) –** образне применшення
- Мелодика (旋律构造 xuánlǚ gòuzào) –** звукова крива фразової інтонації, композиційна ознака тексту
- Метафора (隐比 yǐnbǐ) –** один із найпоширеніших тропів, що виникає в результаті вживання слова в переносному значенні за схожістю означуваного предмета з іншим
- Метонімія (换喻 huànyù) –** троп, образний переносний вираз, в якому предмет

Наголос (重读 zhòngdú) –	замінюється іншим, але не за подібністю, а за реально існуючими між ним зв'язками у стилістиці засіб підкреслення відтінків думки, намірів мовця, створення відповідних ефектів.
Нотабене (注意号 zhùyìhào) –	помітка, позначка в книзі, рукописі, документі біля слів і виразів, на які слід звернути особливу увагу (скорочено – NB)
Оказіоналізми(临时词 línshící) –	стилістичні засоби, що не відповідають загальноприйнятому вживанню, мають індивідуальний, часто взагалі разовий контекст.
Оксюморон (矛盾修饰法 máodùn xiūshìfǎ) –	поєднання логічно суперечливих понять, несумісних ознак, що утворюють новий яскравий образ
Паліндром (回文 huíwén) –	стилістичний прийом організації мовного матеріалу в такий спосіб, що слова, фрази, вірші (перевертні) можна читати прямо і обернено (справа наліво)
Парабола (寓言 yùyán) –	притча, коротка казка, анекдот, алегорична розповідь повчально-моралізаторського змісту, яку включають до тексту твору, щоб активізувати увагу слухачів
Парадигма (变动形 biàndòngxíng) –	схема (модель) семантико-стилістичних відношень, що відображають наявність чи відсутність стилістичних значень (конотацій) та їх інтенсивність
Паралелізм (平行法 pángxíngfǎ) –	стилістична фігура поетичної мови, змістом якої є зображення паралельних явищ із різних сфер життя (природа і людина)
Парафраза(代用语 dàiyòngyǔ) –	троп, що є описовою назвою осіб (чи предметів, топонімів) за їх характерними ознаками, діями тощо
Персоніфікація (拟人化 nǐrénhuà) –	троп, що утворюється перенесенням ознак особи на предмети, речі, явища, тваринний і рослинний світ
Питання риторичне(修辞性疑问句 xiūcíxìng yíwènjù) –	фігура у вигляді питання, на яке не чекаємо відповіді
Полісемія (多义性 duōyìxìng) –	багатозначність, зміни в лексичній семантиці слів, що є основою для виникнення всіх тропів у стилістиці (метафори, метонімії, синекдохи, епітета тощо)
Полісиндетон(连接词叠用 liánjiēcí dié yòng) –	стилістична фігура, що характеризується зумисним нагромадженням сполучників (іноді прийменників) для підсилення кожного з членів речення
Порівняння (显比 xiǎnbǐ) –	троп, що є порівнянням одного предмета з іншим на основі спільної для них ознаки.
Редуплікація (复语 fùyǔ) – Рима (韵 yùn) –	морфологічний повтор ознака віршованої мови, яка полягає в ритмічному розташуванні однакових або дуже близьких звуків у кінці слів
Синекдоха (举隅法 jǔyúfǎ) –	троп, вид метонімії, вислів, заснований на кількісному зіставленні предметів, на заміні "ми" замість "я", частиною цілого, одним - сукупності і навпаки
Синоніми (同义词 tóngyìcí) –	стилістичні засоби, що, виражаючи одне поняття, відрізняються відтінками значень і забарвлень, чим і створюють певний стилістичний ефект
Синопис (简介 jiǎnjiè) –	збірка матеріалів, статей, описів з якого-небудь питання, найчастіше розміщених у хронологічному порядку; у богословській літературі - скорочений виклад тлумачень, проповідей, творів релігійного змісту

Тавтологія (同义字反复 tóngyìzì fǎnfù) – стилістична фігура, що створюється повторенням подібних за змістом і звучанням слів

СЛОВНИК ФОНЕТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Акомодація (语音同化 yǔyīn tónghuà) –

пристосування різнотипних звуків. Акомодації голосних зазнають звуки а о у перед або після м'яких приголосних. Акомодації приголосних зазнають б п в м ф г к х ж ч ш дж г перед і (я ю є): вік [в і к]. За напрямом вона буває тільки регресивною

Активні органи мовлення (主动态发音器官 zhǔdòngtài fāyīnqìguān) –
Акустика (聚声性 jùshēngxìng) –

органи мовлення, які виконують головну роботу при утворенні звуків

у вузькому значенні слова — вчення про звук, тобто про пружні коливання та хвилі в газах, рідинах і твердих тілах, чутних людським вухом (частоти таких коливань знаходяться в діапазоні від 16 Гц до 20 кГц); у широкому сенсі — область фізики, що досліджує пружні коливання та хвилі від найнижчих частот (умовно від 0 Гц) до гранично високих частот 10¹² — 10¹³ Гц, їхньої взаємодії з речовиною і застосування цих коливань (хвиль) реалізація фонем, її варіант, обумовлений конкретним фонетичним оточенням. На відміну від фонем, є не абстрактним поняттям, а конкретним мовним звуком. Незважаючи на широкий діапазон алофонів однієї фонемі, носій мови завжди спроможних їх розпізнати

Алофон (音位变体 yīnwèi biàntǐ) –

група приголосних, при вимові яких язик доторкається до верхнього піднебіння і зубів

Альвеолярні приголосні (齿龈音辅音 chǐyīn yīn fǔyīn) –

Група звуків, які артикуються кінчиком язика, який торкається верхніх зубів, ясен, піднебіння

Апікальні приголосні (舌尖音辅音 shéjiān yīn fǔyīn) –

Артикуляція (发音 fāyīn) –

робота органів мови, спрямована на продукування звуків

Асиміляція (语音同化 yǔyīn tónghuà) –

артикуляційне уподібнення одного звука до іншого в мовленнєвому потоці в межах слова або словосполучення

Африкат (塞擦音 sècāyīn) –

приголосні, що представляють собою злите поєднання смично-приголосного з фрикативний, зазвичай того ж місця утворення

Варіанти фонем (音素变体 yīnsù biàntǐ) –

це той відтінок у звука, якого він набуває в слабкій позиції, тобто такій, що не сприяє виявленню головного звукового значення фонемі. Розрізняють 3 головних типи варіантів фонем: позиційний, факультативний, комбінаторний

Вимова (发音 fāyīn) –

це особливості артикуляції звуків мови в кожній конкретній мові

Висота звуку (音高 yīngāo) –

суб'єктивна оцінка якості звуку. Залежить головним чином від частоти звукових коливань. Чим більше частота коливань, тим вище звук. Для звуків з неперіодичними коливаннями (шумів) визначення висоти звуку утруднено

Вокалічна мова (元音语言 yuányīn yǔyán) –

Гаплогія (叠音脱落 diéyīn tuōluò) –

Гіперизм (失言 shīyán) –

Голосні звуки (元音 yuányīn) –

Губні 唇声 (chún shēng) –

Губно-губні приголосні (双唇辅音 shuāng chún fǔyīn) –

Дисиміляція (异化 yìhuà)

–

Дифтонг (二合元音 èrhé yuányīn) –

Дифтонгоїд (单元音 dānyuányīn) –

Дисиміляція (异化 yìhuà)

–

Діакритичний знак (尖音符 jiānyīnfú) –

Дієреза (分离 fēnlí) –

Довгота (音长 yīncháng) –

Енклітика (重读词后词 zhòngdú cí hòu cí) –

Елізія (省音 shěng yīn) –

Епентеза (插入字母 Chārù zìmǔ) –

Еризація (儿化音 érhuà yīn) –

Задньоязиковий приголосний (舌根音 shéngēn yīn) –

Звук (音 yīn) –

мова, в якій більше 30 відсотків фонем голосні

випадіння внаслідок дисиміляції одного з двох сусідніх однакових або подібних складів невмотивована заміна звука, напр. [хв] на [ф]: фороба, фіст

звуки, що вимовляється за участю голосу й мають вільну артикуляцію

різновид приголосних звуків, що утворюються зближенням чи зімкненням нижньої губи з верхньою губою або з верхніми зубами

у фонетиці група приголосних звуків, що мають однакове місце творення: при їхній вимові задіяні обидві губи

розподібнення артикуляції двох однакових або подібних звуків у межах слова, втрата ними спільних ознак

у фонетиці складний голосний звук, що складається з двох елементів, які утворюють один склад, що забезпечує фонетичну цілісність дифтонга. Зазвичай дифтонги мають більшу довготу, ніж монофтонги

проміжна ланка між монофтонгом і дифтонгом. Як і дифтонги характеризуються плавною артикуляцією, хоча вона виражена значно слабше заміна у слові одного з двох однакових або схожих звуків іншим, менш подібним

надрядковий або підрядковий знак при букві, що вказує на вимову, яка відрізняється від вимови звука, позначеного цією ж буквою без знаку викидання звука чи складу в слові для зручності вимови (користний – корисний).

тривалість вимовляння певного звуку, кількість часу, що вживається на вимовлення того чи іншого звуку мови. Необхідно розрізнити довготу або стислість звуку, залежні від положення його в слові або в складі, від сусідніх звуків, від наголосу і ін., і довготу або стислість фонем, диференціюючи слова за смыслом

ненаголошене слово, що примикає у вимові до попереднього, яке несе наголос, і утворює з ним єдине акцентуаційне ціле

випадання кінцевого голосного в слові перед початковим голосним наступного слова, зазвичай з метою поліпшення благозвучності

поява в середині слова додаткового звуку (радіо – діал. радійо, радіво)

утворюється внаслідок додавання до кінця складу або слова суфікса «er» 儿

приголосний звук, що утворюється при зімкненні задньої частини язика з м'яким піднебінням

найменша неподільна одиниця мовлення, яка

Зв'язане мовлення (连贯语 liánguànyǔ) –

Ініціаль (声母 shēngmǔ) –

Інваріант фонем (音素不变量 Yīnsù bù biànlìàng) –

Інтенсивність (强度 qiángdù) –

Інтонія (语调 yǔdiào) –

Какумінальні приголосні (顶音辅音 dīngyīn fǔyīn) –

Комбінаторні фонетичні процеси (组合语音的过程 Zǔhé yǔyīn de guòchéng) –

Консонантизм (和声 héshēng) –

Кульмінація (高潮 Gāocháo) –

Медіалі (中介元音 zhōngjièyuányīn) –

Мелодика мовлення (口调 kǒudiào) –

Метатеза (调换 diàohuàn) –

Мова (语言 yǔyán) –

Мовленнєвий апарат, мовленнєві органи (发音器官 fāyīn qìguān) –

Мовленнєвий такт (音拍 yīnpāi) –

Монофтонг (单元音 dānyuányīn) –

Наголос (重音 zhòngyīn) –

утворюється апаратом мовлення, має фізичну природу і виконує в мові певну функцію. Наука, що вивчає звуки, називається акустикою
ряд логічно побудованих речень

початковий приголосний

це звук, у якому та чи інша фонема реалізується в позиції, що не залежить від фонетичних умов густина потоку звукової енергії. Найменша інтенсивність звуку, яку ще може сприймати вухо людини (поріг чутності), становить 10–16 Вт/см²
сукупність мелодики, ритму, темпу, інтенсивності, акцентних буд, тембру і інших просодичних елементів мови. Інтонія організовує мову фонетично, є засобом вираження різних синтаксичних значень і категорій, а також експресивного і емоційного забарвлення
приголосні звуки, які вимовляються з підняттям кінчика язика до твердого піднебіння далеко за альвеолами

це зміни, зумовлені впливом одного звука на інший, називаються комбінаторними

система приголосних у мові, діалекті, говорі або в сім'ї, групи мов. Консонантизм може бути описаний як в синхронії, так і в діахронії (витримка) фаза артикуляції, положення органів мовлення в момент вимовляння звуків
одна із складових складу у китайській мові

в мовознавстві: основний компонент інтонації. З акустичної точки зору, мелодика мови - це зміни в часі частоти основного тону, вимірюваної в герцах (Гц) або музичних інтервалах. Розрізняється мелодика складу, слова, фрази

взаємна перестановка звуків або складів у межах слова (медвідь – ведмідь)

система звукових і графічних знаків, що виникла на певному рівні розвитку людства, розвивається і має соціальне призначення; правила мови нормалізують використання знаків та їх функціонування як засобів людського спілкування
органи людини, які беруть участь у творенні мовних звуків. Робота органів мовлення називається артикуляцією

це основна одиниця ритміко-інтонаційного членування фрази, що вимовляється одним безперервним потоком і виділяється паузами простий голосний звук

надсегментна одиниця мовлення. Наголос є властивістю складу. Носієм його виступає

Обертон (副音 fùyīn) –

голосний звук

всі тони, крім основного, що створюються джерелом звуку внаслідок коливань його частин (напр. частини струни, частини стовбу повітря, мембрани, голосових зв'язок тощо); частоти обертонів відповідають частотам коливання його частин

Основний тон (主音 zhǔyīn) –

тон, який утворюється внаслідок коливань голосових зв'язок. Основний тон завжди найнижчий. Його висота залежить передусім від довжини голосових зв'язок і ступеня їх напруженості. Зміни висоти основного тону в мовленні характеризують його мелодику

Палаталізація (硬口盖化 yìngkǒugàihuà) –

в мовознавстві явище пом'якшення приголосних звуків завдяки додатковій участі у вимові середньої частини спинки язика — піднесенні її до твердого піднебіння

Пауза (停顿 tíngdùn) –

тимчасова перерва в звучанні одного, кількох або всіх голосів музичного твору, що триває протягом певного часу. Паузою називають також знак нотного запису, що позначає тривалість паузи у звучанні

Позиційні фонетичні процеси (位置语音过程 wèizhǐ yǔyīn guòchéng) –

це зміни, спричинені впливом загальних умов вимови. До позиційних змін належить редукція голосних і приголосних

Приголосні звуки (声母 shēngmǔ) –

(шелестівки) — звуки, що творяться за допомогою голосу й шуму або тільки шуму. При їх вимові струмінь видихуваного повітря, проходячи через ротову порожнину, натрапляє на різноманітні перешкоди. Приголосний звук має напружену артикуляцію

Путунхуа (普通话 pǔtōnghuà) –

офіційна мова Китайської Народної Республіки, Тайвань та Сінгапуру

Редукція (元音弱化 yuányīn ruòhuà) –

послаблення артикуляції ненаголошених звуків чи приголосних в певній позиції.

Рекурсія (除阻 chúzǔ) –

фаза артикуляції, повернення органів мовлення у вихідне положення

Ритм (节奏 jiézòu) –

рівномірне чергування мовних, звукових, зображальних елементів у відповідній послідовності; періодичне рівномірне членування звуків, рухів, зображень за такими ознаками, як сила, тривалість тощо

Ритмічний наголос (重音 节奏 zhòngyīn jiézòu) –

той наголос у слові вірша, якого вимагає ритм. Переважно ритмічні наголоси збігаються з граматичними, але бувають випадки розбіжності, коли ритм вимагає переносу їх на інші склади відрізків усного мовлення, що виділяється в межах фрази як певна інтонаційно-смілова єдність. Синтагму може становити одне або кілька слів

Синтагма (音段 yīnduàn) –

–

це мінімальна фонетико-фонологічна одиниця, що характеризується найбільшою акустико-артикуляційною злитістю своїх компонентів, тобто звуків, які входять до нього

Сонорні звуки (响辅音 xiǎngfǔyīn) –

Субституція (替代 tìdài) –

Темп мовлення (板眼 bǎnyǎn) –

Тембр (音色 yīnsè) –

Тон (音调 yīndiào) –

Трифтонг (三合元音 sānhé yuányīn) –

Фіналі (韵母 yùnmǔ) –

Фонема (音位 yīnwèi) –

Фонетика (语音学 yǔyīnxué) –

Фонетична фраза (语音词组 yǔyīn cízǔ) –

Фонетичне слово (语音词 yǔyīn cí) –

Фонологія (音位学 yīnwèixué) –

Фрикативні приголосні (收缩的辅音 shōusuōde fǔyīn) –

приголосні, при творенні яких голос переважає над шумом ([в], [м], [н], [н'], [л], [л'], [р], [р'], [й]) заміна в запозичених словах чужого звука своїм (Филип – Пилип)

швидкість проголошення елементів мови (звуків, складів, слів). Відноситься до просодичних елементів, є одним з компонентів інтонації

«забарвлення» звуку; одна з ознак звуку, поряд з висотою, силою і тривалістю. За тембром можна розрізняти звуки однакової висоти і сили, виконані на різних інструментах, різними голосами або видобуті різними способами чи штрихами

лінгвістичний термін, який вживається для виокремлення висоти звуку, як чинника смислової відмінності слів; завдяки тону виділяють тональні мови. Тони виникають внаслідок періодичних коливань повітряного середовища

складний голосний, що складається з трьох елементів, що утворюють один склад. У вимові трифтонг часто затягується в дифтонг. Тривалість вимови трифтонгів майже дорівнює тривалості дифтонга

кінцева буква (кінцевий звук) або поєднання кінцевих літер (звуків) в слові.

найменша (неподільна) структурно-семантична звукова одиниця, що здатна виконувати деякі функції у мовленні. Зокрема фонема творить, розділяє і розпізнає морфеми, слова, їхні форми в мовному потоці

це розділ мовознавства, в якому вивчають звуковий склад мови. Об'єктом вивчення фонетики є звуки, їх властивості і функції, закономірності поєднання, фонетичні процеси, одиниці, засоби, ознаки

це відрізок мовлення (найбільша вимовна одиниця), що характеризується смисловою завершеністю та інтонаційною оформленістю, обмежений досить тривалими паузами. Як бачимо, це відносно закінчене висловлювання, що співвідноситься з реченням

це відрізок мовлення, що має один словесний наголос. Фонетичним може бути окреме повнозвучне слово, тоді межі фонетичного слова збігаються з межами слова як лексичної одиниці мови; а також поєднання повнозначного слова із службовими, що виступають як клітики (проклітики чи енклітики).

розділ мовознавства, який вивчає структуру звукового складу мови (мовленнєві одиниці та засоби) і їхнє функціонування в мовній системі

(англ. fricative consonants), також фрикативи (англ. fricatives), спіранти (англ. spirants) або щілинні приголосні – протисні приголосні, що виникають

Шум (声响 shēngxiǎng) –

Шумні звуки (声响音 shēngxiǎngyīn) –

Язикові (舌头声母 shétou shēngmǔ) –

тертям видихового струменя повітря в якомусь звуженні артикуляційних органів мови неприємний або небажаний звук чи сукупність звуків, що заважають сприйняттю корисних звукових сигналів, порушують тишу, чинять шкідливу або подразливу дію на організм людини, знижують її працездатність. У лінгвістиці – звук або сукупність приголосних звуків, які виникають внаслідок неперіодичних коливань внаслідок перешкод у мовленнєвому апараті

приголосні, що творяться за допомогою голосу й шуму.

приголосні, які в залежності від того, яка частина язика торкається до піднебіння, поділяються на: задньоязикові, середньоязикові, передньоязикові, альвеолярні, зубні

СЛОВНИК ГРАМАТИЧНИХ ТЕРМІНІВ

- Актуальне членування речення (句子的实义切分 jù zì de shí yì qiè fēn) –** це членування речення за змістом на дві частини: предмет мовлення і те, що про нього говориться
- Артикль (冠词 guāncí) –** визначник, службова частина мови, яка визначає деякі особливості іменника, з яким пов'язана в реченні: відмінок, множину або однину, визначеність або невизначеність
- Валентність (原子价 yuánzǐjià) (Грамматична) –** це властивість певних розрядів слів приєднувати до себе інші слова
- Вигук (感叹词 gǎntàncí) –** частина мови, яка слугує для безпосереднього вираження емоцій, почуттів і волі людини.
- Вид (体 tǐ) –** граматична категорія дієслова, що вказує на те, «як проходить у часі або як розподіляється в часі» вказана дієсловом дія (А. М. Пешковський)
- Відміна (变格 biàngé) –** клас іменників, що мають спільну систему відмінкових закінчень.
- Відмінок (格 gé) –** граматична словозмінна категорія, характерна для іменних частин мови (іменника, прикметника, числівника, займенника)
- Герменевтика (解释学 jiěshìxué) –** у первісному значенні напрям наукової діяльності, пов'язаний з дослідженням, поясненням, тлумаченням філологічних, а також філософських, юридичних, історичних і релігійних текстів. У давньогрецькій філології та філософії з тлумаченням Біблії, екзегезою; у протестантських теологів з інтерпретацією священних текстів у їх полеміці з католицькими богословами
- Герундій (散动词 sǎndòngcí) –** одна з наявних у деяких мовах (таких як, як англійська, французька, латинська тощо) безособових форм дієслова (віддієслівний іменник). Герундій в українській мові ідентичний дієприкметнику. Герундій в англійській мові поєднує властивості дієслова та іменника
- Грамматика (文法 wénfǎ) –** будова мови (система морфологічних категорій і форм, синтаксичних категорій і конструкцій); 2) наука, яка вивчає будову мови
- Грамматична категорія (文法范畴 wénfǎfànchóu) –** це протиставлення всіх однорідних граматичних значень, які висловлюються граматичними формальними засобами
- Грамматична помилка (语法错误 yǔfǎ cuòwù) –** помилка в структурі мовної одиниці, в структурі слова, словосполучення, пропозиції-це порушення будь-якої

граматичної норми – словотворчої, морфологічної, синтаксичної

- Грама́тична форма (文法形式 wénfǎ xíngshì) –** це засіб вираження грама́тичного значення. В українській мові таким засобом звичайно є службові морфеми у морфології та синтаксичні зв'язки й відношення слів і речень у синтаксисі
- Грама́тичне значення (语法意义 yǔfǎ yìyì) –** узагальнене (абстрактне) мовне значення, яке властиве рядам слів, словоформ, синтаксичних конструкцій і яке має в мові регулярне (стандартне) вираження. Так, слова весна, літо, парк, робітник, праця, голуби́нь мають значення предметності. бачимо, грама́тичне значення відрізняється від лексичного масовістю, груповим характером свого виявлення, тобто воно властиве великим групам слів
- Граме́ма (最小语法单位 zuìxiǎoyǔfǎdānwèi) –** термін використовується для позначення грама́тичних значень як компонентів грама́тичної категорії. Був уведений американськими лінгвістами, які започаткували напрям декриптивізму витоку психолінгвістики
- Дерива́ційні значення (育种值 yùzhǒngzhí) –** це незмінні, постійні показники слова, що дають йому певну грама́тичну класифікацію. Так, значення роду іменників, виду дієслів, перехідності, зворотності є дерива́ційними
- Дієві́дміна (变位 biànwèi) –** 1) система відмінюваних форм дієслова, які виражають категорії особи, способу, часу, числа; 2) група дієслів, що має однакові форми відмінювання залежно від характеру основи
- Дієприкме́тник (形动词 xíngdòngcí) –** форма дієслова[1], що виражає ознаку предмета за дією або станом і відповідає на питання який? яка? яке? які? Дієприкметники можуть виражати ознаку предмета за дією, яку виконує предмет (активні дієприкметники) або яка на нього спрямована (пасивні дієприкметники)
- Дієприслі́вник (副动词 fùdòngcí) –** невідмінювана форма дієслова[1], яка, пояснюючи присудок, називає додаткову дію. Дієприслівник відповідає на питання що роблячи? що зробивши?
- Дієсло́во (动词 dòngcí) –** самостійна частина мови, що вказує на дію або стан предмета і відповідає на питання «що робити?», «що зробити?»
- Додаток (宾语 bīnyǔ) –** другорядний член речення, який означає предмет, на який спрямована дія або по відношенню до якого ця дія відбувається і відповідає на питання усіх відмінків, крім називного. Відповідає на питання непрямих відмінків: чого? кому? чому? кого? що? ким? чим? на кому? на

чому? Підкреслюється - - - - -

- Займенник (代词 dàicí) –** повнозначна частина мови, яка вказує на предмети, але не називає їх. Відповідає на питання хто?, що?, який? чий?
- Закінчення (变格词尾 biàngé cíwěi) –** змінна звукова частина змінюваного слова. Відсутність звукового закінчення прийнято називати нульовим закінченням
- Ім'єнник (名词 míngcí) –** самостійна частина мови, що має значення предметності, вираженої у формах роду, числа і відмінка, відповідає на питання хто? або що?. В українській мові, яка належить до флективних синтетичних мов, іменник є змінною частиною мови, загалом, в інших мовах іменник може не змінюватися
- Інфінітив (不定式 bùdìngshì) –** форма дієслова, яка означає дію, для якої характерні такі загальнодієслівні категорії, як вид, перехідність/неперехідність, стан
- Множина (复数 fùshù) –** це сукупність об'єктів, що розглядаються як одне ціле
- Модальність (程式 chéngshì) –** це функціонально-семантична категорія, яка виражає відношення змісту висловлювання до дійсності і мовця до змісту висловлювання
- Морфологія (词法 cífǎ) –** розділ граматики, що вивчає граматичні властивості слова, зміну форм слів і пов'язаних із ними граматичних значень
- Обставина (状语 zhuàngǔ) –** другорядний член речення, який пояснює слово зі значенням ознаки, виражає якісно-означальну характеристику дії, стану чи позначає, за яких обставин відбувається дія, вказує на спосіб, міру або ступінь вияву дії або ознаки
- Однина (单数 dānshù) –** форма числа у мовознавстві, яка в іменниках означає один предмет серед однорідних (наприклад, стіл, верба)
- Парадигма (变化表 biànhuàbiǎo) –** вся сукупність форм слів, що утворюють лексему, а також зразок, схема словозміни
- Предикат (谓语 wèiyǔ) –** присудок судження, те, що висловлюється (стверджується або заперечується) про суб'єкта. Предикат перебуває з суб'єктом у предикативному відношенні і показує наявність (відсутність) у предмета деякої ознаки
- Предикативність (谓语句性 wèiyǔxìng) –** це віднесеність змісту речення до об'єктивної реальності
- Прийменник (介词 jiècí) –** незмінна частина мови, що виражає залежність іменника, прикметника, числівника, займенника від інших слів у словосполученні та реченні
- Прикметник (形容词 xíngcí) –** самостійна частина мови, що виражає ознаку предмета,

- xíngróngcí) –** граматично виявлену в категоріях роду, числа і відмінка та відповідає на питання
- Прислівник (副词 fùcí) –** незмінна самостійна частина мови, що виражає ознаку дії, стан предмета або ознаку якості і відповідає на питання як? де? звідки? наскільки? якою мірою?
- Поширене речення (扩展句 kuòzhǎnjù) –** поширене речення, містить крім підмета і / або присудка ще другорядні члени, такі як, наприклад, додаток, обставина і визначення
- Просте речення (分句 fēnjù) –** речення, що складається з одного або кількох граматично поєднаних слів, які виражають відносно закінчену думку
- Реляційні значення (关系型义 guānxìyíngyì) –** використовуються мовою для зв'язку слів у реченні. До них належать значення роду прикметників, значення відмінків, значення особи тощо
- Рема (述位 shùwèi) –** компонент актуального членування речення, те, що стверджується або запитується про вихідний пункт повідомлення тему і створює предикативність, закінчене вираження думки. Ремою може бути будь-який член речення. Розпізнається за головним наголосом, позицією, з контексту шляхом виокремлення (вилучення) зі складу речення тематичних елементів, зумовлених змістом попереднього речення або ситуацією
- Рід (性 xìng) –** граматична категорія, що властива різним частинам мови. Рід частини мови полягає в тому, що слова або форми слів розподіляються по двох або трьох класах, що за традицією носів мови співвідносяться з ознакою чоловічої чи жіночої статі, або ж їхньою відсутністю. Такі класи називають відповідно чоловічий рід, жіночий рід та середній рід
- Синтаксис (句法 jùfǎ) –** розділ граматики, який вивчає засоби і правила побудови висловлювань, тобто його предметом є речення
- Складне речення (复句 fùjù) –** речення, що складається з двох або кількох взаємозв'язаних простих речень, які за допомогою різних синтаксичних засобів об'єднані в одне структурне й інтонаційне ціле
- Складений присудок (复杂 fùzá) –** присудок, що складається з декількох дієслів
- Словозміна (词形变化 cíxíngbiànhuà) –** процес, який полягає у приєднанні до слова афіксальних елементів (закінчення), тобто утворення всіх його словоформ й усіх його аналітичних форм

Словотвір (构词法 gòucífǎ) утворення нових слів від наявного кореня

–

Службова частина мови (补助的 bǔzhùde) – неповнозначна частина мови. До неї належать прийменник, сполучник і частка, які об'єднуються в один клас на основі спільних ознак:

- 1) вони позбавлені номінативної функції, тобто не називають ні предметів, ні ознак, ні дій, ні кількості;
- 2) не мають граматичних категорій;
- 3) не виступають членами речень

Сполучник (连词 liáncí) – службова частина мови, яка служить для зв'язку однорідних членів речення та частин складного речення. Сполучники не мають власного лексичного значення і не виконують у реченні граматичну роль

Стан дієслова (状态动词 zhuàngtài dòngcí) – граматична категорія, що визначає співвідношення між підметом, що поєднується з даним дієсловом та актуальним суб'єктом дії, вираженої тим же дієсловом

Субстантивация (名词化 míngcíhuà) –

Суфікс (后缀 hòuzhù) – словотвірна, рідше формотворча (словозмінна) морфема, що стоїть після кореня (разом з яким творять основу слова) перед флексійним закінченням (риб-к-о, риб'-ячий, риб-ал-и-ти, рибал-к-а; ход-и-в, ход-и-л-а, -л-и)

Текст (课文 kèwén) – загалом зв'язана і повністю послідовна сукупність знаків

Тема (题目 tímù) – у мовознавстві компонент актуального членування речення, вихідний пункт повідомлення (речення) – те, відносно чого дещо стверджується в даному реченні

Флексія (词尾 cíwěi) – спосіб утворення граматичних форм слів шляхом зміни їхніх закінчень або звуків основи; змінне при відмінюванні або дієвідмінюванні закінчення слова

Час (时 shí) – граматична категорія дієслова, яка є специфічним мовним відображенням об'єктивного часу. Вона слугує для часової локалізації події або стану, про які йдеться у реченні. За допомогою часу висловлюється одночасність, передумання або наслідок події відносно моменту мовлення або ж якоїсь іншої точки відліку

Частина мови (品词 pǐncí) – великий за обсягом клас слів, об'єднаних спільністю загального граматичного значення і його формальних показників

Частка (语气词 yǔqìcí) – це службова частина мови, яка надає слову чи реченню додаткового відтінку або слугує

засобом творення форм слів та похідних слів

Числівник (数词 shù cí) – самостійна частина мови, яка позначає кількість предметів або їхній порядок при лічбі і відповідає на питання скільки? котрий?

Число (数 shù) – граматична категорія, що вказує на кількість предметів, про які мовиться в реченні

СЛОВНИК ПРИКАЗОК І ПРИСЛІВ'ІВ

Біла ворона.	鹤立鸡群 (hè lì jī qún)
Видати чорне за біле.	指鹿为马 (zhǐ lù wéi mǎ)
Вовка хоч як годуй, а він у ліс дивиться. Вода крапля по краплі і камінь довбас./ Тиха вода греблю рве. Ворона вороні око не виклює./ Свій свояка вгадає здалека. Все добре, що добре закінчується.	同床异梦 (tóngchuángyì mèng) робота з методичною послідовністю дає бажані наслідки. (滴水穿石 dī shuǐ chuān shí) один одному не буде шкодити. (官官相护 guānguānxiānghù) (结局好才算好 jiéjúhǎo cáisuànǎo)
Всюди добре, а вдома найкраще.	客居虽好,不如身在自家。(金窝银窝不如自家狗窝) (趁热打铁 chèn rè dǎ tiě)
Втраченого часу і конем не наздоженеш./ Коваль клепле, доки тепле. Вчитися ніколи не пізно./ Як не вмієш, то навчися. Грошей мало - не біда, як є друзів череда. Гроші на вітер.	(活到老,学到老 huó dào lǎo, xué dào lǎo) (情义无价 qíngyì wú jià) 大手大脚 (dà shǒu dà jiǎo)
Два чоботи пара.	半斤八两 (bàn jīn bā liǎng)
Диму без вогню не буває.	空穴来风未必无因 (kōng xué lái fēng wèi bì wú yīn)
Діти батька не вчать.	(班门弄斧 bān mén nòng fǔ)
Доки не впріти, доти не вміти.	(温故而知新 wēngù ér zhīxīn)
З вовками жити, по-вовчому вити.	入乡随俗 (rù xiāng suí sú)
З одного тіста книш./Одного поля ягоди. За двома зайцями поженешся, жодного не впіймаєш. За початком діло становиться.	(半斤八两 bàn jīn bā liǎng) (一心不可二用 yīxīn bùkě èr yòng) 万事起头难 (wàn shì qǐ tóu nán)
Київ не було збудовано за один день.	冰冻三尺,非一日之寒 (bīng dòng sān chǐ fēi yī rì zhī hán)
Кінь на чотирьох – і той спотикається.	(人非 ;孰能无过 rén fēi shù néng wúguò)
Клин клином вибивати.	以毒攻毒 (yǐ dú gōng dú)
Кожен Івась має свій лас.	(各有所好 gè yǒu suǒhào)
Кожний пес на своїм дворі гордий.	(安分守己 ān fèn shǒu jǐ)
Краще пізно, ніж ніколи.	(亡羊补牢,犹为未晚 wángyáng bǔláo, yóu wèi wèi wǎn)
Курчат восени лічать.	(谁笑到最后,谁笑得最好 shuí xiào dào zuìhòu, shuí xiào dé zuìhǎo)
Ліпше раз побачити, ніж сто разів послухати.	(百闻不如百见 bǎi wén bù rú bǎi jiàn)

Міряти на свій аршин.	坐井观天 (zuò jǐng guān tiān)
На вікі вічні.	天长地久 (tiān cháng dì jiǔ)
На помилках вчаться.	(吃一, 长一智 chīyīqiàn, chángyī zhì)
Назвався грибом – лїзь у кошик.	(一不做, 二不休 yī bù zuò, èr bùxiū)
Не місце красить людину, а людина місце.	(人杰地灵 rénjié dìlíng)
Нема лиха без добра.	(塞翁失马, 因祸得福 sài wēng shī mǎ, yīn huò dé fú)
Одним пострілом убити двох зайців.	一举两得 (yī jǔ liǎng de)
Паршиве ягня цілу череду паскудить.	(害群之马 hài qún zhī mǎ)
Поспішити – людей насмішити.	(欲速则不达 yù sù zé bù dá)
Пригріти гадюку за пазухою.	引狼入室 (yǐn láng rù shì)
Пройти і Крим, і Рим, і мідні труби.	饱经风霜 (bǎo jīng fēng shuāng)
Пропускати мимо вух.	听而不闻 (tīng ér bù wén)
Пропускати мимо вух.	听而不闻 (tīng ér bù wén)
Ранок вечора мудріший.	(一日之计在于晨 yī rì zhī jì zài yú chén)
Робити з мухи слона./ Робити з комара вол./ Крутити з павутини мотуз.	представляти щось дрібне, нікчемне важливим, маючим велике значення. (小题大作 xiǎo tí dà zuo)
Свій розум май і людей питай.	(三个臭皮匠, 合成一个诸 sān gè chòu pí jiàng, hé chéng yī gè zhū gé liàng)
Сім п'ятниць на неділю.	朝三暮四 (zhāo sān mù sì)
Скажи мені, хто твій друг, і я скажу, хто ти.	(物以类, 人以群分 wù yǐ lèi jù, rén yǐ qún fēn)
Слово не горобець, назад не вернеться.	(一言既出, 驷马难追 yī yán jì chū, sì mǎ nán zhuī)
Собаку з'їв.	拿手好戏 (ná shǒu hǎo xì)
Спалювати мости/кораблі.	破釜沉舟 (pò fǔ chén zhōu)
Старий віл борозни не псує.	(老马识途 lǎo mǎ shí tú)
Терпіння і праця все переможуть.	水滴石穿 滴水穿石 (shuǐ dī shí chuān dī shuǐ chuān shí)
Тихо, що й муху чути, як летить.	鸦雀无声 (yā què wú shēng)
Тихше їдеш – далі будеш.	(欲速则不达 yù sù zé bù dá)

Точити ляси./Молоти язиком.	油嘴滑舌 (yóu zuǐ gǔ shé)
Тричі зміряй, а раз відріж./ Десять разів міряй, а раз утни.	(三思后而行 sān sī hòu ér xíng)
У здоровому тілі здоровий дух.	(有健康的体魄,才有健康的精神 yǒu jiànkāng de tǐpò, cái yǒu jiànkāng de jīngshén)
У сильного безсилий винен.	弱肉强食 (ruò ròu qiáng shí)
У чужий монастир зі своїм статутом не ходять.	(入境问禁, 入国问俗 rù jìng wèn jìn, rù guó wèn sú)
Удома й стіни допомагають.	(在家千日好,出门事事难 zài jiā qiān rì hǎo, chūmén shìshì nán)
Хто хоче їсти, мусить з печі злізти.	(静石底下水不流,人不出力无收获 jìng shí dǐxia shuǐ bù liú, rén bù chūlì wú shōuhuò)
Чи раз, чи два – одна біда.	(人生百年,总有一列 rénshēng bǎinián, zǒngyǒu yī sǐ)
Чому бути, того не минути./що написано на роду, того не об'їдеш і на льоду.	(在劫难逃 zài jié nán táo)
Чорт ногу зломить.	乱七八糟 (luàn qī bā zāo)
Чужа душа – темний ліс.	(知人知面不知心 zhī rén zhī miàn bù zhī xīn)
Швець, знай своє шевство, а в кравецтво не лізь.	安分守己 (ān fèn shǒu jǐ)
Шилом моря не нагрієш.	杯水车薪 (bēi shuǐchē xīn)
Шукати голку в стозі сіна.	(大海捞针 dà hǎi lāo zhēn)
Що на умі, те й на язиці.	(表里如一 biǎo lǐ rú yī)
Що написано пером, того не витягнеш і волом.	(写下的话,用斧子也无法 砍不分毫 xiě xià de huà, yòng fǔ zǐ yě wú fǎ kǎn huài fèn háo)
Що посієш, те й збереш.	(自作自受 zì zuò zì shòu)
Щоб рибу їсти, треба в воду лізти.	(不劳而获 bù láo ér huò)
Яблуко від яблуньки недалеко котиться. Язык до Києва доведе!	(有其父必有其子 yǒu qí fù bì yǒu qí zǐ) (路是 问出 lù shì wèn chūlái de)
Як Бог на душу покладе.	随心所欲 (suí xīn suǒ yù)
Як горохом об стіну.	对牛弹琴 (duì niú tán qín)
Як грім з ясного неба.	突如其来 (tū rú qí lái)
Як грім серед ясного неба.	晴天霹雳 青天霹雳 (qíng tiān pī lì qīng tiān pī lì)

Як на голках.

魂不守舍 (hún bù shǒu shě)

Як узявся за гуж – не кажи, що не дуж.

(骑虎 难qíhǔnánxià)

Яка робота, така й плата./Що посієш, те й збереш.

(出尔反尔 chū ěr fǎn ěr)

Який голос, такий і відголос/як сірка годують, так він і гавка.

出尔反尔 (chū ěr fǎn ěr)

Додаток Д13

Результати виконання завдань у межах виробничої та мовної практик

I. Рекомендації з питань китаїсько-українського й українсько-китаїського перекладу офіційних документів у межах проведення майстер-класів.

A. Рекомендації з письмового перекладу освітніх документів:

1. Зберігати композиційний фрейм тексту документа. У разі необхідності регулювати розмір шрифту.

2. Дотримуватися сучасних правил транслітерації власних імен. Географічні дані узгоджувати із словниковими джерелами.

3. Специфікувати характер печатки (кругла), штамп (трикутний, квадратний), розшифровувати її зміст та вказувати місце її розташування.

4. Використовувати загально прийняті кліше, фразеологізми та спеціалізовану лексику означеної галузі та оформлювати її граматично коректно.

B. Різномірні перекладацькі труднощі перекладу економіко-правових документів та можливі варіанти виходу:

Лексичні труднощі:

1. Омонімічність термінології.

Вихід: дослідити феномен відповідно до галузі перекладу та дібрати відповідний термін.

2. Відсутність слова в мові перекладу.

Вихід: - транслітерувати та надати пояснення в дужках; - надати пояснювальний переклад; - створити авторський, дати в дужках пояснення і надалі використати його в лапках.

3. Наявність синонімічних слів-відповідників.

Вихід: не «змішувати» їх, обрати найбільш адекватний варіант та використати в подальшому тільки його.

Граматичні труднощі:

1. Розбіжності в керуванні дієслів у мовах оригіналу та перекладу.

Вихід: перевірка узгодження в словникових джерелах.

2. Відсутність певних конструкцій у робочих мовах (дієприкметникові звороти від активного стану дієслова в українській мові, граматичного звороту «Complex Object» в китайській, російській та українській мовах тощо).

Вихід: використати функціональну заміну.

3. Розбіжності в синтаксичній структурі речень (суцільне написання структурних елементів китайського речення).

Вихід: користуватися граматичними правилами мови перекладу та засобами функціональної заміни.

Композиційні проблеми:

1. Розбіжності обсягів текстів оригіналу й перекладу в різних підрозділах документу.

Вихід: зберегти оригінальний фрейм засобом зменшення шрифту вихідного тексту.

II. Перекладацько-аналітичні завдання в межах семестрового й річного навчання в КНР.

A. Проаналізувати навчальний план китайського вишу та робочі програми з китайської мови (поаспектний аналіз) на предмет відповідності українським нормативам і надати переклад українською мовою для української сторони.

B. Підготувати текстову доповідь про свої враження від перебування в літньому мовному таборі / навчання за семестровою / річною академічними програмами у КНР та надати фото, що підтверджують їхню доповідь; підготувати відео-фільм і презентацію свого перебування у КНР із застосуванням ІКТ.

B. Тематика науково-дослідницької діяльності:

1. Сучасні стратегії перекладу авторського тексту (на матеріалі сучасних китайськомовних романів та їх перекладів українською мовою).

2. Особливості перекладу україномовних соціально-побутових реалій китайською мовою.

3. Стратегії збереження гумористичного ефекту при перекладі сучасних китаємовних ситкомів українською мовою.

4. Лексико-граматичні особливості перекладу україномовних коротких новин китайською мовою (на матеріалі україномовних телевізійних програм та їх перекладів китайською мовою).

5. Жанрово–стилістична характеристика перекладу косметичної продукції з китайської мови українською мовою (на матеріалі китайськомовних рекламних буклетів та їх перекладів українською мовою).

6. Стилістичні перекладу сучасної китайськомовної дитячої поезії українською мовою (на матеріалі китайськомовних віршів та їх перекладів українською мовою) тощо.

Форма презентації: добір теоретичного та практичного матеріалу для написання курсових / дипломних робіт.

ДОДАТОК Е

Дані рівнів сформованості перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови за результатами контрольного зрізу

Таблиця Е.1

Порівняльні дані рівнів сформованості мовної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови за результатами контрольного зрізу, у %

Етап	Групи	Показники	Рівні			
			високий	достатній	задовільний	низький
констатувальний	ЕГ	Лексичний	5,43	39,94	45,13	9,5
		Граматичний	4,69	40,01	45,5	9,8
		Функціонально-стилістичний	5,94	40,38	45,38	8,3
		Фонологічний	5,05	40,16	45,69	9,1
	Узагальнені показники (ЕГ)		5,28	40,12	45,42	9,18
	КГ	Лексичний	4,66	40,56	44,98	9,8
		Граматичний	4,23	40,51	45,26	10,0
		Функціонально-стилістичний	5,6	40,6	45,4	8,4
		Фонологічний	4,84	41,53	44,63	9,0
	Узагальнені показники (КГ)		4,83	40,8	45,07	9,3
прикінцевий	ЕГ	Лексичний	19,84	55,78	20,64	3,74
		Граматичний	19,25	55,64	20,53	4,58
		Функціонально-стилістичний	18,98	55,03	21,66	4,33
		Фонологічний	18,9	54,66	22,83	3,01
	Узагальнені показники (ЕГ)		19,24	55,28	21,42	4,06
	РІЗНИЦЯ		+13,96	+15,16	-24,0	-5,12
	КГ	Лексичний	10,94	43,59	38,38	7,09
		Граматичний	10,91	43,41	38,24	7,44
		Функціонально-стилістичний	12,1	43,61	38,76	5,53
		Фонологічний	11,1	43,38	39,11	6,41
Узагальнені показники (КГ)		11,26	43,5	38,62	6,62	
РІЗНИЦЯ		+6,43	+2,7	-6,45	-2,68	

Порівняльні дані рівнів сформованості лінгвосоціокультурної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови за результатами контрольного зрізу, у %

Етап	Групи	Показники	Рівні	високий	достатній	задовільний	низький
констатувальний	ЕГ	Загально-культурний		0	29,8	52,4	17,8
		Гетеросоціальний		0	28,26	52,26	19,48
		інтеркультурний		0	29,08	52,15	18,77
		Національно-специфічний		0	28,98	52,51	18,51
		Етно- традиційний		0	28,98	52,51	18,51
		Узагальнені показники (ЕГ)		0	29,03	52,33	18,64
	КГ	Загально-культурний		0	30,07	50,28	19,7
		Гетеросоціальний		0	30,01	52,0	17,99
		інтеркультурний		0	30,93	52,17	16,9
		Національно-специфічний		0	29,15	50,11	20,74
Етно- традиційний			0	29,15	50,11	20,74	
	Узагальнені показники (КГ)		0	30,04	51,14	18,82	
прикінцевий	ЕГ	Загально-культурний		31,17	51,14	17,69	0
		Гетеросоціальний		30,84	50,98	18,18	0
		інтеркультурний		29,0	45,79	25,21	0
		Національно-специфічний		28,91	48,13	22,96	0
		Етно- традиційний		28,91	48,13	22,96	0
		Узагальнені показники (ЕГ)		29,98	49,01	21,01	0
		РІЗНИЦЯ		+29,98	+19,98	-31,32	-18,64
	КГ	Загально-культурний		0	34,02	53,81	12,17
		Гетеросоціальний		0	31,54	52,38	16,08
		інтеркультурний		0	30,74	51,17	18,09
Національно-специфічний			0	28,82	49,32	21,86	
Етно- традиційний			0	28,82	49,32	21,86	
	Узагальнені показники (КГ)		0	31,28	51,67	17,05	
	РІЗНИЦЯ		-	+1,24	+0,53	-1,77	

Таблиця Е3

Результати виконання письмових робіт за графічно-змістовим показником у межах прикінцевого зрізу (у %)

Групи	Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Написання листів роботодавцю					
	ЕГ	<i>25,81</i>	<i>42,16</i>	<i>25,38</i>	<i>6,65</i>
	КГ	<i>11,1</i>	<i>33,18</i>	<i>32,41</i>	<i>23,31</i>
Написання творів-міркувань					
	ЕГ	<i>26,11</i>	<i>39,15</i>	<i>27,63</i>	<i>7,11</i>
	КГ	<i>13,88</i>	<i>26,1</i>	<i>36,18</i>	<i>23,84</i>
	<i>Інтегровані ЕГ</i>	<i>25,96</i>	<i>40,66</i>	<i>26,5</i>	<i>6,88</i>
	<i>Інтегровані КГ</i>	<i>12,49</i>	<i>29,64</i>	<i>34,3</i>	<i>23,57</i>

Таблиця Е4

Кількісний аналіз прикінцевих результатів перевірки вмінь за візуально-перцептивним показником (власне читання) майбутніх перекладачів китайської мови (у %)

Групи	Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
	ЕГ	<i>42,81</i>	<i>41,67</i>	<i>15,52</i>	<i>0</i>
	КГ	<i>26,15</i>	<i>38,1</i>	<i>35,75</i>	<i>0</i>

Таблиця Е5

**Прикінцеві результати виконання завдань за аудіальним показником
(власне аудіювання) (у %)**

Групи	Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Слухання телефонних розмов (з перешкодами)					
	ЕГ	<i>12,31</i>	<i>41,4</i>	<i>38,78</i>	<i>7,51</i>
	КГ	<i>0</i>	<i>30,95</i>	<i>48,66</i>	<i>20,39</i>
Слухання діалогів / полілогів між делегатами конференції					
	ЕГ	<i>11,99</i>	<i>41,75</i>	<i>38,11</i>	<i>8,15</i>
	КГ	<i>0</i>	<i>30,74</i>	<i>47,91</i>	<i>21,35</i>
	<i>Інтегровані ЕГ</i>	<i>12,15</i>	<i>41,58</i>	<i>38,44</i>	<i>7,83</i>
	<i>Інтегровані КГ</i>	<i>0</i>	<i>30,85</i>	<i>48,28</i>	<i>20,87</i>

Таблиця Е6

**Рівні сформованості майбутніх перекладачів китайської мови за
перцептивно-мовленнєвим показником (частина І у межах монологічного
мовлення) за результатами прикінцевого зрізу (у %)**

Групи	Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Підготовлений монолог					
	ЕГ	<i>36,18</i>	<i>54,11</i>	<i>9,71</i>	<i>0</i>
	КГ	<i>28,94</i>	<i>57,14</i>	<i>13,92</i>	<i>0</i>
Непідготовлений монолог					
	ЕГ	<i>14,8</i>	<i>38,84</i>	<i>44,02</i>	<i>2,34</i>
	КГ	<i>0</i>	<i>38,01</i>	<i>52,16</i>	<i>9,83</i>
	<i>Інтегровані ЕГ</i>	<i>25,49</i>	<i>46,48</i>	<i>26,86</i>	<i>1,17</i>
	<i>Інтегровані КГ</i>	<i>14,47</i>	<i>47,58</i>	<i>33,04</i>	<i>4,91</i>

Таблиця Е7

**Рівні сформованості майбутніх перекладачів китайської мови за
перцептивно-мовленнєвим показником (частина II у межах діалогічного
мовлення) за результатами прикінцевого зрізу (у %)**

Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Групи				
Підготовлений діалог				
ЕГ	<i>30,24</i>	<i>65,66</i>	<i>4,1</i>	<i>0</i>
КГ	<i>23,14</i>	<i>62,11</i>	<i>14,75</i>	<i>0</i>
Непідготовлені діалоги				
ЕГ	<i>13,18</i>	<i>54,36</i>	<i>28,17</i>	<i>4,29</i>
КГ	<i>0</i>	<i>39,95</i>	<i>48,34</i>	<i>11,71</i>
<i>Інтегровані ЕГ</i>	<i>21,71</i>	<i>60,01</i>	<i>16,14</i>	<i>2,14</i>
<i>Інтегровані КГ</i>	<i>11,57</i>	<i>51,03</i>	<i>31,55</i>	<i>5,85</i>

Таблиця Е8

**Рівні сформованості майбутніх перекладачів китайської мови за
перцептивно-мовленнєвим показником (інтегровані показники) за
результатами прикінцевого зрізу (у %)**

Рівні	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Групи				
ЕГ	<i>23,6</i>	<i>53,25</i>	<i>21,5</i>	<i>1,65</i>
КГ	<i>13,02</i>	<i>49,3</i>	<i>32,3</i>	<i>5,38</i>

Таблиця Е9

**Порівняльні дані рівнів сформованості комунікативно-мовленнєвої
компетенції майбутніх перекладачів китайської мови за результатами
контрольного зрізу, у %**

1	Етап и Груп	Показники	Рівні				
			високий	достатній	задовільний	низький	
2	3	4	5	6	7		
констатувальний	ЕГ	<i>Графічно-змістовий</i>	12,48	29,48	32,44	25,6	
		<i>Візуально-перцептивний</i>	10,23	37,58	34,69	17,5	
		<i>Аудіальний</i>	0	30,39	50,32	19,29	
		<i>Перцептивно-мовленнєвий</i>	11,63	49,91	32,86	5,6	
	<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>		8,59	36,84	37,58	16,99	
	КГ	<i>Графічно-змістовий</i>	12,1	29,45	32,64	25,82	
		<i>Візуально-перцептивний</i>	10,38	37,14	35,18	17,3	
		<i>Аудіальний</i>	0	30,9	50,1	19,0	
		<i>Перцептивно-мовленнєвий</i>	11,58	50,14	32,68	5,6	
	<i>Узагальнені показники (КГ)</i>		8,52	36,9	37,65	16,93	
	прикінцевий	ЕГ	<i>Графічно-змістовий</i>	25,96	40,66	26,5	6,88
			<i>Візуально-перцептивний</i>	42,81	41,67	15,52	0
<i>Аудіальний</i>			12,15	41,58	38,44	7,83	
<i>Перцептивно-мовленнєвий</i>			23,6	53,25	21,5	1,65	
<i>Узагальнені показники (ЕГ)</i>		26,13	44,29	25,49	4,09		
<i>РІЗНИЦЯ</i>		+17,54	+7,45	-12,09	-12,9		
КГ		<i>Графічно-змістовий</i>	12,49	29,64	34,3	23,57	
		<i>Візуально-перцептивний</i>	26,15	38,1	35,75	0	
		<i>Аудіальний</i>	0	30,85	48,28	20,87	
		<i>Перцептивно-мовленнєвий</i>	13,02	49,3	32,3	5,38	
<i>Узагальнені показники (КГ)</i>		12,92	36,97	37,66	12,45		
<i>РІЗНИЦЯ</i>		+4,4	+0,07	+0,01	-4,48		

* М – монологічне мовлення, Д – діалогічне мовлення

Таблиця E10

**Результати виконання прикінцевої тестової контрольної роботи
майбутніми перекладачами китайської мови за перекладацько-
трансформаційним показником (у %)**

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
ЕГ	<i>35,95</i>	<i>42,66</i>	<i>19,2</i>	<i>2,19</i>
КГ	<i>22,21</i>	<i>38,15</i>	<i>34,84</i>	<i>4,8</i>

Таблиця E11

**Результати виконання майбутніми перекладачами китайської мови
повного двостороннього письмового перекладу текстів різної
функціонально-стильової спрямованості
за письмово-трансферним показником на прикінцевому етапі (у %)**

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
ЕГ	<i>35,39</i>	<i>44,14</i>	<i>17,87</i>	<i>2,6</i>
КГ	<i>21,01</i>	<i>37,98</i>	<i>36,01</i>	<i>5,0</i>

Таблиця E12

**Результати контрольного виконання майбутніми перекладачами
китайської мови повного перекладу з аркуша текстів різної
функціонально-стильової спрямованості за усно-трансферним
показником (у %). Частина I**

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
ЕГ	<i>13,14</i>	<i>46,91</i>	<i>37,05</i>	<i>2,9</i>
КГ	<i>4,1</i>	<i>32,8</i>	<i>53,3</i>	<i>9,8</i>

Таблиця E13

Результати виконання майбутніми перекладачами китайської мови послідовного перекладу аудіотекстів різної функціонально-стильової спрямованості за усно-трансферним показником на прикінцевому етапі (у %). Частина II

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
ЕГ	<i>13,67</i>	<i>48,11</i>	<i>34,92</i>	<i>3,3</i>
КГ	<i>2,74</i>	<i>40,01</i>	<i>41,33</i>	<i>15,92</i>

Таблиця E14

Рівні сформованості майбутніх перекладачів китайської мови за усно-трансферним показником (інтегровані показники) за результатами прикінцевого зрізу (у %)

Рівні Групи	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
ЕГ	<i>13,4</i>	<i>47,51</i>	<i>35,99</i>	<i>3,1</i>
КГ	<i>3,42</i>	<i>36,4</i>	<i>47,32</i>	<i>12,86</i>

Таблиця E15

Показники виконання майбутніми перекладачами китайської мови анотованого перекладу текстів різної функціонально-стильової спрямованості за креативно-тактичним показником за результатами прикінцевого зрізу (у %)

Рівень Група	Високий	Достатній	Задовільний	Низький
Анотований переклад				
ЕГ	<i>39,58</i>	<i>53,14</i>	<i>7,28</i>	<i>0</i>
КГ	<i>13,42</i>	<i>43,38</i>	<i>38,1</i>	<i>5,1</i>
Реферований переклад				
ЕГ	<i>35,11</i>	<i>50,01</i>	<i>14,88</i>	<i>0</i>
КГ	<i>11,04</i>	<i>44,18</i>	<i>39,28</i>	<i>5,5</i>
<i>Інтегровані ЕГ</i>	<i>37,34</i>	<i>51,58</i>	<i>11,08</i>	<i>0</i>
<i>Інтегровані КГ</i>	<i>12,23</i>	<i>43,78</i>	<i>38,69</i>	<i>5,3</i>

Таблиця Е16

Порівняльні дані рівнів сформованості перекладацько-дискурсивної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови за результатами контрольного зрізу, у %

Е.п	Гр	Рівні	високий	достатній	задовільни	низький	
1	2	3	4	5	6	7	
констатувальний	ЕГ	<i>Перекладацько-трансформаційний</i>	23,38	41,07	30,21	5,34	
		<i>Письмово-трансферний</i>	21,2	38,23	34,39	6,18	
		<i>Усно-трансферний</i>	3,31	36,79	46,54	13,36	
		<i>Креативно-тактичний</i>	10,95	43,76	38,98	6,31	
	Узагальнені показники (ЕГ)		14,71	39,96	37,53	7,8	
	КГ	<i>Перекладацько-трансформаційний</i>	23,54	41,21	30,15	5,1	
		<i>Письмово-трансферний</i>	21,49	38,15	34,38	5,98	
		<i>Усно-трансферний</i>	3,33	37,35	46,57	12,75	
		<i>Креативно-тактичний</i>	11,0	43,87	38,99	6,14	
	Узагальнені показники (КГ)		14,84	40,15	37,52	7,49	
	прикінцевий	ЕГ	<i>Перекладацько-трансформаційний</i>	35,95	42,66	19,2	2,19
			<i>Письмово-трансферний</i>	35,39	44,14	17,87	2,6
			<i>Усно-трансферний</i>	13,4	47,51	35,99	3,1
			<i>Креативно-тактичний</i>	37,34	51,58	11,08	0
Узагальнені показники (ЕГ)		30,52	46,47	21,04	1,97		
РІЗНИЦЯ		+15,81	+6,51	-16,49	-5,83		
КГ		<i>Перекладацько-трансформаційний</i>	22,21	38,15	34,84	4,8	
		<i>Письмово-трансферний</i>	21,01	37,98	36,01	5,0	
		<i>Усно-трансферний</i>	3,42	36,4	47,32	12,86	
		<i>Креативно-тактичний</i>	12,23	43,78	38,69	5,3	
Узагальнені показники (КГ)		14,72	39,08	39,21	6,99		
РІЗНИЦЯ		-0,12	-1,07	+1,69	-0,5		

Таблиця Е17

Порівняльні дані рівнів сформованості специфічно-технологічної компетенції майбутніх перекладачів китайської мови за результатами контрольного зрізу, у %

Етап	Групи	Показники	Рівні	високий	достатній	задовільний	низький	
1	2	3		4	5	6	7	
констатувальний	ЕГ	Лексикографічно-пошуковий		3,11	24,9	45,15	26,84	
		Процесуальний		1,59	23,06	42,65	32,7	
		Інструментально-технологічний		2,1	22,23	42,87	32,8	
		Коригувально-відтворювальний		2,6	25,73	44,93	26,74	
	Узагальнені показники (ЕГ)				2,35	23,98	43,9	29,77
	КГ	Лексикографічно-пошуковий		3,15	24,81	46,89	25,15	
		Процесуальний		1,47	21,47	43,85	33,21	
		Інструментально-технологічний		2,0	22,17	44,01	31,82	
		Коригувально-відтворювальний		2,62	24,11	46,73	26,54	
	Узагальнені показники (КГ)				2,31	23,14	45,37	29,18
прикінцевий	ЕГ	Лексикографічно-пошуковий		21,1	49,53	28,48	2,32	
		Процесуальний		18,7	46,95	25,64	6,86	
		Інструментально-технологічний		18,89	47,24	26,03	7,28	
		Коригувально-відтворювальний		20,91	49,24	28,09	2,74	
	Узагальнені показники (ЕГ)				19,9	48,24	27,06	4,8
	РІЗНИЦЯ				+ 17,55	+ 24,26	- 16,84	- 24,97
	КГ	Лексикографічно-пошуковий		4,15	25,32	45,83	24,22	
		Процесуальний		3,05	22,9	42,55	31,98	
		Інструментально-технологічний		3,39	23,11	42,61	31,07	
		Коригувально-відтворювальний		3,81	25,11	45,77	25,13	
Узагальнені показники (КГ)				3,6	24,11	44,19	28,1	
РІЗНИЦЯ				+ 1,29	+ 0,97	- 1,18	- 1,08	

ДОДАТОК Ж

Порівняння експериментальної та контрольної групи на різних етапах експерименту

Таблиця Ж.1

Розрахунок критерію χ^2 для ЕГ та КГ на прикінцевому етапі експерименту

Рівень сформовано сті	Кількість по ЕГ (%)	Кількість по КГ (%)	$\frac{n_i}{N}$	$\frac{m_i}{M}$	$\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}$	$\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)$	$n_i + m_i$	$\frac{\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)^2}{n_i + m_i}$
	n_i	m_i						
Високий	25,2	8,5	0,252	0,085	0,167	0,027889	33,7	0,0008275
Достатній	48,7	34,99	0,487	0,3499	0,1371	0,0187964	83,69	0,0002245
Задовільний	23,2	42,27	0,232	0,4227	- 0,1907	0,0363664	65,47	0,0005554
Низький	2,9	14,24	0,029	0,1424	-0,1134	0,0128595	17,14	0,0007502
Σ	100	100						0,0023576

$$\chi_{\text{емп}}^2 \phi = 100 \cdot 100 \cdot 0,0023576 = 23,58, \text{ отже } \chi_{\text{емп}}^2 \phi = 23,58 > \chi_{0,05}^2 = 7,82,$$

що свідчить про розбіжність характеристик контрольної та експериментальної групи після формувального експерименту з ймовірністю 95%.

Таблиця Ж.2

Розрахунок критерію χ^2 для ЕГ на констатувальному та прикінцевому етапах експерименту

Рівень сформованості	Кількість по ЕГ на початку експерименту (%)	Кількість по ЕГ на кінець експерименту (%)	$\frac{n_i}{N}$	$\frac{m_i}{M}$	$\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}$	$\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)$	$n_i + m_i$	$\frac{\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)^2}{n_i + m_i}$
	n_i	m_i						
Високий	6,19	25,2	0,0619	0,252	- 0,1901	0,036138	31,39	0,0011512
Достатній	35,99	48,7	0,3399	0,487	- 0,1471	0,0216384	82,69	0,0002616
Задовільний	43,35	23,2	0,4335	0,232	0,2015	0,0406022	66,55	0,0006101
Низький	16,47	2,9	0,1647	0,029	0,1357	0,0184144	19,37	0,0009506
Σ	100	100						0,0029735

$\chi^2 = 100 \times 100 \times 0,0029735 = 29,74$ є більше за критичне значення

$\chi_{0,05}^2 = 7,82$, а тому можемо стверджувати, що у процесі формувального експерименту рівень сформованості перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в експериментальній групі студентів значно підвищився.

Таблиця Ж.3

Розрахунок критерію χ^2 для КГ на констатувальному та прикінцевому етапах експерименту

Рівень сформованості	Кількість по КГ на початку експерименту (%)	Кількість по КГ на кінець експерименту (%)	$\frac{n_i}{N}$	$\frac{m_i}{M}$	$\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}$	$\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)^2$	$n_i + m_i$	$\frac{\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M}\right)^2}{n_i + m_i}$
	n_i	m_i						
Високий	6,1	8,5	0,061	0,085	- 0,024	0,000576	14,6	0,0000394
Достатній	34,21	34,99	0,3421	0,3499	- 0,0078	0,0000608	69,2	0,0000008
Задовільний	43,35	42,27	0,4335	0,4227	0,0108	0,0001166	85,62	0, 0000013
Низький	16,34	14,24	0,1634	0,1424	0,021	0,000441	30,58	0,0000144
Σ	100	100						0,0000559

$\chi^2 = 100 \times 100 \times 0,0000559 = 0,56$, що є менше ніж критичне значення цього показника $\chi_{0,05}^2 = 7,82$, що, у свою чергу, свідчить про те, що у контрольній групі не виникло значних змін в рівнях сформованості перекладацької компетентності майбутніх перекладачів китайської мови за період експерименту.

*Джерело: Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи) / Д. А. Новиков. – М. : МЗ-Пресс, 2004. – 67 с.